

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΡΓΑΤΑ
1938

Β'. — Πεντατάξιου δημοτικοῦ σχολείου

Μ α θ ή μ α τ α		Ώραι διδασκαλίας κατά τάξεις					
		Α	Β	Γ	Δ	Ε	Σ
1	Θρησκευτικά.....	2	2	2	2	3	
		2	2				
2	Ἑλληνική γλώσσα.....	8	9	9	9	9	9
3	Ἱστορία.....			1	2	2	
4	Πατριδογνωσία καὶ Γεωγραφία.	3	3	2	2	2	
	Φυσική Ἱστορία.....			3	3	2	
5	Φύσικὴ καὶ Χημεία.....					2	
						3	3
6	Ἀριθμητικὴ.....	3	3	3	3	2	2
	Γεωμετρία.....					1	1
						2	2
7	Ἰχνογραφία.....	3	3	2	2		
		2	2				2
8	Καλλιγραφία.....		2	2	2		
9	Χειροτεχνία.....	3	3	2	2	2	
		2	2				
10	Ῥθδική.....	4	4	4	4	4	
		2	2	2	2	2	
		4	4	4	4	4	
11	Γυμναστική.....	2	2	2	2	2	
	Παιδαί (κατὰ τὰς ἐκδρομὰς)						
	Ώραι διδασκαλίας ἐν ὄλῳ	22	25	30	31	41	

17193

Συλλογή : Βιβλ.
υπ' αριθ. 186

Ἐκαστος διδάσκαλος διδάσκει 29-31 ὥρας καθ' ἑβδομάδα, πλὴν τοῦ διευθυντοῦ, ὅστις διδάσκει 27-29.

Ἡ Ἰχνογραφία, Καλλιγραφία καὶ Χειροτεχνία τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων διδάσκονται μὲν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν καὶ ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ εἰς ἀμφοτέρας τὰς τάξεις, ἀλλὰ εἰς ἑκατέραν δίδονται τὰ ἀνήκοντα τῇ τάξει ἴδια θέματα.

Πρὸς διδασκαλίαν τῶν μαθηματικῶν τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων ἀναγράφονται μὲν ἡμιώρια ἐν τῷ προγράμματι, ἀλλ' ὁ χρόνος οὗτος προσδιορίζει τὴν προφορικὴν μόνον διδασκαλίαν ἐν ἑκάστῃ τάξει. Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἢ μία τάξις διδάσκεται προφορικῶς, ἢ ἕτερα λύει γραπτῶς προβλήματα.

Γ'. — Τετραταξίου δημοτικού σχολείου

Μ α θ ή μ α τ α		Ώραι διδασκαλίας κατά τάξιν					
		A	B	Γ	Δ	Ε	Σ
1	Θρησκευτικά	2	2	2		3	
		2	2				
2	Ἑλληνική γλῶσσα	8	9	9	9	9	
3	Ἱστορία			2		2	
4	Πατριδογνωσία καὶ Γεωγραφία.	3	3	2		2	
5	Φυσική Ἱστορία..... Φυσική καὶ Χημεία.....			3		2	
						2	
6	Ἀριθμητική..... Γεωμετρία.....	3	3	3	3	3	3
				2	2	2	2
7	Ἱχνογραφία	3	3	2			
		2	2				2
8	Καλλιγραφία		2	2			
9	Χειροτεχνία	3	3	2		2	
		2	2				
10	Ῥθδική	4	4	4		4	
		2	2	2		2	
11	Γυμναστική	4	4	4		4	
		2	2	2		2	
	Ώραι διδασκαλίας ἐν ὄλῳ.....	22	25	31		32	
		6	4	4		6	
				28	29	27	26.

Ὁ διδάσκαλος τῶν δύο κατωτέρων τάξεων ἀναλαμβάνει δίωρον διδασκαλίαν ἐν τῷ ἀνωτάτῳ τμήματι.

Ἡ Ἰγνογραφία καὶ ἡ Καλλιγραφία τῶν δύο κατωτέρων τάξεων δίδονται ὡς σιωπηρὰ ἐργασία κατὰ τὸν χρόνον τῆς διδασκαλίας τῆς ἀναγνώσεως ἐν τῇ ἐτέρα τάξει. Τὰ μαθήματα ταῦτα εἰς τὰς τέσσαρας ἀνωτέρας τάξεις ὡς καὶ ἡ Χειροτεχνία εἰς πάσας διδάσκονται μὲν εἰς ἕκαστον τμήμα κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν καὶ ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ, ἀλλὰ παρέχονται εἰς ἑκάστην τάξιν τὰ ἀνήκοντα αὐτῇ θέματα.

Πρὸς διδασκαλίαν τῶν μαθηματικῶν ἀναγράφονται μὲν ἡμιῶρια ἐν τῷ προγράμματι πρὸς διδασκαλίαν ἑκάστης τάξεως, ἀλλ' ὁ χρόνος οὗτος προσδιορίζει μόνον τὴν προφορικὴν διδασκαλίαν. Αἱ γραπτὰ ἀσκήσεις ἑκάστης τάξεως γίνονται, καθ' ὃν χρόνον ἡ ἐτέρα τάξις τοῦ τμήματος διδάσκειται προφορικῶς.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΗΣ ΥΛΗΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΔΙΑΦΕΡΟΙΣ ΜΑΘΗΜΑΣΙ
ΤΩΝ ΠΟΛΥΤΑΞΙΩΝ ΠΛΗΡΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Α' Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένης

Α' τάξις.

α' Προσευχαί.

1) Ἡ προσευχὴ τοῦ παιδίου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸ πνεῦμά Του τὸ ἅγιον, ἵνα φωτίσῃ αὐτὸ καὶ μάθῃ γράμματα καὶ γίνῃ καλὸς ἄνθρωπος.

2) Ἡ προσευχὴ τοῦ παιδίου μετὰ τὴν λήξιν τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, διότι διεφύλαξεν αὐτὸ κατὰ τὴν ἡμέραν ὑγιὲς καὶ ἔστειλε τὸ πνεῦμά Του τὸ ἅγιον καὶ ἐφώτισεν αὐτὸ εἰς τὰ καλὰ μαθήματα.

3) Ἡ προσευχὴ τοῦ παιδίου κατὰ τὴν ἐσπέραν πρὸ τῆς κατακλίσεως, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸν ἄγγελόν του, ἵνα φυλάξῃ αὐτὸ κοιμώμενον τὴν νύκτα ἀπὸ παντὸς κακοῦ.

4) Ἡ προσευχὴ τοῦ παιδίου τὴν πρῶταν μετὰ τὴν ἔγερσιν, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, διότι διεφύλαξεν αὐτὸ τὴν νύκτα ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ φυλάξῃ αὐτὸ ἐπίσης καὶ τὴν ἡμέραν.

5) Προσευχὴ ὑπὲρ τῶν γονέων, τῶν ἀδελφῶν, τοῦ διδασκάλου, τῶν συμμαθητῶν κλπ.

6) Ἐπίκαιροι προσευχαὶ τῶν παιδιῶν ἐν καιρῷ γεγόντων συγχλονιζόντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, οἷον ἀσθενειῶν, θεομηγιῶν κλπ., δι' ὧν εὐχαριστοῦσι τὸν Θεὸν διὰ τὰ ἀγαθὰ, ἃ παρέχει αὐτοῖς, ἢ παρακαλοῦσιν Αὐτὸν νὰ τὰ προφυλάξῃ ἐκ τοῦ κινδύνου.

7) Ἄγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.

β'. Ποιήματα καὶ ἄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀλφαβηταρίῳ περιεχομένων. Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζωὴν χαρισάμενος.

ΣΗΜ. Κατὰλληλα ποιήματα καὶ ἄσματα θρησκευτικὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιῶνται καὶ ὡς προσευχαὶ ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῶν μαθημάτων.

γ'. Διδασκαλίαι ἀπλαῖ πρὸς ἐρμηγείαν τῶν ἐξῆς ἑορτῶν.

1) Τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, 2) τῆς βαπτίσεως τοῦ Χριστοῦ, 3) τῆς Κυριακῆς τῶν Βατῶν, 4) τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ, 5) τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Β' τάξις

α'. Προσευχαί.

1) Προσευχὴ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας ὡς καὶ ἐν τῇ α' τάξει, ἀλλὰ πῶς ἐκτενεστέρα, 2) Προσευχὴ μετὰ τὴν λῆξιν τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας, 3) Προσευχὴ πρὸ τοῦ φαγητοῦ, 4) Προσευχὴ μετὰ τὸ φαγητόν, 5) Προσευχὴ πρὸ τῆς κατακλίσεως τὴν ἑσπέραν, ὡς καὶ ἐν τῇ α' τάξει, ἀλλὰ πῶς ἐκτενεστέρα, 6) Προσευχὴ μετὰ τὴν ἔγερσιν τὴν πρωίαν, 7) Ἐπίκαιροι προσευχαί ἐν καιρῷ γεγονότων συγκλονιζόντων τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.

β'. Ποιήματα καὶ ᾄσματα ὁρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀναγνωσματορίῳ τῆς β' τάξεως περιεχομένων.

γ'. Διδασκαλίαι ἀπλαῖ πρὸς ἐρμηγείαν ἑορτῶν.

1) Τῶν ἑορτῶν τῶν ἀναγραφομένων ἐν τῇ α' τάξει, 2) τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ, 3) τῶν γενεθλίων τῆς Θεοτόκου, 4) τῶν εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, 5) τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, 6) τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου.

Γ' τάξις.

Α' Ἱστορίαι ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

α'. Ἡ πρὸ τῶν Πατριαρχῶν ἱστορία.

1) Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ ἡ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου, 2) ὁ παράδεισος, ἡ παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων καὶ ἡ ἔξωσις αὐτῶν ἐκ τοῦ παραδείσου, 3) ὁ κατακλυσμὸς καὶ ὁ πύργος τῆς Βαβέλ.

β'. Οἱ Πατριάρχαι. 1) Ὁ Ἀβραάμ, 2) ὁ Ἰσαάκ, 3) ὁ Ἰακώβ, 4) τὰ κατὰ τὸν Ἰωσήφ.

γ'. Ἡ ἱστορία τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

δ'. Οἱ κριταί. 1) Ὁ Σαμψών, 2) ὁ Γεδεών, 3) ὁ Ἥλ καὶ ὁ Σαμουὴλ.

ε'. Ἡ καλὴ νύμφη Ῥούθ.

ς'. Οἱ βασιλεῖς. 1) Ὁ Σαούλ, 2) ὁ Δαβίδ, 3) ὁ Σολομὸν, 4) ὁ Ροβοάμ καὶ Ἰεροβοάμ, 5) ἡ κατάλυσις τοῦ βασιλείου Ἰούδα καὶ ἡ αἰχμαλωσίς τῆς Βαβυλῶνος.

ζ'. Ο ἰ π ρ ο φ ῆ τ α ι. 1) ὁ Ἑλισίας, 2) ὁ Ἡσαίας, 3) ὁ Ἰερεμίας, 4) ὁ Δανιήλ, 5) ὁ Ἰωνᾶς.

η'. Ἡ ἱστορία τοῦ πολυπαθοῦς Ἰώβ.

Β' Ποιήματα καὶ ᾠδατα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀναγνωσματορίῳ τῆς γ' τάξεως περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς φθιῆς ἀναγραφόμενων.

Γ' Προσευχαί. Προσευχαί ὡς καὶ ἐν τῇ α' καὶ τῇ β' τάξει, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκτεταμέναι καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Δ' Ἑρμηνεῖαι ἐορτῶν. 1) Τῆς ἐορτῆς τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ, 2) τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου Δημητρίου, 3) τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου, 4) τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου, 5) τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ε' Γεωγραφία τῶν χωρῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Δ' τάξις.

Α' Ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης.

α') Τὰ κατὰ τὴν Θεοτόκον. 1) Ἡ γέννησις τῆς Θεοτόκου, 2) τὰ εἰσόδια τῆς Θεοτόκου, 3) ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου (χαῖρε, κεχαριτωμένη Θεοτόκε κλπ.), 4) ἡ κοίμησις τῆς Θεοτόκου.

β') Τὰ κατὰ Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον. 1) ἡ γέννησις τοῦ Ἰωάννου, 2) τὸ κήρυγμα τοῦ Προδρόμου, 3) ἡ ἀποκεφάλισις τοῦ Ἰωάννου.

γ') Τὰ κατὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. 1) ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ (Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ κλπ., Χριστὸς γεννᾶται κλπ. Ἡ γέννησις σου Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν κλπ.), 2) ἡ προσκύνησις τῶν μάγων, 3) ὁ Ἡρώδης καὶ ἡ φυγὴ τοῦ Ἰησοῦ εἰς Αἴγυπτον, 4) ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής ἐν τῷ ναῶ τῆς Ἱερουσαλήμ, 5) ἡ βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ (Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζομένου σου Κύριε κλπ.), 6) ἡ ἐκλογὴ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, 7) τὸ θαῦμα τῆς Κανά, 8) ἡ ἀνάστασις τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας ἐν Ναΐν, 9) ἡ ἀνάστασις τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰαείρου, 10) ἡ θεραπεία τῶν 10 λεπρῶν, 11) ἡ θεραπεία τοῦ παραλύτου ἐν Καπερναοῦμ, 12) ὁ ἐκατόνταρχος τῆς Καπερναοῦμ καὶ ὁ Χριστὸς, 13) ἡ θεραπεία τοῦ τυφλοῦ τῆς Ἱεριχοῦς, 14) ὁ χορτασμὸς τῶν πεντακισχιλίων διὰ πέντε ἄρτων, 15) ἡ θεραπεία τοῦ παραλύτου ἐν Βηθεσδα, 16) ἡ κατάπαισις τῆς τρικυμίας, 17) ἡ θεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ, 18) ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Λαζάρου, 19) ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου (Τὴν κοινὴν ἀνάστασιν πρὸ τοῦ σοῦ πάθους πιστοῦμενος κλπ.), 20) ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Ζακχαῖος, 21) ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρεῖτις, 22) ἡ

παραβολή τοῦ ἄφρονος πλουσίου, 23) ἡ παραβολή τοῦ τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου, 24) ἡ παραβολή τῶν μωρῶν παρθένων, 25) ἡ παραβολή τοῦ ἐλεήμονος Σαμαρείτου, 26) ἡ παραβολή τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, 27) ἡ εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, 28) ὁ Ἰησοῦς ὁμιλεῖ κατὰ τῶν Φαρισαίων, 29) τὸ ἀνώτατον συμβούλιον καὶ ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα, 30) ὁ μυστικός δεῖπνος, 31) ἡ σύλληψις τοῦ Ἰησοῦ ἐν Γεθσημανῇ, 32) ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ συνεδρίου, 33) ἡ ἄρνησις τοῦ Πέτρου καὶ τὸ τέλος τοῦ Ἰούδα, 34) ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ Πιλάτου, 35) Σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ (Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου ὁ ἐν ὕδασι κλπ.), 36) ταφή τοῦ Ἰησοῦ (Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ κλπ., "Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σου νεκρὸν κλπ.) 37) ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ (Χριστὸς ἀνέστη, Τὸ φαιδρὸν τῆς ἀναστάσεως κήρυγμα κλπ., Ἀναστάσεως ἡμέρα κλπ., Πάσχα ἱερὸν ἡμῖν σήμερον ἀναδέδεικται κλπ.), 38) ἡ ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ (Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ κλπ.), 39) ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ (Μεταμορφώθης ἐν τῷ ὄρει κλπ.).

Β'. Προσευχαί ὡς καὶ ἐν τῇ γ' τάξει, ἀλλ' ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Γ'. Ποιήματα καὶ ἄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων.

Δ'. Γεωγραφία τῆς Παλαιστίνης.

Ε' τὰξις.

Α'. Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία.

1) Ἡ ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος (Εὐλογητὸς εἶ, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πανσόφους κλπ.), 2) ἡ πρώτη χριστιανικὴ ἐκκλησία· ὁ βίος τῶν πρώτων χριστιανῶν· ἐκλογὴ διακόνων πρὸς περίθαλψιν τῶν χριστιανῶν· ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος· ὁ Φίλιππος, 3) ὁ Παῦλος· αἱ σπουδαὶ τοῦ Παύλου· ὁ Παῦλος ἀπὸ σφοδροτάτου διώκτου καθίσταται θερμώτατος κήρυξ τῆς νέας θρησκείας· ὁ Παῦλος κηρύττει τὸ Εὐαγγέλιον ἐν Συρίᾳ, Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ Κύπρῳ· ἱδρύσει ἐκκλησιῶν, 4) ὁ Παῦλος ἱδρύει ἐν Φιλίπποις, Θεσσαλονίκῃ καὶ Βεροιαῖ ἐκκλησίας, 5) ὁ Παῦλος ἐν Ἀθήναις κηρύττει περὶ τοῦ ἀγνώστου Θεοῦ· Διονύσιος ὁ ἄρεοπαγίτης, 6) ὁ Παῦλος ἐν Κορίνθῳ ἱδρύει ἐκκλησίαν, 7) ὁ Παῦλος ἐπιστρέφει εἰς Ἱερουσαλὴμ, συλλαμβάνεται καὶ ἀποστέλλεται εἰς Ρώμην· τελευτῇ τοῦ Παύλου, 8) ὁ ἀπόστολος Πέτρος (Οἱ τῶν ἀποστόλων πρωτόθρονος κλπ.), 9) ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας (ὡς τῶν ἀποστόλων πρωτόκλητος κλπ.), 10) ὁ ἀπόστολος Λουκᾶς, 11) οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι, 12) ὄργανισμός τῶν πρώτων χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν καὶ διοικήσις αὐτῶν· διάκονοι, πρεσβύ-

τεροι, ἐπίσκοποι, ἐπαρχιακαὶ σύνοδοι, 13) ἀποστολικά ἐκκλησία· σχέσεις αὐτῶν, , 14) διωγμοὶ τῶν χριστιανῶν ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Νέρωνος, Δεκίου, Δομιτιανοῦ, Διοκλητιανοῦ κλπ. Μάρτυρες τῆς νέας θρησκείας,—ὁ ἅγιος Δημήτριος, ὁ ἅγιος Γεώργιος κλπ. (Μέγαν εὖρατο ἐν τοῖς κινδύνοις σὲ ὑπέρμαχον κλπ. Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς καὶ τῶν πτωχῶν κλπ.), 15) ὁ μέγας Κωνσταντῖνος προστάτης τῆς νέας θρησκείας· τὸ λάβαρον ὁ τίμιος σταυρὸς καὶ ἡ ἅγια Ἑλένη· ὁ ναὸς τῆς ἀναστάσεως (Τοῦ σταυροῦ σου τὸν τύπον κλπ.), 16) ὁ Ἄρειος καὶ ἡ πρώτη οἰκουμένη σύνοδος (Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν κλπ.), 17) ὁ μέγας Ἀθανάσιος (Στύλος γέγονας ὀρθοδοξίας κλπ.), 18) ὁ Ἰουλιανὸς πολέμιος τοῦ χριστιανισμοῦ, 19) ὁ μέγας Βασίλειος, 20) ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, 21) ὁ Θεοδοσίος καταδιώκων τοὺς ἔθνικοις, 22) ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας κλπ.) 23) ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ κτίσις τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας, 24) ὁ Ἡράκλειος καὶ ὁ ἀκάθιστος ὕμνος· (Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῶ τὰ νικητήρια κλπ.) ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου σταυροῦ (Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου κλπ.), 25) ὁ μοναχικὸς βίος· οἱ ἀσκηταί· ὁ ἅγιος Ἀντώνιος, 26) Οἱ Εἰκονομάχοι· Κυριακὴ τῆς ὀρθοδοξίας (Τὴν ἄχραντον εἰκόνα σου κλπ.), 27) ὁ Φώτιος· αἱ ἀξιώσεις τῶν Παπῶν καὶ τὸ σχίσμα· ἐκχριστιανισμὸς τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Ῥώσων (Κύριλλος καὶ Μεθόδιος), 28) ἡ θρησκευτικὴ μεταρρυθμίσις ἐν τῇ δύσει· ὁ Λούθηρος· αἱ ἐκκλησία τῶν διαμαρτυρομένων, 29) ἡ διοίκησις τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τουρκοκρατίας· ὁ οἰκουμένης Πατριάρχης καὶ τὰ προνόμια, 30) τὰ μοναστήρια κατὰ τὴν δουλείαν φύλακες τῆς ἐθνικῆς παιδείας καὶ τῆς θρησκείας, 31) ἡ διοίκησις τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐλευθέρου κράτους μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ, 32) τὰ ἄλλα πνευματικὰ.

Β'. Προσευχαί.

1) Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς κλπ., Βασιλεῦ οὐράνιε παράκλητε κλπ., Ἅγιος ὁ Θεὸς κλπ., Δόξα Πατρὶ κλπ., Παναγία Τριάς κλπ., Πάτερ ἡμῶν κλπ. 2) Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ προσδεξάμενος τὰ παιδιά ἐλθόντα πρὸς σὲ κλπ. 3) Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία κλπ.

Γ'. Ποιήματα καὶ ἄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων.

Δ'. Ανάγνωσις καὶ ἐρμηνεία περικοπῶν τοῦ Εὐαγγελίου ἀναφερομένων εἰς τὸν βίον, τὰ θαύματα καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ.

Σ' Τάξεις

Α'. Λειτουργική.

1) Ὁ ναός καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ· βυθμοὶ χριστιανικῶν ναῶν· οἱ ἐπισημότατοι τούτων, 2) ἱερὰ σκευή, 3) ἑορταὶ κινηταὶ καὶ ἀκίνητοι, Δεσποτικαὶ καὶ θεομητορικαί· ἑορταὶ ἁγίων· βίοι ἁγίων, 4) ἱερὰ ἀκολουθίαι· ἐρμηνεῖα τῆς λειτουργίας.

Β'. Κατήχησις.

1) Περὶ θρησκείας· εἶδη θρησκειῶν· αἱ μονοθεϊστικαὶ θρησκείαι· ὁ χριστιανισμὸς καὶ αἱ διάφοροι χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι· ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ ἐκκλησία, 2) πηγαὶ τῆς ἡμετέρας χριστιανικῆς θρησκείας (ἁγία Γραφή καὶ παράδοσις)· τὰ βιβλία τῆς ἁγίας Γραφῆς, 3) τὸ σύμβολον τῆς πίστεως· ἐρμηνεῖα αὐτοῦ, 4) ὁ δεκάλογος· ἐρμηνεῖα αὐτοῦ, 5) τὰ μυστήρια, 6) περὶ προσευχῆς· ἡ Κυριακὴ προσευχή.

Γ'. Προσευχαί.

1) Κύριε, ὁ τὸ πανάγιόν σου πνεῦμα κλπ. 2) ὁ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ᾠρᾳ κλπ. 3) εὐφρανὰς ἡμᾶς, Κύριε, ἐν τοῖς ποιήμασί σου καὶ ἐν τοῖς ἔργοις κλπ. 4) Δέσποινα, πρόσδεξι καὶ δέησις κλπ. 5) τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου κλπ.

Δ'. Ποιήματα καὶ ᾠδαὶ θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφόμενων.

Ε'. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα παραβολῶν, τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους ὀμιλίας καὶ ἄλλων ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου περιχοπῶν.

✓ Β' Διὰ τάξεις συνδιδασκομένης.

Α' καὶ Β' τάξεις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Προσευχαί.

1) Προσευχή τοῦ παιδίου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸ πνεῦμά Του τὸ ἅγιον, ἵνα φωτίσῃ αὐτὸ καὶ μάθῃ γράμματα καὶ γίνῃ καλὸς ἄνθρωπος.

2) Προσευχή τοῦ παιδίου μετὰ τὴν λήξιν τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν διότι διεφύλαξεν αὐτὸ κατὰ τὴν ἡμέραν ὑγιὲς καὶ ἔστειλε τὸ πνεῦμά Του τὸ ἅγιον καὶ ἐφώτισεν αὐτὸ εἰς τὰ καλὰ μαθήματα.

3) Προσευχή τοῦ παιδίου κατὰ τὴν ἐσπέραν, πρὸ τῆς κατακλίσεως, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸν ἄγγελόν Του, ἵνα φυλάξῃ αὐτὸ κοιμώμενον τὴν νύκτα ἀπὸ παντὸς κακοῦ.

4) Προσευχή τοῦ παιδίου τὴν πρωΐαν, μετὰ τὴν ἔγερσιν, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν διότι διεφύλαξεν αὐτὸ τὴν νύκτα ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ Τὸν παρακαλεῖ νὰ φυλάξῃ αὐτὸ ἐπίσης καὶ τὴν ἡμέραν.

5) Προσευχή ὑπὲρ τῶν γονέων, τῶν ἀδελφῶν, τοῦ διδασκάλου, τῶν συμμαθητῶν κλπ.

6) Ἐπίκαιροι προσευχαὶ τῶν παιδιῶν ἐν καιρῷ γεγονότων συγκλονιζόντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, ὡς ἀσθενειῶν, θεομηγιῶν, κλπ., δι' ὧν παρακαλοῦσι τὸν Θεὸν νὰ προφυλάξῃ αὐτὰ ἐκ τοῦ κινδύνου ἢ εὐχαριστοῦσι διὰ τὰ μεγάλα ἀγαθὰ, ἃ παρέχει εἰς αὐτά.

7) "Ἄγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.

Β'. Ποιήματα καὶ ᾠσματα θρησκευτικά, ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις τῶν τάξεων τούτων περιεχομένων.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζωὴν χαρισάμενος.

ΣΗΜ. Κατάλληλα ποιήματα καὶ ᾠσματα θρησκευτικὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιῶνται καὶ ὡς προσευχαὶ ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῶν μαθημάτων.

Γ'. Διδασικαὶ ἀπλᾶι πρὸς ἐρμηνείαν τῶν ἐξῆς ἐσρ-
τῶν :

1) Τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, 2) τῆς βαπτίσεως τοῦ Χριστοῦ, 3) τῆς Κυριακῆς τῶν Βαθῶν, 4) τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ, 5) τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Α' καὶ Β' τάξεις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Προσευχαὶ αἱ καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς συνδιδασκαλίας, ἦτοι

1) Προσευχή πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας.

2) Προσευχή μετὰ τὴν λήξιν τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας.

3) Προσευχή πρὸ τοῦ φαγητοῦ.

4) Προσευχή μετὰ τὸ φαγητόν.

5) Ἐπίκαιροι προσευχαὶ ἐν καιρῷ γεγονότων συγκλονιζόντων τὴν ψυχὴν τῶν παιδιῶν.

"Ἄγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός κλπ..

Β'. Ποιήματα και ἄσματα θρησκευτικά ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις περιεχομένων.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτω κλπ..

Γ'. Διδασκαλία ἀπλαῖ πρὸς ἑρμηνείαν τῶν ἐξῆς ἑορτῶν:

1) Τοῦ γενεθλίου τῆς Θεοτόκου, 2) τῶν εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, 3) τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, 4) τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ, 5) τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου.

Γ' και Δ' τάξεις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α' Ἱστορίαι ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

α') Ἡ πρὸ τῶν Πατριαρχῶν ἱστορία: 1) Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ ἡ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου, 2) ὁ παράδεισος, ἡ παρακοή τῶν πρωτοπλάστων καὶ ἡ ἔξωσις αὐτῶν ἐκ τοῦ παραδείσου, 3) ὁ κατακλυσμός καὶ ὁ πύργος τῆς Βαβέλ.

β') Οἱ πατριαρχαί: 1) Ὁ Ἀβραάμ, 2) ὁ Ἰσαάκ, 3) ὁ Ἰακώβ, 4) τὰ κατὰ τὸν Ἰωσήφ.

γ') Ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ.

δ') Οἱ κριταί: 1) Ὁ Σαμψών, 2) ὁ Γεδέων, 3) ὁ Ἡλὶ καὶ ὁ Σαμουὴλ.

ε') Ἡ καλὴ νύμφη Ῥούθ.

ς') Οἱ βασιλεῖς: 1) Ὁ Σαούλ, 2) ὁ Δαβίδ, 3) ὁ Σολομών, 4) ὁ Ῥοβοάμ καὶ Ἱεροβοάμ, 5) ἡ κατάλυσις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ ἡ αἰχμαλωσία τῆς Βαβυλῶνος.

ζ') Οἱ προφῆται: 1) Ὁ Ἡλίας, 2) ὁ Ἡσαίας, 3) ὁ Ἱερεμίας, 4) ὁ Δανιήλ, 5) ὁ Ἰωνᾶς.

η') Ἡ ἱστορία τοῦ πολυπαθοῦς Ἰώβ.

Β'. Ποιήματα και ἄσματα θρησκευτικά ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις τῆς γ' καὶ δ' τάξεως περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ὀδικῆς ἀναγραφόμενων.

Γ'. Προσευχαί ὡς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρῃ τάξει, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκτεταμέναι καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς παλαιᾶς Διαθήκης.

Δ'. Ἑρμηνεῖαι ἑορτῶν 1) Τῆς ἑορτῆς τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ, 2) τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, 3) τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου, 4) τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου, 5) τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ε'. Γεωγραφία τῶν χωρῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Γ' και Δ' τάξις.

(Δεύτερον έτος συνδιδασκαλίας).

Α' Έκ τής Καινής Διαθήκης.

α') Τά κατὰ τήν Θεοτόκον: 1) 'Η γέννησις τής Θεοτόκου, 2) τὰ εισόδια τής Θεοτόκου, 3) ό ευαγγελισμός τής Θεοτόκου (Χαίρε κεχαριτωμένη Θεοτόκε κλπ.), 4) ή κοίμησις τής Θεοτόκου.

β') Τά κατὰ 'Ιωάννην τόν Πρόδρομον: 1) 'Η γέννησις του 'Ιωάννου, 2) τό κήρυγμα του Προδρόμου, 3) ή άποκεφάλις του 'Ιωάννου.

γ') Τά κατὰ τόν Κύριον ήμών 'Ιησοϋν Χριστόν: 1) 'Η γέννησις του Χριστου (Δόξα έν ύψιστοις Θεῷ κλπ., Χριστός γεννάται κλπ., 'Η γέννησις σου, Χριστέ ό Θεός ήμών κλπ.), 2) ή προσκύνησις τών μάγων, 3) ό 'Ηρώδης και ή φυγή του 'Ιησου εις Αίγυπτον, 4) ό 'Ιησους δωδεκαετής έν τῷ ναῷ τής 'Ιερουσαλήμ, 5) ή βάπτισις του Χριστου ('Εν 'Ιορδάνη βαπτιζομένου σου Κύριε κλπ.), 6) ή εκλογή τών μαθητῶν του 'Ιησου, 7) τό θαύμα τής Κανά, 8) ή ανάστασις του υιου τής χήρας έν Νατν, 9) ή ανάστασις τής θυγατρὸς του 'Ιαίρου, 10) ή θεραπεία τών 10 λεπρῶν, 11) ή θεραπεία του παραλύτου έν Καπερναούμ, 12) ό εκατόνταρχος τής Καπερναούμ και ό Χριστός, 13) ή θεραπεία του τυφλου τής 'Ιεριχούς, 14) ό χορτασμός τών πεντακισχιλίων διά πέντε ἄρτων, 15) ή θεραπεία του παραλύτου έν Βηθεσδα, 16) ή κατάπαυσις τής τρικυμίας, 17) ή θεραπεία του εκ γενετῆς τυφλου, 18) ό 'Ιησους και ό Λαζαρος ό θάνατος και ή ανάστασις του Λαζαρου (Τήν κοινήν ανάστασιν πρό του σου πάθος πιστούμενος κλπ.), 19) ό 'Ιησους και ό Ζακχαίος, 20) ό 'Ιησους και ή Σαμαρεΐτις, 21) ή παραβολή του ἄφρονος πλουσιου, 22) ή παραβολή του Τελώνου και του Φαρισαίου, 23) ή παραβολή τών μωρῶν παρθένων, 24) ή παραβολή του ελεήμονος Σαμαρείτου, 25) ή παραβολή του ασώτου υιου, 26) ή είσοδος του 'Ιησου εις 'Ιεροσόλυμα, 27) ό 'Ιησους όμιλεῖ κατὰ τών Φαρισαίων, 28) τὸ ανώτατον συμβούλιον και ή προσδοσία του 'Ιούδα, 29) ό μυστικός δείπνος, 30) ή σύλληψις του 'Ιησου έν Γεθσημανῆ, 31) ό 'Ιησους πρό του συνεδριου, 32) ή ἄρνησις του Πέτρου και τὸ τέλος του 'Ιούδα, 33) ό 'Ιησους πρό του Πιλάτου, 34) Σταύρωσις του 'Ιησου (Σήμερον κρεμάται επί ξύλου κλπ.), 35) ταφή του 'Ιησου ('Ο εὐσχήμων 'Ιωσήφ κλπ.), 36) ή ανάστασις του Χριστου (Χριστός ανέστη κλπ.,

Τὸ φαιδρὸν τῆς ἀναστάσεως κήρυγμα κλπ., Ἀναστάσεως ἡμέρα κλπ., Πάσχα ἱερὸν ἡμῶν σήμερον κλπ.), 37) ἡ ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ (Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ κλπ.), 38) ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ, (Μεταμορφώθης ἐν τῷ ὄρει κλπ.)

Β'. Προσευχαί : Ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος, ἀλλ' ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς καινῆς Διαθήκης.

Γ'. Ποιήματα καὶ ἄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις τῆς γ' καὶ δ' τάξεως περιχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων.

Δ'. Γεωγραφία τῆς Παλαιστίνης.

Ε' καὶ ς' τάξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία.

1) Ἡ ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος (Εὐλογητὸς εἶ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πανσόφους κλπ.), 2) ἡ πρώτη χριστιανικὴ ἐκκλησία, ὁ βίος τῶν πρώτων χριστιανῶν, οἱ διάκονοι, ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος, ὁ Φίλιππος, 3) ὁ Παῦλος, αἱ σπουδαὶ τοῦ Παύλου, ὁ Παῦλος ἀπὸ σφοδρωτάτου διώκτου καθίσταται θερμότατος κήρυξ τῆς νέας θρησκείας, ὁ Παῦλος κηρύττει τὸ Εὐαγγέλιον ἐν Συρίᾳ, Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ Κύπρῳ, ἰδρύσας ἐκκλησιῶν, ὁ Παῦλος ἰδρύει ἐν Φιλίπποις, Θεσσαλονίκη καὶ Βερροίᾳ ἐκκλησίας, ὁ Παῦλος ἐν Ἀθήναις κηρύττει περὶ τοῦ ἀγνώστου Θεοῦ, Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ὁ Παῦλος ἐν Κορίνθῳ ἰδρύει ἐκκλησίαν, ὁ Παῦλος ἐπιστρέφει εἰς Ἱερουσαλήμ, συλλαμβάνεται καὶ ἀποστέλλεται εἰς Ῥώμην. Τελευτὴ τοῦ Παύλου, 4) ὁ ἀπόστολος Πέτρος (Οἱ τῶν ἀποστόλων πρωτόθρονοι κλπ.), 5) ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας (Ὡς τῶν ἀποστόλων πρωτόκλητος κλπ.), 6) ὁ ἀπόστολος Λουκᾶς, 7) οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι, 8) ὁργανισμὸς τῶν πρώτων χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν καὶ διοικήσεις αὐτῶν, διάκονοι, πρεσβύτεροι, ἐπίσκοποι, ἐπαρχιακαὶ σύνοδοι, 9) διωγμοὶ τῶν χριστιανῶν, μάρτυρες τῆς νέας θρησκείας, — ὁ ἅγιος Δημήτριος, ὁ ἅγιος Γεώργιος κλπ. (Μέγαν εὐρατο ἐν τοῖς κινδύνοις κλπ., Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς κλπ.), 10) ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, προστάτης τῆς νέας θρησκείας, τὸ λάβαρον, ὁ τίμιος σταυρὸς καὶ ἡ ἅγια Ἐλένη, ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως (Τοῦ σταυροῦ σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ θεασάμενος κλπ.), 11) ὁ Ἄρειος

καὶ ἡ πρώτη οἰκουμένη συνόδος (Καὶ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν κλπ.), 12) ὁ μέγας Ἀθανάσιος (Στυλὸς γέγονας ὀρθοδοξίας κλπ.), 13) ὁ μέγας Βασίλειος, 14) ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, 15) ὁ Θεοδοσίος καταδιωκῶν τοὺς ἐθνικοὺς, 16) ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, 17) ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ὁ ναὸς τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, (Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας κλπ.), 18) ὁ Ἡράκλειος καὶ ὁ ἀκάθιστος ὕμνος (Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ κλπ.), ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου σταυροῦ (Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου κλπ.), 19) οἱ εἰκονομάχοι, Κυριακὴ τῆς ὀρθοδοξίας (Τὴν ἀχραντὸν εἰκόνα σου κλπ.) 20) ὁ Φώτιος αἱ ἀξιώσεις τῶν παπῶν καὶ τὸ σχίσμα, ἐκχριστιανισμὸς τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Ῥώσων (Κύριλλος καὶ Μεθόδιος), 21) ἡ θρησκευτικὴ μεταρρυθμίσις ἐν τῇ Δύσει, ὁ Λούθηρος, 22) ἡ διοίκησις τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τουρκοκρατίας, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ τὰ προνόμια, 23) τὰ μοναστήρια κατὰ τὴν δουλείαν φυλακῆς τῆς ἐθνικῆς παιδείας καὶ θρησκείας, 24) ἡ διοικήσις τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐλευθέρου κράτους μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ, 25) τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα.

Β'. Προσευχαί :

1) Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς κλπ. Βασιλεῦ, οὐράνιε, παράκλητε κλπ. Ἅγιος ὁ Θεός. Δόξα Πατρί. Παναχρία Τριάς κλπ. Πάτερ ἡμῶν κλπ., 2) Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ προσδεξάμενος τὰ παῖδια ἐλθόντα πρὸς σέ κλπ., 3) Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε κεχαριτωμένη κλπ.

Γ'. Ποιήματα καὶ ἄσματα θρησκευτικὰ ἐν τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων.

Δ'. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία περικοπῶν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀναφερομένων εἰς τὸν βίον, τὰ θαύματα καὶ τὴν διὰ παραβολῶν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ε' καὶ Σ' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Λειτουργικὴ : 1) Ὁ ναὸς καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ, ρυθμοὶ χριστιανικῶν ναῶν, οἱ ἐπισημότατοι τούτων, 2) ἱερά σκευή, 3) ἑορταὶ κινηταὶ καὶ ἀκίνητοι, δεσποτικαὶ καὶ θεομητορικαί, ἑορταὶ ἁγίων, βίοι ἁγίων, 4) ἱεραὶ ἀκολουθίαι, ἐρμηνεία τῆς λειτουργίας.

Β'. Κατήχησις : Πολυθεϊστικαὶ καὶ μονοθεϊστικαὶ θρησκείαι, ὁ χριστιανισμὸς καὶ αἱ διαφοροὶ χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι, ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ ἐκκλησία, πηγαὶ τῆς

ἡμετέρας χριστιανικῆς θρησκείας (ἅγια γραφή καὶ παράδοσις), τὸ σύμβολον τῆς πίστεως, ἑρμηνεῖα αὐτοῦ, αἱ δέκα ἐντολαί, ἑρμηνεῖα αὐτῶν, τὰ μυστήρια, περὶ προσευχῆς, ἡ Κυριακὴ προσευχή.

Γ'. Προσευχαί : 1) Κύριε, ὁ τὸ πανάγιόν σου πνεῦμα κλπ., 2) Ὁ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ κλπ., 3) Εὐφρανὰς ἡμᾶς, Κύριε, ἐν τοῖς ποιήμασί σου κλπ., 4) Δέσποινα, πρόσδεξαι τὰς δεήσεις κλπ., 5) Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σὲ κλπ.

Δ'. Ποιήματα καὶ ᾄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ πραγματικῷ τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων.

Ε'. Ἀνάγνωσις καὶ ἑρμηνεῖα περιεκτῶν τοῦ Εὐαγγελίου ἀναφερομένων εἰς τὸν βίον καὶ τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένης.

Α' τάξις.

Α'. Λεκτικά ἀσκήσεις.

1) Συνδιαλέξεις ἀφελείς περὶ τοῦ παιδικοῦ βίου. Ὁ παῖς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ. Ὀνομα τοῦ μαθητοῦ, τῶν γονέων. Ἀσχολίαι τῶν γονέων. Παιδικαὶ κατ' οἶκον ἀσχολίαι. Ἐνδιαφέροντα οἰκογενειακὰ γεγονότα καὶ ἑορταί. Ὁ παῖς μεταξύ τῶν ὁμηλικῶν. Αἱ συνήθεις ἐν τῷ τόπῳ παιδία. Ὁ τρόπος, καθ' ὃν παίζονται. Ὁ παῖς ἐν τῷ σχολείῳ. Θέσεις τῶν μαθητῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς παραδόσεως, ἀνάστημα καὶ ἄλλα σωματικὰ χαρακτηριστικά. Ὁ ἡμερήσιος ἐν τῷ σχολείῳ βίος.

2) Κατάλληλα παραμύθια καὶ μῦθοι.

3) Πρακτικὴ διάκρισις ἀτελοῦς καὶ πλήρους ἐκφράσεως ἐξ ἀφορμῆς ἀτελῶν ἀπαντήσεων τῶν μαθητῶν. Ἀνάλυσις γνωστῶν προτάσεων εἰς λέξεις, λέξεων εἰς συλλαβὰς. Διάκρισις καὶ ὀνομασία τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων. Διάκρισις λέξεων μονοσυλλαβῶν, δισυλλαβῶν κλπ. Ἀνάλυσις συλλαβῶν εἰς φθόγγους, σύνθεσις φθόγγων εἰς συλλαβὰς. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν τοῦ συλλαβικοῦ τόνου τῶν λέξεων καὶ ὀρθὴν διάρθρωσιν τῶν κακῶς προφερομένων φθόγγων.

Β'. Ἀνάγνωσις καὶ γραφή.

1) Ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀλφαβηταρίου. Σκοπὸς ἢ κατὰ λέξιν ἀπταιστος ἀνάγνωσις καὶ ἢ κανονικὴ γραφὴ τῶν γραμμάτων. Ἡ γραφὴ εἰς μέγεθος μέτριον καὶ ὑπὸ κλίσιν ἐλαχίστην. Σχῆμα γραμμάτων παρεμφερὲς πρὸς τὸ τοῦ τύπου.

2) Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Γ'. Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

Διάκρισις καὶ ὀνομασία τῶν τόνων, τῶν πνευμάτων, καὶ τῶν διαφόρων γραφῶν τῶν φωνηέντων (ε -αι, ο -ω, ι-η-ει κλπ.). Ὄρθογραφικὴ ἐξέτασις λέξεων καὶ φράσεων τῆς ἀναγνώσεως, γραφὴ αὐτῶν ἀπὸ μνήμης. Διάκρισις κόμματος, τελείας στιγμῆς, ἐρωτηματικοῦ. Τονισμὸς τοῦ ε καὶ ο καὶ τῆς προπαρὰληρούσης.

Β' τάξις

Α'. Ἀνάγνωσις.

- 1) Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου. Σκοπὸς ἢ κατὰ πρότασιν ἄπταιστος ἀνάγνωσις. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν ὀρθοῦ τόνου προτάσεως.
- 2) Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β'. Λεκτικαὶ ἀσκήσεις.

- 1) Ἀδρομερῆς ἀνάλυσις τοῦ ἡμερησίου παιδικοῦ βίου εἰς σειρὰν προτάσεων παραστατικῶν τῶν κυριωτέρων ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων τοῦ μαθητοῦ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, καθημερινῆς καὶ ἑορτῆς. Λεπτομερῆς ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου καταλλήλων τοιούτων προτάσεων εἰς συστήματα μερικωτέρων προτάσεων ἀποτελοῦντα πλήρη ἀνακοίνωσιν τοῦ μαθητοῦ περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς σχετικῆς ἐνεργείας (π.χ. νίπτομαι. Πῶς ἀκριβῶς; Τί κάμνω; Τί πρῶτον, τί ἔπειτα; Καὶ οὕτω καθεξῆς.)
- 2) Ὅμοια ἀνάλυσις ἐντυπώσεων τοῦ μαθητοῦ ἐκ τοῦ λοιποῦ βίου τῆς οἰκογενείας. Ἔργα τῆς μητρὸς, τοῦ πατρὸς, τοῦ πάππου, τῆς μάμμης, πρεσβυτέρων ἢ νεωτέρων ἀδελφῶν.
- 3) Ἀσκήσεις εἰς ἐλευθέραν καὶ ἐν συνεχεῖ λόγῳ ἀπόδοσιν μύθων καὶ διηγημάτων τῆς ἀναγνώσεως καὶ περιγραφῶν τῆς πατριδογνωσίας.

Γ'. Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

α') Ὄρθογραφικὴ ἐξέτασις καὶ γραφὴ μέρους τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως μικρὸν τι ὅλον ἀποτελοῦντος. Γραφὴ αὐτοῦ ἀπὸ μνήμης καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν ἐν τῷ σχολείῳ. Κατὰ τὸ β' ἐξάμηνον ἀντιγραφὴ τοιοῦτου κειμένου κατ' οἶκον καὶ ἐξέτασις αὐτοῦ ἐν τῷ σχολείῳ.

β') Ὄρθογραφικὴ ἐξέτασις καὶ γραφὴ ῥημάτων δηλωτικῶν ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων τοῦ μαθητοῦ εἰς τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς. Ῥήματα εἰς -'ω, -'ομαι, -'ω, -'ῶμαι, -'οῦμαι. Σχηματισμὸς τοῦ α' πληθυντικοῦ προσώπου. Πρακτικαὶ παρατηρήσεις περὶ τοῦ τονισμοῦ αὐτῶν.

Γ' τάξις.

Α'. Ἀνάγνωσις.

- 1) Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου. Σκοπὸς ἢ ἄπταιστος ἀναγνώσις προτάσεων καὶ συνεχῶς

λόγου. Ἐπίμονος προσοχή εἰς τήρησιν ὀρθοῦ καὶ φυσικοῦ τόνου προτάσεως καὶ περιόδου.

2) Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β'. Λεκτικά ἀσκήσεις.

1) Ἀνάλυσις ἐντυπώσεων τοῦ μαθητοῦ ἐκ γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως εἰς συντόμους καὶ συνηρημένας περὶ αὐτῶν ἀνακοινώσεις.

2) Ἐπίμονος ἀσκήσις εἰς ἐλευθέραν καὶ συνεχῆ ἀπόδοσιν τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγινωσκομένων.

Γ'. Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

α') Ἀντιγραφή κατ' οἶκον μέρους τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως μικρὸν τι ὅλον ἀποτελοῦντος. Ἐξέτασις αὐτοῦ ἐν τῷ σχολείῳ.

β') Ὄρθογραφικὴ ἐξέτασις καὶ γραφὴ ὕλικῷ τῶν λεκτικῶν ἀσκήσεων.

1) Ῥήματα, ἰδίως δηλωτικὰ ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων τοῦ μαθητοῦ, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα, εἰς τὸ ἄ ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς. Διάκρισις αὐτῶν εἰς ὀρθογραφικὰς κατηγορίας (ῤήματα εἰς -αῖω-, -εῖω-, -ἔνω-αῖνω, -ἔρω-αῖρω, ἰζω-, ἰνω-, ὕνω κτ.). Σχηματισμὸς τοῦ ἐνεστώτος τῶν βαρυτόνων κατὰ πρόσωπα. Ἐπίμονος προσοχή εἰς τὴν ὀρθογραφικὴν διάκρισιν τῶν προσωπικῶν καταλήξεων τοῦ γ' ἐνικοῦ προσώπου τοῦ μέσου καὶ τοῦ β' πληθυντικοῦ τοῦ ἐνεργητικοῦ.

Σχηματισμὸς τοῦ μέλλοντος κατὰ πρόσωπα. Ὄρθογραφικὴ διάκρισις τῶν προσωπικῶν καταλήξεων τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μέλλοντος. Ἄλλαι λέξεις, μεθ' ἧς αἱ προσωπικὰ καταλήξεις γράφονται ὅπως καὶ μετὰ τὸ θά (νὰ κ. τ. τ.)

2) Συνήθη ἀσυναίρετα ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν κλίσεων κατὰ γένη καὶ καταλήξεις ἄνευ διακρίσεως κλίσεων (ἀρσενικά εἰς -ος, οὐδέτερα εἰς -ον καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.) Πρακτικὰ καὶ παρατηρήσεις περὶ τοῦ τονισμοῦ αὐτῶν.

Σχηματισμὸς τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς τῶν τοιούτων ὀνομάτων (τὸ ἐν-τὰ δύο ἢ τὰ πολλά.) Σχηματισμὸς τῆς ἐνικῆς καὶ πληθυντικῆς αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς. Τῆς δοτικῆς ὀλίγαι μόνον ἐμπρόθετοι φράσεις τῆς ἐν τόπῳ στάσεως γνωστῶν γεωγραφικῶν ὀνομάτων. Πρακτικὰ παρατηρήσεις περὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν πτώσεων.

3) Μικρὰ τινα συστήματα προτάσεων τῶν λεκτικῶν ἀσκήσεων.

Δ' ἰάξεις.

Α'. Ἀνάγνωσις.

1) Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου. Σχο-
3

πὸς ἡ ἀπταιστος καὶ λογικὴ ἀνάγνωσις. Ἀνακεφαλαίωσις τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγινωσκομένων.

2) Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β'. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις.

Διηγήσεις καὶ περιγραφαὶ ἀναφερόμεναι εἰς τὸν ἐν τῷ οἴκῳ καὶ τῷ σχολείῳ βίον τοῦ παιδίου.

Περιγραφαὶ ἀπλῶν καὶ εὐσυνόπτων γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως.

Γ'. Γραμματικὴ καὶ ὀρθογραφικὴ διδασκαλία.

α') Παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν συνθέσεων.

β') Ἀνακεφαλαίωσις τῶν ἐκ τῆς ρηματικῆς κλίσεως δεδιδασγμένων. Διάκρισις περισπωμένων ῥημάτων. Ἀπλῶς τινα περὶ συναρέσεως. Σχηματισμὸς τῶν περισπωμένων τῆς α' καὶ β' συζυγίας εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς. Ὁ ἐνεστώσ εἰς μόνον τὸν συνηρημένον τύπον. Σχηματισμὸς τοῦ ἀορίστου τῆς ὀριστικῆς. Ἀπλῶς τινα περὶ αὐξήσεως.

Ἀνακεφαλαίωσις τῶν ἐκ τῆς ὀνοματικῆς κλίσεως δεδιδασγμένων. Σχηματισμὸς τῶν εἰς-εὐς καὶ -ις(-εις) τριτοκλίτων εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, γενικὴν καὶ αἰτιατικὴν.

Διάκρισις οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου. Αἱ συνήθειαι ἐπιθετικαὶ καταλήξεις καὶ τῶν τριῶν γενῶν. Παρατηρήσεις περὶ τοῦ τוניσμοῦ τῶν εἰς-α θηλυκῶν ἐπιθέτων.

Ὁμοιὰ παραθετικὰ (-ότερος -ώτερος).

Διάκρισις ὀνόματος καὶ ἀντωνυμίας. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, γενικὴν καὶ αἰτιατικὴν. Ἑργασίαι τοῦ τόνου τῶν συγκεκομμένων τύπων. Ἄστοι λέξεις.

Παρατηρήσεις περὶ τῆς ἐτυμολογικῆς συγγενείας τῶν λέξεων. Σειραὶ γνωστῶν λέξεων συγγενῶν ἐκ συνθέσεως ἢ παραγωγῆς. Συνήθη παράγωγα εἰς -ία-εἶα, -εἶα -οἶα, -οσύνη. Συνήθη παράγωγα εἰς -μα -σις -τής.

Ε' τάξις.

Α'. Ἀνάγνωσις.

Ἀνάγνωσις ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Ἀνάγνωσις καταλλήλων μερῶν τοῦ ἀναγινωστικοῦ μετὰ ἰδίου κατ' οἶκον μελέτην καὶ συνοπτικὴν ἀπόδοσιν τοῦ περιεχομένου αὐτῶν.

Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β'. Συνθέσεις.

Διηγήσεις και περιγραφαι ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀναγνώσεως και τῆς λοιπῆς διδασκαλίας.

Περιγραφαι ἀντικειμένων και γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως.

Ἐκθέσεις περὶ γεγονότων τοῦ ἰδίου βίου, ἐνίοτε και ὑπὸ τύπον ἐπιστολῆς.

Γ'. Γραμματικὴ και ὀρθογραφικὴ διδασκαλία.

α') Παρατηρήσεις και ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως και τῶν συνθέσεων.

β') Διάκρισις κλιτῶν και ἀκλιτῶν. Τὰ ἀκλιτα. Αἱ συνήθεις ἐν τῇ γραφομένῃ προθέσεις· παρατηρήσεις περὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν. Ἐκθλιψις. Σύνδεσμοι· φαινόμενα ἐγκλισηματα (ἐπιρρήματα εἰς -ως-ῶς, -οθεν-ωθεν). Ἐπιφωνήματα.

Διάκρισις συνθετικῶν μερῶν. Πρακτικαὶ παρατηρήσεις και ἀσκήσεις περὶ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν συνθετῶν (εὐ, δυς -δι -τρι -καλλι -ἀρχι -ἡμι-, ἄνωμος κττ.)

Διάκρισις παραγωγικῆς καταλήξεως. Ὑποκοριστικά, πατρωνυμικά, ἔθνικά, παράγωγα ἐπίθετα. Παρατηρήσεις και ἀσκήσεις περὶ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν εἰς -ινός -εινός, αἴος, -εἰος-οἴος.

Κλίσις ὀνομάτων. Διάκρισις οὐσιαστικῶν α' β' και γ' κλίσεως. Τὰ δλίγα συνηρημένα οὐσιαστικά τῆς α' και β' κλίσεως εἰς μόνον τὸν συνηρημένον τύπον. Τὰ εἰς -εὐς-ις (-εως)-υς και -ος τριτόκλιτα οὐσιαστικά.

Σχηματισμὸς τῶν τριῶν γενῶν τῶν ἐπιθέτων. Τονισμὸς τῆς παραληγοῦσης τῶν εἰς -α θηλυκῶν ἐπιθέτων ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὰ εἰς -α οὐσιαστικά. Τὰ εἰς -οὺς συνήθη ἐπίθετα εἰς μόνον τὸν συνηρημένον τύπον. Ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως. Ἰδία προσοχὴ περὶ τὴν κλίσιν τῶν εἰς -υς και-ῆς. Παραθετικά ὀμαλά και ἀνώμαλα, τὰ εὐχρηστα ἐν τῇ γραφομένῃ.

Ἀριθμητικά (ἀπόλυτα, τακτικά, πολλαπλασιαστικά-οὐσιαστικά και ἐπιρρήματα παράγωγα ἐξ ἀριθμητικῶν). Ἀντωνυμιαί, αἱ εὐχρηστοὶ ἐν τῇ γραφομένῃ. Ἐγκλι-

σις τόνου.

Διάκρισις και ὀνομασία τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος. Ἐπανάληψις τῶν προδιδαχθέντων ἐκ τῆς ῥηματικῆς κλίσεως. Ἐνεργητικὸς ἀόριστος β'. Ὀρθογραφικὴ διάκρισις ἐνεστώτος και ἀορίστου τῶν ὑγρολήκτων. Ὁ παρατατικὸς τῶν περισπωμένων τῆς α' και β' συζυγίας, ὡς ἔχει ἐν τῇ γραφομένῃ. Οἱ συνήθεις δλίγοι ῥηματικοὶ τύποι τῆς γ' συζυγίας τῶν περισπωμένων. Ἡ προστακτικὴ ὡς ἔχει ἐν τῇ γραφομένῃ.

Συστηματική ἀνάλυσις μετοχῶν τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως. Τὸ κόμμα, ἐν προτάσει καὶ μεταξὺ προτάσεων. Τὰ ἄλλα σημεῖα τῆς στίξεως.

Συχνὴ ἄσκησις περὶ τὴν παρατήρησιν τῆς ἐτυμολογικῆς συγγενείας τῶν λέξεων.

Ἐξέτασις προτάσεων. Ἀπλῆ καὶ πεπλατυσμένη πρότασις. Σύνδεσις κατὰ παράταξιν.

5' ἰάξις.

Α'. Ἀνάγνωσις :

Ἀνάγνωσις ὡς ἐν τῇ προηγουμένη τάξει. Ἀνάγνωσις μερῶν τοῦ ἀναγνωστικοῦ ἐκ τοῦ προχείρου, εἰ δυνατὸν δὲ καὶ μελέτη κατ' ἰδίαν καταλλήλων μερῶν ὠφελίμων βιβλίων τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν λογοτεχνίας ὑποδεικνυμένων ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα μερῶν ἐκ τῶν ὀμαλωτέρων πεζῶν συγγραφέων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β'. Συνθέσεις.

Διηγήσεις ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς ιστορικῆς διδασκαλίας.

Περιγραφαὶ ἀντικειμένων, φυσικῶν φαινομένων καὶ γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως.

Ἐπιστολαί, αἰτήσεις καὶ συνήθη ἄλλα κοινωνικὰ ἔγγραφα.

Γ'. Γραμματικὴ καὶ ὀρθογραφικὴ διδασκαλία.

α') Ὄρθογραφικαὶ παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν συνθέσεων.

β') Σχηματισμὸς τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεογητικοῦ καὶ παθητικοῦ ἐνεστώτος καὶ ἀορίστου καὶ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου. Ἀναδιπλασιασμὸς. Συνήθεις ἐν τῇ γραφομένῃ ἀρχαικώτεροι τύποι καὶ οἱ ἐν τῷ ἐκάστοτε ἐρμηνευομένῳ ἀρχαίῳ κειμένῳ ἀπαντῶντες ἐν παραβολῇ πρὸς τοὺς τῆς γραφομένης.

Συχνὴ ἄσκησις περὶ τὴν παρατήρησιν τῆς ἐτυμολογικῆς συγγενείας τῶν λέξεων.

Ἐξέτασις προτάσεων. Σύνδεσις καθ' ὑπόταξιν.

Β' Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας.

Γ' καὶ Δ' τάξεις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ἀνάγνωσις

Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου. Σκοπὸς ἡ ἀπταιστος ἀνάγνωσις προτάσεων καὶ συνεχοῦς λόγου. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν ὀρθοῦ καὶ φυσικοῦ τόνου προτάσεως καὶ περιόδου.

Ἀσκήσεις εἰς ἐλευθέραν καὶ συνεχῆ ἀπόδοσιν τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγνωσκομένων.

Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β'. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις.

1. Μικρὰ τινα συστήματα προτάσεων περὶ τοῦ παιδικοῦ βίου. Προτάσεις ἀνακεφαλαιωτικαὶ τοῦ περιεχομένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς ἄλλης διδασκαλίας.

2. Περιγραφαὶ ἀπλῶν καὶ εὐσυνόπτων γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως.

Γ'. Γραμματικαὶ καὶ ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

α') Παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν συνθέσεων.

β') Συνήθη ἀσυναίρετα ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν κλίσεων, κατὰ γένη καὶ καταλήξεις, ἄνευ διακρίσεως κλίσεων (ἀρσενικὰ εἰς -ος, οὐδέτερα εἰς -ὸν καὶ οὕτω καλ' ἐξῆς).

Πρακτικαὶ παρατηρήσεις περὶ τοῦ τονισμοῦ αὐτῶν.

Σχηματισμὸς τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς τῶν τοιοῦτων ὀνομάτων (τὸ ἓν -τὰ δύο ἢ τὰ πολλὰ). Σχηματισμὸς τῆς ἐνικῆς καὶ πληθυντικῆς αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς. Τῆς δοτικῆς ὀλίγα μόνον ἐμπρόθετοι φράσεις τῆς ἐν τόπῳ στάσεως, γνωστῶν γεωγραφικῶν ὀνομάτων. Πρακτικαὶ παρατηρήσεις περὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν πτώσεων.

Διάκρισις οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου. Αἱ συνήθεις ἐπιθετικαὶ καταλήξεις καὶ τῶν τριῶν γενῶν. Παρατηρήσεις περὶ τοῦ τονισμοῦ τῆς παραληγοῦσης τῶν εἰς ἀθλυκῶν ἐπιθέτων.

Ὀμαλὰ παραθετικά (-ότερος, ὠτερος).

Διάκρισις ὀνόματος καὶ ἀντωνυμίας. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμιαὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, γενικὴν καὶ αἰτιατικὴν. Ἐγκλισίς τοῦ τόνου τῶν συγκεκομμένων τύπων. Ἄτονοι λέξεις.

Πρακτικαὶ παρατηρήσεις περὶ τῆς ἔτυμολογικῆς συγγενείας τῶν λέξεων. Σειραὶ γνωστῶν λέξεων συγγενῶν ἐκ συνθέσεως ἢ παραγωγῆς. Συνήθη παράγωγα εἰς -ία, -εία, -εία, -οία, -οσύνη.

Γ' καὶ Δ' τὰ ξίς.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ἀνάγνωσις ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Β'. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Γ'. Γραμματικαὶ καὶ ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

α') Παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν συνθέσεων.

β') Ῥήματα, ἰδίως δηλωτικὰ ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων τοῦ μαθητοῦ, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα, εἰς τὸ ἀ' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς. Διάκρισις αὐτῶν εἰς ὀρθογραφικὰς κατηγορίας (ῤήματα εἰς -αῖω, -εῦω, -ένω, -αίνω, ἔρω, -αῖρω, ἴζω, -ίνω, -ύνω, κ.τ.τ.).

Σχηματισμὸς τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς τῶν βαρυτόνων. Ὀρθογραφικὴ διάκρισις τῶν προσωπικῶν καταλήξεων τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μέλλοντος. Λέξεις ἄλλαι, μεθ' ἧς αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις γράφονται ὅπως καὶ μετὰ τὸ θά (νὰ κ.τ.τ.).

Σχηματισμὸς τοῦ ἀόριστου τῆς ὀριστικῆς τῶν βαρυτόνων. Ἀπλᾶ τινὰ περὶ ἀξήσεως.

Διάκρισις περισπωμένων ῤημάτων. Ἀπλᾶ τινὰ περὶ συναίρεσεως. Σχηματισμὸς περισπωμένων τῆς ἀ' καὶ β' συζυγίας εἰς τὸν ἐνεστώτα, τὸν μέλλοντα καὶ τὸν ἀόριστον τῆς ὀριστικῆς (ὁ ἐνεστώτης εἰς μόνον τὸν συνηρμένον τύπον).

Παρατηρήσεις περὶ τῆς ἔτυμολογικῆς συγγενείας τῶν λέξεων. Σειραὶ γνωστῶν λέξεων συγγενῶν ἐκ συνθέσεως ἢ παραγωγῆς. Συνήθη παράγωγα γνωστῶν ῤημάτων εἰς -μα, -σις, -της.

Ε' καὶ Ϛ' τὰ ξίς.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ἀνάγνωσις.

Ἀνάγνωσις ἀπταιστος καὶ λογικὴ. Ἀνάγνωσις καταλήλων μερῶν τοῦ ἀναγνωστικοῦ μετὰ ἰδίαν κατ'

οἶκον μελέτην καὶ συνοπτικὴ ἀπόδοσις τοῦ περιεχομένου αὐτῶν. Ἀνάγνωσις μερῶν τοῦ ἀναγνωστικοῦ ἐκ τοῦ προχείρου, εἰ δυνατόν δὲ καὶ μελέτη καταλλήλων μερῶν ὠφελίμων βιβλίων τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν λογοτεχνίας, ὑποδεικνυομένων ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα μερῶν ἐκ τῶν ὁμοιωτέρων πεζῶν συγγραφέων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς.
Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β'. Συνθέσεις.

Διηγήσεις καὶ περιγραφαὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς λοιπῆς διδασκαλίας. Περιγραφαὶ ἀντικειμένων καὶ γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντικλήψεως.
Ἐκθέσεις περὶ γεγονότων τοῦ ἰδίου βίου, ἐνίστε καὶ ὑπὸ τύπον ἐπιστολῆς. Ἐπιστολαί, αἰτήσεις καὶ συνήθη ἄλλα κοινωνικὰ ἔγγραφα.

Γ'. Γραμματικὴ καὶ ὀρθογραφικὴ διδασκαλία.

α') Παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κεμένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν συνθέσεων.

β') Διάκρισις κλιτῶν καὶ ἀκλιτῶν. Τὰ ἄκλιτα. Προθέσεις. Παρατηρήσεις περὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν. Ἐκθλιψίς. Σύνδεσμοι. Φαινόμενα ἐγγλίσσεως τόνου ἐν τοῖς συνδέσμοις (ὥστε, εἶτε κ. τ. τ.). Ἐπιρρήματα. (Ἐπιρρήματα εἰς -ως, -ως, -οθεν, -ωθεν). Ἐπιφωνήματα.

Διάκρισις συνθετικῶν μερῶν. Πρακτικαὶ παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις περὶ τῆν ὀρθογραφίαν τῶν συνθέτων (εὐ-δυσ-δι-τρι-κύλλι- ἀρχι-ῆμι-, -ώνυμος κ.τ.τ.)

Διάκρισις παραγωγικῆς καταλήξεως. Ὑποκοριστικά, πατρωνυμικά, ἔθνικα παράγωγα ἐπίθετα. Παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις περὶ τῆν ὀρθογραφίαν τῶν εἰς ἠός, -εινός, -αῖος, -εῖος, -οῖος.

Κλίσις ὀνομάτων. Διάκρισις οὐσιαστικῶν α', β' καὶ γ' κλίσεως. Τὰ ὀλίγα συνήθη συνηρημένα οὐσιαστικά τῆς α' καὶ β' κλίσεως (μόνον εἰς τὸν συνηρημένον τύπον). Τριτόκλιτα οὐσιαστικά εἰς -εύς, -ις, (-εως), -υς καὶ -ος.

Σχηματισμὸς τῶν τριῶν γενῶν τῶν ἐπιθέτων. Τονισμὸς τῆς παραληγουσῆς τῶν εἰς -α θηλυκῶν ἐπιθέτων ἐν ἀντιπαρβολῇ πρὸς τὰ εἰς -α θηλυκὰ οὐσιαστικά. Τὰ εἰς -οῦς συνήθη ἐπίθετα εἰς μόνον τὸν συνηρημένον τύπον. Ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως. Ἰδία προσοχή εἰς τὰ εἰς -υς καὶ ἦς.

Παραθετικά ὁμολὰ καὶ ἀνώμαλα, τὰ εὐρηγῆτα ἐν τῇ γραφομένῃ.

Ἀριθμητικά (ἀπόλυτα, τακτικά, πολλαπλασιαστικά) οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα παράγωγα ἐξ ἀριθμητικῶν).

Ἐπανωνυμία, αἱ εὐχρηστοὶ ἐν τῇ γραφομένῃ. Ἐγκλισις τόνου.

Συγχὴ ἀσκήσις περὶ τὴν παρατήρησιν τῆς ἔτυμολογιῆς συγγενείας τῶν λέξεων.

Ἐξέτασις προτάσεων. Ἀπλῆ καὶ πεπλατυσμένη πρότασις. Σύνδεσις κατὰ παράταξιν καὶ καθ' ὑπόταξιν.

Ε' καὶ Σ' ἰάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ἀνάγνωσις ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Β'. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Γ'. Γραμματικὴ καὶ ὀρθογραφικὴ διδασκαλία.

α') Παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν συνθέσεων.

β') Διάκρισις καὶ ὀνομασία τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος. Ἐπανάληψις τῶν προδιδαχθέντων ἐκ τῆς ῥηματικῆς κλίσεως. Ἐνεργητικὸς ἀόριστος β'. Ὄρθογραφικὴ διάκρισις τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ ἀορίστου τῶν ὑγρολήχτων. Ὁ παρατατικὸς τῶν περισπωμένων τῆς α' καὶ β' συζυγίας ὡς ἔχει ἐν τῇ γραφομένῃ. Οἱ συνήθεις ἐν τῇ γραφομένῃ ὀλίγοι ῥηματικοὶ τύποι τῆς γ' συζυγίας τῶν περισπωμένων. Ἡ προστακτικὴ ὡς ἔχει ἐν τῇ γραφομένῃ.

Συστηματικὴ ἀνάλυσις μετοχῶν τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως. Τὸ κόμμα ἐν τῇ προτάσει καὶ μεταξύ προτάσεων, τὰ ἄλλα σημεῖα τῆς στίξεως.

Σχηματισμὸς τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ ἐνεστώτος καὶ ἀορίστου καὶ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου. Ἀναδιπλασιασμός.

Συνήθεις ἐν τῇ γραφομένῃ ἀρχαιώτεροι τύποι καὶ οἱ ἐν τῷ ἐκάστοτε ἑρμηνευμένῳ ἀρχαίῳ κειμένῳ ἀπαντώντες ἐν παραβολῇ πρὸς τοὺς τῆς γραφομένης.

Συγχὴ ἀσκήσις περὶ τὴν παρατήρησιν τῆς ἔτυμολογιῆς συγγενείας τῶν λέξεων.

Ἐξέτασις προτάσεων. Ἀπλῆ καὶ πεπλατυσμένη πρότασις. Σύνδεσις κατὰ παράταξιν καὶ καθ' ὑπόταξιν.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας.

Γ' τάξις.

1) Ἡ ρ α κ λ ῆ ς. Ἀρετὴ καὶ κακία. Ἄθλοι τοῦ Ἡρακλέους (ὁ λέων τῆς Νεμέας, ἡ Λερναία Ὑδρα, αἱ Στυμφαλίδες ὄρνιθες καὶ ἡ κόπρος τοῦ Αὔγειου).

2) Θ η σ ε ῦ ς. Φιλοπατρία Θεσσεῶς (ἐκουσία μετάβασις εἰς Κρήτην. Μίνως-Λαβύρινθος-Μινώταυρος)

3) Ἀ λ κ η σ τ ι ς. Ἡ Ἀλκίησις παράδειγμα ἀγαπῶσης συζύγου.

4) Ἡ Ἀ ρ γ ο ν α υ τ ι κ ῆ ἐκστρατεία. Τὸ χρυσοῦν δέρας. Πελλίας καὶ Ἰάσων. Πλοῦς τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς Κολχίδα. Ἀρπαγὴ τοῦ δέρατος (Μήδεια). Περιπετειώδης ἐπιστροφή τῶν Ἀργοναυτῶν.

5) Τ ρ ω ῖ κ ὸ ς π ὅ λ ε μ ο ς. Ἀφορμὴ τοῦ πολέμου. Συμμετοχὴ τῶν ἀρίστων ἡρώων τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν λαῶν τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἀπόπλους ἐκ τῆς Αἰλίδος (Ἰφιγένεια). Πολιορκία Τροίας. Δεκαετής διάρκεια τοῦ πολέμου. Μῆνις Ἀχιλλέως. Θάνατος Πατρόκλου. Δούρειος ἵππος καὶ καταστροφή τῆς Τροίας. Ἐπιστροφή τῶν Ἑλλήνων.

Περιπλανήσεις καὶ ἐπιστροφή Ὀδυσσεῶς εἰς Ἴθάκην. Κύκλωπες. Ναυσικᾶ. Πίστις Πηγελόπης. Φιλοσοφία Τηλεμάχου.

Δ' τάξις.

1) Ἡ Ἑ λ λ ᾶ ς π ρ ὶ τ ῶ ν Π ε ρ σ ι κ ῶ ν π ο λ ῆ μ ω ν. Κοινὰ ἱερὰ καὶ κοινὰ πανηγύρεις (τὸ ἐν Δελφοῖς Μαντεῖον, οἱ Ὀλυμπικοὶ ἀγῶνες). Σπάρτη. Νομοθεσία Λυκούργου (ἀνατροφή τῶν παίδων ἐν Σπάρτῃ). Ὑποταγὴ εἰς τὴν Σπάρτην τῆς Μεσσηνίας (Ἀριστομένης). Ἀθῆναι. Κόδρος. Σόλων ὁ νομοθέτης. Ἀνάκτησις τῆς Σαλαμῖνος τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Σόλωνος. Ὁ περὶ Σόλωνος καὶ Κροίσου θρύλος.

2) Π ε ρ σ ι κ οὶ π ὅ λ ε μ ο ι. Ἐπανάστασις τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν μετὰ βραχεῖαν εἰσήγησιν περὶ ἀποικιῶν. α') Ἀμυντικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. 1) Δαρείος, Μαραθῶν.-Μιλτιάδης καὶ Πλαταιεῖς.- 2) Ξέρξης. Θερμοπύλαι.-Λεωνίδας καὶ Θεσπείες. 3) Σαλαμίς. Θεμιστοκλῆς.-Πλαταιεῖς. 4) Μαρδόνιος, Πανσα-

νίας και Ἀριστείδης ὁ δίκαιος. β') Ἐπιθετικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. Μυκάλη, Νῆκαι Κίμανος παρά τὸν Εὐρυμέδοντα και τὴν Κύπρον. Κιμάνειος εἰρήνη. Ἀπελευθέρωσις τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλληνικῶν πόλεων.

3) Ἀκμητῶν Ἀθηνῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἡγέμονες τῶν συμμάχων. Περικλῆς. Αἰὼν τοῦ Περικλέους. (Καλλωπισμὸς Ἀθηνῶν. Φειδίας, - Παρθενῶν.)

Σύντομος περιγραφή και ἱστορία τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν πόλεων Ἄργος, Κόρινθος, Θῆβαι, Θεσσαλία, Κέρκυρα, Συράκουσαι, κτλ.

4) Πελοποννησιακὸς πόλεμος. Αἴτια. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Θάνατος Περικλέους. Βρασίδας. Νικίειος εἰρήνη. Τὸ δεύτερον μέρος. Ἀλκιβιάδης, Λύσανδρος και πτώσις Ἀθηνῶν.

5) Ἡγεμονία τῆς Σπάρτης. Ἡ κάθοδος τῶν μυρίων (Ξενοφῶν). Ἐκστρατεία Ἀγησιλάου εἰς τὴν Ἀσίαν.

6) Θῆβαι. Ἐπαμεινώνδας και Πελοπίδας (Λεῦκτρα, Μαντίνεια.)

7) Μακεδονία. Φίλιππος. Χαιρώνεια.

8) Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας. Παιδικὴ ἡλικία και ἀγωγή Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐκστρατεία εἰς Ἀσίαν. Καθυπόταξις Περσικοῦ Κράτους διὰ τῶν ἐν Γρανικῷ, Ἴσσω και Γαυγαμήλοις νικῶν. Ἐκστρατεία εἰς Ἰνδικήν. Ἐπιστροφή εἰς Βαβυλῶνα και θάνατος αὐτοῦ. Τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐξελληνισμὸς τῆς Ἀνατολῆς.

9) Οἰ διάδοχοι. Διανομὴ τοῦ Κράτους εἰς τέσσαρα βασιλείαι (Ἀγυπτος—Ἀλεξάνδρεια).

10) Ὑποταγὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Ὀλίγα τινα περὶ Ῥωμαίων ὡς προεισαγωγή εἰς τὴν ἀνάμειξιν αὐτῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα. Πόλεμος τῶν Ῥωμαίων κατὰ τῶν Βασιλέων τῆς Μακεδονίας, τῶν Ἀχαιῶν και τῶν Ἑλλήνων καθ' ὅλου. Ἡττα και καθυπόταξις τῆς Ἑλλάδος.

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστοφ τόπῳ και τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Ε' τὰξις.

1) Ἡ κοσμοκρατορία τῶν Ῥωμαίων. Ἐκτασις τοῦ Ῥωμαικοῦ Κράτους. Ἐπίδρασις τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων και τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἐπὶ τῶν κατακτητῶν Ῥωμαίων. Χριστιανισμὸς. Ἡ ἵδρυσις τῶν

πρώτων Ἑκκλησιῶν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀθήναις. Διωγμοὶ Χριστιανῶν. Ἡ αὐτοθυσία τῶν μαρτύρων συντελεῖ εἰς τὴν διάδοσιν καὶ στερέωσιν τῆς νέας πίστεως. Μέγας Κωνσταντῖνος. Προστασία τῶν Χριστιανῶν καὶ Χριστιανισμοῦ. Κτίσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Θρησκευτικαὶ ἐριδες καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος.

2) Ἑξελληνισμὸς τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους. Κύρια χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἡ χριστιανικὴ πίστις (ἀνώτατον πανδιδακτήριον ἐν Κωνσταντινουπόλει· Ἀθανάσιος ὁ Ἀλεξανδρείας, Βασίλειος ὁ Μέγας καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.)

3) Ἰουστινιανός. Θεοδώρ. Βελισσάριος. Τριβωνιανός. Ὁ γὰρ τῆς Ἁγίας Σοφίας. Καλλιέργεια τῆς μετᾶξῃς.

4) Θεοδόσιος ὁ μέγας.

5) Ἡράκλειος. Ἀγῶνες αὐτοῦ πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὑψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἀβάρων. Ἀκάθιστος Ὕμνος.

6) Ἀπόπειρα θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως. Εἰκονομάχοι. Θεοδώρ. Κυριακὴ τῆς ὀρθοδοξίας.

7) Μωαμεθανισμός. Μωάμεθ. Ἀραβες. Πολιορκία Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Ἀράβων (ὕδρον πῦρ). Τούρκοι. Κατακτήσεις αὐτῶν. Ἐξισλαμισμὸς τῶν ὑποτασσομένων. Προσωρινὴ ἀνακοπὴ τῆς ἐξαπλώσεως αὐτῶν ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Μογγόλων (Βαγιαζήτ-Ταμερλᾶνος).

8) Βούλγαροι. Ἐκχριστιανισμὸς αὐτῶν. Βάσιλειος ὁ Βουλγαροκτόνος καὶ ὑποταγὴ τῶν Βουλγάρων.

9) Σταυροφορία. Αἰτία τῶν Σταυροφοριῶν. Τετάρτη σταυροφορία. Ἀλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Φράγκων καὶ Ἑνετῶν. Διανομὴ τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους μετὰ τῶν νικητῶν. Τὸ φεουδαλικὸν σύστημα ἐν Ἑλλάδι. Οἱ Βιλλαρδουῖνοι.

10) Τὸ νέον Ἑλληνικὸν Κράτος. Ἐγκατάστασις τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας ἐν Νικαίᾳ (Θεόδωρος Λάσκαρις). Ἀνάκτησις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων (Στρατηγόπουλος).

Δεσποτᾶτον τῆς Ἑλλάδος (Μιχαὴλ Ἀγγελος Κομνηνός). 11) Τελευταῖοι ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Τούρκους. Μωάμεθ ὁ β'. Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος. Πολιορκία καὶ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Κατάκτησις καὶ τῶν ὑπολοίπων Ἑλληνικῶν χωρῶν (Σκενδέρβητς).

12) Ἀναγέννησις ἐν τῇ Δύσει. Λόγιοι Ἕλληγες. Ἀνακλύψεις καὶ ἐφευρέσεις.

ΣΗΜ. Πλήν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστω τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

ζ' τιάξις.

1) Πολιτικὴ κατὰστασις τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα μ.χ. καὶ ἐφεξῆς, ἰδίᾳ δὲ τῶν κρατῶν ἐκείνων, τῶν ἑποίων ἢ ἱστορία στενωτέρου συνδέεται μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς (Βενετία, Ῥωσία, Αὐστρία κλπ.).

2) Τουρκοκρατία.

α') Δεινοπαθήματα Ἑλλήνων. Ἐξασλαμισμὸς τῶν Χριστιανῶν, παιδομάζωμα (Γενίτσαροι), κεφαλικὸς φόρος, ταπεινώσεις καὶ ἐξευτελισμοὶ τῶν βραγιάδων, ἐκπατρισμὸς Ἑλλήνων.

β') Ὁργάνωσις τοῦ ὑποδοῦλου Ἑλληνισμοῦ. 1) Θρησκευτικὰ προνόμια. - Πατριάρχης. 2) Πολιτικὰ προνόμια. Προεστοί. 3) Πεζικαὶ καὶ ναυτικαὶ δυνάμεις. Ἀρματωταὶ καὶ Κλέφτες (βίος κλεφτῶν, δημῶδης ποίησις), Σουλιῶται, Μανιάται, Σφακιανοί, αἱ νῆσοι. 4) Κοινότητες. Κοινότης Ἀμπελακίων, 24 χωρίων Πηλίου, Χειμάρρας, Ἰωαννίνων, Βενετίας, Ὀδησοῦ, Τεργέστης, 5) Φαναριῶται - Μεγάλοι Δερμηνεῖς καὶ ἡγεμόνες Βλαχίας καὶ Μολδαβίας. 6) Ναυτιλία. Αἷτια τῆς ἀνικτηζέως τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ.

γ') Ἡ παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Κρυφὰ σχολεῖα, διάφοροι σχολαί, Διδάσκαλοι τοῦ γένους (Εὐγένιος Βούλγαρις, Νικηφόρος Θεοτόκης, Ἀδαμάντιος Κοραΐης).

δ') Ἐπαναστατικὰ κινήματα Ἑλλήνων, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, ἰδίᾳ τὰ κατὰ τὸν Λάμπρον Κατσώνη καὶ Γεώργιον Ἀνδρῆσον.

ε') Προπαρασκευὴ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως. Γαλλικὴ ἐπανάστασις, Ῥήγας ὁ Φεραῖος, Φιλικὴ Ἐταιρεία, Ἀγῶνες Σουλιωτῶν κατὰ Ἀλῆ Πασσά.

3) Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις.

α') Ἐπανάστασις ἐν Μολδοβλαχία. Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, ἱερὸς λόγος, Δραγατσάνι. Θάνατος Φαρμάκη καὶ Γεωργίου Ὀλυμπίου.

β') Ἡ κυρίως Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις.

1) Ἀγῶνες τῆς Τουρκίας πρὸς κατάπτειν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως.

Ἡ ἐπανάστασις τῆς Πελοποννήσου. Καλάβρυτα, Ἀγία Λύρα, Πάτραι. Καλάμι. Ὁργὴ Τούρκων. Σφαγαὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀπαγχονισμὸς Γρηγορίου τοῦ Ε'. - Βαλτέτσι. Ἄλωσις τῆς Τριπόλεως, Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ἡ στρατηγικὴ εὐφυΐα καὶ τὸ ἀκατάβλητον φρόνημα αὐτοῦ.

2) Ἡ ἐπανάστασις ἐν τῇ Στερεῇ Ἑλλάδι. Ἐκστρατεία τοῦ Ὁμὲρ Βρυώνη-Διάκος, Ὀδ. Ἀνδρουτσος.

Πρώτη Ἐθνικὴ συνέλευσις ἐν Ἐπιδαύρῳ. Ἡ ἐπανάστασις ἐν τῇ Δυτικῇ Ἑλλάδι. Ἡ ἐν Πέτα μάχη. Μάρκος Μπότσαρης.

γ) Ἡ ἐπανάστασις ἐν ταῖς νήσοις. Ναυτικαὶ δυνάμεις Ὑδρας, Σπετσῶν, Ψαρῶν. Καταστροφή τῆς Χίου ὑπὸ τῶν Τούρκων. Κωνσταντῖνος Κανάρης. Καταστροφή τῶν Ψαρῶν.

Ἐκστρατεία καὶ καταστροφή τοῦ Δράμαλι. Φιλελληνισμὸς ἐν Εὐρώπῃ (Λόρδος Βύρων). Ἐμφύλιοι πόλεμοι (φυλάκισις Κολοκοτρώνη).

2) Ἀγῶνες τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Αἰγύπτου πρὸς κατάνειξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἰμβραήμ, καταστροφή τῆς Κάσου. Ἡ μεγάλη ναυμαχία τοῦ Γέροντα. Ἀνδρέας Μιχούλης. Ἀπόβασις Ἰμβραήμ εἰς Πελοπόννησον. Πολεμικαὶ ἀποτυχίαι τῶν Ἑλλήνων. Μάχη εἰς τὸ Μανιάκι καὶ ἥρωϊκὸς θάνατος τοῦ Παπαφλέσσα. Ἀποφυλάκισις Κολοκοτρώνη. Καθυπόταξις Πελοποννήσου. Ἐκστρατεία Ἀράβων κατὰ τῆς Μάνης ἀποτυχοῦσα.

Πολιορκία Μεσολογγίου α) ὑπὸ Κιουταχῆ καὶ β) ὑπὸ Κιουταχῆ καὶ Ἰμβραήμ. Δεινὰ κακοπάθειαι τῶν πολιορκουμένων καὶ ἔξοδος τῆς φρουρᾶς.

Ἐπάνοδος τοῦ Ἰμβραήμ εἰς Πελοπόννησον καὶ καταστροφή τοῦ Μωρητῆ.

Καθυπόταξις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ πολιορκία τῆς Ἀκροπόλεως. Γεώργιος Καραϊσκάκης. Στρατηγικὴ δεινότης αὐτοῦ. Ἀράχωβα. Ἀνάγκη τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Πολιορκία τῆς Ἀκροπόλεως. Μάχη τοῦ Φαλήρου, πανωλεθρία τῶν Ἑλλήνων καὶ θάνατος τοῦ Καραϊσκάκη.

3) Ἐπέμβασις τῶν Δυνάμεων. Ἡ ἐν Ναυαρίνῳ ναυμαχία, ἐκδίωξις Ἰμβραήμ.

4) Ἰωάννης Καποδίστριας, κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος. Μάχη ἐν Πέτρα-Δημήτριος Ὑψηλάντης.

5) Ἡ Ἑλλάς α) Ἐπὶ Ὀθωνος. β) Ἐπὶ Γεωργίου Α'. Γενικὴ ἀνασκόπησις τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ἱστορικὴ ἐνότις τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὸ ἰδανικόν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας.

Γ' καὶ Δ' τάξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1) Ἡ ἠρακλεΐς. Ἀρετὴ καὶ κακία. Ἄθλοι τοῦ Ἡρα-

κλέους (ὁ λέων τῆς Νεμέας, ἡ Λερναία Ὕδρα, αἱ Στυμφαλίδες ὄρνιθες, ἡ κόπρος τοῦ Αὔγειου).

2) Θησεύς. Φιλοπατρία Θησέως (Ἐκουσία μετάβασις Κρήτην. Μίνως-Λαβύρινθος-Μινώταυρος).

3) Ἀλκηστis. Ἡ Ἀλκηστis παράδειγμα ἀγαπώσης συζύγου.

4) Ἡ Ἑλλάς πρὸ τῶν Περσικῶν πολέμων. Κοινὰ ἱερὰ καὶ κοινὰ πανηγύρεις (Τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον. Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες). Νομοθεσία Λυκούργου (Ἀνατροφή τῶν παίδων ἐν Σπάρτῃ). Ὑποταγή τῆς Μεσσηνίας εἰς τὴν Σπάρτην. (Ἀριστομένης). Ἀθῆναι. Κόδρος. Σόλων ὁ νομοθέτης. Ἀνάκτισις τῆς Σαλαμίνος τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Σόλωνος. Σόλων καὶ Κροῖσος.

5) Περσικοὶ πόλεμοι. Ἐπανάστασις τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν, μετὰ βραχεῖαν εἰσῆγησιν περὶ ἀποικιῶν. α') Ἀμυντικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. 1) Δαρεῖος. Μαραθῶν. Μιλτιάδης καὶ Πλαταιεῖς. 2) Ξέρξης. Θερμοπύλαι. Λεωνίδαο καὶ Θεσπιεῖς. 3) Σαλαμίς. Θემιστοκλῆς. 4) Πλαταιαί. Μαρδόνιος. Πausανίας καὶ Ἀριστείδης ὁ δίκαιος.

β') Ἐπιθετικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. Μυκάλῃ. Νίκαι Κίμωνος παρὰ τὸν Εὐρυμέδοντα καὶ τὴν Κύπρον. Κιμώνειος εἰρήνη. Ἀπελευθέρωσις τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλληνικῶν πόλεων.

6) Ἀκμὴ τῶν Ἀθηναίων. Οἱ Ἀθηναῖοι ἡγεμόνες τῶν συμμάχων. Περικλῆς. Αἰὼν Περικλέους. Καλλωπισμὸς Ἀθηναίων. Φειδίας—Παρθενών.

7) Πελοποννησιακὸς πόλεμος. Αἴτια. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Θάνατος Περικλέους. Βρασιδάς. Νικίειος εἰρήνη. Τὸ δεύτερον μέρος πολέμου. Ἀλκιβιάδης—Λύσανδρος καὶ πτώσις τῶν Ἀθηναίων.

8) Ἡγεμονία τῆς Σπάρτης. Ἡ κάθοδος τῶν μυρρίων. Ξενοφῶν. Ἐκστρατεία Ἀγησιλάου εἰς Ἀσίαν.

9) Θῆβαι. Ἐπαμεινώνδας καὶ Πελοπίδας. Λεύκτρα—Μαντίνεια.

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης

Γ' καὶ Δ' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας.)

1) Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία. Τὸ χρυσοῦν δέρας. Πελλίας καὶ Ἰάσων. Πλοῦς τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς Κολχίδα. Ἀρπαγή τοῦ δέρατος (Μήδεια). Περιπετειώδης ἐπιστροφή τῶν Ἀργοναυτῶν.

2) Τρωϊκὸς πόλεμος. Ἀφορμὴ τοῦ πολέμου. Συμμετοχὴ τῶν ἀρίστων ἡρώων τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν λαῶν των εἰς τὸν πόλεμον. Ἀπόπλους ἐξ Αὐλίδος (Ἰφιγένεια). Πολιορκία Τροίας. Δεκαετὴς διάρκεια τοῦ πολέμου. Μῆνις Ἀχιλλέως. Θάνατος Πατρόκλου. Δούρειος ἵππος καὶ καταστροφή τῆς Τροίας. Ἐπιστροφή τῶν Ἑλλήνων. Περιπλανήσεις καὶ ἐπιστροφή Ὀδυσσεῶς εἰς Ἰθάκην. Κύκλωπες. Ναυσικᾶ. Πίστις Πηνελόπης. Φιλοστοργία Τηλεμάχου.

3) Ἡ κατὰ στάσις τῆς Ἑλλάδος πρὸ τῶν Περσικῶν πολέμων, κατὰ τοὺς Περσικοὺς, τὸν Πελοποννησιακὸν καὶ τοὺς μεταξὺ Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων πολέμους, διὰ βραχυτάτων, ὡς εἰσαγωγή εἰς τὸν Μακεδονικὸν Ἑλληνισμὸν.

4) Φίλιππος ὁ Μακεδὼν. Χαίρωνεια.

5) Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας. Παιδικὴ ἡλικία καὶ ἀγωγή μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐκστρατεία εἰς Ἀσίαν. Καθυπόταξις Περσικοῦ κράτους διὰ τῶν ἐν Γρανικῷ, Ἴσση καὶ Γαυγαμήλοις νικῶν. Ἐκστρατεία εἰς Ἰνδικήν. Ἐπιστροφή εἰς Βαβυλῶνα καὶ θάνατος αὐτοῦ. Τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐξελληνισμὸς τῆς Ἀνατολῆς.

6) Οἱ διάδοχοι.—Διανομὴ τοῦ κράτους εἰς τέσσαρα βασιλείαι. Αἴγυπτος.—Ἀλεξάνδρεια.

7) Ὑποταγὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ὀλίγα τινὰ περὶ Ῥωμαίων ὡς προεισαγωγὴ εἰς τὴν ἀνάμιξιν αὐτῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα. Πόλεμοι τῶν Ῥωμαίων κατὰ τῶν βασιλέων τῆς Μακεδονίας, τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων καθ' ὅλου. Ἦττα καὶ καθυπόταξις τῆς Ἑλλάδος.

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης, διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Ε' καὶ Σ' τάξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1) Ἡ κοσμοκρατορία τῶν Ῥωμαίων. Ἐκτασις τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους. Ἐπίδρασις τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἐπὶ τῶν κατακτητῶν Ῥωμαίων. Χριστιανισμὸς. Ἡ ἴδρυσις τῶν πρώτων ἐκκλησιῶν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀθήναις. Διωγμοὶ χριστιανῶν. Ἡ αὐτοθυσία τῶν μαρτύρων συντελεῖ εἰς τὴν διάδοσιν καὶ στερέωσιν τῆς νέας πίστεως. Μέγας Κωνσταντῖνος. Προστασία Χριστιανῶν καὶ Χριστιανισμοῦ. Κτίσις Κωνσταντινουπόλεως. Θρησκευτικαὶ ἐριδες καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος.

2) Ἐξελληνισμὸς τοῦ ἀνατολικοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους.

Κύρια χαρακτηριστικά αὐτοῦ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἡ
χριστιανικὴ πίστις (Ἀνώτατον πανδιδακτῆριον ἐν Κων-
σταντινουπόλει.— Ἀθανάσιος ὁ Ἀλεξανδρείας, Βασίλειος ὁ
Μέγας καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος).

3) Ἰουστινιανός. Θεοδώρα. Βελισσάριος. Τριβω-
νιανός. Ὁ ναός τῆς Ἁγίας Σοφίας. Καλλιέργεια τῆς μετὰξῆς.

4) Θεοδόσιος ὁ Μέγας.

5) Ἡράκλειος. Ἀγῶνες αὐτοῦ πρὸς τοὺς Πέρσας.
Ἵψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Πολιορκία τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Ἀκάθιστος ὕμνος.

6) Ἀπόπειρα ὀρθοσκευτικῆς μεταρρυθμί-
σεως. Εἰκονομάχοι. — Θεοδώρα. Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας.

7) Μωαμεθανισμός. Μωάμεθ. Ἀραβες. Πολιορκία
Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Ἀράβων (ὑγρὸν πῦρ). Τούρκοι.
Κατακτήσεις αὐτῶν. Ἐξιλαμισμός τῶν ὑποτασσομένων.
Προσωρινὴ ἀνακοπὴ τῆς ἐξαπλώσεως αὐτῶν ἐκ τῆς ἐπιδρο-
μῆς τῶν Μογγόλων (Βαγιαζήτ-Ταμερλᾶνος).

8) Βούλγαροι. Ἐκχριστιανισμός αὐτῶν. Πόλεμοι
πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν αὐτοκρατορίαν. Βασίλειος ὁ Βουλγα-
ροκτόνος καὶ ὑποταγὴ τῶν Βουλγάρων.

9) Σταυροφορίαι. Αἰτία τῶν σταυροφοριῶν. Τε-
τάρτη σταυροφορία. Ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ
τῶν Φράγκων καὶ Ἑνετῶν—Διανομὴ τοῦ Βυζαντιακοῦ κρά-
τους μεταξὺ τῶν νικητῶν. Τὸ φεουδαλικὸν σύστημα ἐν Ἑλ-
λάδι. Οἱ Βιλλαρδουίνοι.

10) Τὸ νέον Ἑλληνικὸν κράτος. Ἐγκατά-
στασις τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας ἐν Νικαίᾳ (Θεόδωρος
Δάσκαρις) Ἀνάκτησις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν
Ἑλλήνων (Στρατηγόπουλος).

Δεσποτᾶτον τῆς Ἑλλάδος (Μιχαὴλ Ἄγγελος Κομνηνός.)
11) Τελευταῖοι ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων
πρὸς τοὺς Τούρκους. Μωάμεθ ὁ Β' — Κωνσταντι-
νός ὁ Παλαιολόγος. Πολιορκία καὶ ἄλωσις τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Κατάκτησις καὶ τῶν ὑπολοί-
πων Ἑλληνικῶν χωρῶν (Σκενδέρμπεης).

12) Ἀναγέννησις ἐν τῇ δύσει. Λόγιοι Ἑλλη-
νες. Ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευρέσεις.

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκά-
στω τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου
ταύτης.

Ε' καὶ Σ' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1) Ἡ Βυζαντιακὴ ἱστορία ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς
ὡς εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Τουρκοκρατομένης Ἑλ-
λάδος.

2) Τουρκοκρατία.

α') Δεινοπαθήματα Ἑλλήνων. Ἐξιλαμισμός τῶν Χριστιανῶν, παιδομάζωμα (Γενίτσαροι), κεφαλικὸς φόρος, ταπεινώσεις καὶ ἐξευτελισμοὶ τῶν ραγιάδων, ἑκπατρισμός Ἑλλήνων.

β') Ὁργάνωσις τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ. 1) Ὁρησκευτικὰ προνόμια — Πατριάρχης. 2) Πολιτικὰ προνόμια — προεστοί. 3) Πεζικαὶ καὶ ναυτικαὶ δυνάμεις. Ἀρματωλοὶ καὶ κλέφτες (βίος κλεφτῶν—δημῶδης ποίησις), Σουλιῶται, Μανιάται, Σφακιανοί, αἱ νῆσοι. 4) Κοινότητες. Κοινότης Ἀμπελακίων, 24 χωρίων τοῦ Πηλίου, Χειμάρρας, Ἰωαννίνων, Βενετίας, Ὀδησοῦ, Τεργέστης. 5) Φαναριῶται.—Μεγάλοι διερμηνεῖς καὶ ἡγεμόνες Βλαχίας καὶ Μολδαύτας. 6) Ναυτιλία. Αἷτια τῆς ἀναπτύξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ.

γ') Ἡ παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Κρυφὰ σχολεῖα. Διάφοροι σχολαί. Διδάσκαλοι τοῦ Γένους (Εὐγένιος Βούλγαρις, Νικηφόρος Θεοτόκης, Ἀδαμ. Κοραΐς).

δ') Ἐπαναστατικὰ κινήματα τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, ἴδια τὰ κατὰ Λάμπρον Κατσώνη καὶ Γεώργ. Ἀνδρῆτσον.

ε') Προπαρασκευὴ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως. Γαλλικὴ ἐπανάστασις. Ῥήγας ὁ Φεραῖος, Φιλικὴ Ἐταιρεία. Ἀγῶνες Σουλιωτῶν κατὰ Ἀλῆ Πασᾶ.

3) Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις.

α') Ἐπανάστασις ἐν Μολδοβλαχία. Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης. Ἱερὸς λόγος. Δραγατσάνι. Θάνατος Φαρμάκη καὶ Γεωργάκη Ὀλυμπίου.

β') Ἡ κυρίως Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις.

1) Ἀγῶνες τῆς Τουρκίας πρὸς κατάπνιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως.

α') Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις ἐν Πελοποννήσῳ. Καλάβρυτα, Ἀγία Λαύρα, Πάτρι, Καλάμαι. Ὁργὴ τῶν Τούρκων, Σφαγαὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἀπαγχονισμός Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε'. — Βαλτέτσι. Ἄλωσις τῆς Τριπόλεως. Θεόδωρος Κολοκοτρώνης. Ἡ στρατηγικὴ εὐφυΐα καὶ τὸ ἀκατάβλητον φρόνημα αὐτοῦ. β)) Ἡ ἐπανάστασις ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι. Ἐκστρατεία τοῦ Ὁμέρ Βρυῶνη-Διάκος. Ὀδυσσεὺς Ἀνδρουτσος. Πρώτῃ Ἐθνικῇ συνέλευσις ἐν Ἐπιδαύρῳ. Ἡ ἐν Πέτα μάχη. Μᾶρκος Μπότσαρης. γ') Ἡ ἐπανάστασις εἰς τὰς νήσους. Ναυτικαὶ δυνάμεις Ὑδρας, Σπετσῶν, Ψαρῶν. Καταστροφὴ τῆς Χίου ὑπὸ τῶν Τούρκων. Κωνσταντῖνος Κανάρης. Καταστροφὴ τῶν Ψαρῶν. Ἐκστρατεία καὶ καταστροφὴ τοῦ Δράμαλης. Φιλελληνισμός ἐν Εὐρώπῃ. Λόρδος Βύρων. Ἐμφύλιοι πόλεμοι. Φυλάκισις Κολοκοτρώνη.

2) Αγῶνες τῆς Τουρκίας καὶ Αἰγύπτου πρὸς κατάπνιξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ἰμβραήμ. Καταστροφή τῆς Κάσου. Ἡ μεγάλη ναυμαχία τοῦ Γέροντα. Ἀνδρέας Μιαοῦλης. Ἀπόβασις τοῦ Ἰμβραήμ εἰς Πελοπόννησον. Πολεμικαὶ ἀποτυχίαι τῶν Ἑλλήνων. Μάχη εἰς τὸ Μανιάκι καὶ ἡρωϊκὸς θάνατος Παπαφλέσσα. Ἀποφυλάκισις Κολοκοτρώνη. Καθυπόταξις Πελοποννήσου. Ἐκστρατεία τῶν Ἀράβων κατὰ τῆς Μάνης ἀποτυχοῦσα. Πολιορκία Μεσολογγίου α') ὑπὸ Κιουταχῆ β') ὑπὸ Κιουταχῆ καὶ Ἰμβραήμ. Δεινὰ κακοπάθειαι τῶν πολιορκουμένων. Ἐξοδος τῆς φρουρᾶς. Ἐπάνοδος τοῦ Ἰμβραήμ εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ καταστροφή τοῦ Μωρηᾶ.

Γεώργιος Καραϊσκάκης καὶ στρατηγικὴ δεινότης αὐτοῦ. Ἀράχωβα. Ἀνάκτῃσις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Πολιορκία τῆς Ἀκροπόλεως. Μάχη τοῦ Φαλήρου, πανωλεθρία τῶν Ἑλλήνων καὶ θάνατος Καραϊσκάκη.

3) Ἡ ἐπέμβασις τῶν Δυνάμεων. Ἡ ἐν Ναυαρίνῳ ναυμαχία. Ἐκδίωξις Ἰμβραήμ.

4) Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος. Μάχη ἐν Πέτρα. Δημήτριος Ὑψηλάντης.

5) Ἡ Ἑλλάς α') ἐπὶ Ὀθωνος, β') ἐπὶ Γεωργίου.

6) Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ἱστορικὴ ἐνότης τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὸ ἰδανικὸν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Σημ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένως.

Α' τάξις.

1) Τὸ διδασκῆριον. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ διδασκῆριου. Ἡ αἴθουσα τῆς διδασκαλίας καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σκευὴ καὶ ἐπιπλα. Αἱ ἄλλαι αἴθουσαι καὶ τὰ δωμάτια τοῦ σχολείου (σχέδιον τοῦ διδασκῆριου).

2) Ἡ αὐλὴ τοῦ διδασκῆριου. Γενικὴ εἰκὼν τῆς αὐλῆς. Χρησιμότης αὐτῆς. Τὰ ἐν τῇ αὐλῇ φυτὰ καὶ ἄλλα ἀντικείμενα (σχέδιον τῆς αὐλῆς).

3) Ὁ κήπος τοῦ διδασκῆριου. Ἐπίσκεψις τοῦ κήπου κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου. Τὰ ἐν τῷ κήπῳ δένδρα, λάχανα, ἄνθη καὶ ζῶα (σχέδιον πρῶτον τοῦ κήπου καὶ εἶτα τοῦ διδασκῆριου μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ).

4) Ἡ ὁδός. Ἡ πρὸ τοῦ διδασκῆριου ὁδός. Τὰ πεζοδρόμια, ἡ ὑπόνομος, ἡ δενδροστοχία. Ὁ φωτισμὸς τῆς ὁδοῦ.

5) Ἡ οἰκία. Αἱ ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τοῦ σχολείου οἰκίαι. Εἶδη οἰκιῶν (μονόροφοι, διώροφοι κλπ.). Τὰ διαμερίσματα τῆς οἰκίας. Τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ σκευὴ καὶ ἐπιπλα. Τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ φυτὰ καὶ ζῶα. Τὰ χρήσιμα πρὸς κατασκευὴν τῶν οἰκιῶν ὕλικά. Οἱ τεχνῖται οἱ ἐργαζόμενοι εἰς κατασκευὴν τῶν οἰκιῶν (ὁ κτίστης, ὁ ξυλουργός ὁ φανοποιός κλπ.)

6) Ἡ συνοικία τοῦ σχολείου. Τὰ σπουδαιότερα οἰκοδομήματα τῆς συνοικίας. Ἡ ἐκκλησία τῆς συνοικίας. Ἡ πλατεία καὶ τὰ ἐν αὐτῇ δένδρα καὶ μνημεῖα. Ἡ ἀγορὰ τῆς συνοικίας καὶ τὰ σπουδαιότερα ἐν αὐτῇ καταστήματα. Αἱ σπουδαιότεραι ὁδοὶ τῆς συνοικίας (χάρτης τῆς συνοικίας.).

7) Ὁ οὐρανός. Ὁ οὐρανὸς κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Ὁ ἥλιος. Ἡ σελήνη. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις τοῦ ἡλίου. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὸ θέρος. Ἡ πορεία τοῦ ἡλίου ἐν τῷ οὐρανῷ κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὸ θέρος. Τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος. Ἡ νύξ. Ὁ ἑναστρὸς οὐρανός. Ἡ σελήνη. Αἱ φάσεις τῆς σελήνης. Ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύξ κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὸ θέρος.

Β' τάξις

1) Ἡ πόλις. Αἱ συνοικίαι τῆς πόλεως. Αἱ ἐκκλησίαι. Αἱ πλατεῖαι. Οἱ κήποι. Ἡ ἀγορὰ, τὰ μνημεῖα. Τὰ ἐν

τῆ πόλει δημόσια, δημοτικά, φιλανθρωπικά καὶ βιομηχανικά καταστήματα. Αἱ σπουδαιότεροι ὁδοὶ τῆς πόλεως καὶ τὰ σπουδαιότερα παρ' αὐτὰς οἰκοδομήματα. Ὁ φωτισμὸς τῆς πόλεως. Τὰ ἐν τῆ πόλει μέσα τῆς συγκοινωνίας. Τὸ ὑδραγωγεῖον τῆς πόλεως. Αἱ βρύσσεις. Τὰ φρέατα. Οἱ πίδακες (πάντα ἐξ ἀμέσου ἀντιλήψεως). Παρατήρησις τῆς πόλεως ἀφ' ὑψηλῆς θέσεως. Εὗρεσις τῶν συνοικιῶν καὶ τῶν ἄλλων προδιδαχθέντων ἀντικειμένων. Τοποθέτησις τούτων πρὸς ἀνατολὰς, βορρᾶν, δυσμὰς καὶ νότον τοῦ σχολείου (χάρτης τῆς πόλεως).

2) Ὁ κ ἦ π ο ς. Οἱ κῆποι τῆς πόλεως. Ἐπίσκεψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὰ ἐν τοῖς κήποις καλλιεργούμενα δένδρα, λάχανα καὶ ἄνθη. Τὰ ζῶα τοῦ κήπου. Ὁ κηπουρὸς. Τὰ πρὸς καλλιέργειαν χρήσιμα ἔργαλεία. Ἡ ἄρδευσις καὶ ἡ λίπανσις τοῦ κήπου.

3) Ὁ ἀ γ ρ ὁ ς. Οἱ περὶ τὴν πόλιν ἀγροί. Ὅψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν. Ἡ σπορά, ὁ θερισμὸς. Τὰ καλλιεργούμενα ἐν τοῖς ἀγροῖς φυτὰ. Τὰ ζῶα τῶν ἀγρῶν. Ὁ γεωργὸς.

4) Ὁ ἀ μ π ε λ ὶ ν. Οἱ παρὰ τὴν πόλιν ἀμπελῶνες. Ὅψις τούτων κατὰ τὸ κλάδευμα, τὴν σκαφήν, τὴν θείωσιν, τὸν τρυγητόν. Τὰ ἐν τῷ ἀμπελῶνι φυτὰ καὶ ζῶα.

5) Ὁ λ ε ι μ ὶ ν. Οἱ παρὰ τὴν πόλιν λειμῶνες. Ὅψις τοῦ λειμῶνος κατὰ τὴν ἄνοιξιν κλπ. Τὰ ἐν τῷ λειμῶνι φυτὰ καὶ ζῶα. Ὁ ποιμὴν.

6) Ἡ π ε δ ι ἄ ς. Ἡ παρὰ τὴν πόλιν πεδιάς. Ὅψις ταύτης κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὸ λεκανοπέδιον, τὸ ὄροπέδιον.

7) Τ ἄ ὕ δ α τ α. Τὰ παρὰ τὴν πόλιν ἔλη. Αἱ πηγαί, τὰ ρυάκια, οἱ χεῖμαρροι, οἱ ποταμοί, αἱ λίμναι. Ἐπίσκεψις τούτων. Χρησιμοποίησις τῶν ρεόντων ὑδάτων. Τὰ εἰς τὰ ἔλη ὑπάρχοντα φυτὰ καὶ ζῶα. Τὰ γνωστότερα τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ ταῖς λίμναις τοῦ τόπου ζῶων.

8) Τ ὸ ὄ ρ ο ς. Τὰ παρὰ τὴν πόλιν ὄρη. Ὅψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὰ μέρη τοῦ ὄρους. Ὁ λόφος καὶ τὰ ἄλλα ὑψώματα. Αἱ κοιλάδες, αἱ φάραγγες κλπ.

9) Τ ὸ δ ἄ σ ο ς. Τὰ παρὰ τὴν πόλιν δάση. Ἐπίσκεψις τούτων. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ δάσους. Τὰ δένδρα καὶ τὰ ζῶα τοῦ δάσους. Αἱ ἐκ τοῦ δάσους ὠφέλειαι. Ὁ ὑλοτόμος. Ὁ κυνηγός.

10) Τὰ ἐν τῇ ἐξοχῇ ἐργοστάσια, οἱ πύργοι, τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα, αἱ ἐπαύσεις, αἱ καλύβαι, τὰ ἐρημοκλήσια κλπ. Ἐπίσκεψις τούτων.

11) Ἡ θ ἄ λ α σ σ α. Ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία. Ὅψις τῆς θαλάσσης ἐν τρικυμῇ καὶ ἐν γαλήνῃ. Ἡ νῆσος, ὁ σκόπελος, ἡ ὕφαλος. Ἡ παραλία, ἡ χερσόνησος, ὁ κόλπος, ὁ

λιμήν, ὁ ὄρμος (ἄμεσος τούτων ἀντίληψις ἢ αἰσθητοποίησις ἐν γειτονικῇ λίμνῃ ἢ ποταμῷ). Τὰ γνωριμώτερα τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ ζώων. Ὁ ἀλιεύς, ὁ ναύτης, ὁ λεμβούχος, τὸ πλοῖον.

12) Αἱ κατοικίαι τῶν ἀνθρώπων. Εἶδη κατοικιῶν. Ἡ οἰκογένεια, τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Ὁ ἄνθρωπος. Τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ὑλαί, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ἐνδύματα. Ὑλαί, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ὑποδήματα. Ὁ ράπτης, ὁ ὑποδηματοποιός.

13) Αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως. Νομάρχης, δήμαρχος, ἀστυνόμος, ταμίας, δικασταί, διδάσκαλοι κλπ.

14) Παρατήρησις τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων τῆς ἐξοχῆς ἀφ' ὑψηλοῦ τόπου. Τοποθέτησις τούτων πρὸς ἀνατολάς, δυσμάς, βορρᾶν καὶ νότον τῆς πόλεως. Πλαστική ἐκάστοτε καὶ συμβολικὴ τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων παράστασις. Χάρτης τῆς ὅλης παρατηρηθείσης χώρας.

15) Ἱστορικαὶ διηγήσεις καὶ παραδόσεις ἐν ἀπλουστάτῃ μορφῇ περὶ τῶν μνημείων τῶν ὀνομασιῶν τῶν κυριωτέρων ὁδῶν καὶ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τῆς πόλεως καὶ τῶν πέριξ.

Γ' τὰ ἔξισ.

1) Τὰ παρὰ τὴν πόλιν γειτονικὰ χωρία Ἐπίσκοψις τούτων. Τὰ σπουδαιότερα ἀντικείμενα ἐκάστου χωρίου. Ἡ ἐκκλησία, τὸ σχολεῖον, ἡ πλατεῖα, ἡ ἀγορὰ, τὰ μνημεῖα κλπ. Ἡ πέριξ ἐκάστου χωρίου φύσις. Αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων ἐκάστου χωρίου. Θέσις, ἀπόστασις καὶ μέγεθος ἐκάστου χωρίου. Ἡ μετὰ τῶν χωρίων τούτων συγκοινωνία τῆς πόλεως (χάρτης).

2) Ἡ πέριξ φύσις κατὰ τὰς τέσσαρας ὥρας τοῦ ἔτους. Μετεωρολογικὰ φαινόμενα (νέφος, βροχὴ, ὀμίχλη, δρόσος, πάχνη, χιὼν, χάλαζα, ἄνεμοι).

3) Τὰ ἄλλα ἀπώτερα χωρία τοῦ δήμου. Ἡ πέριξ τούτων φύσις. Αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Ἡ μετὰ τούτων συγκοινωνία. Ὁ δήμος (χάρτης τοῦ δήμου). Ἡ διοικήσις τοῦ δήμου. Οἱ ἄλλοι γειτονικοὶ δήμοι. Ἡ ἐπαρχία (χάρτης τῆς ἐπαρχίας). Αἱ ἄλλαι ἐπαρχίαι. Ὁ νομὸς τοῦ μαθητοῦ. Ἡ διοικήσις τοῦ νομοῦ (χάρτης τοῦ νομοῦ).

4) Οἱ ἄλλοι νομοὶ τοῦ Κράτους μετὰ τῶν πρωτευουσῶν αὐτῶν καὶ τῶν τόπων, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἱστορίας.

Δ' τάξις.

1) Ἡ Ἑλλάς. Γενική ἐπισκόπησις τῆς Ἑλλάδος. Ὅρια. Φυσική καὶ πολιτικὴ διαίρεσις.

2) Ἐπανάληψις τοῦ νομοῦ τοῦ μαθητοῦ.

3) Λεπτομερὴς ἐξέτασις τῶν ἄλλων νομῶν τοῦ Κράτους (χαρτογραφία).

Ε' τάξις.

Α' Τὰ στοιχειωδέστατα ἐκ τῆς φυσικῆς καὶ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας.

1) Ἡ γῆ. Γενική ἐπισκόπησις τῆς γῆς. Ἡ ξηρὰ καὶ ἡ θάλασσα. Αἱ ἠπείροι. Μέγεθος τῶν ἠπείρων. Οἱ Ὠκεανοί. Μέγεθος καὶ βάθος τῶν ὠκεανῶν. Τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ ρεύματα. Κύκλοι τῆς γῆτινῆς σφαίρας. Γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μήκος. Ζῶναι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

2) Ἡ ἀτμόσφαιρα. Πάχος τῆς ἀτμοσφαίρας. Συστατικὰ τοῦ ἀέρος. Θερμοκρασία αὐτοῦ. Ἄνεμοι, ὕγρασία, κλίματα.

Β' Πολιτικὴ γεωγραφία.

1) Ἡ Ἀσία. Γενική ἐπισκόπησις τῆς Ἀσίας. Ἡ μικρὰ Ἀσία (λεπτομερῶς). Ἡ Συρία, ἡ Μεσοποταμία, ἡ Ἀραβία, ἡ Περσία, ἡ Ἰνδική, ἡ Ἰαπωνία καὶ αἱ ἄλλαι χώραι τῆς Ἀσίας (συντόμως).

2) Ἡ Ἀφρική. Γενική ἐπισκόπησις τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ Αἴγυπτος (λεπτομερῶς). Αἱ ἄλλαι ἐν τῇ βορείῳ παραλία τῆς Ἀφρικῆς χώραι (συντόμως). Ἡ Σαχάρα, ἡ Ἀβησσυνία. Αἱ ἄλλαι χώραι τῆς Ἀφρικῆς (συντόμως).

3) Ἡ Αὐστραλία. Γενική ἐπισκόπησις τῆς Αὐστραλίας. Ἡ Αὐστραλία καὶ αἱ ἄλλαι νῆσοι (συντόμως).

4) Ἡ Ἀμερική. Γενική ἐπισκόπησις τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἀνακάλυψις αὐτῆς. Τὰ κράτη τῆς βορείου Ἀμερικῆς. Αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι (λεπτομερέστερον), τὰ ἄλλα κράτη (συντόμως). Ἡ κεντρικὴ Ἀμερική. Τὰ κράτη αὐτῆς. Αἱ νῆσοι. Ἡ νότιος Ἀμερική. Ἡ Βραζιλία καὶ τὰ ἄλλα κράτη (συντόμως).

Χαρτογραφία.

Ζ' τάξις.

Α' Τὰ σπουδαιότατα τῆς φυσικῆς καὶ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας.

1) Ἡ γῆ. Τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῆς γῆς. Ἡ λιθό-

σφαιρα. Τὸ πάχος τῆς λιθοσφαιρας. Ὑδατογενῆ καὶ πυριγενῆ πετρώματα. Μεταβολαὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Τὸ ἐσωτερικόν τῆς γῆς. Τὰ ἠφαίστεια, οἱ σεισμοί, αἱ θερμαί πηγαί. Ἡ κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονά της. Ἡμέρα καὶ νύξ. Αἰτία ἀνισότητος ἡμερῶν καὶ νυκτῶν. Ἡ κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἥλιον. Αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ ἔτους. Τὸ Ἰουλιανὸν καὶ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον.

2) Ὁ ἕ ν α σ τ ρ ο ς ο ὐ ρ α ν ὅ ς. Ὁ Γαλαξίας. Πλανῆται καὶ ἀπλανεῖς ἀστέρες. Κομήται καὶ διάττοντες. Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη. Αἱ φάσεις τῆς σελήνης. Αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης.

Β' Πολιτικὴ γεωγραφία.

1) Ἡ Εὐ ρ ὄ π η. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Εὐρώπης· Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ αὐτῆς διαίρεσις. Τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης λεπτομερῶς, λεπτομερέστερον δὲ αἱ χῶραι τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου (χαρτογραφία).

2) Ἡ Ἑ λ λ ἄ ς. Θέσις τῆς Ἑλλάδος. Φυσικὴ ταύτης διαίρεσις. Ἡ διάπλασις τῆς παραλίας καὶ ἡ διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους τῆς Ἑλλάδος. Τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος. Τὰ ἐκ τῆς διαπλάσεως τῆς παραλίας καὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τὰ ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ κλίματος πλεονεκτήματα. Πολιτισμὸς τῆς Ἑλλάδος, ἦτοι γεωργία, κτηνοτροφία, βιομηχανία, ἐμπόριον, ναυτιλία, συγκοινωνία, ἐκπαίδευσις, θρησκεία, διοίκησις. Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος τῆς Ἑλλάδος. Αἱ ἀλύτρωτοι Ἑλληνικαὶ χῶραι καὶ ἡ καθ' ὅλου διασπορὰ τῶν Ἑλλήνων. Τὰ σπουδαιότερα κέντρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ μεγάλη ἰδέα τοῦ γένους.

Γ' Ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

1) Οἱ χ ἄ τ ο ι κ ο ι τ ῆ ς γ ῆ ς. Αἱ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων. Αἱ γλώσσαι. Αἱ θρησκείαι. Τὰ πολιτεύματα.

2) Τὰ μεγάλα κράτη τῆς γῆς. Ἡ ἔκτασις καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν. Αἱ μεγαλύτεραι πόλεις τοῦ κόσμου. Αἱ μεγάλοι ὁδοὶ συγκοινωνίας κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν.

Β. Διὰ τάξεις συνδιδασκομέναις.

Α' καὶ Β' τάξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Τὸ διδ ακ τ ῆ ρ ι ο ν. Ἡ αἰθουσα τῆς διδασκαλίας καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σκευὴ καὶ ἐπιπλα. Αἱ ἄλλαι αἰθουσαι καὶ τὰ δωμάτια τοῦ σχολείου (σχέδιον τοῦ διδασκτηρίου).

2) Ἡ ἀύ λ ῆ τ ο ὦ διδ ακ τ ῆ ρ ι ο υ. Γενικὴ εἰκὼν

τῆς αὐλῆς. Χρησιμότης αὐτῆς. Τὰ ἐν τῇ αὐλῇ φυτὰ καὶ ἄλλα ἀντικείμενα (σχέδιον τῆς αὐλῆς).

3) Ὁ κήπος τοῦ διδασκῆριου. Ἐπίσκεψις τοῦ κήπου κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου. Τὰ ἐν τῷ κήπῳ δένδρα, λάχανα, ἄνθη καὶ ζῶα (σχέδιον τοῦ κήπου καὶ τοῦ διδασκῆριου μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ.)

4) Ἡ ὁδός. Ἡ πρὸ τοῦ διδασκῆριου ὁδός. Τὰ πεζοδρόμια, ἡ ὑπόνομος, ἡ δεινδροστοιχία. Ὁ φωτισμὸς τῆς ὁδοῦ.

5) Ἡ οἰκία. Αἱ ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τοῦ σχολείου οἰκίαι. Εἶδη οἰκιῶν (μονώροφοι, διώροφοι κλπ.). Τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ ζῶα καὶ φυτὰ.

6) Ἡ συνοικία. Ἡ συνοικία τοῦ σχολείου. Ἡ ἐκκλησία τῆς συνοικίας.

7) Ὁ οὐρανός. Ὁ οὐρανὸς κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Ὁ ἥλιος. Ἡ σελήνη. Ἡ ἀνατολή καὶ ἡ δύσις τοῦ ἡλίου. Τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος. Ἡ σελήνη. Αἱ φάσεις τῆς σελήνης.

8) Αἱ ἄλλαι συνοικίαι τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Αἱ ἐκκλησίαι, αἱ πλατεῖαι, οἱ κῆποι, ἡ ἀγορά, τὰ μνημεῖα. Αἱ σπουδαιότεραι ὁδοὶ τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Παρατήρησις τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως ἀφ' ὑψηλοῦ μέρους. Παρατήρησις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου τῶν συνοικιῶν καὶ τῶν ἄλλων προδιδαχθέντων ἀντικειμένων. Τοποθέτησις τούτων πρὸς ἀνατολάν, δυσμάν, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ σχολείου (χάρτης τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως.).

9) Ὁ κήπος. Οἱ κῆποι τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Ἐπίσκεψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὰ ἐν τοῖς κήποις καλλιεργούμενα δένδρα, λάχανα καὶ ἄνθη. Τὰ ζῶα τοῦ κήπου. Ὁ κηπουρός. Τὰ πρὸς καλλιεργεῖαν χρήσιμα ἐργαλεῖα. Ἡ ἄρδευσις καὶ ἡ λίπανσις τοῦ κήπου.

10) Ὁ ἀγρός. Οἱ περὶ τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν ἀγροί. Ὅψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν. Ἡ σπορά, ὁ θερισμὸς. Τὰ καλλιεργούμενα ἐν τοῖς ἀγροῦς φυτὰ. Τὰ ζῶα τῶν ἀγρῶν. Ὁ γεωργός.

11) Τὰ ὕδατα. Τὰ περὶ τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν ἔλη, αἱ πηγαί, τὰ ξυάκια, οἱ χεῖμαρροι, οἱ ποταμοί, αἱ λίμναι. Ἐπίσκεψις τούτων. Χρησιμοποίησις τῶν βεόντων ὑδάτων. Τὰ εἰς τὰ ἔλη ὑπάρχοντα φυτὰ καὶ ζῶα. Τὰ γρωστώτερα τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ ταῖς λίμναις τοῦ τόπου ζῶων.

12) Ἡ πεδιάς. Ἡ παρὰ τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν πεδιάς. Ὅψις ταύτης κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὸ λεκανοπέδιον, τὸ ὄροπέδιον.

13) Τὸ ὄρος. Τὰ παρὰ τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν ὄρη. Ὅψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὰ μέρη

τοῦ ὄρους. Ὁ λόφος καὶ τὰ ἄλλα ὑψώματα. Αἱ κοιλάδες, αἱ φάραγγες κλπ.

14) Τὰ ἐν τῇ ἐξοχῇ ἐργοστάσια, οἱ πύργοι, τὰ ἱστορικά μνημεῖα, αἱ ἐπαυλεις, αἱ καλύβαι, τὰ ἐρημοκλήσια κλπ. Ἐπίσκεψις τούτων.

15) Παρατήρησις τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων τῆς ἐξοχῆς ἀφ' ὑψηλοῦ τόπου. Τοποθέτησις αὐτῶν πρὸς ἀνατολάς, δυσμάς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Πλαστικὴ καὶ συμβολικὴ τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων παράστασις καὶ χάρτης τῆς ὅλης παρατηρηθείσης χώρας.

16) Ἡ περίξ φύσις κατὰ τὰς τέσσαρας ὥρας τοῦ ἔτους. Μετεωρολογικὰ φαινόμενα (βροχὴ, χιὼν, πάχνη κλπ.)

Α' καὶ Β' τὰξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας.)

1) Τὸ διδακτήριον, ἡ αὐλή, ὁ κήπος καὶ ἡ πρὸ τοῦ διδακτηρίου ἑδδα ὡς καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος (σχέδιον τούτων).

2) Ἡ οἰκία. Τὰ διαμερίσματα τῆς οἰκίας. Τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ σκευὴ καὶ ἐπιπλα. Τὰ χρήσιμα πρὸς κατασκευὴν τῶν οἰκιῶν υλικά. Οἱ τεχνῖται οἱ ἐργαζόμενοι εἰς κατασκευὴν τῶν οἰκιῶν (ὁ κτίστης, ὁ ξυλουργός, ὁ φανοποιός, κλπ.)

3) Ἡ συνοικία τοῦ σχολείου. Τὰ σπουδαιότερα οἰκοδομήματα τῆς συνοικίας. Ἡ πλατεῖα τῆς συνοικίας καὶ τὰ ἐν αὐτῇ δένδρα καὶ μνημεῖα. Ἡ ἀγορὰ τῆς συνοικίας καὶ τὰ σπουδαιότερα ἐν αὐτῇ καταστήματα. Αἱ σπουδαιότερα ὁδοὶ τῆς συνοικίας (χάρτης τῆς συνοικίας).

4) Ὁ οὐρανός. Ὁ οὐρανὸς κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις ἡλίου. Ἡ πορεία τοῦ ἡλίου ἐν τῷ οὐρανῷ κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὸ θέρος. Τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος. Μεταφορὰ τούτων ἐπὶ τοῦ πίνακος.

5) Τὸ χωρίον ἢ ἡ πόλις. Αἱ ἄλλαι συνοικίαι τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Τὰ ἐν τῷ χωρίῳ ἢ τῇ πόλει δημοτικὰ δημόσια, φιλανθρωπικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα. Ὁ φωτισμὸς τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Τὰ μέσα τῆς κοινωνιώνιας. Τὸ ὑδραγωγεῖον, αἱ βρύσσαι, οἱ πίδακες, τὰ φρέατα. Παρατήρησις τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως ἀφ' ὑψηλοῦ μέρους. Διάκρισις τῶν συνοικιῶν καὶ τῶν ἄλλων διδαχθέντων ἀντικειμένων. Τοποθέτησις τούτων πρὸς ἀνατολάς, δυσμάς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ σχολείου (χάρτης τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως).

6) Ὁ ἀμπελοῦν. Ὅψις αὐτοῦ κατὰ τὸ κλάδευμα,

τὴν σκαφήν, τὴν θείωσιν, τὸν τρυγητόν. Τὰ ἐν τῷ ἀμπελῶνι φυτὰ καὶ ζῶα.

7) Ὁ λ ε ι μ ὠ ν. Οἱ παρὰ τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν λειμῶνες. Ὅψις τοῦ λειμῶνος κατὰ τὴν ἀνοιξιν. κλπ. Τὰ ἐν τῷ λειμῶνι φυτὰ καὶ ζῶα. Ὁ ποιμήν.

8) Ἡ θ ἄ λ α σ σ α. Ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία. Ὅψις τῆς θαλάσσης ἐν τρικυμία καὶ ἐν γαλήνῃ. Ἡ νῆσος, ὁ σκόπελος, ἡ ὕφαλος. Ἡ παραλία, ἡ χερσόνησος, ὁ κόλπος, ὁ λιμὴν, ὁ ὄρμος (ἄμεσος τούτων ἀντίληψις ἢ αἰσθητοποίησις ἐν τῇ γειτονικῇ λίμνῃ ἢ τῷ ποταμῷ). Τὰ γνωριμώτερα τῶν ἐν τῇ θαλάσσει ζῶων. Ὁ ἄλιεύς, ὁ ναύτης, ὁ λεμβοῦχος, τὸ πλοῖον.

9) Τὸ δ ἄ σ ο ς. Τὸ παρὰ τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν δάσος. Ἐπίσκεψις τούτου. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ δάσους. Τὰ δένδρα καὶ τὰ ζῶα τοῦ δάσους. Αἱ ἐκ τοῦ δάσους ὠφέλειαι. Ὁ ὕλοτόμος, ὁ κυνηγός.

10) Τοποθέτησις τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων τῆς ἐξοχῆς πρὸς ἀνατολάς, δυσμάς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Πλαστικὴ καὶ συμβολικὴ τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων παράστασις καὶ χάρτης τῆς ὅλης παρατηρηθείσης χώρας.

11) Αἱ ἀ ρ χ α ἰ τ ο ὕ χ ω ρ ῖ ο υ ἢ τ ῆ ς π ὄ λ ε ω ς. Ὁ πάρεδρος, ὁ δήμαρχος, ὁ ἀστυνόμος, ὁ ἱερεὺς, ὁ διδάσκαλος κλπ.

12) Ἱστορικαὶ διηγήσεις καὶ παραδόσεις ἐν ἀπλουστάτῃ μορφῇ περὶ τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως τῶν μνημείων αὐτοῦ καὶ τῆς ἐξοχῆς καὶ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τοῦ τόπου.

13) Ἡ κ α τ ο ι κ ῖ α. Αἱ κατοικίαι τῶν ἀνθρώπων. Εἶδη κατοικιῶν. Ἡ οἰκογένεια. Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Ὁ ἄνθρωπος. Τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐνδυμασία τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπλα, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ἐνδύματα. Ὅπλα, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ὑποδήματα. Ὁ ῥάπτης, ὁ ὑποδηματοποιός.

Γ' καὶ Δ' τὰ ξίς.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1) Τὰ περίξ τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως τοῦ μαθητοῦ γειτονικὰ χωρία. Ἐπίσκεψις τούτων. Τὰ σπουδαιότερα οἰκοδομήματα τῶν χωρίων, ἡ ἐκκλησία, τὸ σχολεῖον, ἡ ἀγορὰ κλπ. Ἡ περίξ τῶν χωρίων τούτων φύσις. Αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοικῶν τῶν χωρίων. Θέσις, ἀπόστασις καὶ μέγεθος τῶν χωρίων τούτων. Συγκοινωνία (χάρτης.)

2) Τὰ ἄλλα. ἀπώτερα χωρία τοῦ δήμου. Ἡ περίξ

τούτων φύσις. Αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Ὁ δῆμος τοῦ μαθητοῦ. Οἱ ἄλλοι δῆμοι. Ἡ ἐπαρχία. Αἱ ἄλλαι ἐπαρχίαι. Ὁ νομὸς (χάρτης).

3) Ἡ Ἐ λ λ ά ς. Γενικὴ ἐπισκόπησις αὐτῆς. Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ διαίρεσις τῆς Ἑλλάδος. Γεωγραφία τοῦ ἡμίσεος ἀριθμοῦ τῶν νομῶν τοῦ ἐλευθέρου κράτους. (Χαρτογραφία).

Γ' καὶ Δ' τὰ ξίς.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1) Τὰ περίξ τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως τοῦ μαθητοῦ γειτονικὰ χωρία. Ἐπίσκεψις τούτων. Τὰ σπουδαιότερα ἀντικείμενα ἐκάστου χωρίου, ἡ ἐκκλησία, τὸ σχολεῖον, ἡ πλατεία, ἡ ἀγορά, τὰ μνημεῖα. Ἡ περίξ τῶν χωρίων τούτων φύσις. Αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Θέσις, ἀπόστασις καὶ μέγεθος τῶν χωρίων. Συγκοινωνία (χάρτης).

2) Τὰ ἄλλα ἀπώτερα χωρία τοῦ δήμου. Ἡ περίξ τούτων φύσις καὶ ἡ ἀσχολία τῶν κατοίκων. Ὁ δῆμος. Οἱ ἄλλοι γειτονικοὶ δῆμοι. Ἡ ἐπαρχία. Αἱ ἄλλαι ἐπαρχίαι. Ὁ νομὸς τοῦ μαθητοῦ (χάρτης).

3) Ἡ Ἐ λ λ ά ς. Γενικὴ ἐπισκόπησις αὐτῆς. Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ διαίρεσις τῆς Ἑλλάδος. Γεωγραφία τοῦ ἑτέρου ἡμίσεος ἀριθμοῦ τῶν νομῶν τοῦ ἐλευθέρου κράτους (χαρτογραφία).

Ε' καὶ Ϛ' τὰ ξίς.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α' Τὰ στοιχειωδέστατα ἐκ τῆς φυσικῆς καὶ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας.

1) Ἡ γ ἦ. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς γῆς. Ἡ ξηρὰ καὶ ἡ θάλασσα. Αἱ ἠπειροί. Μέγεθος τῶν ἠπειρῶν. Οἱ ὠκεανοί. Μέγεθος καὶ βάθος τῶν ὠκεανῶν. Τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ ῥεύματα. Κύκλοι ἐπὶ τῆς γῆνης σφαίρας. Γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος. Ζῶναι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ἡ κίνησις τῆς γῆς περὶ τῶν ἄξονά της καὶ περὶ τὸν ἴλιον. Ἰουλιανὸν καὶ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον.

2) Ἡ ἀ τ μ ό σ φ α ι ρ α. Πάχος τῆς ἀτμοσφαιρας. Συστατικὰ τοῦ ἀέρος. Θερμοκρασία. Ἄνεμοι, ὑγρασία, κλίματα.

Β' Πολιτικὴ γεωγραφία.

1) Ἡ Ἄ σ ί α. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἀσίας. Ἡ Μικρὰ Ἀσία λεπτομερῶς. Αἱ ἄλλαι χώραι συντόμως.

2) Ἡ Ἀφρική. Γενική ἐπισκόπησις τῆς Ἀφρικῆς. Αἱ χῶραι τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ Αἴγυπτος ἔκτενῶς. Ἡ Σαχάρα. Αἱ ἄλλαι χῶραι τῆς Ἀφρικῆς συντομώτερον.

3) Ἡ Ἀυστραλία. Γενική ἐπισκόπησις τῆς Αὐστραλίας. Ἡ Αὐστραλία καὶ αἱ ἄλλαι νῆσοι συντομώτατα.

4) Ἡ Ἀμερική. Γενική ἐπισκόπησις τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἀνακάλυψις αὐτῆς. Ἡ βόρειος Ἀμερική. Αἱ ἠνωμένα Πολιτεῖαι ἔκτενῶς. Ἡ κεντρικὴ Ἀμερική. Αἱ νῆσοι. Ἡ νότιος Ἀμερική. Ἡ Βρασιλία. Αἱ ἄλλαι χῶραι συντόμως.

Χαρτογραφία.

Ε' καὶ Σ' τὰξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α' τὰ στοιχειωδέστατα τῆς φυσικῆς καὶ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας.

1) Ἡ γῆ. Τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῆς γῆς. Ἡ Ξηρὰ καὶ ἡ θάλασσα. Μέγεθος τῶν ὠκεανῶν καὶ τῶν ἠπείρων. Κύκλοι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος. Ἡ κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονά της καὶ περὶ τὸν ἥλιον. Αἱ ζῶναι τῆς γῆς. Τὸ ἐξωτερικὸν τῆς γῆς. Ἡ λιθόσφαιρα. Ὑδατογενὴ καὶ πυριγενῆ πετρώματα. Μεταβολαὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς. Τὰ ἠφαιστεία, οἱ σεισμοί, αἱ θερμαὶ πηγαί.

2) Ἡ ἀτμόσφαιρα. Τὰ συστατικὰ τοῦ ἀέρος, θερμοκρασία αὐτοῦ, ἄνεμοι, ὑγρασία, κλίματα.

3) Ὁ ἔναστρος οὐρανός. Ὁ Γαλαξίας. Πλανῆται καὶ ἀπλανεῖς ἀστέρες. Κομήται καὶ διόκροντες. Ὁ ἥλιος. Ἡ σελήνη. Αἱ φάσεις τῆς σελήνης. Αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης.

Β' Πολιτικὴ γεωγραφία.

1) Ἡ Εὐρώπη. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Εὐρώπης. Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ διαίρεσις. Γεωγραφία τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης λεπτομερῶς, λεπτομερέστερον δὲ τῶν χωρῶν τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου. Χαρτογραφία.

2) Ἡ Ἑλλάς. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἑλλάδος. Θέσις καὶ πολιτικὴ ταύτης διαίρεσις. Διάπλασις τῆς παραλίας τῆς Ἑλλάδος. Διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους. Κλίμα. Τὰ ἐκ τῆς διαπλάσεως τῆς παραλίας καὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τὰ ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ κλίματος πλεονεκτήματα. Πολιτισμὸς τῆς Ἑλλάδος, ἥτοι γεωργία, κτηνοτροφία, βιομηχανία, ἐμπόριον, ὄρυκτός τοῦ ἐδάφους πλούτος, συγκοινωνία, ναυτιλία, ἐκπαίδευσις, θρησκεία, διοί-

κησις κλπ. Αί ἀλύτρωτοι ἑλληνικαὶ χῶραι. Ἡ διασπορὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ μεγαλύτερα κέντρα τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἡ μεγάλη ἰδέα τοῦ Γένους.

Γ' Ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

Οἱ κάτοικοι τῆς γῆς. Αἱ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων, αἱ γλῶσσαι, αἱ θρησκείαι, τὰ πολιτεύματα. Τὰ μεγάλα κράτη τῆς γῆς. Ἡ ἔκτασις καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν. Αἱ μεγαλύτεραι πόλεις τοῦ κόσμου. Αἱ μεγάλοι ὁδοὶ συγκοινωνίας κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Α' Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένης.

Γ' καὶ Δ' τάξεις.

Α'. Τὰ γνωστότερα τῶν ἐν Ἑλλάδι φυτῶν καὶ ζώων

1) Ἡ οἰκία καὶ ἡ αὐλή. Γενικὴ εἰκὼν τῆς οἰκίας καὶ τῆς αὐλῆς. Χρησιμότης αὐτῶν. Τὰ ἐν τοῖς οἰκίαις καὶ ταῖς αὐλαῖς ζῶα καὶ φυτά. α') ἐκ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς Ἑλλάδος καὶ ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν καλλιεργουμένων φυτῶν ὁ διάνθος (γαρυφαλλιά), ὁ βασιλικὸς, ὁ χείρανθος (βιολέτα κιτρίνη), ἴον τὸ τρίχρουν (πανσές), ἡ ὄρτανσία, ἡ γαρδένια, τὸ ἀντίρρινον (σκυλάκια), ἡ βιγώνια, ἡ καμέλια, ἡ ἀσκληπιάς, ὁ ὑάκινθος, τὸ κρίνον καὶ ἄλλα β') ἐκ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς αὐλαῖς ζώων ἡ γάτα, ὁ κύων, τὸ πρόβατον, ὁ βοῦς, ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, ἡ αἶξ, ὁ χοῖρος, ὁ ἡμίονος, ὁ μῦς, ἡ μύια, κῶνωψ ὁ κοινός, ἡ ἀράχνη, ἡ ὄρνις, ὁ ἀλέκτωρ, ἡ περιστέρα, ἡ χελιδὼν, ὁ σῆς, ὁ ψύλλος, ὁ κόρις.

2) Ὁ κήπος. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου, χρησιμότης τοῦ κήπου. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ κήπου α') ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις τῆς Ἑλλάδος δένδρων ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ μηλέα, ἡ μορέα, ἡ καρυά, ἡ συκῆ, ἡ ἐλαία, ἡ δαμασκηνέα, ἡ κερασεά, ἡ ροιά, ἡ κυδωνέα, ἡ ροδοκανιέα, ἡ ἀπιδέα, ἡ κιτρέα, σχῶνος ὁ μαστιχοφόρος, ἡ κυπάρισσος, ἡ ἄμπελος καὶ ἄλλα β') ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις λαχάνων αἱ κράμβαι, ὁ θρείδαξ (μαρούλι), τὸ τεῦτλον, ἡ κολοκύνθη, τὸ σέλιον, τὰ κρόμμυα, ἡ κινάρα, στρύχνος ὁ ἐδώδιμος (μελιτζάνα), στρύχνος τὸ λυκοπερσιχὸν (ντομάτα), ἰβίσκος ὁ ἐδώδιμος (μπάμια), σίκυος ὁ ἡμερος (ἀγγουριά), τὸ σίναπι καὶ ἄλλα γ') ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις ἀνθῶν ὁ νάρκισσος, ἡ ροδῆ, τὰ ἴα, ὁ ἴασμος (γιασεμί), νήριον τὸ κοινὸν (ροδοδάφνη), ἡ μαργαρίτα, τὸ δενδρόλιβανον, οἱ χειμῶνανθοι, τὰ χρυσάνθεμα, ἡ δάλια, καὶ ἄλλα δ') ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις ζώων σκώληξ ὁ γήινος, κοχλίας ὁ παυματίας, λειμαξὶ ὁ ἀγροδίαιτος (γυμνοσάλιαγκας), βροῦχος ὁ τῶν κυάμων, ἀνθονόμος ὁ τῶν μηλεῶν, κητονία ἡ χρυσόχρος (χρυσόμυγα), ἡ πρασσοκουρίς (κολοκυθράκοφτης), τὰ ἐν τοῖς κήποις ὀδύκα πτηνὰ καὶ ἔλλα.

3) Ὁ ἀγρός. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ ἀγροῦ. Χρησιμότης τῶν ἀγρῶν α') ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς τῆς Ἑλλάδος καλλιεργουμένων φυτῶν ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ὁ ἀραβόσιτος, ἡ σίκαλις, ὁ καπνός, ὁ βάμβαξ, τὸ λίνον, ὁ κἀναβις, τὸ σῆσαμον, ὁ φασήολος, οἱ κύαμοι, ἡ φακῆ, τὰ πῖσα, οἱ ἐρέβινθοι, τὰ γεώ-

μήλα, τὸ τριφύλλιον καὶ ἄλλα· β') ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς τῆς Ἑλλάδος ζῶων ὁ γρύλλος (τροξαλίδα, τριζόνι), ἡ ἀκρίς, ὁ μύρμηξ, ὁ λαγῶς, ὁ ἀρουραῖος μῦς, ἡ χελώνη, ἡ κορώνη, ἡ κίχλη, ὁ κορυδαλός, ὁ πελαργός, μελεαγρίς ἡ Νουμιδική (φραγκόκοττα) ὁ ἔποψ (Τσαλαπετυνός) τὸ στρουθιον, ὁ ἀκανθόχοιρος, ὁ ἀσπάλαξ, ὁ τέττιξ, ἡ ἐχιδνα, ὁ σκορπιός καὶ ἄλλα.

4) Ὁ λ ε ι μ ῶ ν. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ λειμῶνος. Χρησιμότης τοῦ λειμῶνος. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ λειμῶνος. α') ἐκ τῶν φυτῶν τῶν λειμῶνων τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀνεμώνη, μήκων ἡ ροιάς (παπαρούνα), μαργαρίτα ἡ ἀγρία, τὸ χαμαίμηλον, ἄρον τὸ στικτὸν (δρακοντιὰ), θύμος ὁ κεφαλωτός καὶ ἄλλα· β') ἐκ τῶν ζῶων τῶν λειμῶνων τὸ πρόβατον, ἡ μέλισσα, οἱ κίθαρροι καὶ ἄλλα ἔντομα (πεταλοῦδες).

5) Τ ὸ ἔ λ ο ς κ αὶ ἡ λ ί μ ν η. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ ἔλους καὶ τῆς λίμνης. Ἡ νοσηρότης τῶν ἔλων· α') ἐκ τῶν φυτῶν τῶν ἔλων ἡ τύφη (ψάθα), σχοῖνος ὁ δέξυς καὶ σχοῖνος ὁ παράλιος (βοῦρρα), ὁ κάλαμος καὶ ἄλλα· β') ἐκ τῶν ζῶων τῶν ἔλων καὶ τῶν λιμνῶν ὁ βάτραχος, ἡ γῆσσα, ὁ χήν, ἡ ἀγριογῆσσα, ὁ πελεκάν, ὁ ἔγγελος, ἡ βδέλλα, κώνωψ ὁ ἀνωφελής, καὶ γνωστοὶ ἰχθύες τῶν γλυκῶν ὑδάτων.

6) Τ ὸ δ ἄ σ ο ς. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ δάσους. Αἱ ἐκ τοῦ δάσους ἀφέλειαι. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ δάσους· α') ἐκ τῶν δένδρων τῶν δασῶν τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐλάτη, ἡ πεύκη, ἡ δρῦς, ἡ δέξυς, ἡ μύρτος, ἡ πλάτανος, ἡ δάφνη, ἡ ἀρκευθός (κέδρος), ἡ καστονάη καὶ ἄλλα· β') ἐκ τῶν ζῶων τῶν δασῶν ἡ ἀλώπηξ, ἡ ἔλαφος, ἡ ἰκτίς, ἡ δορκάς, ὁ κάπρος, ὁ λύκος, ὁ ὄως, ὁ τρόχος (ἀσβός), ὁ σκίουρος, ἡ περδιε, ἡ τρυγὼν, ὁ ἰέραξ, ὁ ἀετός, ὁ γύψ, ὁ κόραξ, ἡ ἀηδὼν, ὁ κύσσωφος, κίσσα ἡ βαλιανολόγος, κίττα ἡ μακρόουρος (καρακάξα), ἡ γλαυξ, ὁ κόκκυξ, ὠτίτης ὁ νυκτοκόραξ (μπούφος), ὁ φασιανός, ἡ ὄρνυξ, σκολόπαξ ὁ κοινός (μπεκιάτσα), κίρκος ὁ ἐρυθρόπους (κιρκινέζι), ὁ δρουκολάπτης, κοχλίας ὁ τῶν δασῶν καὶ ἄλλα.

7) Ἡ θ ἄ λ α σ σ α. Γενικὴ εἰκὼν τῆς θαλάσσης. Ἡ χρησιμότης τῆς θαλάσσης. Ζῶα καὶ φυτὰ τῆς θαλάσσης· α') ἐκ τῶν φυτῶν τῶν θαλασσῶν τῆς Ἑλλάδος τὰ φύκη· β') ἐκ τῶν ζῶων τῶν θαλασσῶν ἡ τρίγλη (μπαρμποῦνι), ὁ λάβραξ, ὁ σκόμβρος, ὁ ξιφίας, ἱππόκαμπος, ὁ βραχύρρυγχος (ἀλογάκι), δακτυλόπτερις ὁ ἱπτάμενος (χελιδονόψαρον), ἡ βατίς (σελάχι), τὸ σκύλλιον (σκυλλόψαρον), ἡ σαρδίνη, μελάνουρος ὁ κοινός, ὁ κέφαλος, χρύσοφρος ὁ κοινός (τσιπούρα), σάργος ὁ σαλβάνιος (σπάρος), θύννος ὁ σκομβροειδής (παλαμιδα), συναγρίς ἡ μακρόφθαλμος (φαγκρί), ὁ ὄρφως, ἡ φάκη, ὁ δελφίν, ὁ καρχαρίας, ὁ ἀσταχός, ἡ σηπία, ὁ ὀκτάπους, ἡ τευθίς (καλαμάρι), μυτίλος ὁ ἐδώδιμος (μύδι), τὸ

ἄστρεον (στρεΐδι), ὁ λάρος, ἐχῆνος ὁ σφαιροσειδής, ὁ σπόγγος, τὸ κοράλλιον καὶ ἄλλα.

Β' Τὰ γνωστότερα ἐκ τῶν ὀρυκτῶν καὶ πετρωμάτων τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ κοινὸς ἀσβεστόλιθος, τὸ μάρμαρον, ἡ κιμαλία, ἡ γύψος, ὁ μαγνησίτης (λευκόλιθος), ὁ χαλαζίας, ἡ ἀργίλλος, ἡ σμύρις, ὁ ἀργιλικὸς σχιστόλιθος, ὁ γρανίτης, ὁ ἀμίαντος, ἡ ἄμμος, οἱ ἀμμόλιθοι, οἱ γαιάνθρακες (λιγνίτης), τὸ θεῖον, ὁ μόλυβδος (γαληνίτης), ὁ χρωμίτης, ὁ ἄργυρος, ὁ σίδηρος (σιδηροπυρίτης καὶ αἱματίτης) καὶ ἄλλα.

ΣΗΜ. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναγεγραμμένης ὕλης τὰ μὲν γνωστότερα εἰς ἕκαστον τόπον φυτά, ζῷα καὶ ὀρυκτὰ διδάσκονται εἰς τὴν γ' τάξιν, τὰ δὲ ὀλιγώτερον γνωστὰ εἰς τὴν δ'. Ἀνεγράφη δὲ ἀφθονώτερα πῶς ἡ ὕλη, ἵνα ὁ διδάσκαλος ἐκλέγη ἕκασταχοῦ τὴν καταλληλοτέραν. Ἀλλὰ καὶ μὴ ἀναγεγραμμένη ἐν τῷ προγράμματι καὶ ὑπάρχουσα ἐν τῷ τόπῳ ὕλην δύναται νὰ διδάσκη ὁ διδάσκαλος.

Ε' τὰ ξίς.

Α' Ὁ φυτικὸς καὶ ὁ ζωικὸς κόσμος ξένων χωρῶν.

1) Αἰθερμαίτησις γῆσις χῶραι. Γενικὴ εἰκὼν θερμῶν χωρῶν. Εἰκὼν ἐρήμου. Ὁ φυτικὸς καὶ ζωικὸς κόσμος τῶν θερμῶν χωρῶν α') ἐκ τῶν φυτῶν τῶν θερμῶν χωρῶν ὁ φοῖνιξ, τὸ σακχαροκάλαμον, ἡ Ἰνδικὴ συκῆ (φραγκοσυκιά), τὸ κακαόδένδρον, τὸ ἀρτόδένδρον, ἡ καφέα, ἡ βανανέα, τὸ Ἰνδικόν, ἡ βανίλλα, τὸ πέπερι, εὐγενία ἡ καρυόφυλος (γαρυφαλέα), τὸ κινάμωμον (κανέλλα), ἡ θέα (τσάι), τὸ μοσχοκάρυον, ἡ κιγχόνη (δένδρον τῆς κίννας), ὁ εὐκάλυπτος, συκῆ ἢ ἐλαστικὴ καὶ ἄλλα· β') ἐκ τῶν ζῴων τῶν θερμῶν χωρῶν οἱ πίθηκοι, ὁ ἐλέφας, ὁ ρινόκερος, ὁ ἵπποπόταμος, ὁ λέων, ἡ τίγρις, ὁ πάνθηρ, ἡ ὕαινα, ἡ κάμηλος, ἡ καμηλοπάρδαλις, ἡ λεοπάρδαλις, ὁ ἐμού, ἡ καγκουρά, ἡ ἀντιλόπη, ὁ βίσσων, ὁ κονδῶρ, ἡ στρουθοκάμηλος, ὁ ὀρνιθορρυγχος, οἱ ψιττακοί, ὁ ταῶς, ὁ κροκόδειλος, ὁ βόας, ὁ πύθων, ὁ κροτάλιας, καὶ ἄλλα.

2) Ἡ εὐκρατος ζώνη. Γενικὴ εἰκὼν τῆς εὐκράτου ζώνης. Ζῷα καὶ φυτὰ αὐτῆς μὴ συνήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα.

3) Αἰψυχραίχῶραι. Γενικὴ εἰκὼν τῶν ψυχρῶν χωρῶν. Τοῦνδρα. Ζῷα καὶ φυτὰ τῶν ψυχρῶν χωρῶν α') ἐκ τῶν φυτῶν τῶν ψυχρῶν χωρῶν αἱ νανώδεις ἰτέαι, τὰ βρύα, οἱ λειχῆνες καὶ ἄλλα· β') ἐκ τῶν ζῴων τῶν ψυχρῶν χωρῶν ὁ τάρανδος, ἡ λευκὴ ἄρκτος, ἡ ἰκτίς (σαμούριον) καὶ ἄλλα.

4) 'Η θάλασσα. Γενική εικών τῆς θαλάσσης· α') ἐκ τῶν φυτῶν τῆς θαλάσσης τὸ σάργασσον· β') ζῶα τῆς θαλάσσης μὴ συνήθη ἐν Ἑλλάδι ἢ φάλαινα, ἢ φάκη, ὁ ὀνίσκος, ἢ ἀρίγγη, ἢ μαλακόπτελος νῆσσα, ὁ φοινικόπτερος, μελεαγρίνη ἢ μαργαριτοφόρος, ἢ πορφύρα, ἢ ἐμύς (θαλασσία χελώνη).

β'. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν ξένων χωρῶν τὸ ἄλας, οἱ λιθάνθρακες, τὸ πετρέλαιον, τὸ ἤλεκτρον, οἱ πολύτιμοι λίθοι, ὁ χρυσός, ὁ λευκόχρυσος, ὁ ὑδράργυρος, ὁ κασίτερος, τὸ νικέλλιον, τὸ ἀλλουμίνιον, ὁ χαλκός, ὁ ψευδάργυρος κλπ.

Γ' τάξις.

Α'. Τὸ βασιλείον τῶν φυτῶν.

1) Γενικά χαρακτηριστικά τῶν φυτῶν. Διαίσεις τῶν φυτῶν.

2) Τὸ φυτόν. Αἰ ρίζαι. Εἶδη ριζῶν. Χρησιμότης τῶν ριζῶν. Ὁ βλαστός. Τὰ μέρη αὐτοῦ. Οἱ ὀφθαλμοί. Εἶδη αὐτῶν. Τὰ φύλλα. Εἶδη φύλλων. Χρησιμότης αὐτῶν. Τὰ ἄνθη. Εἶδη ἀνθέων. Τὰ μέρη τοῦ ἄνθους. Ἡ χρησιμότης τοῦ ἄνθους. Ὁ καρπός. Εἶδη καρπῶν. Ἡ χρησιμότης τῶν καρπῶν. Τρόπος πολλαπλασιασμοῦ τῶν φυτῶν.

3) Τὰ δένδρα. Ἡ χρησιμότης αὐτῶν καθόλου. Τὰ ὀπωροφόρα δένδρα. Αἱ συνηθέστεραι ἀσθένειαι τῶν ἐν τῷ τόπῳ ὀπωροφόρων δένδρων καὶ τὰ βλαβερὰ ἔντομα. Ἡ καλλιέργεια ὀπωροφόρων δένδρων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχού. Ἐξευγενισμός δένδρων δι' ἐνοφθαλμισμοῦ καὶ ἐγκνιτισμοῦ. Καλλιέργεια ὀπωροφόρων δένδρων ἐν τῷ κήπῳ τοῦ σχολείου (ιδίως εἰς τὰ σχολεῖα τῶν ἀρρένων).

4) Καλλωπιστικὰ φυτά. Εἶδη αὐτῶν καὶ χρησιμότης. Ἀσθένειαι καὶ βλαβερὰ ἔντομα. Ἡ ἀνθοκομία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχού. Καλλιέργεια ἀνθέων ἐν τῷ κήπῳ (ιδίως εἰς τὰ σχολεῖα τῶν θηλέων).

5) Τὰ λαχανικά. Εἶδη λαχανικῶν. Ἡ χρησιμότης τῶν λαχανικῶν. Ἀσθένειαι καὶ βλαβερὰ ἔντομα. Ἡ λαχανοκομία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχού. Καλλιέργεια λαχανικῶν ἐν τῷ κήπῳ.

6) Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ καὶ τὰ ὄσπρια. Χρησιμότης αὐτῶν. Ἀσθένειαι καὶ βλαβερὰ φυτὰ καὶ ἔντομα. Ἡ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν καὶ τῶν ὄσπριων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχού. Καλλιέργεια ἐν τῷ κήπῳ.

7) Ὁ κάπνους καὶ ὁ βάμβαξ. Ἡ καλλιέργεια τούτων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχού. Καλλιέργεια ἐν τῷ κήπῳ. (Ἰδίως εἰς τὰ σχολεῖα τῶν ἀρρένων).

8) Τὰ δάση. Τὰ εἶδη τῶν δένδρων τῶν δασῶν. Ἡ

ἐκ τῶν δασῶν ὠφέλεια. Ἐχθροὶ τῶν δασῶν. Ἡ δασοκομία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ.

Β'. Τὸ βασιλείον τῶν ζώων.

1) Γενικά γνωρίσματα τῶν ζώων.

2) Σπονδυλωτά καὶ ἀσπόνδυλα ζῷα. Γενικά γνωρίσματα τῶν σπονδυλωτῶν.

3) Ἐκ τῶν σπονδυλωτῶν α') τὰ θηλαστικά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν θηλαστικῶν. Ἡ χρησιμότης πολλῶν θηλαστικῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ κτηνοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ β') τὰ πτηνὰ. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν πτηνῶν. Κατασκευὴ τοῦ σώματος τῶν πτηνῶν καὶ ἐφόδια αὐτῶν πρὸς πτήσιν. Ἡ πτηνοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Πτηνοτροφία ἐν τῷ κήπῳ τοῦ σχολείου γ') οἱ βιάτραχοι δ') τὰ ἔρπετά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἔρπετῶν. Τὰ δηλητηριώδη ἔρπετά. Τὰ προχειρότερα φάρμακα κατὰ τῆς δήξεως δηλητηριωδῶν ὄρων ε') Οἱ ἰχθύες. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἰχθύων. Προσαρμογὴ τοῦ σώματος τῶν ἰχθύων πρὸς τὸ ζῆν ἐν τῷ ὕδατι καὶ πρὸς τὸ κινεῖσθαι ἐν αὐτῷ. Χρησιμότης τῶν ἰχθύων. Ἡ ἰχθυοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Ἀνατροφή ἰχθύων ἐν τῷ σχολείῳ.

4) Ἐκ τῶν ἀσπονδύλων α') τὰ ἔντομα. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἔντομων. Ὁφέλιμα καὶ βλαβερά τῷ ἄνθρωπῳ ἔντομα. Οἱ ἀνωφελεῖς κώνωπες. Ἡ μελισσοκομία καὶ ἡ βομβυκοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Μελισσοκομία καὶ βομβυκοτροφία ἐν τῷ σχολείῳ (τὸ δεύτερον ἰδίως διὰ τὰ θήλας β') Τὰ κοιλεντερωτά. Εἶδη τούτων. Ἡ σπογγαλιεία. Ἀλιεία καὶ κατεργασία κοραλλίων.

5) Ὁ ἄνθρωπος. Τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Τὰ ὀστέα καὶ οἱ μῦες. Ἡ σπουδαιότης τῆς τονώσεως τῶν μυῶν. Ὁ ἐγκέφαλος καὶ τὰ νεῦρα. Αἷτια ἐξασθενήσεως τῶν νεύρων καὶ μέσα τονώσεως. Τὰ αἰσθητήρια ὄργανα τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ σπουδαιότερα τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀφθαλμῶν. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κορμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ἐν αὐτῷ ὄργανα. Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ πέψις καὶ τὰ πεπτικά ὄργανα. Τὰ ἀναγκαιότατα περὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν δδόντων καὶ τοῦ στομάχου. Ἀπομύζησις τῶν τροφῶν καὶ ἐκκρίσεις τῶν ἀχρήστων. Ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος. Τὰ ὄργανα τῆς κυκλοφορίας. Ἡ ἀναπνοή. Ἡ σημασία τοῦ καθαροῦ ἀέρος διὰ τὴν ἀναπνοήν. Ζωικὴ θερμότης. Ἀδηλος διαπνοή. Τὸ δέρμα καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς καθαριότητος αὐτοῦ.

Γ'. Ἀμοιβαία σχέσις φυτῶν καὶ ζώων.

Οἰκονομία, ἀρμονία, καὶ ἐνότης ἐν τῇ φύσει.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας.

Γ' καὶ Δ' τάξεις.

(Πρῶτον καὶ δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Τὰ γνωστότερα τῶν ἐν Ἑλλάδι φυτῶν καὶ ζώων.

1) Ἡ οἰκία καὶ ἡ αὐλή. Γενικὴ εἰκὼν τῆς οἰκίας καὶ τῆς αὐλῆς. Χρησιμότης αὐτῶν. Τὰ ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς αὐλαῖς ζῶα καὶ φυτά. α') Ἐκ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς Ἑλλάδος καὶ ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν καλλιεργουμένων φυτῶν ὁ διανθος (γαρυφαλλιά), ὁ βασιλικός, ὁ χεῖρανθος (κιτρινή βιολέττα), ἴσον τὸ τρίχουν (πανσές), ἡ ὀρτενσία, ἡ γαρδένια, τὸ ἀντίρρινον (σκυλλάκια), ἡ βιγώνια, ἡ καμέλλια, ἡ ἀσκληπιὰς κλπ. β)) Ἐκ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν ζώων ἡ γάτα, ὁ κύων, τὸ πρόβατον, ὁ βοῦς, ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, ἡ αἰξ, ὁ χοῖρος, ὁ ἡμίονος, ὁ μῦς, ἡ μυῖα, ἡ ὄρνις, ὁ ἀλέκτωρ, ἡ χελιδὼν, ἡ ἰνδικὴ ὄρνις, τὸ στρουθίον, ἡ περιστέρα, ὁ σῆς (σκόρος), κἀνωψ ὁ κοινός, ἡ ἀράχνη, ὁ ψύλλος, ὁ κόρις κλπ.

2) Ὁ κήπος. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου. Χρησιμότης αὐτοῦ. Ζῶα καὶ φυτά τοῦ κήπου. α') Ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις τῆς Ἑλλάδος δένδρων : ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ μηλέα, ἡ μορέα, ἡ καρυά, ἡ συκῆ, ἡ ἐλαία, ἡ δαμασκηνέα, ἡ κερασεά, ἡ ροιά, ἡ κιδωνέα, ἡ ῥοδακινέα, ἡ ἀπιδέα, ἡ κιτρέα, ἡ κυπάρισσος, σγοῖνος ὁ μαστιχοφόρος, ἡ ἄμπελος κλπ. β') Ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις λαχάνων : αἱ κράμβαι, ὁ θρίδαξ (μαρούλι), ἡ κολοκύνθη, τὸ τεῦτλον, τὸ σέλιον, τὰ κρόμμυα, ἡ κινάρα, στρύχνος ὁ ἐδάδιμος (μελιτζάνη), στρύχνος τὸ λυκοπέρσιον (ντομάτα), ἰβίσκος ὁ ἐδάδιμος (πατάμια), σίκκος ὁ ἡμερος (ἀγγουριά), τὸ σίναπι κλπ. γ') Ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις ἀνθέων ὁ νάρκισσος, ἡ ῥοδῆ, τὰ ἴα, ὁ ἴκσμος (γιασεμί), νήριον τὸ κοινὸν (ροδοδάφνη), ἡ μαργαρίτα, τὸ δενδρὸλιβανον, οἱ χειμώνανθοι, τὰ χρυσάνθεμα, ὁ ὑάκινθος, ἡ δάλις κλπ. δ') Ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις ζώων : σκώληξ ὁ γῆτινος, κοχλίας ὁ παματίας, λειμᾶξ ὁ ἀγροδίαιτος (γυμνοσάλιαγκας), βροῦχος ὁ τῶν κυάμων, ἀνθονόμος ὁ τῶν μηλεῶν κητονία ἡ χρυσόχορος (χρυσόμυγα), ἡ πρασσοκουρίς (κολοκυθοκόφτης), τὰ ἐν τοῖς κήποις φιδιά πτηνὰ κλπ.

3) Ὁ ἀγρός. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ ἀγροῦ. Ἡ χρησιμότης αὐτοῦ. Τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς φυτά καὶ ζῶα. α') Ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς τῆς Ἑλλάδος καλλιεργουμένων φυτῶν : ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ὁ ἀρχβόσιτος, ἡ ἔρυζα, ἡ σίκαλις, ἡ βρώμη, ὁ καπνός, ὁ βάμβαξ, τὸ λίνον, ὁ κἀνναβις, τὸ σῆσαμον, ὁ φασῆλος, οἱ κύαμοι, ἡ φακῆ, τὰ πίσσα, οἱ ἐρέβινθοι, τὰ γεώ-

μηλα, τὸ τριφύλλιον, κλπ. β') Ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς ζώων, ἡ ἀκρίς, ὁ μύρμηξ, ὁ λαγῳός, ἡ χελώνη, ὁ ἀκανθόχοιρος: ὁ ἀσπάλξ, ὁ ἀρουραῖος μῦς, ὁ τέττιξ, ὁ γρύλλος (τροξάλιδα, τριζόνι), ἡ ἔχιδνα, ὁ σκορπίος, καὶ τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς πτηνὰ: κίχλη, κορυδαλός, μελεαγρίς ἢ νομιδική (φραγακόκοττα), πελαργός, ἔποψ (τσαλαπετεινός) κ.λ.π.

4) Ὁ λ ε ι μ ῶ ν. Γενική εἰκὼν τοῦ λειμῶνος. Χρησιμότης αὐτοῦ. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ λειμῶνος: α') Ἐκ τῶν φυτῶν τῶν λειμῶνων τῆς Ἑλλάδος: ἡ ἀνεμῶνη, μήκων ἢ ροιάς (παπαροῦνα), τὸ χαμαίμηλον. ἄρον τὸ στικτόν (δρακοντιά), θύμος ὁ κεφαλωτός κλπ. β') Ἐκ τῶν ζώων τῶν λειμῶνων: ἡ μέλισσα καὶ ἄλλα ἔντομα (πεταλοῦδες), οἱ κύνθαροι, τὰ πρόβατα κ.λ.π.

5) Τ ὀ ἔ λ ο ς κ α ἰ ἡ λ ἰ μ ν η. Γενική εἰκὼν ἑλους καὶ λίμνης. Ἡ νοσηρότης τῶν ἑλῶν: α') Ἐκ τῶν φυτῶν τῶν ἑλῶν τῆς Ἑλλάδος: τύφη ἢ στενοφύλλος (ψάθα), σχοῖνος ὁ δῆξυς καὶ σχοῖνος ὁ παράλιος (βοῦβρα), ἄλαμος κ.λ.π. β') Ἐκ τῶν ζώων τῶν ἑλῶν καὶ τῶν λιμνῶν τῆς Ἑλλάδος: ὁ βάτραχος, κώνωψ ὁ ἀνωφελής, ἡ νῆσσα, ὁ χίγν, ἡ ἀγριόνησσα, ὁ πελεκάν, ἡ βδέλλα, ὁ ἔγγελυς, καὶ τινες γνωστοὶ ἰχθύες τῶν γλυκῶν ὑδάτων.

6) Τ ὀ δ ἄ σ ο ς. Γενική εἰκὼν τοῦ δάσους. Αἱ ἐκ τῶν δασῶν ὠφέλειαι. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ δάσους. α') Ἐκ τῶν δένδρων τῶν δασῶν τῆς Ἑλλάδος: ἡ πεύκη, ἡ ἐλάτη, ἡ δρῦς, ἡ ὀξύα, ἡ ἄρκυθος (κέδρος), ἡ κάστανάα, ἡ μύρτος, ἡ δάφνη, ὁ πλάτανος κλπ. β') Ἐκ τῶν ζώων τῶν δασῶν: ἡ ἔλαφος, ἡ ἰκτίς (νυφίτσα), ἡ δορκάς, ὁ κάπρος, ὁ λύκος, ὁ θῶξ, ὁ τρώγος (ἀσβός), ὁ σκίουρος, ἡ πέρδιξ, ἡ τρυγῶν, ὁ ἔρτυξ, ὁ ἰέραξ, ὁ κόραξ, ὁ ἀετός, ὁ γῦψ, ἡ ἀηδῶν, ὁ κόσσυφος, ὁ κόκκυξ, σχολόπαξ ὁ κοινός (μπεκάτσα), ὁ δρυοκολάπτης, κίρκος ὁ ἐρυθρόπους (κιρκινέζι), κίσσα ἢ βαλανολόγος (κίσσα), κίττα ἢ μακρόουρος (καρακάξα), ὠτίτης ὁ νυκτοκόραξ (μυοῦφος), ὁ φασιανός, κοχλίαις ὁ τῶν δασῶν καὶ ἄλλα.

7) Ἡ θ ἄ λ α σ σ α. Γενική εἰκὼν τῆς θαλάσσης. Χρησιμότης αὐτῆς. Ζῶα καὶ φυτὰ τῆς θαλάσσης: α') Ἐκ τῶν φυτῶν τῆς θαλάσσης τὰ φύκη κ.λ.π. β') Ἐκ τῶν ζώων τῆς θαλάσσης: ἡ τρίγλη (μπαρμποῦνι), ὁ λάβραξ, ὁ σκόμβρος, μελάνουρος ὁ κοινός, ὁ κέφαλος, ἡ συναγρίς, ἡ γλῶσσα, ὁ ἀστακός, ἡ σηπία, ὁ ὀκτάπους, ἡ τευθίς (καλαμάρι), μυτίλλος ὁ ἐδῶδιμος (μῦδι), τὸ δστρεον (στρεῖδι), ἡ πέρκη, ὁ δελφίν, θύννος ὁ σκομβροειδής (παλαμίδα) χρύσοφρος ὁ κοινός (τσιπούρα), συναγρίς ἢ μικρόφθαλμος (φαγρί), σάργος ὁ σαλβάνιος (σπάρος), ὁ λάρος, ὁ σπόγγος, τὸ κοράλλιον, ὁ καρχαρίας, ὁ ὀρφῶς (ροφός), ἡ σαρδίνη, ὁ ξιφίας, ἰππόκαμπος ὁ βραχυέρυγχος (ἀλογάκι), δακτυλόπτερος ὁ ἱπτάμενος (χελιδονόψαρο), ἡ βατίς (σελάχι),

τὸ σκύλλιον (σκυλόψαρον), ἐχῖνος ὁ σφαιροειδῆς (ἀχινός) κ.λ.π.

Β'. Τὰ κυριώτερα τῶν ὀρυκτῶν καὶ πετρωμάτων τῆς Ἑλλάδος : ὁ κοινὸς ἀσβεστόλιθος, τὸ μάρμαρον, ἡ κιμωλία, ὁ χαλαζίας γύψος ἢ ὑδρομιγῆς, ὁ μαγνησίτης (λευκόλιθος), ἡ ἀργίλλος, ἡ σμύρις, ὁ αἰμάντος, ὁ ἀργιλλικός σχιστόλιθος, ὁ γρανίτης, ὁ ψαμμόλιθος, τὸ θεῖον, οἱ γαιάνθρακες (λιγνίτης), ὁ χρωμίτης, ὁ μόλυβδος καὶ ὁ ἄργυρος (γαληνίτης), ὁ ψευδάργυρος (χαλαμίνα) καὶ ὁ σίδηρος (σιδηροπυρίτης καὶ αἰματίτης).

ΣΗΜ. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναγεγραμμένης ὕλης τὸ ἥμισυ τῶν γνωστοτέρων καὶ ἤττον γνωστῶν εἰς ἕκαστον τόπον φυτῶν, ζώων καὶ ὀρυκτῶν διδάσκεται τὸ πρῶτον ἔτος τῆς συνδιδασκαλίας, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἀνεσυνδιδασκαλίας, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ τὸ ἐπιπλέον ἔτος τῆς ἐκτεταχτοῦ τὴν καταλληλοτέραν. Ἀλλὰ καὶ μὴ ἀναγεγραμμένην ἐν τῷ προγράμματι καὶ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ τόπῳ ὕλην δύναται νὰ διδάσκη ὁ διδάσκαλος.

Ε' καὶ Ζ' τὰ ξίς.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ὁ φυτικὸς κόσμος ξένων χωρῶν.

1) Αἰθερμαλιχωραίτης γῆς. Γενικὴ εἰκὼν θερμῶν χωρῶν. Αἰ ἔρημοι. Φυτὰ τῶν θερμῶν χωρῶν : Ἐκ τῶν φυτῶν τῶν θερμῶν χωρῶν : ὁ φοῖνιξ, τὸ σακχαροκάλαμον, ἡ ἰνδικὴ συκῆ (φραγκοσυκιά), τὸ κακχρόδενδρον, τὸ ἀρτόδενδρον, ἡ κοφέα, ἡ βακαχέα, τὸ ἰνδικόν, ἡ βανίλλα, τὸ πέπερι, εὐγενία ἢ καρούφυλλος (τὸ γαρυφαλλόδενδρον), ἡ ὀρυζα, ἡ κανέλλα, ἡ θέα (τσάι), τὸ μοσχοκάρυον, ἡ κηχόνη (δένδρον τῆς Κίνας), ὁ εὐκάλυπτος, συκῆ ἢ ἔλαστικὴ κλπ.

2) Ἡερρατορζῶν γῆς. Γενικὴ εἰκὼν τῆς εὐκράτου ζώνης. Φυτὰ τῆς εὐκράτου ζώνης μὴ συνῆθη ἐν Ἑλλάδι.

3) Αἰψυχραίχωραίτης. Γενικὴ εἰκὼν τῶν ψυχρῶν χωρῶν. Αἰ τοῦνδραι. Φυτὰ τῶν ψυχρῶν χωρῶν. Ἐκ τῶν φυτῶν τῶν ψυχρῶν χωρῶν αἱ νανώδεις ἰτέαι, τὰ βρύα, οἱ λειχῆνες κ.λ.π.

4) Ἡθάλασσα. Γενικὴ εἰκὼν τῆς θαλάσσης. Ἐκ τοῦ φυτικοῦ κόσμου τῶν θαλασσῶν τὸ σάργασον.

Β'. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν τῶν ξένων χωρῶν τὸ ὀρυκτὸν ἄλας, οἱ λιθάνθρακες, τὸ ἤλεκτρον, ἡ ἀσφαλτος, τὸ πετρέλαιον, ὁ ἀδάμας, ὁ γρανίτης, ὁ σάπφειρος, τὸ ρουβίνιον, ὁ σμάραγδος.

Γ'. Τὸ βασιλείον τῶν φυτῶν.

- 1) Γενικά χαρακτηριστικά τῶν φυτῶν. Διαίρεσις αὐτῶν.
- 2) Τὸ φυτόν. Αἱ ρίζαι αὐτοῦ. Εἶδη ριζῶν. Χρησιμότης τῶν ριζῶν. Ὁ βλαστός. Τὰ μέρη αὐτοῦ. Οἱ ὀφθαλμοί. Εἶδη ὀφθαλμῶν. Τὰ φύλλα. Εἶδη φύλλων. Χρησιμότης τῶν φύλλων. Τὰ ἄνθη. Εἶδη ἄνθων. Τὰ μέρη τοῦ ἄνθου. Χρησιμότης τοῦ ἄνθου. Ὁ καρπός. Εἶδη καρπῶν. Χρησιμότης τοῦ καρποῦ. Τρόπος πολλαπλασιασμοῦ τῶν φυτῶν.
- 3) Τὰ δένδρα. Ἡ χρησιμότης αὐτῶν καθόλου. Τὰ ὑπωροφώρα δένδρα. Αἱ συνηθέστεραι ἀσθένειαι τῶν ἐν τῷ τόπῳ ὑπωροφῶρων δένδρων καὶ τὰ βλαβερά ἔντομα. Καλλιέργεια ὑπωροφῶρων δένδρων ἐν τῷ κήπῳ (ιδίως διὰ τὰ ἄρρενα).
- 4) Καλλιέργεια ἀσθένειαι καὶ βλαβερά ἔντομα. Ἡ ἀνθοκομία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Καλλιέργεια ἄνθων ἐν τῷ κήπῳ (ιδίως διὰ τὰ θήλεα).
- 5) Τὰ λαχανικά. Εἶδη λαχανικῶν. Ἡ χρησιμότης τῶν λαχανικῶν. Ἀσθένειαι καὶ βλαβερά ἔντομα. Ἡ λαχανοκομία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Καλλιέργεια λαχανικῶν ἐν τῷ κήπῳ.
- 6) Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ καὶ τὰ ὄσπρια. Ἡ χρησιμότης αὐτῶν. Ἀσθένειαι καὶ βλαβερά φυτὰ καὶ ἔντομα. Ἡ καλλιέργεια τούτων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Καλλιέργεια αὐτῶν ἐν τῷ κήπῳ.
- 7) Ὁ κάπνος καὶ ὁ βόμβαξ. Ἡ καλλιέργεια τούτων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Καλλιέργεια αὐτῶν ἐν τῷ κήπῳ.
- 8) Τὰ δάση. Τὰ εἶδη τῶν δένδρων τῶν δασῶν. Ἡ ἐκ τῶν δασῶν ὠφέλεια. Ἐχθροὶ τῶν δασῶν. Ἡ δασοκομία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ.

Ε' καὶ Σ' τὰ ξίς.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ὁ ζωικὸς κόσμος ξένων χωρῶν.

- 1) Αἱ θερμαὶ χῶραι τῆς γῆς. Γενικὴ εἰκὼν τῶν θερμῶν χωρῶν. Αἱ ἔρμησι. Ζῶα τῶν θερμῶν χωρῶν. Ἐκ τῶν ζῴων τῶν θερμῶν χωρῶν : οἱ πίθηκοι, ὁ ἐλέσας, ὁ ἕρινόκερος, ὁ ἵπποπόταμος, ὁ λέων, ἡ τίγρις, ὁ πάνθηρ, ἡ κάμηλος, ὁ βίσσων, ἡ καμηλοπάρδαλις, ἡ λεοπάρδαλις, ἡ ὕαινα, ἡ ἀντιλόπη, ἡ καγκουρά, ὁ κροκόδειλος, ὁ βόας, ὁ

πύλων, ὁ κροταλίας, ὁ ταῶς, οἱ ψιττακοί, ὁ ὀρνιθόρρυγχος, ἡ στρουθοκάμηλος, ὁ ἔμοῦ καὶ ἄλλα.

2) Ἡ ἐὺκράτος ζώνη. Γενικὴ εἰκὼν τῆς εὐκράτου ζώνης. Ζῶα τῆς εὐκράτου ζώνης μὴ συνήθη ἐν Ἑλλάδι.

3) Αἰ ψυχραὶ χῶραι τῆς γῆς. Γενικὴ εἰκὼν τῶν ψυχρῶν χωρῶν. Αἰ τοῦνδραι. Ζῶα τῆς ψυχρᾶς ζώνης. Ἐκ τῶν ζῴων τῆς ψυχρᾶς ζώνης ὁ τάρανδος ἢ λευκὴ ἀρκτος, ἱκτίς (σαμούριον). κλπ.

4) Ἡ θάλασσα. Γενικὴ εἰκὼν τῆς θαλάσσης. Ἐκ τοῦ ζῴου κόσμου τῶν θαλασσῶν : ἡ φάλαινα, ἡ ἀρίγρη, ὁ γάδος, ἡ μαλακόπτελος νῆσσα, ὁ φοινικόπτερος, ἡ ἔμυς (θαλασσία χελώνη), μελεαγρίς ἢ μαργαριτοφόρος, ἡ πορφύρα κλπ.

Β'. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν τῶν ξένων χωρῶν : ὁ χρυσός, ὁ λευκόχρυσος, ὁ ψευδάργυρος, τὸ ἀλλουμίνιον, τὸ νικέλιον, ὁ χαλκός, ὁ ὑδράργυρος κ.λ.π.

Γ'. Τὸ βασίλειον τῶν ζῴων.

1) Γενικὰ γνωρίσματα τῶν ζῴων. Σπονδυλωτὰ καὶ ἀσπόνδυλα ζῶα. Γενικὰ γνωρίσματα τῶν σπονδυλωτῶν.

2) Ἐκ τῶν σπονδυλωτῶν : α') Τὰ θηλαστικά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν θηλαστικῶν. Ἡ χρησιμότης πολλῶν θηλαστικῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ κτηνοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. β)) Τὰ πτηνά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν πτηνῶν. Κατασκευὴ τοῦ σώματος τῶν πτηνῶν καὶ ἐφόδια αὐτῶν πρὸς πτήσιν. Ἡ πτηνοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Πτηνοτροφία. γ') Οἱ βιάτραχοι. δ') Τὰ ἔρπετά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἔρπετῶν. Τὰ δηλητηριώδη δηλητηριωδῶν ὄφρων. ε') Οἱ ἰχθύες. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἰχθύων. Προσαρμογὴ τοῦ σώματος τῶν ἰχθύων πρὸς τὸ ζῆν ἐν τῷ ὕδατι καὶ πρὸς τὸ κινεῖσθαι ἐν αὐτῷ. Χρησιμότης τῶν ἰχθύων. Ἡ ἰχθυοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Ἀνατροφή ἰχθύων ἐν τῷ σχολείῳ.

3) Ἐκ τῶν ἀσπονδύλων. α') Τὰ ἔντομα. Κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἐντόμων. Ὠφέλιμα καὶ βλαβερά τῶν ἀνθρώπων ἐντόμα. Οἱ ἀνωφελεῖς κώνωπες. Ἡ μελισσοκομία καὶ βομβυκοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Μελισσοκομία καὶ βομβυκοτροφία. (Τὸ δεύτερον ἰδίως διὰ τὰ θήλα).

β') Τὰ κοιλεντερωτά. Εἶδη τούτων. Ἡ σπογγαλιεία. Ἀλιεία καὶ κατεργασία κοραλλίων.

4) Ὁ ἄνθρωπος. Τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Τὰ ὀστέα καὶ οἱ μῦες τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ σπουδαιότης τῆς τონώσεως τῶν μυῶν. Ὁ ἐγκέφαλος καὶ τὰ νεῦρα. Αἷτια ἐξασθενήσεως τῶν νεύρων καὶ μέσα τόνωσεως αὐτῶν. Τὰ αἰσθητήρια ὄργανα τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ σπουδαιότερα

τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀφθαλμῶν. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κορμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ἐν αὐτῷ ὄργανα. Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ πέψις καὶ τὰ πεπτικά ὄργανα. Ὀλίγα περὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀδόντων καὶ τοῦ στομάχου. Ἀπομύζησις τῶν τροφῶν καὶ ἐκκρίσεις τῶν ἀχρήστων. Ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος. Τὰ ὄργανα τῆς κυκλοφορίας. Ἡ ἀναπνοή. Ἡ σημασία τοῦ καθαροῦ ἀέρος. Ζωικὴ θερμότης. Ἄδηλος διαπνοή. Τὸ δέρμα καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς καθαριότητος αὐτοῦ.

Δ'. Ἡ ἀμοιβαία σχέσις φυτῶν καὶ ζώων ἐν τῇ φύσει. Οἰκονομία, ἀρμονία, καὶ ἐνότης ἐν τῇ φύσει.

ΣΗΜ. Ἡ ὕλη τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσιν ἀνεγράφη ἀφθονώτερα τοῦ δέοντος, ἵνα δύναται νὰ ἐυλέγη τὰ γνωστότερα κατὰ τόπους ὁ διδάσκαλος.

ΦΥΣΙΚΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΗΜΕΙΑ

Α' Διά τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένης.

Ε' τάξις.

Έκ τῆς φυσικῆς πειραματικῆς.

1) Διαστολή και συστολή τῶν σωμάτων ἐξ αἰτίας τῆς ἀξήσεως ἢ τῆς ἐλαττώσεως τῆς θερμότητος. Θερμόμετρα. Ἀνωμαλία τοῦ ὕδατος ὡς πρὸς τὴν συστολὴν καὶ διαστολὴν.

2) Τῆξις καὶ πῆξις τῶν σωμάτων. Λανθάνουσα θερμότης. Διαλύσεις.

3) Βρασμός, ἐξάερωσις, ὑγροποίησις ἀτμῶν, ἀπόσταξις. Ψύχος παραγόμενον διὰ τῆς ἐξατμίσεως. Κατασκευὴ πάγου τεγνητοῦ.

4) Ὑδατώδη μετέωρα (ὁμίχλη, νέφος, βροχὴ, δρόσος, πάχνη, γιῶν, χάλαξα), ἄνεμοι.

5) Ἐλαστικὴ δύναμις τῶν ἀτμῶν. Ἀτμομηχαναί.

6) Πηγαί θερμότητος. Διάδοσις τῆς θερμότητος α') δι' ἀκτινοβολίας, β') δι' ἀγωγιμότητος, γ') διὰ ρευμάτων τῶν ὑγρῶν σωμάτων καὶ τῶν ἀερίων. Εὐθερμαγωγὰ καὶ δυσθερμαγωγὰ σώματα.

7) Ἀνακλαστικὴ καὶ ἀπορροφητικὴ τῆς θερμότητος δύναμις τῶν σωμάτων.

1) Βαρύτης. Κέντρον βάρους. Ἴσορροπία τῶν στερεῶν σωμάτων. Εἶδη αὐτῆς.

2) Μοχλός, στατήρ, ζυγός, πλάστιγγε, τροχαλία, πολύσπαστα, βαροῦλλον.

3) Τὸ ἐκκρεμές. Ἐφαρμογὴ τοῦ ἐκκρεμοῦς εἰς τὰ ὥρολόγια. Κεντρόφυξ δύναμις.

1) Ἴσορροπία ὑγροῦ ἐν συγκοινωνοῦσιν ἀγγείοις. Ὑδραγωγεῖα, ἀναβρυτήρια, ἀρτεσιανὰ φρέατα.

2) Πίσεις τῶν ὑγρῶν ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τῶν ἀγγείων. Ὑδραυλικὸς στρόβιλος. Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους. Εἰδικὸν βάρος. Ἀραιόμετρα.

3) Τριχοειδῆ φαινόμενα, διαπίδυσις.

4) Τὸ ὕδωρ ὡς κινητήριος δύναμις. Ὑδρόμυλοι, ὑδροκίνητα μηχανήματα ἐργοστασίων.

1) Ἡ ἀτμόσφαιρα. Πίσεις τῆς ἀτμοσφαιρας. Βρόμετρα. Οἰνήρσις, σιχὰ, σίφων, ὑδραντλία.

2) Πίεσις ἐπὶ τῶν ἐν τῷ ἀέρι ἐμβεβαπτισμένων σωμάτων. Ἀερόστατα.

3) Ὁ ἀήρ ὡς κινητήριος δύναμις. Ἀνεμόμυλος. Ἰστιοφόρα πλοῖα κλπ.

Ἐκ τῆς χημείας.

1) Ὁ ἀήρ. Ὄξυγόνον, ὕδρογόνον, ἀνθρακικὸν ὀξύ.

2) Τὸ ὕδωρ. Ὑδρογόνον, ὀξυγόνον. Ρυπτικὰ καὶ ἀρυπτικὰ ὕδατα.

3) Τὸ γλωριούχον νάτριον. Παρασκευὴ θαλασσίου ἁλατος.

4) Ἀνθρακικὸν καὶ θεικὸν ἀσβέστιον. Κατασκευὴ ὑάλου.

5) Τὰ στεατικὰ κηρία.

6) Ὄξειδωσις τῶν μετάλλων.

7) Ζωϊκαὶ καὶ φυτικαὶ χρωστικαὶ οὐσίαι. (Ἐρυθρόδανον, Ἰνδικόν, πορφύρα.)

Σ' ἰάξις.

Ἐκ τῆς φυσικῆς πειραματικῆς.

1) Παραγωγή καὶ διάδοσις τοῦ ἤχου. Ταχύτης αὐτοῦ ἐν τῷ ἀέρι, τοῖς ὑγροῖς καὶ διὰ τῶν στερεῶν. Ἡχώ καὶ ἀντήχησις. Ὑψος τοῦ ἤχου. Αἴτια τῆς καθ' ὕψος διαφορᾶς. Τὰ φωνητικὰ ὄργανα τοῦ ἀνθρώπου. Φωνογράφος.

1) Σώματα αὐτόφωτα, ἑτερόφωτα, διαφανῆ, σκιερὰ. Διάδοσις καὶ ταχύτης τοῦ φωτός. Ἐντασις τοῦ φωτός. Αἴτια ἐξασθενήσεως αὐτοῦ.

2) Ἀνάκλασις τοῦ φωτός. Κάτοπτρα ἐπίπεδα καὶ σφαιρικά.

3) Διάθλασις τοῦ φωτός. Φαινόμενα προερχόμενα ἐκ ταύτης.

4) Ἀμφίκυλοι καὶ ἀμφίκυρτοι φακοὶ (μυωπία καὶ πρεσβυωπία). Φωτογραφία, μικροσκόπιον, τηλεσκόπιον. Κινηματογράφος.

5) Ἀνάκλασις τοῦ ἡλιακοῦ φωτός διὰ πρίσματος. Οὐράνιον τόξον.

1) Φυσικὴ καὶ τεχνητὴ μαγνήται. Ἀμοιβαία ἐπίδρασις μαγνητῶν. Γήινος μαγνητισμός. Ναυτικὴ πυξίς.

2) Πάραγωγή ἡλεκτρισμοῦ διὰ προστριβῆς. Ἐλξίς καὶ ἄπωσις ἡλεκτρισμένων σωμάτων, θετικὸς καὶ ἀρνητικὸς ἡλεκτρισμός. Καλοὶ καὶ κακοὶ ἀγωγοὶ τοῦ ἡλεκτρι-

σμοῦ. Ἡλεκτρισις ἐξ ἐπιδράσεως. Δύναμις τῶν ἀκίδων.
Ἀτμοσφαιρικός ἠλεκτρισμός. Ἀστραπή. Ἀλεξικέρυλλον.

Δυναμικός ἠλεκτρισμός.

Ἡλεκτρομαγνήται. Ἡλεκτρικοί κώδωνες, ἠλεκτρικὸν φῶς, τηλεγράφος, τηλεφώνον.

Διὰ γαλβανώσεως ἐπαργύρωσις, ἐπιχρῶσις, ἐπι-
κέλωσις κλπ. Γαλβανοπλαστική. Ἀποτυπώματα εἰκόνων,
νομισμάτων, σφραγίδων κλπ.

Ἐκ τῆς χημείας.

1) Ὁ ἄνθραξ. Φυσικοὶ καὶ τεχνητοὶ ἄνθρακες, ἀδά-
μας, γραφίτης, (κατασκευὴ μολυβδοκονδύλων). Ἡ πίσσα,
τὸ πετρέλαιον, ἡ βενζίνη, τὸ φωταέριον, ἡ ναφθαλίνη. Χρώ-
ματα ἀνιλίνης.

2) Τὸ ἀνθρακικὸν νάτριον (σόδα).

3) Τὸ ἀνθρακικὸν κάλιον (πότασσα). Κατασκευὴ σά-
πωνος.

4) Ὁ φωσφόρος. Κατασκευὴ πυρείων.

5) Τὸ νίτρον. Κατασκευὴ πυρίτιδος.

6) Αἱ ζυμώσεις. Οἰνοπνευματικὴ ζύμωσις. Τὸ ἔξος.

7) Τὸ σάκχαρον.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας.

Ε' καὶ Σ' τάξεις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Ἐκ τῆς φυσικῆς πειραματικῆς.

1) Διαστολὴ καὶ συστολὴ τῶν σωμάτων ἐξ αἰτίας τῆς
αὐξήσεως ἢ τῆς ἐλαττώσεως τῆς θερμότητος. Θερμόμετρα.
Ἀνωμαλίαι τοῦ ὕδατος ὡς πρὸς τὴν συστολὴν καὶ διαστολὴν.

2) Τῆξις καὶ πήξις τῶν σωμάτων. Λανθάνουσα θερ-
μότης. Διάλυσις.

3) Βρασμός, ἐξαέρωσις, ὑγροποίησις ἀτμῶν, ἀπόστα-
ξις. Ψύχος παραγόμενον διὰ τῆς ἐξατμίσεως. Κατασκευὴ
πάγου τεχνητοῦ.

4) Ὑδατῶδη μετέωρα (ὀμίχλη, νέφος, βροχὴ, πάχνη,
χιών, χάλαξα), ἄνεμοι.

5) Ἐλαστικὴ δύναμις τῶν ἀτμῶν. Ἀτμομηχαναί.

6) Πηγαὶ θερμότητος. Διάδοσις τῆς θερμότητος α') δι'
ἀκτινοβολίας, β') δι' ἀγωγιμότητος, γ') διὰ ρευμάτων τῶν
ὑγρῶν σωμάτων καὶ τῶν ἀερίων. Εὐθερμαγωγὰ καὶ δυσ-
θερμαγωγὰ σώματα.

7) Ἀνακλαστικὴ καὶ ἀπορροφητικὴ τῆς θερμότητος
δύναμις τῶν σωμάτων.

1) Βαρύτης. Κέντρον βάρους. Ἴσορροπία τῶν στερεῶν σωμάτων. Εἶδη αὐτῆς.

2) Μοχλός, στατήρ, ζυγός, πλάστιγξ, τροχαλία, πολύσπαστα, βαροῦλκον.

3) Τὸ ἐκκρεμές. Ἐφαρμογὴ τοῦ ἐκκρεμοῦς εἰς τὰ ὠρολόγια.

1) Παραγωγή καὶ διάδοσις τοῦ ἤχου.

Ταχύτης αὐτοῦ ἐν τῷ ἀέρι, τοῖς ὑγροῖς καὶ διὰ τῶν στερεῶν. Ἦχὼ καὶ ἀντήχισις. Ὑψος τοῦ ἤχου. Αἷτια τῆς καθ' ὕψος διαφορᾶς.

Τὰ φωνητικὰ ὄργανα τοῦ ἀνθρώπου. Φωνογράφος.

1) Σώματα αὐτόφωτα, ἑτερόφωτα, διαφανῆ, σκιερὰ. Διάδοσις καὶ ταχύτης τοῦ φωτός.

Ἔντασις τοῦ φωτός. Αἷτια ἑξασθενήσεως αὐτοῦ.

2) Ἀνάκλασις τοῦ φωτός. Κάτοπτρα ἐπίπεδα καὶ σφαιρικά.

3) Διάθλασις τοῦ φωτός. Φαινόμενά προερχόμενα ἐκ ταύτης.

4) Ἀμφίκοιλοι καὶ ἀμφίκυρτοι φακοὶ (μυωπία, πρεσβυωπία). Φωτογραφία, μικροσκόπιον, τηλεσκόπιον, κινηματογράφος.

5) Ἀνάλυσις τοῦ ἡλιακοῦ φωτός διὰ πρίσματος. Οὐράνιον τόξον.

Ἐκ τῆς χημείας.

1) Ὁ ἄνθραξ. Φυσικοὶ καὶ τεχνητοὶ ἄνθρακες, ἀδάμας, γραφίτης, (κατασκευὴ μολυβδοκονδύλων) ἢ πίσσα, τὸ πετρέλαιον, ἡ βενζίνη, τὸ φωταέριον, ἡ ναφθαλίνη, χρώματα ἀνιλίνης.

2) Τὸ ἀνθρακικὸν νάτριον (σόδα).

3) Τὸ ἀνθρακικὸν κάλιον (πότασσα). Κατασκευὴ σάπωνος.

4) Ὁ φωσφόρος. Κατασκευὴ πυρείων.

5) Τὸ νίτρον. Κατασκευὴ πυρίτιδος.

6) Αἱ ζυμώσεις. Οἶνοπνευματικὴ ζύμωσις. Τὸ ὄξος.

7) Τὸ σάκχαρον.

Ε' καὶ Σ' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Ἐκ τῆς φυσικῆς πειραματικῆς.

1) Ἴσορροπία ὑγροῦ ἐν συγκοινωνοῦσιν ἀγγείοις. Ὑδραγωγεία ἀναβρυτήρια, ἀρτεσιανὰ φρέατα.

2) Πίσεις τῶν ὑγρῶν ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τῶν ἀγγείων. Ὑδραυλικὸς στρόβιλος. Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους. Εἰδικὸν βάρος τῶν σωμάτων. Ἀραιόμετρα.

3) Τριχοειδῆ φαινόμενα, διαπίδους.

4) Τὸ ὕδωρ ὡς κινητήριος δύναμις. Ὑδρόμυλοι, ὑδροκίνητα μηχανήματα ἐργαστάσιων.

1) Ἡ ἀτμόσφαιρα. Πίσεις τῆς ἀτμοσφαιράς. Βαρόμετρα. Οἰνήρυσις, σικύα, σίφων, ὑδραντλία.

2) Πίσεις ἐπὶ τῶν ἐν τῷ ἀέρι ἐμβεβαπτισμένων σωμάτων. Ἀερόστατα.

3) Ὁ ἀήρ ὡς κινητήριος δύναμις. Ἀνεμόμυλος. Ἰστιοφόρα πλοῖα κλπ.

1) Φυσικοὶ καὶ τεχνητοὶ μαγνήται. Ἀμοιβαία ἐπίδρασις μαγνητῶν. Γήινος μαγνητισμός. Ναυτικὴ πυξίς.

2) Παραγωγὴ ἠλεκτρισμοῦ διὰ προστριβῆς. Ἐλξίς καὶ ἀπωσις ἠλεκτρισμένων σωμάτων. Θετικὸς καὶ ἀρνητικὸς ἠλεκτρισμός. Καλοὶ καὶ κακοὶ ἀγωγοὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Ἡλέκτρισις ἐξ ἐπίδρασεως. Δύναμις τῶν ἀκίδων. Ἀτμοσφαιρικὸς ἠλεκτρισμός. Ἀστραπή. Ἀλεξικέραυνον.

Δυναμικὸς ἠλεκτρισμός.

Ἡλεκτρομαγνήται. Ἡλεκτρικοὶ κώδωνες. Ἡλεκτρικὸν φῶς, τηλεγραφὸς, τηλέφωνα.

Διὰ γαλβανώσεως ἐπαργύρωσις, ἐπιχρύσωσις, ἐπινικέλωσις κλπ. Γαλβανοπλαστικὴ. Ἀποτυπώματα εἰκόνων, νομισμάτων, σφραγίδων κλπ.

Ἐκ τῆς χημείας.

1) Ὁ ἀήρ. Ὄξυγόνον, ὑδρογόνον, ἀνθρακικὸν ὀξύ.

2) Τὸ ὕδωρ. Ὑδρογόνον, ὀξυγόνον. Ρυπτικὰ καὶ ἀρρυπτικὰ ὕδατα.

3) Τὸ χλωριούχον νάτριον. Παρασκευὴ θαλασσίου ἄλατος.

4) Ἀνθρακικὸν καὶθεικὸν ἀσβέστιον. Κατασκευὴ ὕαλου.

5) Τὰ στεατικὰ κηρία.

6) Ὄξειδωσις τῶν μετάλλων.

7) Ζωϊκαὶ καὶ φυτικά χρωστικὰ οὐσίαι. Ἐρυθρόδαυον, ἰνδικόν, πορφύρα.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ

Α' τάξις.

Οἱ ἀριθμοὶ 1—20.

Μέσα αἰσθητοποιήσεως σφαῖραι, ξυλάρια κλπ.

α'. Οἱ ἀριθμοὶ 1—5.

1) Αἰσθητοποιήσις τῶν ἀριθμῶν 1, 2, 3, 4, 5.

2) Ἀριθμησις ἀνιούσα 1—5.

3) Ἀριθμησις κατιούσα 5—1.

4) Ἀριθμησις ἀνιούσα διὰ προσθέσεως, $1+1=2$, $2+1=3$ κλπ.

5) Ἀριθμησις κατιούσα δι' ἀφαιρέσεως $5-1=4$, $4-1=3$ κλπ.

6) Ἀριθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα διὰ παραλείψεως ἐν τῷ μεταξὺ ἀριθμῶν 1, 3, 5 καὶ 5, 3, 1.

7) Εὗρεσις τῶν ἀριθμῶν, ὅτινες κεῖνται μεταξὺ τοῦ 1 καὶ 3, τοῦ 2 καὶ 4, τοῦ 3 καὶ 5 κλπ.

8) Ἀνάλυσις τῶν ἀριθμῶν 2, 3, 4 καὶ 5. Σύγκρισις καὶ διαφορὰ τούτων.

9) Ἀπλᾶ προβλήματα προσθέσεως, ἀφαιρέσεως, πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαιρέσεως μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν τούτων.

10) Γραφή τῶν ψηφίων 1, 2, 3, 4, 5.

β'. Οἱ ἀριθμοὶ 1—10.

1) Αἰσθητοποιήσις τῶν ἀριθμῶν 6—10.

2) Ἀριθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα 1—10 καὶ 10—1.

3) Ἀριθμησις ἀνιούσα διὰ προσθέσεως καὶ κατιούσα δι' ἀφαιρέσεως, ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μέρει.

4) Ἀριθμησις ἀνιούσα διὰ παραλείψεως ἐν τῷ μεταξὺ ἀριθμῶν 1, 3, 5, 7, 9 καὶ 1, 4, 7, 10 κλπ.

5) Ἀριθμησις κατιούσα διὰ παραλείψεως ἀριθμῶν 10, 8, 6, 4, 2 καὶ 10, 7, 4, 1 κλπ.

6) Εὗρεσις τῶν ἀριθμῶν, ὅτινες κεῖνται μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν 2 καὶ 4, 5 καὶ 7, 6 καὶ 8 κλπ.

7) Ἀνάλυσις τῶν ἀριθμῶν 2, 4, 6, 8 καὶ 10 εἰς ἕσους προσθετέους.

8) Ἀνάλυσις καθόλου τῶν ἀριθμῶν 6—10.

9) Εὗρεσις τοῦ ἀριθμοῦ, ὅστις πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς τοὺς 1—9, ἵνα συντελεσθῇ ὁ ἀριθμὸς 10.

10) Ἐννοια τοῦ ἡμίσεος. Διαίρεσις τῶν ἀριθμῶν 1, 3, 5, 7, 9 εἰς δύο ἴσα μέρη.

11) Ἀπλᾶ προβλήματα προσθέσεως, ἀφαιρέσεως, πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαιρέσεως μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν 1—10.

12) Τὸ δεκάλεπτον, τὸ πεντάλεπτον, τὸ λεπτόν, τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον.

- 13) Γραφή τῶν ἀριθμῶν 6—10.
- 14) Διδασκαλία τῶν σημείων τῶν τεσσάρων πράξεων.
γ') Οἱ ἀριθμοὶ 1—20.
 - 1) Αἰσθητοποιήσεις τῶν ἀριθμῶν 11—20.
 - 2) Ἀριθμησις ἀνοῦσα καὶ κατιοῦσα, τὸ πρῶτον κανονικῶς, εἶτα διὰ προσθέσεως καὶ παραλείψεως ἀριθμῶν ὡς ἀνωτέρω.
 - 3) Ἀνάλυσις τῶν ἀριθμῶν 12, 14, 15, 16, 18 καὶ 20 εἰς ἴσους προσθετοῦς.
 - 4) Εὗρεςις τῶν παραγόντων τῶν ἀριθμῶν 4, 6, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 18 καὶ 20.
 - 5) Πρόσθεσις μονοψηφίων, ὧν τὸ ἄθροισμα ὑπερβίνει τὸ 10 μετ' ἀνάλυσιν τοῦ ἑτέρου τῶν προσθετέων εἰς δύο ἀριθμούς, ὧν ὁ ἕτερος νὰ ἰσῶται τῇ ἀπὸ τοῦ 10 διαφορᾷ τοῦ ἑτέρου προσθετέου, π. χ. $8+7=8+2+5$.
 - 6) Ἀφαιρέσεις ἀπὸ διψηφίου μονοψηφίου ἀριθμοῦ τοιοῦτου, ὥστε ἡ διαφορὰ νὰ εἶνε μονοψήφιος ἀριθμός. Ἀσκήσις πρὸς ἀνάλυσιν τοῦ ἀφαιρετέου εἰς δύο ἀριθμούς, ὧν ὁ ἕτερος νὰ ἰσῶται τῇ διαφορᾷ τοῦ 10 ἀπὸ τοῦ μειωτέου, π.χ. $15-8=15-5-3$.
 - 7) Πολλαπλασιασμός μονοψηφίου ἀριθμοῦ ἐπὶ 2, 3, 4, 5 καὶ 6, δίδων γινόμενον μὴ ὑπερβαίνον τὸ 20.
 - 8) Διαίρεσις διψηφίου ἀριθμοῦ, μὴ ὑπερβαίνοντος τὸν 20, διὰ 2, 3, 4, 5 καὶ 6.
 - 9) Εὗρεςις τοῦ ἡμίσεος τῶν ἀριθμῶν 11, 13, 15, 17, 19.
 - 10) Τὸ εἰκοσάλεπτον, τὸ δεκάλεπτον, τὸ πεντάλεπτον.
 - 11) Λύσις προβλημάτων καὶ τῶν τεσσάρων πράξεων προφορικῶς.
 - 12) Γραφή τῶν ἀριθμῶν 1—20.
 - 13) Λύσις προβλημάτων γραπτῶς.
 - 14) Διδασκαλία τῶν σημείων τῶν τεσσάρων πράξεων.

Β' τάξις.

Οἱ ἀριθμοὶ 1—100.

Μέσα αἰσθητοποιήσεως τὸ ἀριθμητήριον, τὸ γαλλικὸν μέτρον, τὰ νομίσματα καὶ ἄλλα πράγματα.

- 1) Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—20.
- 2) Σχηματισμός τῆς πρώτης ἑκατοντάδος πρῶτον ἐν δεκάδων καὶ ἔπειτα ἐν πεντάδων. Αἰσθητοποιήσις τῶν ἀριθμῶν 30, 40, 50, 60 κλπ. διὰ δεκάδων καὶ πεντάδων.
- 3) Ἀριθμησις κατὰ δεκάδας καὶ πεντάδας ἀνοῦσα καὶ κατιοῦσα.
- 4) Ἡ τρίτη δεκάς.
 - α') Ἀριθμησις ἀπὸ τοῦ 21—30 ἀνοῦσα καὶ κατιοῦσα κατὰ σειρὰν καὶ διὰ παραλείψεως ἐν τῷ μεταξύ ἀριθμῶν.

- β') Πρόσθεσις και ἀφαίρεσις ἐντὸς τῆς δεκάδος ταύτης.
γ') Πολλαπλασιασμός τοῦ 2 και 3 ἐπὶ τοὺς ἀριθμοὺς 1—10.
δ') Αἱ δυναταὶ πλήρεις διαιρέσεις τῶν ἀριθμῶν 20—30 διὰ τῶν ἀριθμῶν 1—10.
ε') Γραφὴ τῶν ἀριθμῶν 1—30 και λύσις προβλημάτων γραπτῶς.
5) Ἡ τετάρτη δεκάς και αἱ ἐφεξῆς μέχρι τῆς δεκάτης ὡς ἀνωτέρω.
6) Πρόσθεσις ἀριθμῶν ἐχόντων δεκάδας και μονάδας εἰς ἀριθμὸν ἔχοντα καθαράς δεκάδας και τανάπαλιν.
7) Πρόσθεσις ἀριθμοῦ ἔχοντος δεκάδας και μονάδας εἰς ἀριθμὸν ἔχοντα ὡσαύτως δεκάδας και μονάδας ($15 + 14 = 15 + 10 + 4$). Ἀνάλυσις τῶν μονάδων τοῦ ἑνός, ὅταν αὐταὶ μετὰ τῶν μονάδων τοῦ ἄλλου ἀποτελῶσιν ἀριθμὸν μεγαλύτερον τῆς δεκάδος εἰς δύο ἀριθμούς, ὧν ὁ ἕτερος μετὰ τῶν μονάδων τοῦ πρώτου, ἀποτελεῖ δεκάδα ὡς $17 + 18 = 17 + 10 + 8 = 17 + 10 + 3 + 5$.
8) Ὁ πίναξ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ.
9) Αἱ δυναταὶ πλήρεις διαιρέσεις τῶν ἀριθμῶν 1—100 διὰ τῶν ἀριθμῶν 1—10.
10) Λύσεις διαφορῶν προβλημάτων και τῶν τεσσάρων πράξεων ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 1—100.
11) Τὰ κλάσματα $\frac{1}{2}, \frac{1}{4}$ και $\frac{1}{5}$.
12) Ἀσκήσεις προφορικαὶ πρὸς εὔρεσιν τοῦ $\frac{1}{2}$, τοῦ $\frac{1}{4}$, τοῦ $\frac{1}{5}$ τῶν ἀριθμῶν 1—100.
13) Ἡ δραχμή, τὸ πεντηκοντάλεπτον, τὸ δεκάλεπτον, τὸ πεντάλεπτον, τὸ λεπτόν, τὸ 100δραχμον, τὸ 25δραχμον, τὸ δεκάδραχμον, τὸ πεντάδραχμον, τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον, τὸ ὑφεκατόμετρον.

Γ' τάξις.

- Οἱ ἀριθμοὶ 1—1000.
1) Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—100.
2) Σχηματισμὸς τῆς πρώτης χιλιάδος ἐξ ἑκατοντάδων και πεντηκοντάδων. Γραφὴ και ἀνάγνωσις τῶν ἀριθμῶν.
3) Αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἐν τῇ δευτέρᾳ ἑκατοντάδι : α') ἀριθμησις ἀνιοῦσα και κατιοῦσα, πρώτον κατὰ δεκάδας και ἔπειτα κατὰ πεντάδας και μονάδας, β') πρόσθεσις και ἀφαίρεσις οἰωνδήποτε ἀριθμῶν, γ') εὔρεσις τῶν παραγόντων διαφορῶν ἀριθμῶν, ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 100—200, δ') πολλαπλασιασμὸς ἀριθμῶν διδόντων γινόμενον οὐχὶ ἀνώτερον τοῦ 200 και διαιρέσεις τοῦ 200 και τῶν μικροτέρων αὐτοῦ ἀριθμῶν πρώτον διὰ μονοψηφίου και ἔπειτα διὰ διψηφίου

ἀριθμοῦ, ε') λύσεις διαφόρων προβλημάτων προφορικῶς καὶ γραπτῶς.

- 4) Ἡ τρίτη μέχρι τῆς δεκάτης ἑκατοντάδος ὡς ἀνωτέρω.
- 5) Πολλαπλασιασμοὶ καὶ διαίσεις ἀριθμῶν διὰ τοῦ 10 καὶ 100.
- 6) Εὐρέσεις τῶν παραγόντων διαφόρων ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 200—1000.
- 7) Ἡ ἔννοια τοῦ $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{10}$.
- 8) Ἀσκήσεις προφορικῶς πρὸς εὐρέσειν τοῦ $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{10}$ διαφόρων ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 1—1000.
- 9) Τὸ 1000δραχμον, τὸ 500δραχμον, τὸ 100δραχμον, ἡ δραχμὴ κλπ., τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον, τὸ ὑφεκατόμετρον, τὸ χιλιοστὸν τοῦ μέτρου.

Δ' τὰξις.

Οἱ ἔνω τοῦ 1000 ἀριθμοὶ καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν πράξεις.

1) Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—1000 καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν πράξεων.

2) Ἐννοια πολυψηφίων ἀριθμῶν καὶ γραφὴ καὶ ἀπαγγελία αὐτῶν. Ἀνάλυσις πολυψηφίου ἀριθμοῦ : α') εἰς χιλιάδας, ἑκατοντάδας, δεκάδας καὶ μονάδας, β') εἰς χιλιάδας καὶ μονάδας, γ') εἰς ἑκατοντάδας καὶ μονάδας καὶ δ') εἰς δεκάδας καὶ μονάδας.

3) Οἱ δεκαδικοὶ ἀριθμοὶ. Ἀπαγγελία καὶ γραφὴ τούτων. Μετακίνησις τῆς ὑποδιαστολῆς. Προσθήκη μηδενικοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ δεκαδικοῦ. Πρόσθεσις, ἀφαίρεσις, πολλαπλασιασμοὶ καὶ διαίσεις δεκαδικῶν.

4) Αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς ἐπὶ ἀριθμῶν ἀκεραίων καὶ δεκαδικῶν.

5) Λύσεις διαφόρων προβλημάτων.

6) Εὐθεῖα καὶ ἀντίστροφος ὁμοιότητες ποσῶν. Λύσεις προβλημάτων διὰ τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα.

7) Οἱ συμμιγεῖς ἀριθμοὶ : α') τὰ νομίσματα, β') τὰ μέτρα, γ') τὰ σταθμὰ, δ') ὁ χρόνος. Τροπὴ ἀνωτέρων εἰδῶν εἰς κατώτερα. Λύσεις προβλημάτων, ὅσα τὰ παρουσιαζόμενα εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον. Τροπὴ ἑλληνικῶν νομισμάτων εἰς ἀγγλικά, ἀμερικανικά, γερμανικά, ρωσικά, τουρκικὰ κλπ. Τροπὴ γαλλικῶν μέτρων εἰς πῆχεις καὶ τανάπαλιν. Τροπὴ τετραγωνικῶν γαλλικῶν μέτρων εἰς τετραγωνικοὺς τεκτονικοὺς πῆχεις καὶ τανάπαλιν.

Ε' τὰξις.

1) Τὰ κλάσματα. Τὸ ἕμισυ, τὸ τέταρτον, τὸ ὄγδοον, τὸ πέμπτον, τὸ δέκατον κλπ.. Αἰσθητοποίησις τούτων. Σύγκρισις

κλασματικῶν μονάδων πρὸς ἀλλήλας. Τροπὴ τοῦ ἀκεραίου εἰς μέρη καὶ ἀντιστρόφως. Γραφὴ τῶν κλασμάτων. Ὅροι κλασμάτων.

2) Κλάσματα ὁμώνυμα, ἑτερόνυμα, γνήσια, καταχρηστικά.

3) Πρόσθεσις καὶ ἀφαιρέσις ὁμώνυμων κλασμάτων.

4) Τροπὴ ἑτερόνυμων κλασμάτων εἰς ὁμώνυμα καὶ πρόσθεσις καὶ ἀφαιρέσις τούτων.

5) Ἐξαγωγή ἀκεραίων μονάδων ἐκ καταχρηστικῶν κλασμάτων. Πρόσθεσις καὶ ἀφαιρέσις μικτῶν.

6) Πολλαπλασιασμός καὶ διαίρεσις κλασμάτων.

7) Τροπὴ κοινῶν κλασμάτων εἰς δεκάδικα καὶ δεκαδικῶν εἰς κοινά.

8) Ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς λύσιν προβλημάτων λαμβανομένων ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

5' ἰάξις.

1) Ἀπλὴ καὶ σύνθετος μέθοδος τῶν τριῶν. Λύσις προβλημάτων.

2) Χρησιμοποίησις κεφαλαίων. Δάνεια ἐπὶ τόκῳ. Εὔρεσις τοῦ τόκου ἐτῶν, μηνῶν, ἡμερῶν. Εὔρεσις τοῦ ἐπιτοκου, τοῦ κεφαλαίου, τοῦ χρόνου. Προβλήματα δανείων τοκοχρεολυτικῶν.

3) Προεξοφλήσεις δανείων. Μέθοδος τῆς ὑφαίρεσεως. Ἐμπορικὸν γραμματίον, χρεόγραφο, μετοχή, τοκομερίδιον.

4) Χρησιμοποίησις κεφαλαίων εἰς τὸ ἐμπόριον. Συνεταιρισμός. Μέρισμα. Μέθοδος τῆς ἑταιρείας. Λύσις προβλημάτων.

5) Μέθοδος τῆς μίξεως. Λύσις προβλημάτων.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ

Ε΄ ιάξις.

1) Κ ύ β ο ς. Ἐπιφάνεια τοῦ κύβου. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν τοῦ κύβου (κατακόρυφοι, ὀριζόντιοι, παράλληλοι). Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ τοῦ τετραγώνου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Περὶμετρος τοῦ τετραγώνου. Εὐθεῖα γραμμὴ, τετρασμένη, κάθετος, ὀριζοντία. Γωνίαι τοῦ τετραγώνου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ἀριθμὸς ὀρθῶν γωνιῶν τοῦ κύβου. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Εὐρεσις τοῦ μήκους γωνία τοῦ κύβου. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Εὐρεσις τῆς γραμμῆς τοῦ τετραγώνου (μέτρα μήκους). Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ τετραγώνου καὶ τοῦ κύβου (μέτρα ἐπιφανείας). Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κύβου (μέτρα ὄγκου). Ἐπιφάνειαι τετραγωνικαὶ καὶ κυβικά ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰγνογράφῃς τετραγώνου καὶ κύβου. Κατασκευὴ κύβου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

2) Ὀρθογώνιον παραλληλεπίπεδον. Ἐπιφάνεια ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν. Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ καὶ γωνίαι τοῦ ὀρθογωνίου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισις ὀρθογωνίου καὶ τετραγώνου. Ἀριθμὸς τῶν ὀρθῶν γωνιῶν τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου. Διέδροι καὶ στερεαὶ γωνίαι τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Σύγκρισις ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου καὶ κύβου. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὀρθογωνίου καὶ τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου. Ἐπιφάνειαι σχήματος ὀρθογωνίου καὶ ἀντικείμενα σχήματος ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰγνογράφῃς ὀρθογωνίου καὶ ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου. Κατασκευὴ ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

3) Πλάγιον παραλληλεπίπεδον. Ἐπιφάνεια αὐτοῦ. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν. Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ τοῦ παραλληλογράμμου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Κεκλιμένη εὐθεῖα. Γωνία τοῦ παραλληλογράμμου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ὄξεα καὶ ἀμβλεία γωνία. Μέτρησις γωνιῶν. Σύγκρισις

τοῦ παραλληλογράμου πρὸς τὸ ὀρθογώνιον. Ἀριθμὸς ὀξεϊῶν καὶ ἀριθμὸς ἀμβλειῶν γωνιῶν τοῦ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Σύγκρισις τοῦ πλαγίου πρὸς τὸ ὀρθογώνιον παραλληλεπίπεδον. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ παραλληλογράμου καὶ τοῦ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Ἐπιφάνεια σχήματος παραλληλογράμου καὶ ἀντικείμενα σχήματος πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφῃσι παραλληλογράμου καὶ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Κατασκευὴ πλαγίου παραλληλεπιπέδου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

4) Τριγωνική πυραμίδα. Ἐπιφάνεια αὐτῆς. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Σχήμα τῶν ἐδρῶν. Εἶδη τριγώνων, Σχέσις τριγώνου καὶ παραλληλογράμου ἔχοντος τὴν αὐτὴν βάσιν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος. Σχέσις πυραμίδος καὶ πρίσματος ἔχοντος τὴν αὐτὴν βάσιν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τριγώνου. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τῆς πυραμίδος. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τῆς πυραμίδος. Εἶδη πυραμίδων. Ἀντικείμενα πυραμιδοειδῆ. Λύσις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφῃσι τριγώνου καὶ πυραμίδων. Κατασκευὴ πυραμίδων ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

Κόλουρος πυραμίδα. Ἐπιφάνεια αὐτῆς. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Σχήμα τῶν παραπλευρῶν αὐτῆς ἐπιφανειῶν. Πλευραὶ τοῦ τραπεζίου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισις τραπεζίου καὶ παραλληλογράμου. Εὐρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ τραπεζίου καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς κολούρου πυραμίδος, ἰχνογράφῃσι τραπεζίου καὶ κολούρου πυραμίδος. Κατασκευὴ κολούρου πυραμίδος ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

Σ' τιάξις.

1) Κύλινδρος. Κυρτῆ καὶ ἐπίπεδος ἐπιφάνεια αὐτοῦ. Κύκλος. Κέντρον, περιφέρεια, ἀκτίς, διάμετρος, τόξον, χορδή, τμήμα, τομεὺς κύκλου. Ἐγγραφή κανονικοῦ πολυγώνου εἰς κύκλον. Εὐρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ κανονικοῦ πολυγώνου. Σχέσις περιμέτρου τοῦ ἐν κύκλῳ ἐγγεγραμμένου κανονικοῦ πολυγώνου, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν ἀξάνεται ἐπ' ἄπειρον καὶ περιφέρειας τοῦ αὐτοῦ κύκλου. Σχέσις κυλίνδρου καὶ πρίσματος ἔχοντος βάσιν ἐγγεγραμμένον ἐν τῇ βάσει τοῦ κυλίνδρου πολυγώνον, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν ἀξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Σχέσις περιφέρειας πρὸς τὴν διάμετρον. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κύκλου. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κυλίνδρου. Κυλινδρικὰ ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφῃσι κύκλου καὶ

κυλίνδρου. Κατασκευή κυλίνδρου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

2) Κ Ὠ ν ο ς. Κυρτή ἐπιφάνεια τοῦ κώνου. Βάσις, κορυφή, ὕψος. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου. Σχέσις τοῦ κώνου πρὸς πυραμίδα ἔχουσαν ὕψος μὲν τὸ αὐτό, βάσις δὲ τὸ ἐγγεγραμμένον ἐν κύκλῳ ἴσῳ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ κώνου κανονικὸν πολύγωνον, ὃ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν ἀντιθέσται ἐπ' ἄπειρον. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κώνου. Κωνικὰ ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰγνογράφησις κώνου. Κατασκευή κώνου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

Κ Ὀ λ ο υ ρ ο ς κ Ὠ ν ο ς. Ἐποπτεία αὐτοῦ. Ἰγνογράφησις κολούρου κώνου. Κατασκευή κολούρου κώνου ἐκ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

3) Σ φ α ῖ ρ α. Ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας. Τομὴ σφαίρας. Σχήμα τομῆς. Μέγιστος κύκλος τομῆς. Ἡμισφαίρια, κέντρον, ἀκτίς, διάμετρος, ἄξων. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τῆς σφαίρας. Σφαιρικὰ ἀντικείμενα. Ἰγνογράφησις σφαίρας. Κατασκευή σφαίρας ἐκ ξύλου, πηλοῦ κλπ.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ

Α' τάξις.

Οἱ μαθηταὶ ζωγραφοῦσιν ἀπὸ μνήμης διὰ τοῦ κονδυλίου, τοῦ μολυβδοκονδύλου, τῆς κιμωλίας καὶ ἐγχρωμῶν κονδυλίων, ἀκόμη δὲ καὶ διὰ τεμαχίου ἄνθρακος ἀπλᾶ ἀντικείμενα, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς παραμυθίοις, τῇ ἀναγνώσει, τῇ πατριδογνωσίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν, ὡς μαχαίρια, ψαλλίδια, δακτυλήθρας, ποτήρια, φιάλας, ὑδρίας, χύτρας, καλάθια, κιβώτια, θύρας, παράθυρα, τραπέζας, καθίσματα, οἰκίας, ναοὺς, καλύβας, δένδρα, ζῶα, καρπούς καὶ ἄλλα. Ἐὰν δὲ δὲν ἔχωσι οἱ μαθηταὶ σαφῆ τοῦ ἀντικειμένου ἰδέαν, ἐπιδεικνύεται τοῦτο πάλιν εἰς αὐτὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ μαθήματος, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἀρχίσῃ ἡ ἰχνογραφία ἀπομακρύνεται τὸ ἀντικείμενον. Οἱ μαθηταὶ ἀφίονται ἐλεύθεροι νὰ ζωγραφῶσι καὶ ἀντικείμενα τῆς ἀρεσκείας των ἢ σκηνὰς τοῦ βίου, αἵτινες ἐνεποίησαν ἐντύπωσιν εἰς αὐτούς.

Β' τάξις

Οἱ μαθηταὶ ἰχνογραφοῦσιν ὡσαύτως ἀπὸ μνήμης ἀντικείμενα ἀπλᾶ, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τῇ πατριδογνωσίᾳ, τῇ ἀναγνώσει καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν, ὡς οἰκίας, ναοὺς, κώδωνας, κωδωνοστάσια, σταυρούς, γεφυράς, ἀνεμομύλους, σκευὴ καὶ ἐπιπλα τοῦ οἴκου καὶ τοῦ σχολείου, ἐργαλεῖα γεωργῶν, κηπουρῶν, ποιμένων, κλπ. καὶ ἄλλα ἀντικείμενα. Οἱ μαθηταὶ καὶ ἐν τῇ τάξει αὐτῇ ἀφίονται ἐλεύθεροι νὰ ἰχνογραφῶσι καὶ ἀντικείμενα τῆς ἀρεσκείας των, ὡς ζῶα, ἀνθρώπους, σκηνὰς τοῦ βίου κλπ.

Γ' τάξις.

Ἰχνογράφεισιν ἀπὸ φύσεως ἀντικειμένων ἐπιπέδου ἐπιφανείας ἄνευ βάθους καὶ σιῆς προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων καὶ περατομένων εἰς εὐθείας καὶ καμπύλας γραμμὰς π. χ. προσόψεων οἰκιῶν, ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων, γεφυρῶν, τροχῶν ἀμάξης, φύλλων διαφόρων δένδρων, ὄψεων τομῆς διαφόρων καρπῶν κλπ.

Δ' τάξις.

Οἱ μαθηταὶ ἰχνογραφοῦσιν ἀπὸ φύσεως ἀντικείμενα συνθετώτερα προερχόμενα ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μα-

θημάτων και άνευ ώσαύτως βάθους και σιιάς, ώς στύλους αρχαίων ρυθμῶν, ὄψεις αρχαίων οἰκοδομημάτων, ἰχθύς και ἄλλα ζῶα, φύλλα δένδρων, καρπούς, ἄνθη, κέρατα ζῶων, πόδας πτηνῶν, πτέρυγας, ράμφη, ὄψεις ἐξοχικῶν οἰκιῶν, ναῶν και ἄλλων οἰκοδομημάτων κλπ.

Ε' τὰ ξίς.

Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἀπεικόνισιν ἀπλῶν σωμάτων προοπτικῶς και μετὰ στοιχειώδους σιιάς, προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἦτοι ἰχνογράφησις ἀπὸ φύσεως στερεῶν σωμάτων γεωμετρίας, ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς και χημείας, αρχαίων οἰκοδομημάτων και ἀγγείων, κλάδων δένδρων μετὰ φύλλων, καρπῶν και ἀνθέων, ζῶων παντοίων κλπ. Ἰχνογράφησις ἔργων πλαστικῆς κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ.

Ζ' τὰ ξίς.

Ἰχνογράφησις ώσαύτως ἀπὸ φύσεως μορφῶν συνθετωτέρων μετὰ φωτοσιιάς, ἦτοι κιβωτίων κλειστῶν, ἡμικλειστων και ἀνοικτῶν, θυρῶν και παραθύρων ώσαύτως, στερεῶν σωμάτων γεωμετρίας, ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς και χημείας, αρχαίων οἰκοδομημάτων και ἀγγείων, κλάδων δένδρων μετὰ φύλλων, ἀνθέων και καρπῶν, ἰχθύων, πτηνῶν και ἄλλων ζῶων. Ἰχνογράφησις ἔργων πλαστικῆς, κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ. Ἡ ἰχνογραφία ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἔστω μᾶλλον ἀτομική.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ

Β' τάξις

1) Γραφή τῶν γραμμάτων τῆς μικρῆς ἀλφαβήτου, κατὰ τὴν γενετικὴν αὐτῶν σειρὰν, ἴτοι :

ι η υ ν ω μ ο α
ο ρ ρ ω δ δ ε θ
ζ λ χ λ ν γ ζ
ζ ς.

προηγούμενων ἐκάστοτε τῶν ἀναγκαίων πρὸς γραφὴν τοῦ γράμματος προασκήσεων. Οἱ μαθηταὶ γράφουσιν ἐντὸς τετραγράμμου, ἔχοντος διάμεσα πλάτους 6—7 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου καὶ ὑπὸ κλίσιν πολὺ μικράν.

2) Ἀσκήσεις πρὸς ῥυθμικὴν γραφὴν ἐκάστου γράμματος.

3) Γραφή λέξεων καὶ φράσεων, περιεχουσῶν τὰ ἐκάστοτε προοδευτικὰ γράμματα.

4) Γραφή τῶν ψηφίων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

Γ' τάξις.

1) Γραφή τῶν κεφαλαίων γραμμάτων κατὰ τὴν ἐξῆς σειρὰν :

V W E O A X

D L S A N M

Tb T F H K L

Z Y P T B D.

προηγούμενων πάντοτε τῶν ἀναγκαίων πρὸς γραφήν τοῦ γράμματος προακήσεων. Οἱ μαθηταὶ γράφουσιν ἐντὸς τριγράμμου, ἔχοντος διάμεσά 8 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου, ὑπὸ κλίσειν, ὡς καὶ ἐν τῇ προηγούμενῃ τάξει, λίαν μικράν.

"Άσκησις πρὸς γραφήν ρυθμικὴν διδασχομένου γράμματος.

3) Γραφὴ κυρίων ὀνομάτων, περιεχόντων τὸ διδασχόμενον γράμμα.

4) Γραφὴ ἀριθμῶν.

Δ' τὰξις.

Γραφὴ συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης ἐντὸς δύο γραμμῶν, πλάτους κατ' ἀρχάς μὲν ἴσου πρὸς 5, βραδύτερον δὲ πρὸς 4 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου.

Ε' τὰξις.

Γραφὴ συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης καὶ ἄλλων γωνικῶν καὶ ἀποφθεγμάτων ἐπὶ μιᾷ γραμμῆς. Μέγεθος γραμμάτων ἴσον πρὸς 4 καὶ 3 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου.

"Άσκησις πρὸς ταχυγραφίαν.

Σ' τὰξις.

Γραφὴ συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης καὶ ἄλλων ρητῶν, γωνικῶν καὶ ἀποφθεγμάτων, ἀνευ βοηθητικῆς γραμμῆς. Μέγεθος τῶν γραμμάτων ἴσον πρὸς 3 καὶ 2 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου. "Άσκησις πρὸς ταχυγραφίαν.

ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ

(Διὰ τὰ ἄρρενα).

A' τὰ ξίς.

Οἱ μαθηταὶ κεντοῦν ἀπὸ μνήμης διὰ χρωματιστοῦ νήματος ἐπὶ χονδροῦ χάρτου διάφορα ἀπλᾶ γεωμετρικὰ σχήματα, σταυρούς, παράθυρα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα καὶ κατασκευάζουν ἐκ χάρτου σταυρούς, κωνικὰς περικεφαλαίας, φακέλλους, χαρτοθήκας, κλπ. καὶ ἐκ πηλοῦ ὄψα, φωλεάς, σφαίρας, κρίκους καὶ ἄλλα ἀπλᾶ ἀντικείμενα.

B' τὰ ξίς.

Οἱ μαθηταὶ μανθάνουσι νὰ πλέκωσι διὰ χαρτίνων ταινιῶν διαφόρων χρωμάτων πολυχρώμους ψάθας καὶ διὰ μονοχρώμου ἢ πολυχρώμου ψάθης καλάθια καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, κόπτουσιν ἐκ χονδροῦ χάρτου ὁμοιώματα σταυρῶν, φύλλων δένδρων, μαχαιρίων, ποτηρίων, φιαλῶν, καρπῶν, ζῶων κλπ., κατασκευάζουσι διὰ χάρτου σκηναίς, οἰκίας, πύργους, κωδωνοστάσια, χωνία καὶ ἄλλα εἶδη, καὶ ἐκ πηλοῦ κύπελλα, κυαθίσκους, χύτρας, καρπούς καὶ ἄλλα ἀντικείμενα.

Γ' τὰ ξίς.

Οἱ μαθηταὶ κατασκευάζουσι διὰ χαρτονίου περικαλύμματα βιβλίων, δισκία τετραγωνικὰ καὶ ἑξαγωνικὰ, χαρτοθήκας, χαρταετοὺς κλπ., κόπτουσιν ἐκ χαρτονίου σχήματα φύλλων συκῆς, καρυῖς, ἀμπέλου, δάφνης, καρπῶν, ζῶων, ἀνθρώπων, κλπ. καὶ κατασκευάζουσιν ἐκ πηλοῦ ἀνθοδοχεῖα, πτηνὰ, ἰχθῦς, βατράχους καὶ ἄλλα ἀντικείμενα.

Δ' τὰ ξίς.

Κατασκευάζουσιν ἐκ χονδροῦ χάρτου χαρτοφύλακας, πλάισια φωτογραφιῶν, δισκία ἑλλειψοειδῆ κλπ., πλέκουσιν ἐκ σύρματος καλάθια, σπογγοθήκας καὶ ἄλλα πλεκτὰ εἶδη καὶ ἐκ πηλοῦ κατασκευάζουσιν ἀγγεῖα μετὰ λαβῶν καὶ κοσμημάτων, ἄνθη, ζῶα διάφορα, στύλους ἀρχαίων ρυθμῶν κλπ.

E' τὰ ξίς.

Κατασκευάζουσιν ἐκ ξύλου κυτία, δίσκους, πλάισια,

σταυρούς, κανόνες, ξυλομάχαιρα, διαβήτας, λαβὰς διαφόρων εργαλείων, χαρτοθήκας, σχήματα στερεομετρίας, πλέκουσι διὰ σύρματος κλωβία καὶ ἄλλα εἶδη καὶ κατασκευάζουσι ἐκ πηλοῦ ἄνθη, ἀγγεῖα ἀρχαία διάφορα, κέρατα βοῶν, κριοῦ, κηροπήγια κλπ., στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἰχνογραφηθέντα προηγουμένως.

Ζ' τάξις.

Κατασκευάζουσι ἐκ πηλοῦ στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα καὶ ἀνάγλυφα, παριστῶντα καρπούς, ἄνθη, ζῶα, πρόσωπα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἰχνογραφηθέντα πρότερον. Μανθάνουσι νὰ δένωσι βιβλία καὶ νὰ κατασκευάζωσι ἐκ ξύλου συνθετώτερα ἀντικείμενα.

(Διὰ τὰ θήλα).

Α' τάξις.

Ῥαπτικὴ: Στρίψωμα.

Κέντημα: Σταυροβελονιά ἐπὶ καμβᾶ με χρωματιστὴν κλωστήν.

Ἄλλαι χειροτεχνικαὶ ἐργασίαι, ὡς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τῶν ἀρρένων.

Β' τάξις.

Ῥαπτικὴ: Στρίψωμα.

Κέντημα: Σταυροβελονιά ἐπὶ καμβᾶ (εὐκόλα σχέδια).

Πλεκτικὴ: Δαντέλλα με βελονάκι πρὸς στολισμὸν μαξιλαροθήκης.

Ἄλλαι χειροτεχνικαὶ ἐργασίαι ὡς καὶ ἐν τῇ β' τάξει τῶν ἀρρένων.

Γ' τάξις.

Ῥαπτικὴ: Ἀσπρόρρουχα.

Κέντημα: Σταυροβελονιά (δυσκολώτερα σχέδια).

Πλεκτικὴ: Δαντέλλα με τὸ βελονάκι πρὸς στολισμὸν ἀσπρορρούχων.

Ἄλλαι χειροτεχνικαὶ ἐργασίαι ὡς καὶ ἐν τῇ γ' τάξει τῶν ἀρρένων.

Δ' τάξις.

Ῥαπτικὴ: Ἀσπρόρρουχα.

Κέντημα: Λευκὸν πρὸς στολισμὸν ἀσπρορρούχων.

Πλεκτικὴ: Πλέξιμον περιποδίων.

Ἄλλαι χειροτεχνικαὶ ἐργασίαι ὡς καὶ ἐν τῇ δ' τάξει τῶν ἀρρένων.

Ε' τάξις.

Ῥαπτικὴ: καὶ ἀρχαὶ κοπτικῆς. Ἀσπρόρρουχα.

Κέντημα: Λευκὸν εἰς στολισμὸν ἀσπρόρρουχων. Κομβότρυπα.

Πλεκτικὴ: Πλέξιμον καὶ ἐπιδιόρθωσις περιποδίων

ς' τάξις.

Ῥαπτικὴ καὶ κοπτικὴ: Ἀσπρόρρουχα. Ἐνδύματα μικρῶν παιδίων. Ἐπιδιόρθωσις ἀσπρόρρουχων, παιδικῶν ἐξωτερικῶν ἐνδυμάτων, περιποδίων κλπ.

Πλεκτικὴ: Περιπόδια, λαορίδες μάλλιναι, περιώμια, ἐπανωφόρια πλεκτὰ παιδίων κλπ.

Ω Δ Ι Κ Η

Α' Διά τάξεις κεχωρισμένων διδασκομένα.

Α' τάξεις.

(Μονόφωνα ἄσματα).

- 1) Τὸ ἀρνάκι (Μάλτου).
- 2) Τὰ μικρὰ πουλιά (Κατακουζηνοῦ).
- 3) Τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς (Χωραφᾶ).
- 4) Τὸ πουλάκι (Μάλτου).
- 5) Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν Ἐλπίς (Χωραφᾶ).
- 6) Παῖς εὐπειθής (Ἐνιγγ).
- 7) Ὁ καλὸς ποιμὴν (Ἐνιγγ).
- 8) Ὁ μόνος ποιητὴς (Ἐνιγγ).
- 9) Ἡ ἀποχώρησις τοῦ χειμῶνος (Ἐνιγγ).
- 10) Τὸ σήμαντρον (Ἐνιγγ).
- 11) Πτηνὸν ἂν ἤμουν (Μάλτου).
- 12) Ὁ ἥλιος (Μάλτου).
- 13) Ἀποχαιρετισμὸς (Μάλτου).
- 14) Διάλογος (Μάλτου).
- 15) Ἄνοιξις (Μωραῖτου).
- 16) Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν (ἐκκλησιαστικόν).

Β' τάξεις.

(Ἄσματα μονόφωνα).

- 1) Ἡ βοσκοπούλα (Μάλτου).
- 2) Ἄνοιξις καὶ πασχαλιὰ (Κατακουζηνοῦ).
- 3) Στὴ βοσκή (Μωραῖτου).
- 4) Τὰ πουλάκια (Κατακουζηνοῦ).
- 5) Ὁ ἥλιος (Μωραῖτου).
- 6) Ἐωθινὸν (Πολυκράτους).
- 7) Τὸ κανάρι (Ν. Δελλίου).
- 8) Τὸ ρυάκι (Μάλτου).
- 9) Ὁ βίος (Μάλτου).
- 10) Τὸ πουλάκι (Μάλτου).
- 11) Ἐσπέρα τῆς ἀνοίξεως (Μωραῖτου).
- 12) Τὸ χελιδόνι (Μάλτου).
- 13) Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν (ἐκκλησιαστικόν).

Γ' τάξεις.

(Μονόφωνα Ἄσματα).

- 1) Εἰς τὴν πατρίδα (Χωραφᾶ).

- 2) Ἡ ἄνοιξις (Μάλτου).
- 3) Τὸ ἄσμα τοῦ Μαΐου (Μάλτου).
- 4) Ὁ στρατηλάτης (Σακελλαρίδου).
- 5) Ὁ νεαρός στρατιώτης (Μάλτου).
- 6) Ἐωθινὸν ἄσμα (Πολυκράτους).
- 7) Φοβεῖσθε τὸν Θεὸν (Ἐνιγγ).
- 8) Θούριος (Ἐνιγγ).
- 9) Ἐν τῷ γυμναστηρίῳ (Μάλτου).
- 8) Θούριος (Ἐνιγγ).
- 9) Ἐν τῷ γυμναστηρίῳ (Μάλτου).
- 10) Νύξ θερινή (Ἐνιγγ).
- 11) Ἡ ἐξοχή (Μάλτου).
- 12) Φθινόπωρον (Μάλτου).
- 13) Τὸ λειβάδι (Μάλτου).
- 14) Ὁ πτωχὸς (Μάλτου).
- 15) Τὸ ὄρφανὸν (Δελλίου).
- 16) Τὸ ἀηδόνι (Μάλτου).
- 17) Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου κλπ.
- 18) Σῶσον ἡμᾶς υἱὲ Θεοῦ κλπ.
- 19) Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου κλπ.
- 20) Τρισάγιον.
- 21) Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν κλπ.

Δ' ἰάξις.

(Μονόφωνα καὶ δίφωνα).

- 1) Ἡ σημαία (Χωραφᾶ).
- 2) Ἄσμα τοῦ Μαΐου (Μάλτου).
- 3) Ἡ ξενιτεία (Μάλτου).
- 4) Οἱ πόθοι μου (Ἀργυροπούλου).
- 5) Προσευχή (Ἀργυροπούλου).
- 6) Ἡ Κρήτη (Σακελλαρίδου).
- 7) Ὁ χειμῶν (Χωραφᾶ).
- 8) Ἡ φρουρὰ τῶν συνόρων (Πολυκράτους).
- 9) Ἡ αὐγή (Μάλτου).
- 10) Εἰς τὴν Ἑλλάδα (Μάλτου).
- 11) Ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ (Μάλτου).
- 12) Ὁ Μάιος (Ἑλλην. δημῶδης χορὸς).
- 13) Ὁ Ἀπρίλιος (Δελλίου).
- 14) Ὁ χορὸς (Μάλτου).
- 15) Τὸ ἔαρ τοῦ βίου (Μάλτου).
- 16) Πρωτομαγιά (Μάλτου).
- 17) Ὕμνος Βασιλικὸς (Μάλτου).
- 18) Ἡ γέννησίς σου Χριστέ κλπ.
- 19) Ἡ Παρθένος σήμερον κλπ.
- 20) Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου κλπ.

- 21) Τὴν κοινὴν Ἀνάστασιν κλπ.
- 22) Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ. Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ. Αἱ γενεαὶ πᾶσαι.
- 23) Τὸ φαιδρὸν τῆς Ἀναστάσεως κήρυγμα κλπ.
- 24) Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ κλπ.

Ε' τὰξις.

- α') Θεωρία τῆς Μουσικῆς.
- 1) Τὰ ὀνόματα τῶν φθογγοσῶμων.
 - 2) Τὸ πεντάγραμμον.
 - 3) Ὁ γῶμων τοῦ σόλ.
 - 4) Φθόγγοι διαφόρου ὀξύτητος.
 - 5) Ἡ μείζων κλίμαξ τοῦ ντό.
 - 6) Φθόγγοι διαφόρου διαρκείας μέχρι ὀγδόου.
 - 7) Διμερῆ, τριμερῆ καὶ τετραμερῆ μέτρα.
 - 8) Περὶ παύσεων.
 - 9) Ρυθμικὴ ἀνάγνωσις ἐπὶ εὐκόλων ᾠσμάτων.
 - 10) Ἀσκήσεις ᾠδिकाὶ ἐκ τῶν τοῦ Α' μέρους τοῦ Μάλτου καὶ ᾠσματα ἀπλᾶ ἐκ τῶν τοῦ Ἐννεγγ.
β') Δίφωνα καὶ τρίφωνα ᾠσματα.
 - 1) Τὰ ἀχώριστα λουλούδια (Μάλτου).
 - 2) Προσευχὴ (Ἀργυροπούλου).
 - 3) Ἡ χαρὰ (Πολυκράτους).
 - 4) Ἡ σημαία (Μπαμιέρου).
 - 5) Τουρκοκρατημένη χώρα (Χριστοπούλου).
 - 6) Ζωσθῆτε τάρματα παιδιὰ (Χριστοπούλου).
 - 7) Ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα (Χριστοπούλου).
 - 8) Τὸ ὄρφανὸν (Μάλτου).
 - 9) Ἡ καλύβη (Μάλτου).
 - 10) Μία δλονυχτία ἐν Κρήτῃ (Σακελλαρίδου).
 - 11) Δὲν μετροῦνται (Σακελλαρίδου).
 - 12) Τὰ ῥόδα τὰ τριαντάφυλλα (Σακελλαρίδου).
 - 13) Ῥόδα καὶ κρίνα καὶ βανίλια (Σακελλαρίδου).
 - 14) Οἱ Κολοκοτρωναῖοι (δημῶδες).
 - 15) Οἱ κλέφτες τοῦ Βάλτου (δημῶδες).
 - 16) Τὰ κλεφτόπουλα (δημῶδες).
 - 17) Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (Χωραφᾶ).
 - 18) Ὁ ἀητὸς (κλέφτικον).
 - 19) Ὁ χορὸς τοῦ Ζαλόγγου.
 - 20) Ὁ Ἐθνικὸς ὕμνος.
 - 21) Εὐλογητὸς εἶ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν κλπ. (ἐκκλησιαστικόν).
 - 22) Οἱ τῶν Ἀποστόλων πρωτόθρονοι κλπ. (ἐκκλησιαστικόν).
 - 23) Μέγαν εὔρατο ἐν τοῖς κινδύνοις (ἐκκλησιαστικόν).

- 24) Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτής.
- 25) Τοῦ σταυροῦ Σου τόν τύπον ἐν Οὐρανῷ κλπ. (ἐκκλησιαστικόν).
- 26) Σῶσον Κύριε τὸν λαόν Σου κλπ. (ἐκκλησιαστικόν).
- 27) Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας κλπ. (ἐκκλησιαστικόν).

Ξ' ἰάξις.

α') Θεωρία τῆς μουσικῆς.

- 1) Πάντα τὰ διδασκόμενα ἐν τῇ προηγουμένη τάξει.
- 2) Πάντα τὰ φθογγόσημα διαφόρου διαρκείας.
- 3) Διέσεις καὶ ὑφέσεις.
- 4) Ρυθμικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ δυσκολωτέρων ᾠσμάτων.
- 5) ᾠσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα.

β') ᾠσματα δίφωνα καὶ τρίφωνα.

- 1) Ἡ Πατρίς μου (Δελλίου).
- 2) Ξυπνάτε Ἑλληνόπουλα (Ξύντα).
- 3) Οἱ πόθοι μου (Ἀργυροπούλου).
- 4) Στὰ σύνορα. Ἐμβατήριον. (Καίσαρη).
- 5) Ὁ Τυρταῖος (Πολυχράτους).
- 6) Τὰ ἐλευθερωμένα Γιάννενα (Καίσαρη).
- 7) Ὑμνος τῆς Νίκης (Λαμπελέτ).
- 8) Εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν (Θ. Σακελλαρίδου).
- 9) Στὰ ξένα τρέχω (Ξενοπούλου).
- 10) Ξυπνάτε μετ' ἀγέρι τῆς αὐγῆς (Κοκκίνου).
- 11) Ἐδῶ στήν ξακουστὴ μητέρα (Σαμάρα).
- 12) Πήρανε κι' ἀνθίζου (Σακελλαρίδου).
- 13) Ὁ Κρητικὸς Ὑμνος (Σακελλαρίδου).
- 14) Τ' Ἀγεράκι (Σακελλαρίδου).
- 15) Ἡ βαρκοῦλα (Δελλίου).
- 16) Μάθη νυχτιὰ κι' ἀνάσταση (Σακελλαρίδου).
- 17) Ἡ λαφίνα (Σακελλαρίδου).
- 18) Οἱ νικηταὶ (Σαμάρα).
- 19) Ἡ νῦξ τῆς ἐφόδου (Σακελλαρίδου).
- 20) ᾠσμα ἀλιέων (Μάλτου).
- 21) Ἡ τελευταία νῦξ (Σακελλαρίδου).
- 22) Ὁ καπετάνιος (κλέφτικον).
- 23) Ὁ Γέρο Δημόσιος (κλέφτικον).
- 24) Τα πήραμε τὰ Γιάννενα (Σακελλαρίδου).
- 24) Ὁ Ζιάκας (κλέφτικον).
- 25) Δοξολογία (ἐκκλησιαστικόν).
- 26) Πολυχρόνιον (ἐκκλησιαστικόν).
- 27) Ἀξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς κλπ.
- 28) Πατέρα Υἱὸν κλπ.
- 29) Ἐλιον εἰρήνης κλπ.

- 30) Σε ὑμνοῦμεν κλπ.
31) Ἅγιος, ἅγιος, ἄγιος, Κύριος κλπ.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας.

Α' καὶ Β' τάξεις.

• (Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

- 1) Τὸ ἀρνάκι (Μάλτου).
- 2) Τὰ μικρὰ πουλιά (Κατακουζηνοῦ).
- 3) Τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς (Χωραφᾶ).
- 4) Ὁ ἥλιος (Μάλτου).
- 5) Ὁ μόνος ποιητῆς (Ἐνιγγ).
- 6) Ἡ ἀποχώρησις τοῦ χειμῶνος (Ἐνιγγ).
- 7) Τὸ πουλάκι (Μάλτου).
- 8) Ἐσπέρα ἀνοιξέως (Μωραίτου).
- 9) Τὸ ρυάκι (Μάλτου).
- 10) Διάλογος (Μάλτου).
- 11) Ἄνοιξις καὶ πασχαλιὰ (Κατακουζηνοῦ).
- 12) Πτηνὸν ἂν ἤμουν (Μάλτου).
- 13) Χριστὸς Ἀνέστη (ἐκκλησιαστικόν).

Α' καὶ Β' τάξεις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

- 1) Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐλπίς (Χωραφᾶ).
- 2) Παῖς εὐπειθοῦς (Ἐνιγγ).
- 3) Στῆ βοσκὴ (Μωραίτου).
- 4) Ἡ βοσκοπούλα (Μάλτου).
- 5) Ἐωθινὸν (Πολυκράτους).
- 6) Τὸ σήμαντρον (Ἐνιγγ).
- 7) Τὸ κανάρι (Ν. Δελλίου).
- 8) Ἄνοιξις (Μωραίτου).
- 9) Ὁ βίος (Μάλτου).
- 10) Ἀποχιρετισμὸς (Μάλτου).
- 11) Ὁ καλὸς ποιμὴν (Ἐνιγγ).
- 12) Τὸ χελιδόνι (Μάλτου).
- 13) Χριστὸς Ἀνέστη (ἐκκλησιαστικόν).

Γ' καὶ Δ' τάξεις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

- 1) Εἰς τὴν Πατρίδα (Χωραφᾶ).

- 2) Ἡ ἀνοιξίς (Μάλτου).
- 3) Τὸ ἄσμα τοῦ Μαΐου (Μάλτου).
- 4) Τὸ ὄρφανὸν (Δελλίου).
- 5) Ὁ στρατηλάτης (Σακελλαρίδου).
- 6) Ὁ νεαρὸς στρατιώτης (Μάλτου).
- 7) Ἡ ἐξοχὴ (Μάλτου).
- 8) Φοβεῖσθε τὸν Θεὸν (Ἐνιγγ).
- 9) Ἡ ξενιτεὶά (Μάλτου).
- 10) Ὁ χειμὼν (Χωραφᾶ).
- 11) Ἡ φρουρὰ τῶν συνόρων (Πολυκράτους).
- 12) Ἡ λατρεῖα τοῦ Θεοῦ (Μάλτου).
- 13) Τὸ ἔαρ τοῦ βίου (Μάλτου).
- 14) Οἱ πόθοι μου (Ἀργυροπούλου).
- 15) Ταῖς πρεσβεΐαις τῆς Θεοτόκου.
- 16) Σῶσον ἡμᾶς Υἱὲ Θεοῦ.
- 17) Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου.
- 18) Τρισάγιον.
- 19) Εἶδομεν τὸ φῶς.

Γ' καὶ Δ' τὰ ξίς.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

- 1) Ἡ σημερινή (Χωραφᾶ).
- 2) Τὸ ἄσμα τοῦ Μαΐου (Μάλτου).
- 3) Προσευχή (Ἀργυροπούλου).
- 4) Ὁ Μάϊος, Ἑλλ. δημ. χορὸς (Μάλτου).
- 5) Ἐωθινὸν ἄσμα (Πολυκράτους).
- 6) Τὸ φθινόπωρον (Μάλτου).
- 7) Εἰς τὴν Ἑλλάδα (Μάλτου).
- 8) Ἡ Κρήτη (Σακελλαρίδου).
- 9) Ὑμνος βασιλικὸς (Μάλτου).
- 10) Τὸ λειβάδι (Μάλτου).
- 11) Ὁ χορὸς (Μάλτου).
- 12) Ἡ γεννησίς Σου Χριστέ (ἐκκλησιαστικόν).
- 13) Ἡ Παρθένος σήμερον. (ἐκκλησιαστικόν).
- 14) Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου Σου.
- 15) Τὴν κοινὴν Ἀνάστασιν.
- 16) Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ.
- 17) Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ. Αἱ γενεαὶ πᾶσαι.
- 18) Τὸ φαίδρον τῆς Ἀναστάσεως κήρυγμα.
- 19) Ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

Ε' και Σ' ιάξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

α') Θεωρία τῆς Μουσικῆς.

- 1) Τὰ ὀνόματα τῶν φθογγοσῆμων.
- 2) Τὸ πεντάγραμμον.
- 3) Ὁ γνῶμων τοῦ σόλ.
- 4) Φθόγγοι διαφόρου ὀξύτητος.
- 5) Φθόγγοι διαφόρου διαρκείας μέχρις ὀγδού.
- 6) Ἡ μείζων κλίμαξ τοῦ ντό.
- 7) Διμερῆ, τριμερῆ καὶ τετραμερῆ μέτρα.
- 8) Περὶ πλύσεων.
- 9) Ῥυθμικὴ ἀνάγνωσις ἐπὶ εὐκόλων ᾠσμάτων.
- 10) Ἀσκήσεις ὀδικαὶ ἐκ τῶν τοῦ Α' μέρους τοῦ Μάλτου

καὶ ᾠσματα ἀπλᾶ ἐκ τῶν τοῦ Ἐνιγγ.

- 11) Τὰ φθογγόσημα διαφόρου διαρκείας.
- 12) Διέσεις καὶ ὑφέσεις.
- 13) Ῥυθμικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ δυσκολωτέρων ᾠσμάτων.
- 14) Ἀσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα.

β') Ἀσματα δίφωνα καὶ τρίφωνα.

- 1) Τὰ ἀχώριστα λουλούδια (Μάλτου).
- 2) Προσευχή (Ἀργυροπούλου).
- 3) Ἡ χαρὰ (Πολυκράτους).
- 4) Ἡ σημαία (Μπαμιέρου).
- 5) Τουρκοπάτημένη χώρα (Χριστοπούλου).
- 6) Τὸ ὄρφανὸν (Μάλτου).
- 7) Μιά ὀλονυχτιὰ στὴν Κρήτη (Σακελλαρίδου).
- 8) Δὲν μετροῦνται (Σακελλαρίδου).
- 9) Ἡ πατρίς μου (Δελλίου).
- 10) Ευπνᾶτε Ἑλληγόπουλα (Εὐντα).
- 11) Ὁ Τυρταῖος (Πολυκράτους).
- 12) Τὰ ἐλευθερωμένα Γιάννενα (Καίσαρη).
- 13) Ἡ λαφίνα (Σακελλαρίδου).
- 14) Ὁ καπετάνιος (κλέφτικον).
- 15) Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (Χωροφᾶ).
- 16) Ὁ χορὸς τοῦ Ζαλόγγου (δημῶδες).
- 17) Οἱ Κολοκοτρωναῖοι (δημῶδες).
- 18) Ὁ Ἐθνικὸς Ὕμνος.
- 19) Εὐλόγητός εἰ Χριστέ ὁ Θεὸς (ἐκκλησιαστικόν).
- 20) Οἱ τῶν Ἀποστόλων πρωτόθρονιοι »
- 21) Μέγαν εὐρατο ἐν τοῖς κινδύνοις »
- 22) Ἰ τοῦ Σταυροῦ Σου τὸν τύπον »
- 23) Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς »
- 24) Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ κλπ. »

- 25) Σῶσον Κύριε τὸν λαόν Σου »
26) Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας »
27) Τὰ κυριώτερα τῶν Ἀναστασίμων »

Ε' καὶ ζ' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

α') Θεωρία Μουσικῆς.

Ἡ ὕλη τοῦ πρώτου ἔτους.

β') Ἀσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα.

- 1) Ζωσθῆτε τάρματα παιδιὰ (Χριστοπούλου).
- 2) Ἡ καλύβη (Μάλτου).
- 3) Τὰ πήραμε τὰ Γιάννενα (Σακελλαρίδου).
- 4) Στὰ σύνορα (Καίσαρη).
- 5) Ὕμνος τῆς Νίκης (Λαμπελέτ.)
- 6) Ἡ νύξ τῆς ἐξόδου (Σακελλαρίδου).
- 7) Ἄσμα ἀλιέων (Μάλτου).
- 8) Ἡ τελευταία νύξ (Σακελλαρίδου).
- 9) Πήρανε κι' ἀνθίζουν (Σακελλαρίδου).
- 10) Οἱ νικηταὶ (Σαμάρα).
- 11) Μαύρη νυχτιά κι' ἀνάστερη (Σακελλαρίδου).
- 12) Εὐπνάτε μὲ τ' ἀγέρι τῆς αὐγῆς (Κοκκίνου).
- 13) Στὰ ξένα τρέχω (Ξανθοπούλου).
- 14) Εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν (Θ. Σακελλαρίδου).
- 15) Ὁ γέρω Δῆμος (δημῶδες).
- 16) Ὁ Ζιάκας (κλέφτικον).
- 17) Ἡ βαρκοῦλα (Δελλίου).
- 18) Ὁ ἀητὸς (δημῶδες).
- 19) Οἱ κλέφτες τοῦ Βάλτου (δημῶδες).
- 20) Τὸ γεφύρι τῆς Ἀρτας.
- 21) Ἡ δοξολογία (ἐκκλησιαστικόν).
- 22) Πολυχρόνιον (ἐκκλησιαστικόν).
- 23) Ἀξιὸν ἔστιν κλπ. »
- 24) Πατέρι Υἱὸν κλπ. »
- 25) Ἐλαιον εἰρήνης κλπ. »
- 26) Σὲ ὑμνοῦμεν κλπ. »
- 27) Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος κλπ.

Σημ. Ἡ ὕλη τῆς Ὁδικῆς ἀνεγράφη ἀφθινωτέρα πως, ἵνα ὁ διδάσκαλος ἐκλέγη τὴν καταλληλοτέραν.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑΙ

Ὀνοματολογία ἀσκήσεων.

Προσαγωγή. Προσέγγισις τῶν πελμάτων τῶν ποδῶν οὕτως, ὥστε αἱ ἐσωτερικαὶ αὐτῶν πλευραὶ νὰ ἐφάπτονται ἀλλήλων καθ' ὅλον αὐτῶν τὸ μῆκος.

Ἀπαγωγή. Ἡ ἐπαναφορὰ τῶν ποδῶν ἐκ τῆς προσαγωγῆς εἰς τὴν ἀφετηρίαν.

Ἐκβολή. Μετάθεσις τοῦ ποδὸς κατὰ τὴν ἰδίαν ἢ τὴν τοῦ ἐτέρου ποδὸς διεύθυνσιν εἰς δύο ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ πτέρνης εἰς πτέρναν, ἀμφοτέρων τῶν σκελῶν ὄντων τελείως τεταμένω.

Διάστασις. Μετάθεσις ἑκατέρου τῶν ποδῶν κατὰ ἓνα πόδα πρὸς τὰ πλάγια.

Προεκβολή. Μετάθεσις τοῦ ποδὸς κατ' εὐθεΐαν ἐμπρὸς εἰς δύο ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ πτέρνης εἰς πτέρναν.

Προβολή. Μετάθεσις τοῦ ποδὸς κατὰ τὴν ἰδίαν ἢ τὴν τοῦ ἐτέρου ποδὸς διεύθυνσιν εἰς τριῶν ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ πτέρνης εἰς πτέρναν, μετὰ συγχρόνου κάμψεως τοῦ ἐμπροσθίου γόνατος.

Προβολή ἐμπρός. Ὀμοίωσιν κατ' εὐθεΐαν ἐμπρός.

Τὰς χειρῶν ἐπὶ τῶν ἰσχυίων. Θέσις ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ἐπὶ τῶν ἰσχυίων.

Ἀνάκαμψις. Θέσις ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ αὐχένος.

Ἐκτασις. Θέσις τῶν χειρῶν τελείως τεταμένω πρὸς τὰ πλάγια ὀριζοντίως.

Πρότασις. Ὀμοίωσιν ἐμπρὸς ὀριζοντίως.

Ἀνάτασις. Ὀμοίωσιν ἄνω κατακορυφῶς.

Σύμπτυξις. Κάμψις ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παρὰ τοὺς ὄμους.

Πρόπτυξις. Κάμψις ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν πρὸ τοῦ στήθους.

Ἀκροσταςία. Ἀνόρθωσις ἐπὶ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν.

Ὀκλασις. Κάμψις τῶν γονάτων (ἀπὸ τῆς ἀκροσταςίας) μέχρις ὀρθῆς γωνίας.

Ἐκτίναξις (τῶν χειρῶν). Ὀρμητικὴ τάσις τῶν χειρῶν πρὸς τὰ πλάγια ἀπὸ τῆς προπτύξεως.

Ἡμιανάτασις. Ἀνάτασις τῆς μιᾶς χειρὸς, τῆς ἐτέρας τιθεμένης ὅπου ὀρίση ὁ γυμναστής.

Ἡμιεκτασις. Ἐκτασις τῆς μιᾶς χειρὸς.

Πρόκυψις. Κάμψις τοῦ κορμοῦ ἔμπρὸς μέχρῃς ὀριζοντίας τὸ πολὺ θέσεως.

Ἀνάκυψις. Ἡ ἐκ τῆς προκύψεως ἐπάνοδος εἰς τὴν ἀφετηρίαν.

Ἐπίκυψις. Κάμψις τοῦ κορμοῦ ἔμπρὸς καὶ κάτω.

Κάθισμα. Ἡ ἐκ τῆς ἀκροστασίας κάμψις τῶν γονάτων κατὰ γωνίαν μικροτέραν τῆς ὀρθῆς.

Ὑπερέκτασις. Μεγάλῃ ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω, μετὰ στηρίξεως τῶν χειρῶν ἐπὶ τινος ὀργάνου ἢ συνασκουμένου.

Ἐπέρεισις. Στήριξις τῆς ὀσφύος ἢ τῆς ράχews ἐπὶ τινος ὀργάνου ἢ συνασκουμένου.

Ἐξάρτησις. Θέσις, καθ' ἣν τὸ σῶμα φέρεται ἐπὶ τινος ὀργάνου διὰ μόνον τῶν χειρῶν ἢ καὶ διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν ταύτοχρόνως.

Ἐλξις. Κάμψις τῶν χειρῶν ἀπὸ τῆς ἐξαρτήσεως.

Χειροβίβησις. Μετατόπισις τοῦ σώματος ἀπὸ τῆς ἐξαρτήσεως.

Ἀνακυβίστισις. Ἡ ἀπὸ τῆς ἐξαρτήσεως μετάβασις εἰς τὴν στήριξιν ἐπὶ τοῦ ὀργάνου, προηγουμένων τῶν ποδῶν.

Ἰπτία ἐξάρτησις. Ἐξάρτησις μετὰ στηρίξεως τῶν ποδῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, πρὸ τοῦ ὀργάνου.

Πρηνῆς ἐξάρτησις. Ἐξάρτησις μετὰ στηρίξεως τῶν ποδῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὀπίσθεν τοῦ ὀργάνου.

Ἰσοσταθμικὴ βάδισις. Βάδισις ἐπὶ ὀργάνου περιορίζοντος τὴν ἐπιφάνειαν τῆς στηρίξεως τῶν ποδῶν.

Ἐδραία θέσις. Κάθισμα ἐπὶ τινος ὀργάνου ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ἢ καὶ ἀμφοτέρων τῶν μηρῶν.

Πτώσις (ὀπίσω). Ἡ ἐκ τῆς ἐδραίας θέσεως ἐκτάσις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω.

Ἡμικατάκλισις. Ἐδραία θέσις μὲ ἀμφοτέρα τὰ σκέλη τεταμένα καὶ παράλληλα πρὸς τὸ ἔδαφος.

Γονυπετῆς θέσις. Γονυπετῶς ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν γονάτων.

Ἡμιγονυπετῆς θέσις. Ὅμοια θέσις ἐπὶ τοῦ ἐνὸς γόνατος.

Πρηνῆς θέσις. Στήριξις τοῦ σώματος διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Πρηνῆς ὀριζοντία θέσις. Ἡ αὐτὴ θέσις τῶν ποδῶν, στηριζομένων ἐπὶ ὀργάνου ὑψηλοτέρου τοῦ ἐδάφους.

Ὀρθία στήριξις. Στήριξις τοῦ σώματος ἐπὶ ὀριζοντίου ὀργάνου ἐπὶ μόνον τῶν χειρῶν.

Ἐφαλις. Πήδημα ἐπὶ τινος ὀργάνου, περατούμενον εἰς ὀρθίαν στάσιν (προσοχῆν), ἱππαστὶ θέσιν, ἢ ἐδραίαν θέσιν ἐπ' αὐτοῦ.

Ἐνδιάμεσον ἄλμα. Πήδημα μεταξύ δύο δοκῶν τῆς διπλῆς δοκού ἢ διὰ μέσου τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ ἐφαλτηρίου, κατὰ πλάτος ἢ κατὰ μῆκος εὐρισκομένου.

Ἰπερήδησις. Πήδημα ὑπὲρ τὸ ὄργανον, μετὰ ἢ ἄνευ στηρίξεως τῶν χειρῶν ἐπ' αὐτοῦ.

(ἐκ τοῦ σχετικοῦ Β. Δ. τῆς 23 Ἰουνίου 1909)

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας.

Α' τάξις.

Πίναξ 1ος.

- 1) Σύνταξις, προσοχή, ἀνάπαυσις, ζήτησις, ἀριθμησις, ἀράωσις κατὰ μέτωπον ἢ κατὰ παραγωγήν.
- 2) Προσαγωγή καὶ ἀπαγωγή τῶν ποδῶν (τετράκις).
- 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων.
- 4) Ἀκροστασία.
- 5) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω (δίς).
- 6) Πρόκυψις.
- 7) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προσαγωγή—στροφή τοῦ κορμοῦ.
- 8) Διάστασις.
- 9) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν (τετράκις).
- 10) Βῆμα ἔμπρὸς (ὀπίσω) ἓν — δύο.
- 11) Παιδιά (κυνηγητός).

Πίναξ 2ος.

- 1) Ἐπανάληψις τῶν ἐν τῷ 1ῳ πίνακι.
- 2) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προσαγωγή.
- 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἀκροστασία.
- 4) Σύμπτυξις.
- 5) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων. Ἐκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω καὶ πρόκυψις.
- 6) Ἐκβολὴ τῶν ποδῶν ἐναλλάξ.
- 7) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προσαγωγή, στροφή τοῦ κορμοῦ.
- 8) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἔκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω.
- 9) Ἀρσις τῶν χειρῶν πλαγίως.
- 10) Βήματα, ἔμπρὸς, ὀπίσω, ἀριστερά, δεξιά.
- 11) Παιδιά (διπλοῦς κυνηγητός.) (Ἡ τυφλομουῖα) κλπ.

Πίναξ 3ος.

- 1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων.
- 2) Προσαγωγή καὶ ἀπαγωγή ἐν συνεχείᾳ (3-5κις).
- 3) Σύμπτυξις-ἀνάτασις.
- 4) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, πρόκυψις-στροφή τῆς κεφαλῆς.
- 5) Πρότασις.
- 6) Πρότασις-ἀνάτασις.
- 7) Παιδιὰ (οἱ χωροφύλακες).
- 8) Σύνταξις καὶ βάδις, ἄλτ. ἀκροστασία· ἀκολουθῶς ἕκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν.
- 9) Ἄρσις τῶν χειρῶν ἐπὶ τὰ πλάγια βραδέως.
- 10) Ἀραίωσις, τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων καὶ διάστασις, στροφή τοῦ κορμοῦ.
- 11) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἀκροστασία, ὄκλασις.
- 12) Ἐκτασις-ἀκροστασία (βραδέως).

Πίναξ 4ος.

- 1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων.
- 2) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἀκροστασία, ὄκλασις-στροφή τῆς κεφαλῆς.
- 3) Ἡμιανάτασις-ἐναλλαγὴ τῶν χειρῶν.
- 4) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν.
- 5) Ἡμιανάτασις-ἐναλλαγὴ τῶν χειρῶν (δι' αἰωρήσεως).
- 6) Σύμπτυξις-ἕκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω.
- 7) Ἄρσις τῶν χειρῶν πλαγίως μετ' ἀκροστασίας.
- 8) Βήματα κατὰ διαφόρους διευθύνσεις (ἐμπρὸς, ὀπίσω, ἀριστερά, δεξιά).
- 9) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, πρόκυψις-στροφή τῆς κεφαλῆς.
- 10) Προσαγωγή, κάμψις τοῦ κορμοῦ ἀριστερὰ (δεξιά·)
- 11) Σύμπτυξις, προσαγωγή-στροφή τοῦ κορμοῦ ἀριστερὰ-δεξιά.
- 12) (Παιδιὰ) Ὀστρακίονδα.

Πίναξ 5ος.

- 1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων, σύνταξις εἰς δύο ζυγούς, σχηματισμὸς τετράδων.
- 2) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἀκροστασία-στροφή τῆς κεφαλῆς ἀριστερὰ (δεξιά).
- 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἀκροστασία-ὄκλασις.
- 4) Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι).

- 5) Ἀνάτασις, διάστασις-στροφή τοῦ κορμοῦ.
- 6) Κάμπις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις (ἄνω, πλαγίως, ἔμπρὸς καὶ κάτω).
- 7) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἀκροστασία, ὀκλασις-στροφή τῆς κεφαλῆς.
- 8) Ἀνάτασις - ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω (ἐλαφρά).
- 9) Βάδισις (κατὰ παραγωγὴν).
- 10) Παιδιά (ἀντίδρομος).
- 11) Σύνταξις, ἀραίωσις.
- 12) Ἀκροστασία μετ' ἄρσεως τῶν χειρῶν πλαγίως.
- 13) Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι).
- 14) Στροφή τῶν παλαμῶν μετ' ἐκτάσεως τῆς κεφαλῆς ἔπισω.

Β' τιάξις.

Ἐπανάληψις τῶν τῆς προηγουμένης τάξεως πινάκων.

Πίναξ 6ος.

- 1) Σχηματισμὸς τετράδων, μεταβολὴ ἐν κινήσει.
- 2) Ἄρσις τῶν χειρῶν πλαγίως μετ' ἀκροστασίας.
- 3) Κάμπις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις (ἄνω, πλαγίως, ἔμπρὸς καὶ κάτω, δις ἐκάστη).
- 4) Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι).
- 5) Ἀνάτασις- ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω.
- 6) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προσαγωγή- στροφή τοῦ κορμοῦ ἀριστερὰ-δεξιὰ.
- 7) Προσαγωγή, προεκβολή, ἀκροστασία.
- 8) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἄρσις τῶν σκελῶν κεκαμμένων ἐναλλάξ.
- 9) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, πρόκυψις στροφή τῆς κεφαλῆς ἀριστερὰ (δεξιὰ).
- 10) Ἡμιανάτασις, προσαγωγή-κάμπις τοῦ κορμοῦ πλαγίως.
- 11) Βάδισις συνήθης καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων, δρόμος μικρᾶς διάρκειας.
- 12) Παιδιά - (σχοινοφιλίνδα).

Πίναξ 7ος.

- 1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων.
- 2) Ἐκβολαὶ τῶν ποδῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις μετ' ἀκροστασίας (ἀριστερὰ, δεξιὰ, ὀπίσω καὶ ἀριστερὰ, ὀπίσω καὶ δεξιὰ).
- 3) Κάμπις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις (ἄνω πλαγίως, ἔμπρὸς καὶ κάτω.)

4) Ἀκροστασία, ὄκλασις, μετὰ κάμψεως τῶν χειρῶν καὶ τάσεως αὐτῶν ἄνω-πλαγίως).

5) Ἀνάτασις, διάστασις, ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω ἀκολούθως ἀνάτασις, διάστασις, πρόκυψις.

6) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχυίων, ἀκροστασία, —στροφή τῆς κεφαλῆς.

7) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχυίων-ἄρσις τῶν σκελῶν τεταμένων ἔμπρός.

8) Πρηνῆς κατάκλισις. (ἐπὶ τῶν ἐδράνων).

9) Πρηνῆς θέσις.

10) Σύμπτυξις, διάστασις-κάμψις τοῦ κορμοῦ πλαγίως.

11) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχυίων, προσαγωγή, στροφή τοῦ κορμοῦ.

12) Βάδισις.

13) Προεισαγωγὸν ἄλμα καὶ ἄλμα ἐπὶ τόπου.

14) Παιδιά. (Τὸ ἵπποδρόμιον).

Πίναξ 8ος.

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων.

2) Σύμπτυξις, ἀνάτασις μετ' ἀκροστασίας.

3) Ἀκροστασία, ὄκλασις, μετὰ κάμψεως τῶν χειρῶν καὶ τάσεως αὐτῶν ἄνω (πλαγίως).

4) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχυίων, προεκβολὴ-ἀκροστασία.

5) Ἀνάτασις, ἐπέρεσις-ἐκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω ἀκολούθως.

6) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχυίων - πρόκυψις (ἀπλῆ ἢ καὶ μετὰ στροφῆς τῆς κεφαλῆς ἀριστερὰ-δεξιὰ).

7) Ὑπτία ἐξάρτησις.

8) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχυίων, ἄρσις τῶν σκελῶν πλαγίως.

9) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχυίων (σύμπτυξις), πρηνῆς κατάκλισις-στροφή τῆς κεφαλῆς ἐναλλασσομένη μετὰ κάμψεως καὶ τάσεως τῶν χειρῶν ἀπὸ τῆς προκύψεως, συμπτύξεως.

10) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχυίων-ἄρσις τῶν σκελῶν κεκαμμένων καὶ τάσις αὐτῶν ἔμπρός (ὀπίσω).

11) Διάστασις-ἐκτασις, ἀνάκαμψις-κάμψις πλαγίως τοῦ κορμοῦ καὶ ἀκολούθως στροφή αὐτοῦ ἀριστερὰ (δεξιὰ).

12) Βάδισις, δρόμος, προεισαγωγικὰ καὶ ἐπιτόπια ἄλματα.

13) Παιδιά. (Αὐγατιστής).

14) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν.

Γ' τάξις.

Ἐπανάληψις τῶν ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσι διδαχθέντων πινάκων.

Πίναξ 9ος.

- ✓ 1) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἐκβολαὶ τῶν ποδῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις καὶ ἀνορθώσεις ἐπὶ τῶν δακτύλων. .
- ✓ 2) Ἡμιανάτασις-ἐναλλαγὴ τῶν χειρῶν (δι' αἰωρήσεως).
- 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, προσαγωγὴ-στροφή τοῦ κορμοῦ.
- ✓ 4) Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι).
- ✓ 5) Ἀνάτασις, διάστασις-ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω ἀκολουθουμένη ὑπὸ προκύψεως ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀφετηρίας.
- 6) Ἐξάρτησις (λαβὴ πρώτη) διάστασις τῶν σκελῶν.
- ✓ 7) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων- ἄρσις τῶν σκελῶν ἐναλλάξ ἐμπρὸς καὶ τάσις αὐτῶν ὀπίσω.
- ✓ 8) Σύμπτυξις, πρόκυψις-τάσις καὶ κάμψις τῶν χειρῶν ἐναλλασσομένη μετ' αἰωρήσεως αὐτῶν (ὀπίσω, ἐμπρὸς).
- ✓ 9) Ἐξάρτησις (λαβὴ πρώτη)-ἄρσις ἀμφοτέρων τῶν σκελῶν κεκαμμένων, ἐναλλασσομένη μετ' ἐκλακτίσεως τῶν σκελῶν ἀπὸ τῆς πρηνοῦς θέσεως.
- ✓ 10) Ἐκτασις, διάστασις-κάμψις τοῦ κορμοῦ πλαγίᾳ, ἀκολουθουμένη ὑπὸ στροφῆς τοῦ κορμοῦ ἀπὸ τῆς ἀνατάσεως.
- 11) Βάδισις, δρόμος-ἄλματα ἐπὶ τόπου.
- 12) Περιφορὰ τῶν χειρῶν.
- 13) Παιδιὰ (Κριχηλασία ἢ σφαίρισις ἐν κύκλῳ).

Πίναξ 10ος.

- 1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων.
- ✓ 2) Ἀνάτασις, διάστασις-ἀχροστασία, ἔκτασις.
- ✓ 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, πρόκυψις-στροφή τῆς κεφαλῆς.
- 4) Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι).
- 5) Ἀνάτασις, ἐπέρεσις-κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν, ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἐπικύψεως ἀπὸ τῆς ἀνατάσεως.
- 6) Ἐξάρτησις, αἰώρησις τῶν σκελῶν (ἀριστερὰ-δεξιὰ).
- 7) Ἰσοσταθμικὴ βάδισις ἐπὶ τῆς δοκοῦ.
- 8) Διάστασις, ἔκτασις, πρόκυψις-ἄρσις τῶν χειρῶν ἄνω ἐκ τῶν πλαγίων ἀκολουθουμένη ὑπὸ αἰωρήσεως ἢ ἐκτινάξεως τῶν χειρῶν.
- ✓ 9) Πρηνῆς θέσις-κάμψις καὶ ἐκλάκτισις τῶν σκελῶν.
- ✓ 10) Ἡμιανάτασις, προβολή-ἐναλλαγὴ τῶν χειρῶν διὰ κάμψεως καὶ τάσεως αὐτῶν.
- ✓ 11) Προσαγωγὴ, σύμπτυξις-στροφή τοῦ κορμοῦ μετ' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν (τεχνίως καὶ ἰσχυρῶς).
- 12) Βάδισις.
- 13) Παιδιὰ (Ἐφεδρισμὸς ἢ ποδοσφαίρισις ἐν κύκλῳ).

- 14) Σύνταξις, ἀραιώσεις.
15) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν βραδεία ἀκροστασίη μετὰ συγχρόνου ἄρσεως τῶν χειρῶν πλαγίως.

Πίναξ 11ος.

- ✓ 1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων.
✓ 2) Σύμπτυξις, ἀκροστασίη-τάσις τῶν χειρῶν (ἄνω ἢ ἐπὶ τὰ πλάγια) μετὰ κάμψεως τῶν γονάτων.
✓ 3) Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις.
✓ 4) Ἄρσις τῶν χειρῶν πλαγίως μετ' ἀκροστασίας.
5) Ἐκτασις, προεκβολή, στροφή τῶν παλαμῶν-ἀνάτασις μετ' ἐκτάσεως τοῦ κορμοῦ ὀπίσω, ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἀνατάσεως, προκύψεως-αἰωρήσεως τῶν χειρῶν.
6) Πρόεισθαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι).
7) Ἐξάρτησις (λαβὴ πρώτη) χειροβάδισις.
8) Πρηγῆς κατάκλισις, σύμπτυξις-τάσις τῶν χειρῶν πλαγίως ἄνω.
9) Πρηγῆς θέσις-κάμψις καὶ ἐκλάκτισις τῶν σκελῶν.
✓ 10) Ἡμιανάτασις, προσαγωγή-κάμψις τοῦ κορμοῦ ἀριστερὰ-δεξιὰ.
11) Προβολαὶ ἐναλλάξ ἀριστερὰ (δεξιὰ).
12) Βάδισις συνήθης (καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων) δρόμος.
13) Ἐλεύθερα ἄλματα (μετὰ δύο ἢ τριῶν βημάτων φορᾶς).
14) Ἄρσις τῶν χειρῶν πλαγίως μετ' ἀκροστασίας.
15) Ἐκτασις, ἀκροστασία-ὄκλασις (βραδέως).
16) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν.
17) Παιδιὰ (Ποδοσφαίρισις ἐν κύκλῳ μετὰ τρίποδος).

Πίναξ 12ος.

- ✓ 1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων.
✓ 2) Διάστασις, ἀνάτασις καὶ ἐκείθεν τάσις τῶν χειρῶν κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις.
✓ 4) Σύμπτυξις μετ' ἐκβολῆς τῶν ποδῶν.
✓ 5) Ἐκτασις, στροφή τοῦ κορμοῦ.
6) Πρόεισθαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι).
7) Τάσις τῶν χειρῶν ἐπὶ τὰ πλάγια βραδέως.
8) Διάτασις, ἀνάτασις, ἐπέρεισις-ἐκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω, ἀκολουθῶς πρόκυψις, ἐπίκυψις.
9) Ἐξάρτησις-χειροβάδισις.
10) Ἴσοσταθμικὴ βάδισις ἐπὶ τῆς δοκοῦ.
11) Ἀνάτασις-πρόκυψις - κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν καὶ αἰωρήσις αὐτῶν. (ὀπίσω ἐμπρός).

- 12) Πρηγής θέσις-κάμψις καὶ ἐκλάστις τῶν σκελῶν.
- 13) Ἐκτασις, διάστασις-κάμψις τοῦ κορμοῦ ἀριστερά-δεξιά.
- 14) Διάστασις, ἀνάτασις-στροφή τοῦ κορμοῦ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἀκολούθως ἀνάκαμψις, ἀκροστασία, ὄκλασις βραδέως.
- 15) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, προβολὴ τῶν ποδῶν ἐναλλάξ (ἀριστερά-δεξιά).
- 16) Βάδισις-δρόμος.
- 17) Προεισαγωγικὸν ἄλμα καὶ ἄλματα ἐλεύθερα.
- 18) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν.
- 19) Περιφορὰ τῶν χειρῶν.
- 20) Παιδιαὶ (Ἐπίσκυρος. Ἡ χύτρα. Ἡ ψήθη. Ἡ πλάκα).

Δ' τάξις.

Ἐπανάληψις τῶν ἀσκήσεων τῆς προηγουμένης τάξεως.

Ε' τάξις.

Πάντες οἱ ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσι πίνακες.

Πίναξ 13ος.

- 1) Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις μετ' ἀκροστασίας καὶ ὀκλάσεως.
- 2) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, προεκβολὴ-ἀκροστασία.
- 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, προβολὴ ἐκτός, μετὰ στροφῆς τοῦ κορμοῦ πρὸς προβαλλόμενον πόδα.
- 4) Περιφορὰ τῶν χειρῶν μετ' ἀκροστασίας.
- 5) Ἀνάτασις, διάστασις, ἔκτασις τοῦ κορμοῦ-κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν, ἀκολούθως ἐπίκυψις, ἀνάκυψις ἀκολούθως ἀνάκαμψις μετ' ἀκροστασίας, ὄκλασις.
- 6) Ὑπτία ἐξάρτησις-ἐλξις.
- 7) Σύμπτυξις, προσαγωγή, ἀνάτασις, προεκβολὴ-ἀκροστασία.
- 8) Ἴσοσταθμικὴ βάδισις ἐπὶ τῆς δοκοῦ.
- 9) Σύμπτυξις, ἀνάτασις, προβολὴ ἐμπρός, πρόκυψις, ἀνάκυψις ἀκολούθως τάσις τῶν σκελῶν ἐπὶ τὰ πλάγια.
- 10) Πρότασις-ἄρσις τῶν σκελῶν ἐναλλάξ ἐμπρός.
- 11) Πρηγής θέσις-ἐκλάστις τῶν ποδῶν.
- 12) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν.
- 13) Προσαγωγή, ἡμιανάτασις-κάμψις τοῦ κορμοῦ πλάγιως (πρὸς τὸ μέρος τῆς μὴ ἀνατεταμένης χειρός).
- 14) Πρόπτυξις, διάστασις-στροφή τοῦ κορμοῦ μετ' ἐκτινάξεως τῶν χειρῶν.

- 15) Προεισαγωγικὸν ἄλμα καὶ ἐπὶ τόπου ἄλματα.
- 16) Παιδιά (σφαίρισις ἐν κύκλῳ).

Πίναξ 14ος.

- 1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων.
- 2) Σύμπτυξις ἀκροστασία.
- 3) Ἐκτασις ἀκροστασία-κάμψις τῶν γονάτων μετὰ συγχρόνου ἄρσεως τῶν χειρῶν (ἄνω ἐκ τῶν πλαγιῶν).
- 4) Ἐκτασις τῶν χειρῶν μετὰ προβολῆς ἐκτός.
- 5) Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι).
- 6) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς (ὀπίσω).
- 7) Διάστασις, ἀνάτασις, ἐπέρεισις, ἔκτασις τοῦ κορμοῦ-κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν, ἀκολούθως πρόκυψις αἰώρησις τῶν χειρῶν.
- 8) Ἀκροστασία-στροφή τῆς κεφαλῆς δεξιὰ καὶ ἀριστερά.
- 9) Ἐξάρτησις-χειροβάδισις.
- 10) Ἴσοσταθμικὴ βᾶδις ἐπὶ τῆς δοκοῦ.
- 11) Πηγῆς κατάκλισις-ἔκτασις τῶν χειρῶν.
- 12) Ἐξάρτησις-ἄρσις τῶν σκελῶν κεκαμμένων κατὰ τὸ γόνυ καὶ βραδύτερον τάσις αὐτῶν ἔμπροσ.
- 13) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, ἀκροστασία-βραδεῖα-κάμψις τῶν γονάτων.
- 14) Ἀνάκαμψις, διάστασις-κάμψις τοῦ κορμοῦ ἀριστερὰ (δεξιὰ), ἀκολούθως στροφή τοῦ κορμοῦ ἀριστερὰ (δεξιὰ).
- 15) Ἡμιανάτασις προβολῆ ἐκτός.
- 16) Βᾶδις, δρόμος.
- 17) Ἄλματα ἐλεύθερα.
- 18) Ἐκτασις μετὰ βραδείας ἀκροστασίας.
- 19) Ὀκλασις βραδέως.
- 20) Περιφορὰ τῶν χειρῶν.
- 21) Παιδιά. (ποδοσφαίρισις ἢ οἰαδήποτε ἐκ τῶν προηγουμένων).

Πίναξ 15ος.

- 1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων.
- 2) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, ἐκβολαὶ τῶν ποδῶν καθ' ἀπάσας τὰς διευθύνσεις, ἀκροστασία.
- 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, ἐκβολὴ στροφή τοῦ κορμοῦ (πρὸς τὸν ἐκβληθέντα πόδα) ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω καὶ πρόκυψις.
- 4) Ἀκροστασία, σύμπτυξις ἀνάτασις, κάμψις τῶν γονάτων.
- 5) Ἀνάτασις προεκβολῆ-ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω ἀκολούθως πρόκυψις ἀκολούθως μεταβολῆ ἐπὶ τῶν πτερῶν

καὶ ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων κινήσεων, μετ' αὐτὴν δὲ κλίσις ἐπὶ τῶν πτερνῶν, θέσις τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ ἀ-
χένου καὶ ἐκεῖθεν ἀκροστασία, ὄκλασις.

6) Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευ-
θύνσεις.

7) Ἐξάρτησις-ἐλξίς.

8) Ἐξάρτησις-χειροβάδισις.

9) Ἴσοσταθμικὴ βάδισις ἐπὶ τῆς ὀριζοντίας δοκοῦ.

10) Ἐκτασις τῶν χειρῶν, ἄρσις τοῦ ἀριστεροῦ (δεξιῦ)
ποδὸς ὀπίσω, ἰσορροπία ἐπὶ τοῦ ἐτέρου κεκαμμένου κατὰ
τὸ γόνυ.

11) Ἀνάτασις προβολὴ ἐμπρὸς-πρόκυψις ἀκολουθουμέ-
νη ὑπὸ κάμψεως καὶ τάσεως τῶν χειρῶν ἢ αἰωρήσεως αὐτῶν.

12) Πρηγῆς θέσις ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἐξαρτήσεως καὶ
ἄρσεως ἀμφοτέρων τῶν σκελῶν.

13) Ἀνάτασις, προσαγωγή-κάμψις δεξιὰ καὶ ἀριστερά,
ἀκολουθουμένη ὑπὸ στροφῆς τοῦ κορμοῦ.

14) Ἡμιανάτασις καὶ προβολή.

15) Βάδισις.

16) Παιδιὰ περιλαμβάνουσα ἄλματα. (Τὸ προσκεφαλαί.
Σφαῖρα ἢ ἰππᾶς).

17) Περιφορὰ τῶν χειρῶν, ἀκολούθως ὄκλασις βραδεῖα.

18) Ἐκτασις μετ' ἀκροστασίας.

ζ' τάξις.

Ἐπανάληψις τῶν ἀσκήσεων τῆς προηγουμένης τάξεως.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας.

Α' καὶ Β' τάξις (δι' ἑκάτερον τῶν ἐτῶν τῆς συνδιδα-
σκαλίας).

Οἱ πίνακες 1, 2, 3, 4, 5, 6 καὶ 7.

Γ' καὶ Δ' τάξις (δι' ἑκάτερον τῶν ἐτῶν τῆς συν-
διδασκαλίας).

Ἐπανάληψις τῶν πινάκων 1, 2, 3, 4, 5, 6 καὶ 7 καὶ οἱ
πίνακες 8, 9, 10 καὶ 11.

Ε' καὶ ζ' τάξις (δι' ἑκάτερον τῶν ἐτῶν τῆς
συνδιδασκαλίας).

Ἐπανάληψις τῶν πινάκων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
καὶ 11 καὶ οἱ πίνακες 12, 13, 14 καὶ 15.

Β΄.

ΔΙΤΑΞΙΑ ΚΑΙ ΜΟΝΟΤΑΞΙΑ
ΠΛΗΡΗ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΩΡΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

διταξίων και μονοταξίων πλήρων δημοτ. σχολείων
ἀρρένων και θηλέων

Τὰ ωρολόγια προγράμματα τῆς καθ' ἡμέραν διδασκαλίας συντάσσονται κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἐκάστου σχολείου και ἐγκρίνονται ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ. Οἱ μαθηταὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν διδασκάλων των ἐξέρχονται εἰς ἐκδρομὴν ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος, Τετάρτην ἢ Πέμπτην μ. μ., διακοπτομένων τῶν μαθημάτων.

Σημ. Ἐν τῷ προγράμματι τῶν διταξίων και μονοταξίων σχολείων ἀναγράφεται μὲν ἡ αὐτὴ περίπου και ἐν τῷ προγράμματι τῶν πολυταξίων σχολείων ὕλη, ἀλλ' ἡ διδασκαλία ταύτης περιορίζεται ἐν αὐτοῖς εἰς τὰ κυριώτατα ἐν ἐκάστῳ θέματι.

Α'. Διταξίου δημοτικοῦ σχολείου

Μ α θ ή μ α τ α		Ώραι διδασκαλίας κατά τάξεις					
		Α	Β	Γ	Δ	Ε	Σ
1	Θρησκευτικά.....	$\frac{2}{2}$		$\frac{2}{2}$		$\frac{3}{2}$	
2	Ἑλληνική γλῶσσα.....	8	8	9		9	
3	Ἱστορία.....			$\frac{3}{2}$		$\frac{3}{2}$	
4	Πατριδογνωσία καὶ Γεωγραφία	2		$\frac{3}{2}$		$\frac{3}{2}$	
5	Φυσική Ἱστορία.....			$\frac{3}{2}$		$\frac{2}{2}$	
	Φυσική καὶ Χημεία.....					$\frac{2}{2}$	
6	Ἀριθμητική.....	3	3	3	3	2	2
	Γεωμετρία.....	2	2	2	2	2	2
7	Ἱχνογραφία.....						
8	Καλλιγραφία.....						
9	Χειροτεχνία.....						
10	Ῥθδική.....			$\frac{3}{2}$		$\frac{3}{2}$	
11	Γυμναστική.....			$\frac{3}{2}$		$\frac{3}{2}$	
	Παιδιά (κατὰ τὰς ἐκδρομὰς)						
Ώραι διδασκαλίας ἐν ὅλῳ...		25		40			

Ὁ διδάσκαλος τοῦ κατωτέρου τμήματος ἀναλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐλληνικῶν Γ' καὶ Δ' τάξεως.

Αἱ μὴ ἐργαζόμεναι μετὰ τῶν διδασκάλων τάξεις ἀσχολοῦνται εἰς καταλλήλους σιωπηρὰς ἐργασίας ἢ ἀκροῶνται τῆς διδασκαλίας μαθημάτων ἄλλων τάξεων.

Πρὸς διδασκαλίαν τῶν μαθηματικῶν ἐκάστης τάξεως ἀναγράφονται μὲν ἡμῶρια ἐν τῷ προγράμματι, ἀλλ' ὁ χρόνος οὗτος προσδιορίζει μόνον τὴν προφορικὴν διδασκαλίαν. Αἱ γραπταὶ ἀσκήσεις ἐν τῷ μαθηματι τούτῳ ἐκάστης τάξεως γίνονται, καθ' ὃν χρόνον ἢ ἕτερα τάξεις τοῦ τμήματος διδάσκεται προφορικῶς.

Β'. Μονοταξίου δημοτικού σχολείου

Μ α θ ή μ α τ α		Ώραι διδασκαλίας κατά τάξεις				
		Α	Β	Γ	Δ	Ε
1	Θρησκευτικά	2	2	2	3	
		2	2	2	2	
2	'Ανάγνωσις	6	6			
		2	2	8	7	
	Λεκτικά ασκήσεις	2		2	2	
		2				
3	'Ιστορία			2	2	
				2	2	
4	Πατριδογνωσία και Γεωγραφία	2	3	2	2	
		2	4	2	2	
5	Φυσική 'Ιστορία			2	2	
				2	2	
	Φυσική και Χημεία				2	
					2	
6	'Αριθμητική	2	2	3	2	
		2	2	2	2	
	Γεωμετρία				1	
					2	
7	'Ιχνογραφία					Σιωπηράι εργασίαι
8	Καλλιγραφία					
9	Χειροτεχνία					
10	'Ωδική	2			2	
		4			2	
11	Γυμναστική	2			2	
		4			2	
	Παιδιαί (κατά τὰς ἐκδρομάς)					
	Ώραι διδασκαλίας ἐν ὄλῳ			34	1/2	

Αἱ μὴ ἐργαζόμεναι μετὰ τοῦ διδασκάλου τάξεις ἀσχολοῦνται εἰς καταλλήλους σιωπηρὰς ἐργασίας ἢ ἀκροῶνται τῆς διδασκαλίας μαθημάτων ἄλλων τάξεων.

Πρὸς διδασκαλίαν τῶν μαθηματικῶν τῶν δύο κατωτέρων τάξεων καὶ τοῦ μέσου καὶ ἀνωτέρου τμήματος ἀναγράφονται μὲν ἡμιώρια ἐν τῷ προγράμματι, ἀλλ' ὁ χρόνος οὗτος προσδιορίζει μόνον τὴν προφορικὴν διδασκαλίαν. Αἱ γραπτὰ ἀσκήσεις ἐν τῷ μαθηματι τούτῳ ἐκάστης τῶν κατωτέρων τάξεων ἢ ἐκάστου τμήματος ἐκ τῶν ἀνωτέρων γίνονται, καθ' ὃν χρόνον ἢ ἑτέρα τάξις ἢ τὸ ἕτερον τμήμα διδάσκεται προφορικῶς.

Συμ. Ἐν τῷ ἡμερησίῳ ὥρολογίῳ προγράμματι τοῦ μονοταξίου σχολείου τοποθετοῦνται κατὰ μὲν τὰς πρὸ τοῦ π. μ. διαλειμματα ὥρας, διαρκούντος ἡμίσειαν ὥραν, ἡ διδασκαλία τῆς ἀναγνώσεως πασῶν τῶν τάξεων καὶ ἡ ἐρμηνεία τοῦ Εὐαγγελίου, κατὰ δὲ τὰς μετὰ τὸ διάλειμμα τοῦτο ὥρας ἡ ἄλλη γλωσσικὴ διδασκαλία καὶ ἡ διδασκαλία τῶν μαθηματικῶν καὶ τῆς φυσικῆς πειραματικῆς, καὶ κατὰ τὰς μ. μ. ὥρας, καθ' ἃς ἡ διδασκαλία παρατείνεται μέχρι τῆς 4 1/4, ἡ διδασκαλία πάντων τῶν ἄλλων μαθημάτων.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΗΣ ΥΛΗΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΔΙΑΦΕΡΟΙΣ ΜΑΘΗΜΑΣΙ
ΤΩΝ ΔΙΤΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΟΤΑΞΙΩΝ ΠΛΗΡΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Α' και Β' τάξεις.

(Πρώτον έτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Προσευχαί.

1) Προσευχή του παιδιού προ τής έναρξεως των μαθημάτων τής ημέρας, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸ πνεῦμά Του τὸ ἅγιον, ἵνα φωτίσῃ αὐτὸ καὶ μάθῃ γράμματα καὶ γίνῃ καλὸς ἄνθρωπος.

2) Προσευχή του παιδιού, μετὰ τὴν λήξιν των μαθημάτων τής ημέρας, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, διότι διεφύλαξεν αὐτὸ κατὰ τὴν ἡμέραν ὑγιὲς καὶ ἔστειλε τὸ πνεῦμά Του τὸ ἅγιον καὶ ἐφώτισεν αὐτὸ εἰς τὰ καλὰ μαθήματα.

3) Προσευχή του παιδιού κατὰ τὴν ἐσπέραν, προ τής κατακλίσεως, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸν ἄγγελόν του, ἵνα φυλάξῃ αὐτὸ κοιμώμενον τὴν νύκτα ἀπὸ παντὸς κακοῦ.

4) Προσευχή του παιδιού τὴν πρωίαν, μετὰ τὴν ἔγερσιν, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, διότι διεφύλαξεν αὐτὸ τὴν νύκτα ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ φυλάξῃ αὐτὸ ἐπίσης καὶ τὴν ἡμέραν.

5) Προσευχή ὑπὲρ των γονέων, των ἀδελφῶν, του διδασκάλου, των συμμαθητῶν κλπ.

6) "Ἄγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος ἐλέησον ἡμᾶς.

Β'. Ποιήματα καὶ ᾠσματα θρησκευτικὰ ἐκ των ἐν τῷ ἄλφαβηταρίῳ καὶ τῷ ἀναγνωσματαρίῳ τής β' τάξεως περιεχομένων.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶντι χαρισάμενος.

ΣΗΜ. Κατάλληλα ποιήματα καὶ ᾠσματα θρησκευτικὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιῶνται καὶ ὡς προσευχαὶ έναρξεως καὶ λήξεως των μαθημάτων.

Γ'. Διδασκαλίαι ἀπλαῖ πρὸς ἐρμηνείαν των ἐξῆς ἐορτῶν: 1) Του γενεθλίου τής Θεοτόκου (8 Σεπτεμβρίου), 2) των εἰσοδίων τής Θεοτόκου (21 Νοεμβρίου), 3) τής γεννήσεως του Χριστοῦ (25 Δεκεμβρίου), 4) τής βαπτίσεως του Χριστοῦ (6 Ἰανουαρίου), 5) των παθῶν του Χριστοῦ, 6) τής ἀναστάσεως του Χριστοῦ.

Α' και Β' τάξις.

(Δεύτερον έτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Προσευχαί.

Προσευχαί ενάρξεως και λήξεως των μαθημάτων ως
ως και εν τῷ πρώτῳ έτει, 2) προσευχή πρό του φαγητού
3) προσευχή μετά το φαγητόν, 4) προσευχαί επίκαιροι εν
καιρῷ γεγονότων συγχιλονιζόντων την ψυχὴν των παιδιών,
5) άγιος ό Θεός κλπ.

Β'. Ποιήματα και ἄσματα θρησκευτικά εκ των εν τῷ
ἀλφαβηταρίῳ και τῷ ἀναγνωσματορίῳ τῆς β' τάξεως περι-
χομένων.

Γ'. Διδασκαλίας ἀπλαϊ έκ του βίου και των θαυμά-
των του 'Ιησοῦ: 1) 'Η γέννησις του Χριστοῦ, 2) ἡ προσκύνη-
σις των Μάγων, 3) ἡ βάπτισις του 'Ιησοῦ, 4) το θαῦ-
μα τῆς Κανᾶ, 5) ό 'Ιησοῦς εὐλογεῖ τὰ παιδιὰ, 6) ἡ ἀνά-
στασις του υἱοῦ τῆς χήρας εν Ναὶν.

Γ' και Δ' τάξις.

(Πρῶτον έτος συνδιδασκαλίας.)

Α'. 'Ιστορία εκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

α') 'Η πρό των πατριαρχῶν ιστορία : 1) 'Η δημιουργία
του κόσμου και ἡ πλάσις του ανθρώπου, 2) ό παράδεισος, ἡ
παρακοή των πρωτοπλάστων και ἡ έξωσις αὐτῶν εκ του
παραδείσου, 3) ό κατακλυσμός και ό πύργος τῆς Βαβέλ.

β') Οἱ πατριάρχαι : 1) 'Ο 'Αβραάμ, 2) ό 'Ισαάκ, 3) ό
'Ιακώβ, 4) τὰ κατὰ τὸν 'Ιωσήφ.

γ') 'Ο Μωυσῆς και ό 'Ιησοῦς του Ναυῆ.

δ') Οἱ κριταί : 1) 'Ο 'Ηλί και ό Σαμουήλ.

ε') 'Η 'Ρούθ.

ς') Οἱ βασιλεῖς : 1) ό Σαούλ, 2) ό Δαβίδ, 3) ό Σολομών.

ζ') Οἱ προφῆται : 1) 'Ο 'Ηλίας, 2) ό 'Ησαίας, 3) ό
'Ιερεμίας, 4) ό Δανιήλ, 5') ό 'Ιωνᾶς :

η') 'Η ιστορία του πολυπαθοῦς 'Ιώβ.

Β'. Ποιήματα και ἄσματα θρησκευτικά εκ των εν
τοῖς ἀναγνωσματορίοις τῆς γ' και δ' τάξεως περιεχομένων
και των εν τῷ προγράμματι τῆς ἑδικῆς ἀναγραφομένων.

Γ'. Προσευχαί. Προσευχαί ως και εν τῇ α' και β' τάξει,
ἀλλὰ μάλλον ἐκτεταμένα και εν συνδυασμῷ πρὸς την διδα-
σκαλίαν των ιστοριῶν τῆς Π. Διαθήκης.

Δ'. Γεωγραφία των χωρῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Γ' και Δ' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης.

α') Τὰ κατὰ τὴν Θεοτόκον : 1) Ἡ γέννησις τῆς Θεοτόκου, 2) ἡ εἰσόδος τῆς Θεοτόκου εἰς τὸν ναόν, 3) ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου, 4) ἡ κοίμησις τῆς Θεοτόκου.

β') Τὰ κατὰ τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον : 1) Ἡ γέννησις τοῦ Ἰωάννου, 2) τὸ κήρυγμα τοῦ Προδρόμου, 3) ἡ ἀποκεφάλισις τοῦ Ἰωάννου.

γ') Τὰ κατὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν : 1) Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ. (Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ κλπ., Χριστὸς γεννᾶται κλπ., Ἡ γέννησίς σου Χριστέ ὁ Θεὸς κλπ.), 2) ἡ προσκύνησις τῶν μάγων, 3) ὁ Ἡρώδης καὶ ἡ φυγὴ τοῦ Ἰησοῦ εἰς Αἴγυπτον, 4) ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἱερουσαλήμ, 5) ἡ βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ (Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζομένου σου Κύριε κλπ.), 6) ἡ ἐκλογὴ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, 7) ἡ θεραπεία τῶν 10 λεπρῶν, 8) ἡ ἀνάστασις τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰαείρου, 9) ὁ ἐκατόνταρχος τῆς Καπερναοῦμ καὶ ὁ Χριστὸς, 10) ἡ θεραπεία τοῦ τυφλοῦ τῆς Ἱερουσαλῆμ, 11) ὁ χορτασμὸς τῶν πεντακισχιλίων διὰ πέντε ἄρτων, 12) ἡ θεραπεία τοῦ παραλύτου ἐν Βηθσδαῖ, 13) ἡ κατάπαισις τῆς τρικυμίας, 14) ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Ἀλάζαρος (τὴν κοινὴν ἀνάστασιν πρὸ τοῦ Σοῦ πάθους πιστούμενος κλπ.), 15) ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Ζακχαῖος, 16) ἡ παραβολὴ τοῦ ἄφρονος πλουσίου, 17) ἡ παραβολὴ τοῦ τελῶνου καὶ τοῦ Φαρισαίου, 18) Ἡ παραβολὴ τῶν μωρῶν παρθένων. 19) Εἰσόδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, 20) ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα, 21) ὁ μυστικὸς δειπνός, 22) ἡ σύλληψις τοῦ Ἰησοῦ, 23) ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ συνεδρίου, 24) ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ Πιλάτου, 25) ἡ σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ (Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου κλπ.), 26) ἡ ταφὴ τοῦ Ἰησοῦ (ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ κλπ.), 27) ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ (Χριστὸς ἀνέστη κλπ., Ἀναστάσεως ἡμέρα κλπ., Τὸ φαῖδρον τῆς ἀναστάσεως κήρυγμα κλπ.), 28) ἡ ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ (Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ κλπ.), 29) ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ.

Β'. Προσευχαί ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγουμένον ἔτος, ἀλλ' ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ἱστορίας τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Γ'. Ποιήματα καὶ ἄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις τῆς γ' καὶ δ' τάξεως περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾄδικῆς ἀναγραφόμενων.

Δ'. Γεωγραφία τῆς Παλαιστίνης.

Ε' και ζ' τάξις.

(Πρώτον έτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Έκκλησιαστική ιστορία : 1) Η έορτή τής Πεντηκοστής και ή επιφοίτησις του άγιου Πνεύματος (Ευλογητός εϊ Χριστέ κλπ.), 2) ή πρώτη χριστιανική έκκλησία, ό βίος των πρώτων χριστιανών, οί διάκονοι, ό Στέφανος, 3) ό άπόστολος Παύλος, 4) ό άπόστολος Πέτρος, 5) ό άπόστολος Ανδρέας, 6) ό άπόστολος Λουκάς, 7) οί άλλοι άπόστολοι, 8) οργανισμός των πρώτων χριστιανικών έκκλησιών και διοικήσις αυτών, διάκονοι, πρεσβύτεροι, επίσκοποι, έπαρχιακά σύνοδοι, 9) διαγωμοί των χριστιανών, μάρτυρες τής νέας θρησκείας ό άγιος Δημήτριος, ό άγιος Γεώργιος (Μέγα ενύρατο κλπ., Ός των αίχμαλώτων έλευθερωτής κλπ.) 10) ό Μέγας Κωνσταντίνος προστάτης τής νέας θρησκείας, ή άγία Έλένη και ό τίμιος σταυρός, 12) ό μέγας Άθανάσιος (Στύλος γέγονας ορθοδοξίας κλπ.), 13) ό μέγας Βασίλειος, 14) ό Γρηγόριος ό Ναζιανζηνός, 15) ό Ίωάννης ό Χρυσόστομος, 16) ό Ίουστινιανός και ή κτίσις του ναού τής άγίας Σοφίας, 17) ό Ήράκλειος και ό άκάθιστος ύμνος (Τή ύπερμάχω στρατηγώ τά νικητήρια κλπ.), ή ύψωσις του τιμίου σταυρου (Σώσον Κύριε τον λαόν σου κλπ.), 18) ό Φώτιος, αί αξιώσεις των Παπών και τό σχίσμα, έκχριστιανισμός των Βουλγάρων και των Ρώσων, Κύριλλος και Μεθόδιος, 19) ή διοικήσις τής έκκλησίας μετά την άλωσιν, ό Οικουμενικός Πατριάρχης και τά προνόμια, 20) ό μοναχικός βίος, τά μοναστήρια κατά την δουλείαν του Γένους φύλακες τής εθνικής παιδείας και θρησκείας, 21) ή διοικήσις τής έκκλησίας του έλευθέρου κράτους μετά την ανεξαρτησίαν αυτού, 22) τά άλλα Πατριαρχεία.

Β'. Προσευχάι : 1) Εϊς τό ύνομα του Πατρός κλπ., Βασιλεϋ ούράνιε παράκλητε κλπ., "Άγιος ό Θεός κλπ., Δόξα Πατρι κλπ., Παναγία Τριχς κλπ., Πάτερ ήμών κλπ., 2) Κύριε Ίησου Χριστέ, ό προσδεξάμενος τά παιδιά έλθόντα πρός σε κλπ., 3) Θεοτόκε Παρθένη, χαϊρε κεχαριτωμένη κλπ.

Γ'. Ποιήματα και άσματα θρησκευτικά εκ των εν τοϊς αναγνωστικοϊς βιβλίοις περιεχομένων και των εν τω προγράμματι τής φδιχής αναγραφομένων.

Δ'. Ανάγνωσις και έρμηνεία περικοπών του Ευαγγελίου, αναφερομένων εις τον βίον, τά θαύματα και την δια παραβολών διδασκαλίαν του Χριστου.

Ε' και ζ' τάξις.

(Δεύτερον έτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Λειτουργική : 1) Ό ναός και τά μέρη αυτού,

2) ιερά σκεύη, 3) έορταί κινηταί και άκίνητοι, δεσποτικά και θεομητορικά, έορταί άγιών, 4) ιεραί άκολουθίαί, έρμηνεία τής λειτουργίας.

Β'. Κατήχησις: Περί θρησκείας, είδη θρησκειών, ά διάφοροι χριστιανικάί εκκλησίαί, ή όρθόδοξος χριστιανική εκκλησία, τó σύμβολον τής πίστεως και έρμηνεία αυτού, τά μυστήρια, περί προσευχής, ή Κυριακή προσευχή.

Γ'. Προσευχαί: 1) Κύριε ό τó πανάγιόν σου πνεύμα κλπ., 2) ό έν παντί καιρῶ και πάση ώρα κλπ., 3) Δέσποινα πρόσδεξαι κλπ., 4) Τήν πάσαν έλπίδα μου κλπ.

Δ'. Ποιήματα και άσματα θρησκευτικά έν τών έν τοίς άναγνωστικοίς βιβλίοις περιεχομένων και τών έν τῶ προγράμματι τής φδικής άναγραφομένων.

Ε'. Ανάγνωσις και έρμηνεία περικοπών του Εύαγγελίου, άναφερομένων εις τόν βίον και τά θαύματα του Χριστου και τής επί του θρους όμιλίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένης.

α') Τοῦ διταξίου σχολείου.

Α' τάξις.

Α'. Δεκτικαὶ ἀσκήσεις.

1. Συνδιαλέξεις ἀφελεῖς περὶ τοῦ παιδικοῦ βίου. Ὁ παῖς ἐν τῇ οικογενείᾳ. Ὀνομα τοῦ μαθητοῦ, τῶν γονέων. Ἀσχολίαι τῶν γονέων. Παιδικαὶ κατ' οἶκον ἀσכולίαι. Ἐνδιαφέροντα οἰκογενειακὰ γεγονότα καὶ ἑορταί. Ὁ παῖς μετὰ τῶν ὀμηλικῶν. Αἱ συνήθεις ἐν τῷ τόπῳ παιδίαί. Ὁ τρόπος, καθ' ὃν παίζονται. Ὁ παῖς ἐν τῷ σχολείῳ. Θέσεις τῶν μαθητῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς παραδόσεως, ἀνάστημα καὶ ἄλλα σωματικὰ χαρακτηριστικά. Ὁ ἡμερήσιος ἐν τῷ σχολείῳ βίος.

2. Κατάλληλα παραμύθια καὶ μῦθοι.

3. Πρακτικὴ, διάκρισις ἀτελοῦς καὶ πλήρους ἐκφράσεως ἐξ ἀφορμῆς ἀτελῶν ἀπαντήσεων τῶν μαθητῶν. Ἀνάλυσις γνωστῶν προτάσεων εἰς λέξεις, λέξεων εἰς συλλαβάς. Διάκρισις καὶ ὀνομασία τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων. Διάκρισις λέξεων μονοσυλλαβῶν, δισυλλαβῶν κ.λ.π. Ἀνάλυσις συλλαβῶν εἰς φθόγγους, σύνθεσις φθόγγων εἰς συλλαβάς. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν τοῦ συλλαβικοῦ τόνου τῶν λέξεων καὶ ὀρθὴν διάρθρωσιν τῶν κακῶς προφερομένων φθόγγων.

Β'. Ἀνάγνωσις καὶ γραφή.

1. Ἀνάγνωσις καὶ γραφή ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐγκεκριμένου ἀλφαβηταρίου. Σκοπὸς ἢ κατὰ λέξιν ἀπταιστος ἀνάγνωσις καὶ ἢ κανονικὴ γραφή τῶν γραμμάτων. Ἡ γραφή εἰς μέγεθος μέτριον καὶ ὑπὸ κλίσει ἐλαχίστην. Σχῆμα γραμμάτων παρεμφερὲς πρὸς τὸ τοῦ τύπου.

2. Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Γ'. Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

Διάκρισις καὶ ὀνομασία τῶν τόνων, τῶν πνευμάτων καὶ τῶν διαφόρων γραφῶν τῶν φωνηέντων (ε—αι, ο—ω, ι—η—ει κ.λ.π.). Ὄρθογραφικὴ ἐξέτασις λέξεων καὶ φράσεων τῆς ἀναγνώσεως, γραφὴ αὐτῶν ἀπὸ μνήμης. Διάκρισις κόμματος, τελείας στιγμῆς, ἐρωτηματικοῦ. Τονισμὸς τοῦ ε καὶ ο καὶ τῆς προπαρρηγοῦσης.

Β' τάξις.

Α'. Ἀνάγνωσις.

1. Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἐγκεκριμένου ἀναγνωστικοῦ. Σκοπὸς ἢ κατὰ πρότασιν ἄπταιστος ἀνάγνωσις. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν ὀρθοῦ τόνου προτάσεως.

2. Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β'. Λεκτικαὶ ἀσκήσεις

1. Ἀδρομερῆς ἀνάλυσις τοῦ ἡμερησίου παιδικοῦ βίου, εἰς σειρὰν προτάσεων παραστατικῶν τῶν κυριωτέρων ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων τοῦ μαθητοῦ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, καθημερινῆς καὶ ἑορτῆς. Λεπτομερῆς ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου καταλλήλων τοιούτων προτάσεων εἰς συστήματα μερικωτέρων προτάσεων, ἀποτελοῦντα πλήρη ἀνακοίνωσιν τοῦ μαθητοῦ περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς σχετικῆς ἐνεργείας (π. χ. νίπτομαι. Πῶς ἀκριβῶς; Τί κάμνω; Τί πρῶτον, τί ἔπειτα; καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς).

2. Ὁμοίαι ἀνάλυσις ἐντυπώσεων τοῦ μαθητοῦ ἐκ τοῦ λοιποῦ βίου τῆς οἰκογενείας. Ἔργα τῆς μητρός, τοῦ πατρός, τοῦ πάππου, τῆς μάμμης, πρεσβυτέρων ἢ νεωτέρων ἀδελφῶν.

3. Ἀσκήσεις εἰς ἐλευθέραν καὶ ἐν συνεχείᾳ λόγῳ ἀπόδοσιν μύθων καὶ διηγημάτων εἰς ἀναγνώσεως καὶ περιγραφῶν τῆς πατριδογνωσίας.

Γ'. Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

α') Ὄρθογραφικὴ ἐξέτασις καὶ γραφὴ μέρους τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως, μικρὸν τι ὅλον ἀποτελοῦντος, 1—2 σειρῶν, γραφὴ αὐτοῦ ἀπὸ μνήμης καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν ἐν τῷ σχολείῳ. Κατὰ τὸ β' ἐξάμηνον ἀντιγραφὴ τοιούτου κειμένου κατ' οἶκον καὶ ἐξέτασις αὐτοῦ ἐν τῷ σχολείῳ.

β') Ὄρθογραφικὴ ἐξέτασις καὶ γραφὴ ρημάτων δηλωτικῶν ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων τοῦ μαθητοῦ εἰς τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὀριστικῆς. Ῥήματα εἰς -ῶ, -ομαι, ῶ, -ῶμαι, οὔμαι. Σχηματισμὸς τοῦ α' πληθυντικοῦ προσώπου. Πρακτικαὶ παρατηρήσεις περὶ τοῦ τονισμοῦ αὐτῶν.

β') Τοῦ μονοταξίου σχολείου

Α' καὶ Β' τάξις.

Α' Συνδιδασκαλία

(Δι' ἐκάτερον τῶν ἐτῶν τῆς συνδιδασκαλίας)

1. Συνδιαλέξεις ἀφελεῖς περὶ τοῦ παιδικοῦ βίου. Ὁ παῖς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ. Ὄνομα τοῦ μαθητοῦ, τῶν γονέων. Ἀσχολία τῶν γονέων. Παιδικὰ κατ' οἶκον ἀσχολία. Ἐν-

διαφέροντα οικογενειακά γεγονότα και έορτά. 'Ο παίς μεταξὺ τῶν ἀηλίκων . Αἱ συνήθειες ἐν τῷ τόπῳ παιδίαί. 'Ο τρόπος, καθ' ὃν παίζονται. 'Ο παίς ἐν τῷ σχολείῳ. Θέσεις τῶν μαθητῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς παραδόσεως, ἀνάστημα καὶ ἄλλα σωματικὰ χαρακτηριστικὰ. 'Ο ἡμερήσιος ἐν τῷ σχολείῳ βίος.

2. Πρακτικὴ διάκρισις ἀτελοῦς καὶ πλήρους ἐκφράσεως ἐξ ἀφορμῆς ἀτελῶν ἀπαντήσεων τῶν μαθητῶν. Ἀνάλυσις γνωστῶν προτάσεων εἰς λέξεις, λέξεων εἰς συλλαβάς. Διάκρισις καὶ ὀνομασία τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων. Διάκρισις λέξεων μονοσυλλάβων, δισυλλάβων κλπ. Ἀνάλυσις συλλαβῶν εἰς φθόγγους. Σύνθεσις φθόγγων εἰς συλλαβάς. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν τοῦ συλλαβικοῦ τόνου τῶν λέξεων καὶ ὀρθὴν διάρθρωσιν τῶν κακῶς προφερομένων φθόγγων.

3. Ἀδρομερῆς ἀνάλυσις τοῦ ἡμερησίου παιδικοῦ βίου εἰς σειρὰν προτάσεων παραστατικῶν τῶν κυριωτέρων ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων τοῦ μαθητοῦ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, καθημερινῆς καὶ ἑορτῆς. Λεπτομερῆς ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου καταλλήλων τοιοῦτων προτάσεων εἰς συστήματα μερικωτέρων προτάσεων, ἀποτελοῦντα πλήρη ἀνακοίνωσιν τοῦ μαθητοῦ περὶ τῆς σχετικῆς ἐνεργείας (π. γ. νίπτομαι. Πῶς ἀκριβῶς; Τί κάμνω; Τί πρῶτον, τί ἔπειτα; καὶ οὕτω καθεξῆς). Ὁμοίαι ἀνάλυσις ἐντυπώσεων τοῦ μαθητοῦ ἐκ τοῦ λοιποῦ βίου τῆς οἰκογενείας. Ἐργα τῆς μητρὸς, τοῦ πατρὸς, τοῦ πάππου, τῆς μάμμης, πρεσβυτέρων ἢ νεωτέρων ἀδελφῶν.

4. Κατάλληλα παραμύθια καὶ μῦθοι.

5. Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

B' Ἰδίᾳ διδασκαλίᾳ.

A' τάξις.

A'. Ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐγκριμένου ἀλφαβηταρίου. Σκοπὸς ἡ κατὰ λέξιν ἀπαιστος ἀνάγνωσις καὶ ἡ κανονικὴ γραφὴ τῶν γραμμάτων. Ἡ γραφὴ εἰς μέγεθος μέτριον καὶ ὑπὸ κλίσιν ἐλαχίστην. Σχῆμα γραμμάτων παρεμφερὲς πρὸς τὸ τοῦ τύπου.

B'. Διάκρισις καὶ ὀνομασία τῶν τόνων, τῶν πνευματῶν καὶ τῶν διαφόρων γραφῶν τῶν φωνηέντων (ε—αι, ο—ω, ι—η—ει κλπ.). Ὁρθογραφικὴ ἐξέτασις καὶ γραφὴ λέξεων καὶ φράσεων τῆς ἀναγνώσεως, γραφὴ αὐτῶν ἀπὸ μνήμης.

B' τάξις.

A'. Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἐγκριμένου ἀναγνώστικοῦ

Σχοπὸς ἢ κατὰ πρότασιν ἀπταιστος ἀνάγνωσις. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν ὀρθοῦ τόνου προτάσεως.

Β'. Ὄρθογραφικὴ ἐξέτασις καὶ γραφὴ μέρους τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως, μικρόν τι ὅλον ἀποτελοῦντος, 1—2 σειρῶν, γραφὴ αὐτοῦ ἀπὸ μνήμης καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν ἐν τῷ σχολείῳ. Κατὰ τὸ β' ἐξάμηνον ἀντιγραφὴ τοιοῦτου κειμένου κατ' οἶκον καὶ ἐξέτασις αὐτοῦ ἐν τῷ σχολείῳ.

Ὄρθογραφικὴ ἐξέτασις καὶ γραφὴ ρημάτων δηλωτικῶν ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων τοῦ μαθητοῦ εἰς τὸ ἄ ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς. Ῥήματα εἰς -ῶ, ὡμαι, -ῶ, ὦμαι, -οῦμαι. Σχηματισμὸς τοῦ ἄ πληθυντικοῦ προσώπου. Πρακτικαὶ παρατηρήσεις περὶ τοῦ τονισμοῦ αὐτῶν.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένης.

Γ' καὶ Δ' τάξεις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

† Α'. Ἀνάγνωσις.

Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἐγκεκριμένου ἀναγνωστικοῦ. Σχοπὸς ἢ ἀπταιστος ἀνάγνωσις προτάσεων καὶ συνεχοῦς λόγου. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν ὀρθοῦ καὶ φυσικοῦ τόνου προτάσεως καὶ περιόδου.

Ἀσκήσεις εἰς ἐλευθέρην καὶ συνεχῆ ἀπόδοσιν τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγινωσκομένων.

Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β'. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις.

Μικρὰ τινα συστήματα προτάσεων περὶ τοῦ παιδικοῦ βίου. Προτάσεις ἀνακεφαλαιωτικαὶ τοῦ περιεχομένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς ἄλλης διδασκαλίας.

Περιγραφαὶ ἀπλῶν καὶ εὐσυνόπτων γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως.

Γ'. Γραμματικαὶ καὶ ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

α') Παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν συνθέσεων.

β') Συνήθη ἀσυνάφιστα ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν κλίσεων, κατὰ γένη καὶ καταλήξεις, ἀνευ διακρίσεως κλίσεων (ἀρσενικά εἰς -ος, οὐδέτερα εἰς -ον καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς). Πρακτικαὶ παρατηρήσεις περὶ τοῦ τονισμοῦ αὐτῶν.

Σχηματισμὸς τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς τοιοῦτων ὀνομάτων (τὸ ἐν — τὰ δύο ἢ τὰ πολλά). Σχηματισμὸς τῆς ἐνικῆς καὶ πληθυντικῆς αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς. Τῆς δοτικῆς ὀλίγα μόνον ἐμπρόθετοι φράσεις τῆς ἐν τόπῳ στάσεως γνωστῶν γεωγραφικῶν ὀνομάτων. Πρακτικαὶ παρατηρήσεις περὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν πτώσεων.

Διάκρισις οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου. Αἱ συνήθεις ἐπιθε-
τικαὶ καταλήξεις καὶ τῶν τριῶν γενῶν. Παρατηρήσεις περὶ
τοῦ τονισμοῦ τῆς παραληρούσης τῶν εἰς -α θηλυκῶν ἐπιθέτων.

Ὁμαλὰ παραθετικά (ὄτερος, -ώτερος).

Διάκρισις ὀνόματος καὶ ἀντωνυμίας. Αἱ προσωπικαὶ
ἀντωνυμίαι εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, γενικὴν καὶ αἰτιατικὴν.
Ἐγγλισις τόνου τῶν συγκεκομμένων τύπων. Ἄτονοι λέξεις.

Πρακτικαὶ παρατηρήσεις περὶ τῆς ἐτυμολογικῆς συγγε-
νείας τῶν λέξεων—σειραὶ γνωστῶν λέξεων συγγενῶν ἐκ-
συνθέσεως ἢ παραγωγῆς. Συνήθη παράγωγα εἰς -ία, -εἴα,
-εἴα, -οἴα, -οσύνη).

Γ' καὶ Δ' τὰξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ἀνάγνωσις ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Β'. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμε-
νον ἔτος.

Γ' Γραμματικαὶ καὶ ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

α') Παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ ἐξ ἀφορ-
μῆς τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν συνθέσεων.

β') Ῥήματα, ἰδίως δηλωτικὰ ἐνεργειῶν καὶ καταστά-
σεων τοῦ μαθητοῦ, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα εἰς τὸ α'
ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς. Διάκρισις
αὐτῶν εἰς ὀρθογραφικὰς κατηγορίας (ῤήματα εἰς -αῖω, -εῦω,
-ένω, -αίνω, -έρω, αἶρω, ἴζω, ἴνω, ὑνώ κτ.).

Σχηματισμὸς τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀρι-
στικῆς τῶν βαρυτόνων. Ὄρθογραφικὴ διάκρισις τῶν προ-
σωπικῶν καταλήξεων τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μέλλοντος. Λέ-
ξεις ἄλλαι, μεθ' ἧς αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις γράφονται
ὅπως καὶ μετὰ τὸ θά (νά κτ.).

Σχηματισμὸς τοῦ ἀορίστου τῆς ὀριστικῆς τῶν βαρυτό-
νων. Ἄπλᾳ τινα περὶ αὐξήσεως.

Διάκρισις περισπωμένων ρημάτων. Ἄπλᾳ τινα περὶ
συναρέσεως. Σχηματισμὸς περισπωμένων τῆς α' καὶ β' συ-
ζυγίας εἰς τὸν ἐνεστώτα, τὸν μέλλοντα καὶ τὸν ἀόριστον τῆς
ὀριστικῆς. Ὁ ἐνεστώς εἰς μόνον τὸν συνηρημένον τύπον.
Παρατηρήσεις περὶ τῆς ἐτυμολογικῆς συγγενείας τῶν λέ-
ξεων. Σειραὶ γνωστῶν λέξεων συγγενῶν ἐκ συνθέσεως ἢ
παραγωγῆς. Συνήθη παράγωγα γνωστῶν ρημάτων εἰς -μα,
-σις, τῆς.

Ε' καὶ Ϛ' τὰξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ἀνάγνωσις.

Ἀνάγνωσις ἀπταιστος καὶ λογικὴ. Ἀνάγνωσις καταλλή-

λων μερῶν τοῦ ἀναγνωστικοῦ, μετὰ ἰδίαν κατ' οἶκον μελέτην καὶ συνοπτικὴ ἀπόδοσις τοῦ περιεχομένου αὐτῶν. Ἀναγνωσις μερῶν τοῦ ἀναγνωστικοῦ ἐκ τοῦ προχείρου, εἰ δυνατόν δὲ καὶ μελέτη κατάλληλων μερῶν ὠφελίμων βιβλίων τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν λογοτεχνίας, ὑποδεικνυμένων ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β'. Σύνθεσις.

Διηγήσεις καὶ περιγραφαὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς λοιπῆς διδασκαλίας. Περιγραφαὶ ἀντικειμένων καὶ γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντικείμενης.

Ἐκθέσεις περὶ γεγονότων τοῦ ἰδίου βίου, ἐνίοτε καὶ ὑπὸ τύπον ἐπιστολῆς. Ἐπιστολαί, αἰτήσεις καὶ συνήθη ἄλλα κοινωνικὰ ἔγγραφα.

Γ'. Γραμματικὴ καὶ ὀρθογραφικὴ διδασκαλία.

α') Παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κεμένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν συνθέσεων.

β') Διάκρισις κλιτῶν καὶ ἀκλιτῶν. Τὰ ἀκλιτα ἄνευ διακρίσεως τάξεων. Προθέσεις. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν. Ἐκθλιψίς. Σύνδεσμοι. Φαινόμενα ἐγγλίσεως τόνου ἐν τοῖς συνδέσμοις (ὥστε, εἴτε κτ.). Ἐπιρρήματα (ἐπιρρήματα εἰς -ως, -ως, -θεν, ὠθεν). Ἐπιφωνήματα.

Διάκρισις συνθετικῶν μερῶν. Πρακτικαὶ παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις περὶ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν συνθέτων (εὐ-δus-δι-τρι-καλλι-ἀρχι-ἡμι-, -ώνυμος κτ.).

Διάκρισις παραγωγικῆς κατάλήξεως. Ὑποκοριστικά, πατρωνυμικά, ἐθνικά, παράγωγα ἐπίθετα. Παρατηρήσεις καὶ ἀσκήσεις περὶ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν εἰς -ινός, εἰνός, -αῖος, -εῖος, -οῖος.

Κλίσις ὀνομάτων. Διάκρισις οὐσιαστικῶν α', β' καὶ γ' κλίσεως. Τὰ ὀλίγα συνήθη συνηρημένα οὐσιαστικά τῆς α' καὶ β' κλίσεως (μόνον εἰς τὸν συνηρημένον τύπον). Τὰ εἰς -ευς, -ις (εως), -υς καὶ -ος οὐσιαστικά τρίτοκλιτα.

Σχηματισμὸς τῶν τριῶν γενῶν τῶν ἐπιθέτων. Τονισμὸς τῆς παραλλαγῆς τῶν εἰς α θηλικῶν ἐπιθέτων, ἐν ἀντιπαρολίῃ πρὸς τὰ εἰς -α θηλικὰ οὐσιαστικά. Τὰ εἰς οὗς συνήθη ἐπίθετα (εἰς μόνον τὸν συνηρημένον τύπον) Τὰ εἰς -ὸς καὶ -ῆς τρίτοκλιτα ἐπίθετα.

Παραθετικά ὀμαλά καὶ ἀνώμαλα, τὰ εὐχρηστα ἐν τῇ γραφομένῃ.

Ἀριθμητικά (ἀπόλυτα, τακτικά, πολλαπλασιαστικά, οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα, παράγωγα ἐξ οὐσιαστικῶν).

Ἀντωνυμίαι, αἱ εὐχρηστοὶ ἐν τῇ γραφομένῃ. Ἐγγλίσις τόνου.

Παρατηρήσεις περὶ τῆς ἐτυμολογικῆς συγγενείας τῶν λέξεων.

Ε' και Ζ' τάξις.

(Δεύτερον έτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ανάγνωσις, ώς και κατά τὸ προηγούμενον έτος.

Β'. Συνθέσεις, ώς κατά τὸ προηγούμενον έτος.

Γ'. Γραμματική και ὀρθογραφική διδασκαλία.

α') Παρατηρήσεις και ασκήσεις ὀρθογραφικαί ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως και τῶν συνθέσεων.

β') Διάκρισις και ὀνομασία τῶν χρόνων τοῦ ρήματος. Ἐπανάληψις τῶν προδιδαχθέντων ἐκ τῆς ρηματικῆς κλίσεως. Ἐνεργητικὸς ἀόριστος β'. Ὄρθογραφικὴ διάκρισις τοῦ ἐνεστώτος και τοῦ ἀορίστου τῶν ὑγρολήκτων. Ὁ παρατατικὸς τῶν περισπωμένων τῆς α' και β' συζυγίας, ώς ἔχει ἐν τῇ γραφομένῃ. Οἱ συνήθεις ἐν τῇ γραφομένῃ ὀλίγοι ρηματικοὶ τύποι τῆς γ' συζυγίας τῶν περισπωμένων. Ἡ προστακτικὴ ώς ἔχει ἐν τῇ γραφομένῃ.

Συστηματικὴ ἀνάλυσις μετοχῶν τοῦ κειμένου τῆς ἀναγνώσεως. Τὸ κόμμα (ἐν προτάσει και μεταξύ προτάσεων), τὰ ἄλλα σημεῖα τῆς στίξεως.

Σχηματισμὸς τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ και παθητικοῦ ἐνεστώτος και ἀορίστου και τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου. Ἀναδιπλασιασμὸς. Συνήθεις ἐν τῇ γραφομένῃ ἀρχαϊκότεροι τύποι.

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἐτυμολογικῆς συγγένειας τῶν λέξεων.

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α

Γ' και Δ' τάξεις.

(Πρώτον έτος συνδιδασκαλίας).

1) Ἡ ῥα κ λ ῆ ς. Ἀρετὴ καὶ Κακία. Ἄθλοι τοῦ Ἡρακλέους (ὁ λέων τῆς Νεμέας, ἡ Λερναία Ὕδρα, αἱ Στυμφαλίδες ὄρνιθες).

2) Θ ἠ σ ε ὑ ς. Φιλοπατρία Θησέως (ἐκουσία μετὰβασίς εἰς Κρήτην-Μίνως, Λαβύρινθος-Μινώταυρος).

3) Ἀ λ κ η σ τ ι ς. Ἡ Ἀλκίσις πρὸς ἀντιπώσης σύζυγον.

4) Ἡ Ἑλλάς πρὸ τῶν Περσικῶν πολέμων. Κοινὰ ἱερὰ καὶ κοινὰ πανηγύρεις. (Τὸ ἐν Δελφοῖς Μαντεῖον. Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες). Ἡ Σπάρτη καὶ ὁ Λυκοῦργος. Αἱ Ἀθῆναι. Ὁ Κόδρος καὶ ὁ Σόλων.

5) Περσικοὶ πόλεμοι. Ἐπανάστασις τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν· α') Ἀμυντικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. Δαρεῖος. Μαραθῶν-Μιλτιάδης καὶ Πλαταιεῖς. Ξέρξης. Θερμοπύλαι-Λεωνίδα καὶ Θεσπιεῖς. Σαλαμίς-Θεμιστοκλῆς. Μαρδόνιος-Πλαταιεῖς. Πausanίας καὶ Ἀριστείδης ὁ δίκαιος.

β') Ἐπιθετικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν-Μυκάλη. Νίκαι Κίμωνος παρὰ τὸν Εὐρυμέδοντα καὶ τὴν Κύπρον. Κιμωνεῖος εἰρήνη. Ἀπελευθέρωσις τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλληνικῶν πόλεων.

6) Ἀ κ μ ῆ τ ῶ ν Ἀ θ η ῶ ν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἡγεμόνες τῶν συμμάχων. Περικλῆς. Αἰὼν Περικλέους. Καλλωπισμοὶ τῶν Ἀθηνῶν-Φειδίας-Παρθενῶν.

7) Πελοποννησιακὸς πόλεμος. Αἴτια. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Θάνατος Περικλέους. Βρασίδης. Νικίειος εἰρήνη. Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Ἀλκιβιάδης-Λύσανδρος καὶ πτώσις Ἀθηνῶν.

8) Ἐ π α μ ε ι ν ῶ ν δ α ς κ α ι Π ε λ ο π ῖ δ α ς - Λ ε ῦ κ τ ρ α - Μ α ν τ ῖ ν ε ι α.

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρας ἕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Γ' και Δ' τάξεις.

(Δεύτερον έτος συνδιδασκαλίας).

1) Ἀ ρ γ ο ν α υ τ ῖ κ ῆ ἔ κ σ τ ρ α τ ε ῖ κ. Τὸ Χρυσόον

δέρας. Περίως και Ίάσων. Πλοῦς τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς Κολχίδα. Ἀρπαγή τοῦ δέρατος (Μήδεια). Περιπετειώδης ἐπιστροφή τῶν Ἀργοναυτῶν.

2) Ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος. Ἀφορμὴ τοῦ πολέμου. Συμμετοχὴ τῶν ἀρίστων ἡρώων τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον. Ἀπόπλους ἐξ Αὐλίδος (Ίφιγένεια). Πολιορκία Τροίας. Δεκαετής διάρκεια τοῦ πολέμου. Μῆνις Ἀχιλλέως. Θάνατος Πατρόκλου καὶ Ἀγελλέως. Δούρειος Ἴππος καὶ καταστροφή τῆς Τροίας. Ἐπιστροφή τῶν Ἑλλήνων. Περιπλανήσεις καὶ ἐπιστροφή Ὀδυσσεύς εἰς Ἰθάκην. Κύκλωπες. Ναυσιγῆ. Πίστις Πηνελόπης.

3) Ἡ καταστάσις τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῶν Περσικῶν πολέμων, κατὰ τοὺς Περσικούς, τὸν Πελοποννησιακὸν καὶ τοὺς μεταξὺ Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων πολέμους διὰ βραχυτάτων ὡς εἰσαγωγή εἰς τὸν Μακεδονικὸν Ἑλληνισμὸν.

4) Μακεδονία. Φίλιππος. Χιρῶνεια.

5) Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας. Παιδικὴ ἡλικία καὶ ἀγωγή τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐκστρατεία εἰς Ἀσίαν. Καθυπόταξις Περσικοῦ Κράτους διὰ τῶν ἐν Γρανικῷ, Ἰσθμῷ καὶ Γαυγαμήλοις νικῶν. Ἐκστρατεία εἰς Ἰνδικήν. Ἐπιστροφή εἰς Βαβυλῶνα καὶ θάνατος αὐτοῦ. Τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐξελληνισμὸς τῆς Ἀνατολῆς.

6) Οἰδιόδοχος. Διανομὴ τοῦ Κράτους εἰς τέσσαρα βασίλεια—Αἴγυπτος—Ἀλεξάνδρεια..

7) Ὑποταγὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς Ρωμαίους.

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Ε' καὶ Σ' ἰάξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1) Ἡ κοσμοκρατορία τῶν Ρωμαίων. Ὁ μέγας Κωνσταντῖνος αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ προστάτης τῶν Χριστιανῶν.

2) Ὁ Ἰουστινιανός. Θεοδώρα. Βελισσάριος. Ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας. Καλλιέργεια μετὰξῆς.

3) Ὁ Ἡράκλειος. Ἀγῶνες αὐτοῦ πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὑψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἀβάρων. Ἀκάθιστος Ὕμνος.

4) Μωάμεθ. Πολιορκία Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Ἀράβων (ὑγρὸν πῦρ).

5) Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος. Πόλεμοι πρὸς τοὺς Βουλγάρους καὶ ὑποταγὴ αὐτῶν.

6) Σταυροφορία. Αίτια τῶν σταυροφοριῶν. τετάρτη σταυροφορία καὶ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων.

7) Ἀνάκτησις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

9) Οἱ Τούρκοι. Κατακτήσεις αὐτῶν καὶ ἐξισλαμισμὸς τῶν ὑποτασσομένων. Μωάμεθ ὁ Β' καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος. Πολιορκία καὶ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Κατάκτησις τῶν ὑπαλοίπων Ἑλληνικῶν χωρῶν ὑπ' αὐτῶν.

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Ε' καὶ Σ' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1) Βραχυτάτα τινα περὶ τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας ὡς εἰσαγωγή εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Τουρκοκρατουμένης Ἑλλάδος.

2) Ἡ Τουρκοκρατία ἐν Ἑλλάδι.

α') Δεινοπαθήματα Ἑλλήνων. Ἐξισλαμισμὸς Χριστιανῶν, παιδομάζωμα (Γενίτσαροι), κεφαλικὸς φόρος, ταπεινώσεις καὶ ἐξευτελισμοὶ τῶν ραγιάδων, ἐκπατρισμὸς Ἑλλήνων.

β') Ὁργάνωσις τοῦ ὑποδοῦλου Ἑλληνισμοῦ. 1) Ὁρησκευτικὰ προνόμια-Πατριάρχης. 2) Πολιτικὰ προνόμια-προστοί. 3) Πεζικαὶ καὶ ναυτικαὶ δυνάμεις (ἀρματωλοὶ καὶ κλέφτες) Σουλιῶται-Μακιάται-Σφακιανοί-αἱ νῆσοι. 4) Κοινότητες. Κοινότης Ἀμπελακίων, 24 χωρίων Πηλίου, Χειμάρρας, Ἰωαννίνων, Βενετίας, Ὀδησσοῦ, Τεργέστης. 5) Φαναριῶται. Μεγάλοι διερμηνεῖς καὶ ἡγεμόνες Βλαχίας καὶ Μολδαυίας. 6) Ναυτιλία. Αἰτία ἀναπτύξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ.

γ') Ἡ παιδεία ἐπὶ τουρκοκρατίας. Ἀδαχάντιος Κοραΐης.

δ') Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1790 καὶ ὁ Λάμπρος Κατσώνης.

ε') Προπαρασκευὴ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ρήγας Φεράλιος. Φιλικὴ ἔταιρεία. Ἀγῶνες Σουλιωτῶν κατὰ Ἀλῆ πασᾶ.

3) Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις.

α') Ἡ ἐπανάστασις ἐν Μολδοβλαχία. Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης.

β') Ἡ κυρίως Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις.

1) Ἡ ἐπανάστασις ἐν Πελοποννήσῳ. Ἁγία Λαύρα. Καλάμαι. Πάτραι. Σφαγαὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἀπρχονισμὸς τοῦ Πατριάρχου. Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης-Βαλτέτσι-Τρίπολις.

- 2) Ἡ ἐπανάστασις ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι.
Ὁμῆρ Βουώνης-Διάκος-Ὀδυσσεὺς Ἀνδροῦτσος. Μάχη ἐν Πέτρ. Μᾶρκος Μπότσαρης.
 - 3) Ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐθνικὴ συνέλευσις.
 - 4) Ἡ ἐπανάστασις ἐν ταῖς νήσοις.
Ἰδρα, Σπέτσαι, Ψαρά. Καταστροφή τῆς Χίου. Κανάρης.
Καταστροφή τῶν Ψαρῶν.
 - 5) Ἐκστρατεία καὶ καταστροφή τοῦ Δράμαλι.
 - 6) Ὁ Ἰμβραήμ.-Καταστροφή τῆς Κάσου. Μάχη εἰς τὸ Μανιάκι.-Παπαφλέσας. Ἡ μεγάλη ναυμαχία τοῦ Γέροντα.-Μιαούλης.
 - 7) Πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου ὑπὸ Κιουταχῆ καὶ Ἰμβραήμ. Δεινοπαθήματα πολιορκουμένων καὶ ἡρωϊκὴ ἔξοδος τῆς φρουρᾶς.
 - 8) Ὁ Γεώργιος Καραϊσκάκης-Ἀράχωβα-Φάληρον.
 - 9) Ἐπέμβασις τῶν δυνάμεων. Ἡ ἐν Ναυαρίνῳ ναυμαχία.
 - 10) Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ὄθων. Ὁ Γεώργιος δ' Α'.
- Τὸ ἰδανικὸν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς (πανελλήμιος ἔνωσις).
- ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Α' και Β' τάξεις.

(Πρώτον έτος συνδιδασκαλίας).

1) Τὸ διδασκῆριον. Ἡ αἴθουσα τῆς διδασκαλίας καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σκεύη καὶ ἐπιπλα. Αἱ ἄλλαι αἰθούσαι καὶ τὰ δωμάτια τοῦ σχολείου (σχέδιον τοῦ διδασκῆριου).

2) Ἡ αὐλὴ τοῦ διδασκῆριου. Γενικὴ εἰκὼν τῆς αὐλῆς. Χρησιμότης τῆς αὐλῆς. Τὰ ἐν τῇ αὐλῇ φυτὰ καὶ ἄλλα ἀντικείμενα (σχέδιον τῆς αὐλῆς).

3) Ὁ κήπος τοῦ διδασκῆριου. Ἐπίσκεψις τοῦ κήπου κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ έτους. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου. Τὰ ἐν τῷ κήπῳ δένδρα, λάχανα, ἄνθη καὶ ζῶα (σχέδιον τοῦ κήπου καὶ τοῦ διδασκῆριου μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ).

4) Ἡ ὁδὸς. Ἡ πρὸ τοῦ διδασκῆριου ὁδός. Τὰ πεζοδρόμια, ἡ ὑπόνομος, ἡ δενδροστοιχία. Ὁ φωτισμὸς τῆς ὁδοῦ.

5) Ἡ οἰκία. Αἱ ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τοῦ σχολείου οἰκίαι. Εἶδη οἰκιῶν (μονώροφοι κλπ.). Τὰ διαμερίσματα τῆς οἰκίας. Τὰ σκεύη καὶ ἐπιπλα τῆς οἰκίας. Τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ τῇ αὐλῇ τῆς οἰκίας ζῶα καὶ φυτὰ.

6) Ἡ συνοικία. Ἡ συνοικία τοῦ σχολείου. Ἡ ἐκκλησία τῆς συνοικίας.

7) Ὁ οὐρανός. Ὁ οὐρανὸς κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις τοῦ ἡλίου. Τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος.

8) Αἱ ἄλλαι συνοικίαι τοῦ χωρίου. Αἱ ἐκκλησίαι, αἱ πλατεῖαι, οἱ κήποι, ἡ ἀγορά, τὰ μνημεῖα. Παρατήρησις τοῦ χωρίου ἀφ' ὑψηλοῦ μέρους. Παρατήρησις ἀφ' ὑψηλοῦ τόπου τῶν συνοικιῶν καὶ τῶν ἄλλων προδιδασχθέντων ἀντικειμένων. Τοποθέτησις τούτων πρὸς ἀνατολὰς, δυσμὰς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ σχολείου (χάρτης τοῦ χωρίου).

9) Ὁ κήπος. Οἱ κήποι τοῦ χωρίου. Ἐπίσκεψις τοῦ κήπου κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ έτους. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου. Τὰ ἐν τοῖς κήποις καλλιεργούμενα δένδρα, λάχανα καὶ ἄνθη. Τὰ ζῶα τοῦ κήπου. Τὰ πρὸς καλλιέργειαν χρήσιμα ἐργαλεῖα. Ἡ ἄρδευσις καὶ ἡ λίπανσις τοῦ κήπου. Ὁ κηπουρός.

10) Ὁ ἀγρός. Οἱ περὶ τὸ χωρίον ἀγροί. Ὁφισ τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ έτους. Ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν. Ἡ σπορά. Ὁ θερισμὸς. Τὰ καλλιεργούμενα ἐν

τοῖς ἀγροῖς τοῦ χωρίου φυτά. Τὰ ζῶα τῶν ἀγρῶν. Ὁ γεωργός.

11) Τὰ ὕδατα. Τὰ περὶ τὸ χωρίον ἔλη, αἱ πηγαί, τὰ ρυάκια, οἱ χεῖμαροι, οἱ ποταμοί, αἱ λίμναι. Ἐπίσκεψις τούτων. Χρησιμοποίησις τῶν βεόντων ὑδάτων. Τὰ εἰς τὴν ἔλη ὑπάρχοντα φυτὰ καὶ ζῶα. Τὰ γνωστότερα τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ ταῖς λίμναις τοῦ τόπου ζῶων.

12) Ἡ πεδιάς. Ἡ περὶ τὸ χωρίον πεδιάς. Ὅψις ταύτης κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὸ λεκανοπέδιον, τὸ ὄροπέδιον.

13) Τὸ ἔρως. Τὰ περὶ τὸ χωρίον ὄρη. Τὰ μέρη τοῦ ὄρους. Οἱ λόφοι καὶ τὰ ἄλλα ὑψώματα. Αἱ κοιλάδες. Αἱ φάραγγες.

14) Τὰ ἐν τῇ ἐξοχῇ ἱστορικὰ μνημεῖα, οἱ πύργοι, τὰ ἐρημοκλήσια, τὰ ἐργοστάσια κλπ. Ἐπίσκεψις τούτων.

15) Παρατήρησις τῆς ἐξοχῆς ἀπ' ὑψηλοῦ μέρους καὶ τοποθέτησις τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων αὐτῆς πρὸς ἀνατολάς, δυσμάς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ χωρίου, πλαστικὴ καὶ συμβολικὴ τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων παραστάσις καὶ χάρτης τῆς ὅλης παρατηρηθείσης χώρας.

16) Αἱ ἀρχαὶ τοῦ χωρίου.

17) Τὰ ἄλλα χωρία τοῦ δήμου. Ἡ περίεξις τούτων φύσις καὶ αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Ὁ δῆμος, ἡ ἐπαρχία, ὁ νομὸς τοῦ μνητητοῦ.

Α' καὶ Β' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1) Τὸ διδακτήριον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. Ἡ αὐτὴ τοῦ διδασκῆτου. Ὁ κῆπος (σχέδιον τούτων).

2) Ἡ περὶ τοῦ διδακτήριου ὁδός. Αἱ ἐκπύρωσις ταύτης οἰκίαι. Εἶδη οἰκιῶν. Τὰ χρήσιμα πρὸς κάτασκευὴν τῶν οἰκιῶν ὕλικα. Οἱ τεχνῖται οἱ ἐργαζόμενοι εἰς κάτασκευὴν τῶν οἰκιῶν (ὁ κτίστης, ὁ ξυλουργός, ὁ φανοποιός).

3) Ὁ οὐρανός. Ὁ οὐρανὸς κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Ὁ ἥλιος. Ἡ σελήνη. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις τοῦ ἡλίου. Ἡ πορεία τοῦ ἡλίου ἐν τῷ οὐρανῷ κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος.

4) Ἡ συνοικία τοῦ σχολείου. Τὰ σπουδαιότερα ἀντικείμενα τῆς συνοικίας, ἡ πλατεῖα, ἡ ἀγορὰ, τὰ μνημεῖα. Αἱ ἄλλαι συνοικίαι τοῦ χωρίου καὶ τὰ σπουδαιότερα ἐν αὐταῖς οἰκοδομήματα. Τὸ ὕδραγωγεῖον τοῦ χωρίου. Ὁ φωτισμός. Αἱ σπουδαιότεραι ὁδοί. Παρατήρησις τοῦ χωρίου ἀπ' ὑψηλοῦ μέρους. Παρατήρησις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου

τῶν συνοικιῶν καὶ τῶν ἄλλων προδιδαχθέντων ἀντικειμένων. Τοποθέτησις τούτων πρὸς ἀνατολάς, δυσμᾶς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ σχολείου (χάρτης τοῦ χωρίου).

5) Ὁ ἀ μ π ε λ ῶ ν. Οἱ περὶ τὸ χωρίον ἀμπελώνες. Ἐπίσκεψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Ἡ σκαφή, τὸ κλάδευμα, ἡ θείωσις, ὁ τρυγητός. Τὰ ἐν τῷ ἀμπελῶνι φυτὰ καὶ ζῶα.

6) Ὁ λ ε ι μ ῶ ν. Οἱ περὶ τὸ χωρίον λειμῶνες. Ἐπίσκεψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἀνοιξιν. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ λειμῶνος. Τὰ ἐν τῷ λειμῶνι φυτὰ καὶ ζῶα. Ὁ ποιμὴν.

7) Ἡ θ ἄ λ α σ σ α. Ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία. Ὅψις τῆς θαλάσσης ἐν ὥρᾳ τρικυμίας καὶ ἐν ὥρᾳ γαλήνης. Ἡ νῆσος, ὁ σκόπελος, ἡ ὕφαλος. Ἡ παραλία, ἡ χειρσόνησος, ὁ κόλπος, ὁ λιμὴν, ὁ ὄρμος (ἄμεσος τούτων ἀντίληψις ἢ αἰσθητοποιήσις ἐν τῇ γειτονικῇ λίμνῃ ἢ τῷ τέλματι). Τὰ γνωριμώτερα τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ ζῶων. Ὁ ἄλιεὺς, ὁ ναύτης, ὁ λεμβοῦχος, τὸ πλοῖον.

8) Τ ὀ δ ἄ σ ο ς. Τὸ παρὰ τὸ χωρίον δάσος. Ἐπίσκεψις τούτου. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ δάσους. Τὰ δένδρα καὶ τὰ ζῶα τοῦ δάσους. Αἱ ἐκ τοῦ δάσους ὠφέλειαι. Ὁ ὑλοτόμος. Ὁ κυνηγός.

9) Αἰ κ α τ ο ι κ ῖ α ι τ ῶ ν ἄ ν θ ρ ῶ π ω ν. Εἶδη κατοικιῶν.

10) Ἡ ο ἰ κ ο γ ἔ ν ε ι α. Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Ὁ ἄνθρωπος. Τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐνδυμασία τοῦ ἀνθρώπου. Ὑλαί, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ἐνδύματα. Ὑλαί, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ὑποδήματα.

11) Τ ο π ο θ ἔ τ η σ ι ε τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων τῆς ἐξοχῆς πρὸς ἀνατολάς, δυσμᾶς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ χωρίου. Πλαστικὴ καὶ συμβολικὴ παράστασις τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων καὶ χάρτης τῆς ὅλης παρατηρηθείσης χώρας.

12) Ἰ σ τ ο ρ ι κ α ἰ διηγήσεις καὶ παραδόσεις ἐν ἀπλουστάτῃ μορφῇ περὶ τοῦ χωρίου, τῶν μνημείων αὐτοῦ καὶ τῶν μνημείων τῆς ἐξοχῆς ἢ τῶν ἐν αὐτῇ ἱστορικῶν γεγονότων.

13) Τ ἄ π ἔ ρ ι ζ γ ε ι τ ο ν ι κ ἄ χ ω ρ ῖ α. Ἡ περίξ τούτων φύσις καὶ αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Μέσα συγκοινωνίας. Μετεωρολογικὰ φαινόμενα (βροχή, χιών κλπ.).

14) Τ ἄ ἄ λ λ α χ ω ρ ῖ α τ ο ὕ δ ῆ μ ο υ. Ἡ περίξ τούτων φύσις καὶ αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Ὁ δῆμος, ἡ ἐπαρχία, ὁ νομὸς τοῦ μαθητοῦ.

Γ' και Δ' ιάξις.

(Πρώτον έτος συνδιδασκαλίας).

- 1) Έπανάληψις του νομού του μαθητού.
- 2) Έλ λ ά ς. Γενική έπισκόπησης τής Ελλάδος. Φυσική και πολιτική ταύτης διαίρεσις.
- 3) Γ ε ω γ ρ α φ ί α του ήμίσεος άριθμού των νομών του έλευθέρου κράτους. Χαρτογραφία.

Γ' και Δ' ιάξις.

(Δεύτερον έτος συνδιδασκαλίας).

- 1) Έπανάληψις του νομού του μαθητού.
- 2) Έ λ λ ά ς. Γενική έπισκόπησης τής Ελλάδος. Φυσική και πολιτική ταύτης διαίρεσις.
- 3) Γ ε ω γ ρ α φ ί α του έτέρου ήμίσεος άριθμού των νομών του έλευθέρου κράτους. Χαρτογραφία.

Ε' και ς' ιάξις.

(Πρώτον έτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Τα στοιχειωδέστατα τής φυσικής και τής μαθηματικής γεωγραφίας.

- 1) Η γή. Γενική έπισκόπησης τής γής. Ήρα και θάλασσα. Αί ήπειροι. Μέγεθος των ήπειρων. Οί ώκεανοί. Μέγεθος και βάθος των ώκεανών. Τά έν τή θάλάσση βέυματα. Κύκλοι επί τής γήινης σφαίρας. Γεωγραφικόν πλάτος και μήκος. Ζώναι επί τής έπιφανείας τής γής. Κίνησις τής γής περί των άξονά της και περί τον ήλιον.
- 2) Η ά τ μ ό σ φ α ι ρ α. Πάχος τής άτμοσφαιρας. Συστατικά του άέρος. Μέση θερμοκρασία; άνεμοι, ύγρασία, κλίματα.

Β'. Γεωγραφία.

- 1) Η 'Α σ ί α. Γενική έπισκόπησης τής 'Ασίας. Η Μικρά 'Ασία. Αί άλλαι γῶραι τής 'Ασίας συντομώτατα.
- 2) Η 'Α φ ρ ι κ ή. Γενική έπισκόπησης τής 'Αφρικής. Η Αίγυπτος. Αί άλλαι γῶραι τής 'Αφρικής συντομώτατα.
- 3) Η Α ύ σ τ ρ α λ ί α συντομώτατα.
- 4) Η 'Α μ ε ρ ι κ ή. Γενική έπισκόπησης τής 'Αμερικής. Αί 'Ηνωμένοι Πολιτείαι. Τά άλλα κράτη τής 'Αμερικής συντομώτατα. Χαρτογραφία.

Ε' και ς' ιάξις.

(Δεύτερον έτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Τα στοιχειωδέστατα τής φυσικής και τής μαθηματικής γεωγραφίας.

- 1) Η γή. Σχήμα και μέγεθος τής γής. Η ήρα και

ἡ θάλασσα. Μέγεθος τῶν ὠκεανῶν καὶ τῶν ἡπείρων. Κύκλοι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος. Ἡ κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονά της καὶ περὶ τὸν ἥλιον. Αἱ ζῶναι τῆς γῆς. Ἡ λιθόσφαιρα. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς. Τὰ ἡφαίστεια, οἱ σεισμοί, αἱ θερμαὶ πηγαί.

2) Ἡ ἀτμόσφαιρα. Ἄνεμοι, ὑγρασία, κλίματα.

3) Ὁ ἕνα στρος οὐρανόσ. Ὁ Γαλαξίας. Πλανῆται καὶ ἀπλανεῖς ἀστέρες. Κομῆται καὶ διάκτοντες. Ὁ ἥλιος. Ἡ σελήνη. Αἱ φάσεις τῆς σελήνης. Αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης.

Β'. Γεωγραφία.

1) Ἡ Εὐρώπη. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Εὐρώπης. Γεωγραφία τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης, λεπτομερέστερον τῶν χωρῶν τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου καὶ ἰδίᾳ τῆς Θράκης. Χαρτογραφία.

2) Ἡ Ἑλλάς. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἑλλάδος. Ἡ παραλία, τὸ ἔδαφος, τὸ κλίμα. Τὰ ἐκ τῆς διαμορφώσεως τῆς παραλίας, τῆς διαπλάσεως τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς ἡπιότητος τοῦ κλίματος πλεονεκτήματα. Ὁ πολιτισμὸς τῆς Ἑλλάδος. Αἱ ἀλύτρωτοι ἑλληνικαὶ γῶραι. Ἡ διασπορὰ τῶν Ἑλλήνων. Τὰ μεγαλύτερα κέντρα τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἡ μεγάλη ἰδέα τοῦ γένους.

Γ'. Ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

1) Αἱ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων, αἱ γλῶσσαι, αἱ θρησκείαι, τὰ πολιτεύματα.

2) Τὰ μεγάλα κράτη τῆς γῆς. Αἱ μεγαλύτεραι πόλεις τοῦ κόσμου. Αἱ μεγάλαι ὁδοὶ συγκοινωνίας κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ' και Δ' τάξεις.

(Πρώτον και δεύτερον έτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Τὰ γνωστότερα τῶν ἐν Ἑλλάδι φυτῶν καὶ ζώων.

1) Ἡ οἰκία καὶ ἡ αὐλή. Γενικὴ εἰκὼν τῆς οἰκίας καὶ τῆς αὐλῆς. Χρησιμότης αὐτῶν. Τὰ ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς αὐλαῖς ζῶα καὶ φυτὰ α') Ἐκ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς Ἑλλάδος καὶ ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν καλλιεργουμένων φυτῶν, ὁ διανθος (γαρυφαλλιὰ), ὁ κρίθιον τὸ σάμψυχον (μαντζουράνα), ὁ βασιλικός, ὁ χείρανθος (βιολέττα κιτρινή), καὶ ἄλλα β') Ἐκ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς αὐλαῖς ζώων ἡ γάτα, ὁ κύν, τὸ πρόβατον, ὁ βοῦς, ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, ἡ αἴξ, ὁ χοῖρος, ὁ ἥμιονος, ὁ μῦς, ἡ μύτα, κώνωψ ὁ κοινός, ἡ ἀράχνη, ἡ ὄρεσις, ὁ ἀλέκτωρ, ἡ περιστέρα, ἡ χελιδὼν, ὁ φύλλος, ὁ κόρις.

2) Ὁ κήπος. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου. Χρησιμότης αὐτοῦ α') Ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις τῆς Ἑλλάδος δένδρων ἡ ἀμυγδαλὴ, ἡ μηλέα, ἡ μωρέα, ἡ καρυά, ἡ συκῆ, ἡ ἐλιά, ἡ δαμασκηνέα, ἡ κερασεά, ἡ ροιά, ἡ ῥοδακινέα, ἡ ἀπιδέα, ἡ κιτρέα, ἡ κυπάρισσος, κλπ. β') Ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις ἡ λαχάνων αἱ κράμβαι, ὁ θρίδαξ (μαροῦλι), τὸ τεῦτλον, ἡ κολοκύνθη, τὸ σέλινον, τὰ κρόμμυα, ἡ κινάρα, στρύχνος ἐδώδιμος ἢ μηλογενῆς (μελιτζάνα), ὁ στρύχνος τὸ λυκοπέρικον (ντομάτα), ἰβίσκος ὁ ἐδώδιμος (μπάμια), σίκυος ὁ ἡμερος (ἀγγουριά) κλπ. γ') Ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις ἀνθέων ὁ νάρκισσος, ἡ ῥοδῆ, τὰ ἴρι, ὁ ἴασμος (γιασεμί), νήριον τὸ κοινόν (ῥοδαδάφνη), ἡ μαργαρίτα, τὸ δενδρολίβανον, τὰ χρυσάνθεμα κλπ. δ') Ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις ζώων σκώληξ, ὁ γήινος, κοιλίας ὁ πωματίας, βροῦχος ὁ τῶν κνάμων, ἀνθονόμος ὁ τῶν μηλεῶν, ἡ πρᾶσσοκοιλίς (κολοκυθοκόφτης), καὶ τὰ ἐν τοῖς κήποις ὄδινά πετρίνα.

3) Ὁ ἀγρός. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ ἀγροῦ. Χρησιμότης αὐτοῦ α') Ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς τῆς Ἑλλάδος καλλιεργουμένων φυτῶν ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ὁ ἀραβόσιτος, ὁ κισπός, ὁ βάμβαξ, (τὸ λίνον, ὁ κίννυρις, τὸ σῆσαμον), ὁ φασιόλος, οἱ κύνες, ἡ φακὴ, τὰ πῖσα, οἱ ἐρέβινθοι, τὰ γεώμηλα, τὸ τριφύλλιον κλπ. β') Ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς ζώων ἡ ἀκρίς, ὁ μύρμηξ, ὁ λαγῶς, ὁ ἀρουραῖος μῦς, ἡ νυκτερίς, ἡ χελιδὼν, ἡ κορώνη, τὸ στρουθίον, ἡ γλαυξ, ὁ ἀκνυόχοιρος, ὁ ἀσπίλαξ, ὁ τέττιξ, ἡ ἔχιδνα, ὁ σκορπίος κλπ.

4) Ὁ λιμῶν. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ λιμῶνος. Χρησι-

μότης τούτου. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ λειμῶνος. α') Ἐκ τῶν φυτῶν τῶν λειμῶνων τῆς Ἑλλάδος ἢ ἀνεμώνη, μήκων ἢ ροιὰς (παπαρῶνα), τὸ χαμαίμηλον, ἄρον τὸ στικτόν (δρακοντιὰ), θύμος ὁ κεφαλωτὸς κλπ. β') Ἐκ τῶν ζῴων τῶν λειμῶνων, πρόβατα, μέλισσαι, κύνθαροι καὶ ἄλλα ἔντομα (πεταλοῦδες).

5) Τὸ ἔ λ ο ς κ α ἰ ἡ λ ἰ μ ν η. Γενικὴ εἰκὼν ἔλους καὶ λίμνης. Ἡ νοσηρότης τῶν ἑλῶν. α') Ἐκ τῶν φυτῶν τῶν ἑλῶν τῆς Ἑλλάδος ἢ τύψη, ὁ κάλαμος κλπ. β') Ἐκ τῶν ζῴων τῶν ἑλῶν καὶ λιμνῶν ὁ βάτραχος, ὁ πελεκάν, ἡ νῆσσα, ὁ χῆν, ἡ ἀγριόνησσα, ἡ βδέλλα, ὁ ἔγγελυς, κώνωψ ὁ ἀνωφελής, καὶ τινες ἰχθύες τῶν γλυκίων ὑδάτων.

6) Τὸ δ ἄ σ ο ς. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ δάσους. Αἱ ἔκ τῶν δασῶν ὠφέλειαι. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ δάσους. α') Ἐκ τῶν δένδρων τῶν δασῶν τῆς Ἑλλάδος ἢ ἐλάτη, ἡ πεύκη, ἡ δρῦς, ἡ ὀξύα, ἡ πλάτανος, ἡ ἄρκευθος (κέδρος), ἡ καστανέα κλπ. β') Ἐκ τῶν ζῴων τῶν δασῶν τῆς Ἑλλάδος ἢ ἀλώπηξ, ἡ ἔλαφος, ἡ ἰκτίς, ἡ δορκάς, ὁ κάπρος, ὁ λύκος, ἡ πέρδιξ, ἡ τρυγῶν, ἡ γλαυξ, ὁ ἰεραεῖ, ὁ ἀετός, ὁ γυψ, ὁ κόραξ, ἡ ἀηδὼν, ὁ κόκκυξ, ἡ κίσσα ἢ βαλιανοφάγος, ὁ σκολοπάξ (μπεκάτσα), ὁ κόκκυξ κλπ.

7) Ἡ θ ἄ λ α σ σ α. Γενικὴ εἰκὼν τῆς θαλάσσης. Ἡ χρησιμότης αὐτῆς. Ζῶα καὶ φυτὰ τῆς θαλάσσης. α') Ἐκ τῶν φυτῶν τῆς θαλάσσης τὰ φύκη. β') Ἐκ τῶν ζῴων τῆς θαλάσσης ἢ τρίγλη (μπαρμποῦνι), ὁ λάβραξ, ὁ σκόμβρος, χρύσοφρος ὁ κοινὸς (τσιπούρα), μελάνουρος ὁ κοινὸς, ὁ κέφαλος, ἡ συναγρίς, ὁ ὀρφῶς, ἡ σαρδίνη, ἡ γλώσσα, ἡ φώκη, ὁ ἀστακός, ἡ σηπία, ὁ ὀκτάπους, ἡ τευθίς (καλαμάρι) μυτίλος ὁ ἐδώδιμος (μύδι), τὸ ὄστρεον (στρεῖδι), ὁ καρχαρίας, ὁ δελφίν, ὁ λάρος, ὁ σπόγγος, τὸ κοράλλιον κλπ.

Β. Τὰ κυριώτερα τῶν ὀρυκτῶν καὶ πετρωμάτων τῆς Ἑλλάδος οἷον ὁ κοινὸς ἀσβεστόλιθος, τὸ μάρμαρον, ἡ κιμαλία, ὁ χαλκίσις, γύψος ὁ ὑδρομιγής, ὁ μαγνησίτης (λευκόλιθος), ἡ ἀργίλλος, ἡ σμύρις, ὁ αἰμακτός, ὁ σιδηρός, (σιδηροπυρίτης, αἰματίτης) ὁ ἄργυρος, ὁ μόλυβδος (γαληνίτης) τὸ θεῖον, οἱ γαιάνθρακες κλπ.

ΣΗΜ. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναγραφομένης ὕλης τὸ ἥμισυ τῶν γνωστοτέρων καὶ ἤτιον γνωστῶν εἰς ἕκαστον τόπον ζῴων, φυτῶν καὶ ὀρυκτῶν διδάσκεται τὸ πρῶτον ἔτος τῆς συνδιδασκαλίας, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ τὸ δεύτερον ἔτος. Ἀνεγράφη δ' ἀφθονώτερον πως ἡ ὕλη, ἵνα ὁ διδάσκαλος ἐκλέγη ἕκασταχοῦ τὴν καταλληλοτέραν. Ἀλλὰ καὶ μὴ ἀναγραφομένη ἐν τῷ προγράμματι ὕλην καὶ ὑπάρχουσαν ἐν τῷ τόπῳ δύναται νὰ διδάσκη ὁ διδάσκαλος.

Ε' και Σ' τάξεις.

(Πρώτον έτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ο φυτικός κόσμος ξένων χωρών.

1) Αί θερμαί χωράι της γής. Γενική εικών θερμών χωρών. Εικών έρήμων. Φυτά των θερμών χωρών. Έκ των φυτών των θερμών χωρών ό φοϊνιξ, τó σακχαροκάλαμον, ή ίνδική συκή (φραγκοσυκιά) ή κοφέα, τó ίνδικόν, ή κιγγόνη (δένδρον της Κίννας), ή όρυζα ό εύκάλυπτος, τó πέπερι κλπ.

2) Ευκράτος ζώνη. Γενική εικών ευκράτου ζώνης. Φυτά ευκράτου ζώνης μη συνήθη έν Ελλάδαδι.

3) Ή ψυχρά ζώνη. Εικών ψυχράς ζώνης. Φυτά ψυχράς ζώνης τά βρούα, οί λειχήνες.

Β'. Τό βασιλείον των φυτών.

1) Γενικά χαρακτηριστικά των φυτών. Διαίρεσις αυτών.

2) Τό φυτόν. Αί ρίζαι αυτού. Είδη ριζών. Χρησιμότης των ριζών. Ό βλαστός. Τά μέρη αυτού. Οί όφθαλμοί. Είδη όφθαλμών. Τά φύλλα. Είδη φύλλων. Ή χρησιμότης των φύλλων. Τά άνθη. Είδη άνθέων. Τά μέρη του άνθους. Χρησιμότης αυτών. Ό καρπός. Είδη καρπών. Ή χρησιμότης των καρπών. Τρόποι πολλαπλασιασμού των φυτών.

3) Τά δένδρα. Ή χρησιμότης αυτών καθόλου. Τά όπωροφόρα δένδρα. Αί συνηθέστεραι ασθένειαι των έν τῷ τόπῳ όπωροφόρων δένδρων και τά βλαβερά έντομα. Έγχειντρισιμός και ένσφαλισμός. Ή καλλιέργεια των όπωροφόρων δένδρων έν Ελλάδαδι και άλλαχού.

4) Καλλωπιστικά φυτά. Είδη αυτών και χρησιμότης. Ασθένειαι και βλαβερά έντομα. Ή άνθοκομία έν Ελλάδαδι και άλλαχού. Καλλιέργεια άνθέων έν τῷ κήπῳ. (ιδίως διὰ τά θήλεα).

5) Τά λαχανικά. Είδη λαχανικών. Ή χρησιμότης των λαχανικών. Ασθένειαι και βλαβερά έντομα. Ή λαχανοκομία έν Ελλάδαδι και άλλαχου. Καλλιέργεια λαχανικών έν τῷ κήπῳ (ιδίως διὰ τά θήλεα).

6) Οίδημητριακοί καρποί και τά όσπρια. Χρησιμότης αυτών. Ασθένειαι και βλαβερά φυτά και έντομα. Ή καλλιέργεια τούτων έν Ελλάδαδι και άλλαχού. Καλλιέργεια όσπρίων και δημητριακῶν έν τῷ κήπῳ. (ιδίως διὰ τά άρρενα).

7) Όκαπνός και όβάμβαξ. Ή καλλιέργεια τούτων έν Ελλάδαδι και άλλαχού. Καλλιέργεια τούτων έν τῷ κήπῳ (ιδίως διὰ τά άρρενα).

8) Τά δάση. Τά είδη των δένδρων των δασῶν. Ή

ἐκ τῶν δασῶν ὠφέλεια. Ἐχθροὶ τῶν δασῶν. Ἡ δασοκομία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ.

Γ' Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν τῶν ξένων χωρῶν ὁ χρυσός, ὁ κασσίτερος, τὸ νικέλλιον, τὸ ἀλλουμίνιον, ὁ ψευδάργυρος, ὁ χαλκός.

Ε' καὶ Σ' τὰ ξίς.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Ὁ ζῳικὸς κόσμος ξένων χωρῶν.

1) Αἰθερμαίχωρα ἰερίδια. Γενικὴ εἰκὼν τῶν θερμῶν χωρῶν. Ἐρημοί. Ἐκ τῶν ζῳίων τῶν θερμῶν χωρῶν οἱ πῆθηκοι, ὁ ἐλέφας, ὁ ρινόκερος, ὁ ἵπποπόταμος, ὁ λέων, ἡ τίγρις, ὁ πάνθηρ, ἡ καμηλοπάρδαλις, ἡ κάμηλος, ἡ καγκουρά, ὁ κροκόδειλος, ὁ βόας, ὁ κροταλίαις, οἱ ψιττακοί, ὁ ταῶς, ἡ στρουθοκάμηλος κλπ.

2) Ἡ ἐκκρατορὶς ζῶν. Γενικὴ εἰκὼν εὐκράτου ζώνης. Ζῶα τῆς εὐκράτου ζώνης μὴ συνήθη ἐν Ἑλλάδι.

3) Αἰψυχραίχωρα ἰερίδια. Εἰκὼν τῶν ψυχρῶν χωρῶν. Ἐκ τῶν ζῳίων τῶν ψυχρῶν χωρῶν ὁ τάρανδος, ἡ λευκὴ ἄρκτος, ἡ ἱετίς (σαμούριον).

4) Ἡ ὁρμητικὴ. Γενικὴ εἰκὼν τῆς θαλάσσης. Ζῶα τῆς θαλάσσης μὴ συνήθη ἐν Ἑλλάδι ἢ φάλαινα, ὁ γάδος, ἡ ἀρίγχη κλπ.

Β'. Τὸ βασιλείον τῶν ζῳίων.

1) Γενικὰ γνωρίσματα τῶν ζῳίων. Σπονδυλωτὰ καὶ ἀσπόνδυλα ζῶα. Γενικὰ γνωρίσματα τῶν σπονδυλωτῶν.

2) Ἐκ τῶν σπονδυλωτῶν α') θηλαστικά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν θηλαστικῶν. Ἡ χρησιμότης πολλῶν θηλαστικῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ κτηνοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ β') Τὰ πτηνά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν πτηνῶν. Κατασκευὴ τοῦ σώματος τῶν πτηνῶν καὶ ἐφοδία αὐτῶν πρὸς πτήσιν. Ἡ πτηνοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Πτηνοτροφία ἐν τῷ κήπῳ τοῦ σχολείου γ') βάρχοι δ') Τὰ ἑρπετά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἑρπετῶν. Τὰ δηλητηριώδη ἑρπετά. Τὰ προχειρότερα φάρμακα κατὰ τῆς δόξης δηλητηριωδῶν ὄψεων ε') Οἱ ἰχθύες. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἰχθύων. Προσαρμογὴ τοῦ σώματος τῶν ἰχθύων πρὸς τὸ ζῆν ἐν τῷ ὕδατι καὶ πρὸς τὸ κινεῖσθαι ἐν αὐτῷ. Χρησιμότης τῶν ἰχθύων. Ἡ ἰχθυοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Ἀνατροφή ἰχθύων ἐν τῷ σχολείῳ.

3) Ἐκ τῶν ἀσπόνδυλων α') Τὰ ἔντομα. Κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἐντόμων. Ὁφέλιμα καὶ βλαβερὰ τῷ ἄνθρωπῳ ἔντομα. Οἱ ἀνωφελεῖς κῶνιπες. Ἡ μελισσοκομία καὶ βομβυχοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Μελισσοκομία

καὶ βομβυκοτροφία ἐν τῷ σχολείῳ (Τὸ δεύτερον ἰδίως διὰ τὰ θήλαα). β') Τὰ κοιλεντερωτά. Εἶδη τούτων. Ἡ ἀλιεία τῶν σπόγγων. Ἡ ἀλιεία καὶ κατεργασία τῶν κοραλλίων.

4) Ὁ ἄ ν θ ρ ω π ο ς. Τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Τὰ ὀστέα καὶ οἱ μύες τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ σπουδαιότης τῆς τονώσεως τῶν μυῶν. Ὁ ἐγκέφαλος καὶ τὰ νεῦρα. Αἴτια ἐξασθενήσεως τῶν νεύρων καὶ μέσα τονώσεως αὐτῶν. Τὰ αἰσθητήρια ὄργανα. Τὰ σπουδαιότερα τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀφθαλμῶν. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κορμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ἐν αὐτῷ ὄργανα. Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ πέψις καὶ τὰ πεπτικὰ ὄργανα. Ὀλίγα περὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀδόντων καὶ τοῦ στομάχου. Ἀπομύζησις τῶν τροφῶν καὶ ἐκκρίσεις τῶν ἀγρήστων. Ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος. Τὰ ὄργανα τῆς κυκλοφορίας. Ἡ ἀναπνοή. Ἡ σπουδαιότης τοῦ καθαροῦ ἀέρος. Ζωική θερμότης. Ἄδηλος διαπνοή. Τὸ δέρμα καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς καθαριότητος αὐτοῦ.

Γ'. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν τῶν ξένων χωρῶν τὸ ἄλας, οἱ λιθάνθρακες, οἱ πολύτιμοι λίθοι, τὸ πετρέλαιον, ὁ ὑδράργυρος, ὁ λευκόχρυσος κλπ.

ΣΗΜ. Ἡ ὕλη τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἀνεγράφη γενικῶς ἀφθονωτέρα τοῦ δέοντος, ἵνα δύναται νὰ ἐκλέγη τὰ γνωστότερα κατὰ τύπους ὁ διδάσκαλος.

ΦΥΣΙΚΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΗΜΕΙΑ

Ε' και Σ' τάξις.

(Πρώτον έτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Έκ τής φυσικής πειραματικής :

1) Διστολή τών σωμάτων υπό τής θερμότητος. Θερμόμετρα. Άνωμαλία τοῦ ὕδατος. Τήξις τών σωμάτων, βρασμός, ἐξέτμισις, ὑγροποίησις τών ἀτμῶν, ἀπόσταξις, πήξις. Ὑδατώδη μετέωρα (θύγλη, νέφος, βροχή, δρόσος, πάχνη, χιών, χάλαζα, άνεμοί).

Έλαστική δύναμις τών ἀτμῶν. Άτμομηχαναί.

Πηγαι θερμότητος. Διάδοσις τής θερμότητος δι' ἀκτινοβολίας καὶ δι' ἀγωγιμότητος. Εξθερμαγωγὰ καὶ δυσθερμαγωγὰ σώματα. Άνακλαστική καὶ ἀπορροφητική τής θερμότητος δύναμις τών σωμάτων.

2) Ἰσοροπία στερεῶν σωμάτων.

3) Μογγός, στατήρ, ζυγός, πλάστιγγε, τροχαλία. Τὸ ἐκρημέ. Έφαρμογή αὐτοῦ ἐν οἷς ὥρολογίοις.

4) Παραγωγή, διάδοσις καὶ ταχύτης τοῦ ἤχου.

Ἦχὼ καὶ ἀντήχησις. Φωνογράφος.

5) Σώματα αὐτόφωτα καὶ ἑτερόφωτα, διαφανῆ, σκιερά. Διάδοσις, ταχύτης καὶ έντασις τοῦ φωτός. Αἷτια ἐξασθενήσεως.

Άνάκλασις τοῦ φωτός, κάτοπτρα ἐπίπεδα καὶ σφαιρικά. Διάθλασις τοῦ φωτός.

Άμφίκοιλοι καὶ ἀμφίκυρτοι φακοί.

Άνάλυσις τοῦ ἡλιακοῦ φωτός. Οὐράνιον τόξον.

Β'. Έκ τής χημείας :

1) Ὁ άνθραξ. Φυσικοὶ καὶ τεχνητοὶ άνθρακες. Άδάμας, πίσσα, πετρέλειον, φωταέριον, βενζίνη.

2) Ὁ φωσφόρος. Κατασκευὴ πυρξείων.

3) Τὸ νίτρον. Κατασκευὴ πυρίτιδος.

4) Αἷ ζυμώσεις. Οἰνοπνευματική ζύμωσις. Τὸ ὄξος.

Ε' και Σ' τάξις.

(Δεύτερον έτος συνδιδασκαλίας).

Α'. Έκ τής φυσικής πειραματικής :

1) Τὰ ὑγρά. Ἰσοροπία τών ὑγρῶν ἐν συγκοινωνοῦσιν ἀγγείοις. Ὑδαγωγεία, ἀναβρυθήρια, ἀρτεσιανὰ φρέατα.

Πίεσις τών ὑγρῶν ἐπὶ τών τοιχωμάτων τών ἀγγείων.

Ὑδραυλικὸς στρόβιλος. Άρχὴ Ἀρχιμήδους. Εἰδικὸν βάρος. ἀραιόμετρα.

Τὸ ὕδωρ ὡς κινητήριος δύναμις. Ὑδρόμυλοι, ὑδροκίνητα μηχανήματα ἐργοστασίων.

2) Ἡ ἀτμόσφαιρα. Πίεσις τῆς ἀτμοσφαιρας. Βαρόμετρα. Οἰνήρσις, σιγύα, σίφων, ὑδραντλία.

Ἀερόστατα.

Ἄρ ὡς κινητήριος δύναμις. Ἀνεμόμυλοι, ἰστιοφόρα πλοῖα.

3) Περὶ μαγνητῶν. Ναυτικὴ πυξίς.

4) Ἡλεκτρισμός. Ἡλεκτρισμός διὰ τριβῆς. Θετικὸς καὶ ἀρνητικὸς ἠλεκτρισμός.

Ἀτμοσφαιρικὸς ἠλεκτρισμός. Ἀστραπή. Ἀλεξιέφρανον.

Δυναμικὸς ἠλεκτρισμός. Ἡλεκτρομαγνήται. Ἡλεκτρικὸι κώδωνες, τηλέγραφος, τηλέφωνον.

Γαλβανοπλαστικὴ.

Β'. Ἐκ τῆς χημείας

1) Τὸ ὕδωρ. Ὑδρογόνον. Ὄξυγόνον. Ρυπτικὰ καὶ ἀρυπτικὰ ὕδατα.

2) Ὄ ἀρ. Ὄξυγόνον, ἄζωτον, ἀνθρακικόν ὀξύ.

3) Τὸ θαλάσσιον ἅλας.

4) Τὸ ἀνθρακικόν κάλιον (πότασσα). Κατασκευὴ σάπωνος.

5) Κατασκευὴ ὑάλου.

6) Ὄξείδωσις τῶν μετάλλων.

Α Ρ Ι Θ Μ Η Τ Ι Κ Η

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένης.

Α' τάξις.

Οἱ ἀριθμοὶ 1—20.

Μέσα αἰσθητοποιήσεως σφίρι, ξυλάρια κλπ.

α') Οἱ ἀριθμοὶ 1—5.

1) Αἰσθητοποιήσεις τῶν ἀριθμῶν 1, 2, 3, 4, 5.

2) Ἀριθμησις ἀνιούσα 1—5.

3) Ἀριθμησις κατιούσα 5—1.

4) Ἀριθμησις ἀνιούσα διὰ προσθέσεως $1+1=2, 2+1=3$

κλπ.

5) Ἀριθμησις κατιούσα δι' ἀφαιρέσεως $5-1=4, 4-1=3$ κλπ.

6) Ἀριθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα διὰ παραλείψεως ἐν τῷ μεταξύ ἀριθμῶν 1, 3, 5 καὶ 5, 3, 1.

7) Εὐρεσις τῶν ἀριθμῶν, οἵτινες κεῖνται μεταξύ τοῦ 1 καὶ 3, τοῦ 2 καὶ 4, τοῦ 3 καὶ 5 κλπ.

8) Ἀνάλυσις τῶν ἀριθμῶν 2, 3, 4 καὶ 5. Σύγκρισις καὶ διαφορά τούτων.

9) Ἀπλᾶ προβλήματα προσθέσεως, ἀφαιρέσεως πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαιρέσεως μεταξύ τῶν ἀριθμῶν τούτων.

10) Γραφὴ τῶν ψηφίων 1—5.

β') Οἱ ἀριθμοὶ 1—10.

1) Αἰσθητοποιήσεις τῶν ἀριθμῶν 6—10.

2) Ἀριθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα 1—10 καὶ 10—1.

3) Ἀριθμησις ἀνιούσα διὰ προσθέσεως καὶ κατιούσα δι' ἀφαιρέσεως ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μέρει.

4) Ἀριθμησις ἀνιούσα διὰ παραλείψεως ἐν τῷ μεταξύ ἀριθμῶν 1, 3, 5, 7, 9 καὶ 1, 4, 7, 10 κλπ.

5) Ἀριθμησις κατιούσα διὰ παραλείψεως ἀριθμῶν 10, 8, 6, 4, 2 καὶ 10, 7, 4, 1 κλπ.

6) Εὐρεσις τῶν ἀριθμῶν, οἵτινες κεῖνται μεταξύ τῶν ἀριθμῶν 2 καὶ 4, 5 καὶ 7, 6 καὶ 8 κλπ.

7) Ἀνάλυσις τῶν ἀριθμῶν 2, 4, 6, 8 καὶ 10 εἰς ἴσους προσθετέους.

8) Ἀνάλυσις καθ' ὅλου τῶν ἀριθμῶν 6—10.

9) Εὐρεσις τοῦ ἀριθμοῦ, ὅστις πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς τοὺς 1—9 ἵνα συντελεσθῇ ὁ ἀριθμὸς 10.

10) Ἐννοια τοῦ ἡμίσεος. Διαίρεισις τῶν ἀριθμῶν 1, 3, 5, 7, 9 εἰς δύο ἴσα μέρη.

11) Ἀπλᾶ προβλήματα προσθέσεως, ἀφαιρέσεως, πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαιρέσεως μεταξύ τῶν ἀριθμῶν 1—10.

12) Τὸ δεκάλεπτον, τὸ πεντάλεπτον, τὸ λεπτόν, τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον.

13) Γραφὴ τῶν ἀριθμῶν 6—10.

γ') Οἱ ἀριθμοὶ 1—20.

1) Αἰσθητοποιήσεις τῶν ἀριθμῶν 11—20.

2) Ἀριθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα τὸ πρῶτον κανονικῶς, ἔπειτα διὰ προσθέσεως καὶ παραλείψεως ἀριθμῶν ὡς ἀνωτέρω.

3) Ἀνάλυσις τῶν ἀριθμῶν 12, 14, 15, 16, 18 καὶ 20 εἰς ἴσους προσθετοὺς.

4) Εὗρεσις τῶν παραγόντων τῶν ἀριθμῶν 4, 6, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 18 καὶ 20.

5) Πρόσθεσις μονοψηφίων, ὧν τὸ ἄθροισμα ὑπερβαίνει τὸ 10, μετ' ἀνάλυσιν τοῦ ἑτέρου τῶν προσθετέων εἰς δύο ἀριθμούς, ὧν ὁ ἕτερος νὰ ἰσῶται τῇ ἀπὸ τοῦ 10 διαφορᾷ τοῦ ἑτέρου προσθετέου π. χ. $8+7=8+2+5$.

6) Ἀφαιρέσεις ἀπὸ διψηφίου μονοψηφίου ἀριθμοῦ τοιούτου, ὥστε ἡ διαφορὰ νὰ εἶνε μονοψήφιος ἀριθμός. Ἀσκήσεις πρὸς ἀνάλυσιν τοῦ ἀφαιρετέου εἰς δύο ἀριθμούς, ὧν ὁ ἕτερος νὰ ἰσῶται τῇ διαφορᾷ τοῦ 10 ἀπὸ τοῦ μειωτέου π. χ. $15-8=15-5-3$.

7) Πολλαπλασιασμός μονοψηφίου ἀριθμοῦ ἐπὶ 2, 3, 4, 5 καὶ 6, δίδων γινόμενον μὴ ὑπερβαῖνον τὸν 20.

8) Διαίρεσις διψηφίου μὴ ὑπερβαίνοντος τὸν 20 διὰ 2, 3, 4, 5 καὶ 6.

9) Εὗρεσις τοῦ ἡμίσεος τῶν ἀριθμῶν 11, 13, 15, 17, 19.

10) Τὸ εἰκοσάλεπτον, τὸ δεκάλεπτον, τὸ πεντάλεπτον,

11) Λύσις προβλημάτων καὶ τῶν τεσσάρων πράξεων προφορικῶς.

12) Γραφὴ τῶν ἀριθμῶν 1—20.

13) Λύσις προβλημάτων γραπτῶς.

Β' τὰξις.

Οἱ ἀριθμοὶ 1—100.

Μέσα αἰσθητοποιήσεως τὸ ἀριθμητήριον, τὸ γαλλικόν μέτρον, τὰ νομίσματα, καὶ ἄλλα πράγματα.

1) Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—20.

2) Σχηματισμός τῆς πρώτης ἑκατοντάδος, πρῶτον ἐκ δεκάδων καὶ ἔπειτα ἐκ πεντάδων. Αἰσθητοποιήσεις τῶν ἀριθμῶν 20, 30, 40, 50, 60 κλπ. διὰ δεκάδων καὶ πεντάδων.

3) Ἀριθμησις κατὰ δεκάδας καὶ πεντάδας ἀνιούσα καὶ κατιούσα.

4) Ἡ δευτέρα δεκάς: α') ἀριθμησις ἀπὸ τοῦ 11—20 ἀνιούσα καὶ κατιούσα κατὰ σειρὰν καὶ διὰ παραλείψεως ἐν τῷ

μεταξύ αριθμῶν, β') πρόσθεσις καὶ ἀφαιρέσις ἐντὸς τῆς δεκάδος ταύτης, γ') πολλαπλασιασμοὶ τοῦ 2 καὶ 3 ἐπὶ τοὺς ἀριθμοὺς 1—10, δ') αἱ δυνατὰ πλήρεις διαιρέσεις τῶν ἀριθμῶν 20—30 διὰ τῶν ἀριθμῶν 1—10, ε') γραφὴ τῶν ἀριθμῶν 1—30 καὶ λύσις προβλημάτων γραπτῶς.

5) Ἡ τετάρτη δεκάς καὶ αἱ ἐφεξῆς μέχρι τῆς δεκάτης, ὡς ἀνωτέρω.

6) Πρόσθεσις ἀριθμῶν, ἐχόντων δεκάδας καὶ μονάδας, εἰς καθαρὰς δεκάδας καὶ τανάπαλιν.

7) Πρόσθεσις ἀριθμοῦ ἔχοντος δεκάδας καὶ μονάδας, εἰς ἀριθμὸν ἔχοντα ὡσαύτως δεκάδας καὶ μονάδας ($15+14=15+10+4=$). Ἀνάλυσις τῶν μονάδων τοῦ ἐνὸς, ὅταν αὗται μετὰ τῶν μονάδων τοῦ ἄλλου ἀποτελῶσιν ἀριθμὸν μεγαλύτερον τῆς δεκάδος, εἰς δύο ἀριθμούς, ὧν ὁ ἕτερος μετὰ τῶν μονάδων τοῦ πρώτου προσθετέου ἀποτελεῖ δεκάδα, ὡς $17+18=17+10+8=17+10+3+5$.

8) Ὁ πίναξ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ.

9) Αἱ δυνατὰ πλήρεις διαιρέσεις τῶν ἀριθμῶν 1—100 διὰ τῶν ἀριθμῶν 1—10.

10) Λύσις διαφόρων προβλημάτων καὶ τῶν τεσσάρων πράξεων, ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 1—100, προφορικῶς καὶ γραπτῶς.

11) Τὰ κλάσματα $1/2$, $1/4$ καὶ $1/5$.

12) Ἀσκήσεις προφορικαὶ πρὸς εὑρεσιν τοῦ $1/2$, τοῦ $1/4$, τοῦ $1/5$ τῶν ἀριθμῶν 1—100.

13) Ἡ δραχμή, τὸ πεντηκοντάλεπτον, τὸ εἰκοσίλεπτον, τὸ δεκάλεπτον, τὸ πεντάλεπτον, τὸ λεπτόν τὸ 100δραχμον, τὸ 25δραχμον, τὸ 10δραχμον, τὸ 5δραχμον. Τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον, τὸ ὑφεκτόμετρον.

Γ' τάξις.

Οἱ ἀριθμοὶ 1—1000.

1) Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—100.

2) Σχηματισμὸς τῆς πρώτης χιλιάδος ἐξ ἑκατοντάδων καὶ πενηκοντάδων. Γραφὴ καὶ ἀνάγνωσις τῶν ἀριθμῶν.

3) Αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἐν τῇ δευτέρᾳ ἑκατοντάδι : α') ἀριθμησις ἀνιοῦσα καὶ κατιοῦσα πρῶτον κατὰ δεκάδας καὶ ἔπειτα κατὰ πεντάδας καὶ μονάδας, β') πρόσθεσις καὶ ἀφαιρέσις οἰωνδήποτε ἀριθμῶν, γ') εὑρεσις τῶν παραγόντων διαφόρων ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 100—200, δ') πολλαπλασιασμὸς ἀριθμῶν διδόντων γινόμενον οὐχὶ ἀνώτερον τοῦ 200 καὶ διαιρέσις τοῦ 200 καὶ τῶν μικροτέρων αὐτοῦ ἀριθμῶν, πρῶτον διὰ μονοψηφίου καὶ ἔπειτα διὰ διψηφίου ἀριθμοῦ, ε') λύσις διαφόρων προβλημάτων προφορικῶς καὶ γραπτῶς.

4) Ἡ τρίτη μέχρι τῆς δεκάτης ἑκατοντάδος, ὡς ἀνωτέρω.

5) Πολλαπλασιασμός και διαίρεσις ἀριθμῶν διὰ τοῦ 10 καὶ 100.

6) Εὐρεσις τῶν παραγόντων διαφορῶν ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 200—1000.

7) Ἡ ἔννοια τοῦ $1/2$, $1/4$, $1/5$ καὶ $1/10$.

8) Προφορικαὶ ἀσκήσεις πρὸς εὐρεσιν τοῦ $1/2$, τοῦ $1/4$ τοῦ $1/5$ καὶ τοῦ $1/10$ διαφορῶν ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 1—1000.

9) Τὸ χιλιόδραχμον, τὸ πεντακοσιόδραχμον, τὸ 100δραχμον, ἡ δραχμὴ κλπ. Τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον, τὸ ὑφεκατόμετρον, τὸ χιλιοστὸν τοῦ μέτρον.

Δ' τὰ ξίς.

Οἱ ἄνω τοῦ 100 ἀριθμοὶ καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν πράξεις.

1) Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—1000 καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν πράξεων.

2) Ἐννοια πολυψηφίων ἀριθμῶν καὶ γραφὴ καὶ ἀπαγγελία αὐτῶν. Ἀνάλυσις πολυψηφίων ἀριθμῶν εἰς χιλιάδας, ἑκατοντάδας, δεκάδας καὶ μονάδας, εἰς χιλιάδας καὶ μονάδας, εἰς ἑκατοντάδας καὶ μονάδας, εἰς δεκάδας καὶ μονάδας.

3) Οἱ δεκαδικοὶ ἀριθμοὶ. Ἀπαγγελία καὶ γραφὴ τούτων. Μετακίνησις ὑποδιαστολῆς. Προσθήκῃ μηδενικῶν εἰς τὰ δεξιά. Πρῶσθεις, ἀφαίρεσις, πολλαπλασιασμός καὶ διαίρεσις δεκαδικῶν.

4) Αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς ἐπὶ ἀκεραίων καὶ δεκαδικῶν ἀριθμῶν.

5) Λύσις διαφορῶν προβλημάτων.

Ε' τὰ ξίς.

1) Εὐθεῖα καὶ ἀντίστροφος σχέσις ποσῶν. Λύσις προβλημάτων διὰ τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα.

2) Οἱ συμμιγεῖς ἀριθμοί, α') τὰ νομίσματα, β') τὰ μέτρα, γ') τὰ σταθμά, δ') ὁ χρόνος. Τροπὴ ἀνωτέρων εἰδῶν εἰς κατώτερα. Λύσις προβλημάτων, οἷα τὰ παρουσιαζόμενα εἰς τὸν κατ' ἡμέραν βίον.

3) Τροπὴ ἑλληνικῶν νομισμάτων εἰς ἀγγλικά, ἀμερικανικά, γερμανικά, ρωσικά, τουρκικά κλπ. Τροπὴ γαλλικῶν μέτρων εἰς πήχεις καὶ τανάπαλιν. Τροπὴ τετραγωνικῶν γαλλικῶν μέτρων εἰς τετραγωνικοὺς τεκτονικοὺς πήχεις καὶ τανάπαλιν.

4) Τὰ κλάσματα. Αἰσθητοποίησις τούτων. Σύγκρισις κλασματικῶν μονάδων πρὸς ἀλλήλας. Γραφὴ τῶν κλασμάτων.

5) Ὁμώνυμα κλάσματα, ἑτερόνυμα, γνήσια, καταχρηστικά.

- 6) Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις ὁμώνυμων κλασμάτων.
- 7) Τροπή ἑτερώνυμων κλασμάτων εἰς ὁμώνυμα καὶ πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις τούτων.
- 8) Ἐξαγωγή ἀκεραίων μονάδων ἐκ καταχρηστικῶν κλασμάτων. Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις μικτῶν.
- 9) Πολλαπλασιασμός καὶ διαίρεσις κλασμάτων.
- 10) Τροπή κοινῶν κλασμάτων εἰς δεκαδικὰ καὶ δεκαδικῶν εἰς κοινά.
- 11) Ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς λύσιν προβλημάτων λαμβανομένων ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

ζ' τὰ ξίς.

- 1) Ἀπλὴ καὶ σύνθετος μέθοδος τῶν τριῶν. Λύσις προβλημάτων.
- 2) Χρησιμοποίησις κεφαλαίων. Δάνεια ἐπὶ τόκῳ. Εὐρέσις τοῦ τόκου ἐτῶν, μηνῶν, ἡμερῶν. Εὐρέσις τοῦ ἐπιτοκίου, τοῦ κεφαλαίου, τοῦ χρόνου.
- 3) Προεξοφλήσις δανείων. Μέθοδος ὑφαίρεσεως.
- 4) Χρησιμοποίησις κεφαλαίων εἰς τὸ ἐμπόριον. Μέθοδος τῆς ἑταιρείας. Λύσις προβλημάτων.
- 5) Μέθοδος τῆς μίξεως. Λύσις προβλημάτων.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκόμενας.

Γ' καὶ Δ' τὰ ξίς.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Οἱ ἀριθμοὶ 1—1000.

- 1) Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—100.
- 2) Σχηματισμός τῆς πρώτης χιλιάδος ἐξ ἑκατοντάδων καὶ πεντηκοντάδων. Γραφή καὶ ἀνάγνωσις τῶν ἀριθμῶν τούτων.
- 3) Αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἐν τῇ δευτέρᾳ ἑκατοντάδι : α') ἀριθμησις ἀνωῦσα καὶ κατωῦσα πρώτων κατὰ δεκάδας καὶ ἔπειτα κατὰ πεντάδας καὶ μονάδας· γραφή τῶν ἀριθμῶν β') πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις οἰωνδήποτε ἀριθμῶν, γ') εὐρέσις τῶν παραγόντων διαφορῶν ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 100—200, δ') πολλαπλασιασμός ἀριθμῶν διδόντων γινόμενον οὐχ ἀνώτερον τοῦ 200 καὶ διαίρεσις τοῦ 200 καὶ τῶν μικροτέρων αὐτοῦ ἀριθμῶν, πρώτων διὰ μονοψηφίου καὶ ἔπειτα διὰ διψηφίου ἀριθμοῦ, ε') λύσις διαφορῶν προβλημάτων προφορικῶς καὶ γραπτῶς.
- 4) Ἡ τρίτη μέχρι τῆς δεκάτης ἑκατοντάδος, ὡς ἀνωτέρω.
- 5) Πολλαπλασιασμός καὶ διαίρεσις ἀριθμῶν διὰ τοῦ 10 καὶ 100.

6) Τὸ χιλιόδραχμον, τὸ πεντακοσιόδραχμον, τὸ ἑκατοντάδραχμον, ἢ δραχμὴ κλπ. Τὸ μέτρον, τὸ υποδεκάμετρον, τὸ ὑφεκατόμετρον, τὸ χιλιοστὸν τοῦ μέτρου.

β') Οἱ δεκαδικοὶ ἀριθμοί.

1) Ἀπαγγελία καὶ γραφὴ δεκαδικῶν ἀριθμῶν. Μετακινήσεις τῆς ὑποδιαστολῆς. Προσθήκη μηδενικῶν εἰς τὰ δεξιὰ ἀριθμοῦ δεκαδικοῦ. Πρόσθεσις, ἀφαίρεσις, πολλαπλασιασμός καὶ διαίρεσις δεκαδικῶν.

γ') Οἱ ἄνω τοῦ 1000 ἀριθμοί.

1) Ἐννοια πολυψηφίου ἀριθμοῦ καὶ γραφὴ καὶ ἀπαγγελία αὐτοῦ.

2) Ἀνάλυσις πολυψηφίων ἀριθμῶν εἰς χιλιάδας, ἑκατοντάδας, δεκάδας καὶ μονάδας.

3) Αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς ἐπὶ ἀριθμῶν ἀκεραίων καὶ δεκαδικῶν.

4) Λύσις διαφορῶν προβλημάτων.

Γ' καὶ Δ' τὰ ξίς.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

α') Οἱ ἀριθμοὶ 1—1000.

1) Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—100.

2) Σχηματισμός τῆς πρώτης χιλιάδος ἐξ ἑκατοντάδων καὶ ἐκ πεντηκοντάδων. Γραφὴ καὶ ἀνάγνωσις τῶν ἀριθμῶν τούτων.

3) Αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἐν τῇ δευτέρᾳ ἑκατοντάδι, α') ἀριθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα, πρῶτον κατὰ δεκάδας καὶ ἔπειτα κατὰ πεντάδας, μονάδας κλπ. Γραφὴ τῶν ἀριθμῶν, β') πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις οἰωνδήποτε ἀριθμῶν, γ') εὑρεσις τῶν παραγόντων διαφορῶν ἀριθμῶν, ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 100—200, πολλαπλασιασμός ἀριθμῶν διδόντων γινόμενόν κατώτερον τοῦ 200 καὶ διαίρεσις τοῦ 200 καὶ τῶν μικροτέρων αὐτοῦ ἀριθμῶν, πρῶτον διὰ μονοψηφίου καὶ ἔπειτα διὰ διψηφίου ἀριθμοῦ, ε') πολλαπλασιασμός τῶν ἀριθμῶν 12, 14, 16, 18 καὶ 20 ἐπὶ 1—9, ς') λύσις διαφορῶν προβλημάτων ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 1—200 προφορικῶς καὶ γραπτῶς.

4) Ἡ τρίτη μέχρι τῆς δεκάτης ἑκατοντάδος, ὡς ἀνωτέρω.

5) Εὑρεσις τῶν παραγόντων διαφορῶν ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 200—1000.

6) Τὸ χιλιόδραχμον, τὸ πεντακοσιόδραχμον, τὸ ἑκατοντάδραχμον, ἢ δραχμὴ, τὸ δεκάλεπτον, τὸ λεπτόν. Τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον, τὸ ὑφεκατόμετρον, τὸ χιλιοστὸν τοῦ μέτρου.

β') Οἱ ἄνω τοῦ 1000 ἀριθμοί.

1) Ἐννοια πολυψηφίων ἀριθμῶν καὶ γραφὴ καὶ ἀπαγγελ-

λία αὐτῶν. Ἀνάλυσις πολυψηφίων ἀριθμῶν εἰς χιλιάδας ἑκατοντάδας, δεκάδας καὶ μονάδας.

2) Αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν τούτων.

3) Λύσεις διαφόρων προβλημάτων.

γ') Κλασματικοὶ ἀριθμοί.

1) Ἐννοια τοῦ κλάσματος. Αἰσθητοποίησις κλασμάτων. Γραφή κλασμάτων. Ὁμώνυμα, ἑτερόνυμα, γνήσια καταχρηστικά κλάσματα. Ἐξαγωγή ἀκεραίων μονάδων ἐκ καταχρηστικῶν κλασμάτων.

Ε' καὶ Σ' τὰξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1) Ἀπλῆ μέθοδος τῶν τριῶν. Εὐθεῖα καὶ ἀντίστροφος σχέσις ποσῶν. Λύσις προβλημάτων διὰ τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα.

2) Τὰ κλάσματα: ἐπανάληψις τῶν δεδιδασχμένων.

3) Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις ὁμωνύμων κλασμάτων.

4) Τροπὴ ἑτερονύμων κλασμάτων εἰς ὁμώνυμα, πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις τούτων.

5) Ἐξαγωγή ἀκεραίων μονάδων ἐκ καταχρηστικῶν κλασμάτων. Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις μικτῶν.

6) Πολλαπλασιασμός καὶ διαίρεσις κλασμάτων.

7) Τροπὴ κοινῶν κλασμάτων εἰς δεκαδικὰ καὶ τάνάπαλιν.

8) Ἀσχολίαι τῶν μαθητῶν εἰς λύσειν προβλημάτων παντοίων, λαμβανομένων ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

9) Σύνθετος μέθοδος. Λύσις ἀπλῶν προβλημάτων.

10) Λύσις ἀπλῶν προβλημάτων τόκου.

Ε' καὶ Σ' τὰξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1) Ἀπλῆ μέθοδος τῶν τριῶν εὐθεῖα καὶ ἀντίστροφος σχέσις ποσῶν. Λύσις προβλημάτων διὰ τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα.

2) Οἱ συμμιγεῖς ἀριθμοί: α') τὰ νομίσματα, β') τὰ μέτρα, γ') τὰ σταθμά, δ') ὁ χρόνος. Τροπὴ ἀνωτέρων εἰδῶν εἰς κατώτερα. Λύσις διαφόρων προβλημάτων, οἷα τὰ παρουσιαζόμενα εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον. Τροπὴ γαλλικῶν μέτρων εἰς πήχεις καὶ τάνάπαλιν. Τροπὴ τετραγωνικῶν μέτρων εἰς τετραγωνικοὺς τεκτονικοὺς πήχεις καὶ τάνάπαλιν. Τροπὴ ἑλληνικῶν νομισμάτων εἰς ἀμερικανικά, γερμανικά, ἀγγλικά κλπ. καὶ τάνάπαλιν.

3) Λύσις ἀπλῶν προβλημάτων ἑταιρείας.

4) Λύσις ἀπλῶν προβλημάτων μίξεως.

5) Λύσις ἀπλῶν προβλημάτων ὑφαιρέσεως.

Γ Ε Ω Μ Ε Τ Ρ Ι Α

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας.

Ε' τάξις.

1) Κύβος. Ἐπιφάνεια τοῦ κύβου. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί, ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν τοῦ κύβου (κατακόρυφοι, ὀριζόντιοι, παράλληλοι). Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ τοῦ τετραγώνου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Περὶμετρος τοῦ τετραγώνου. Εὐθεῖα γραμμὴ, τεθλασμένη, κάθετος, ὀριζοντία. Γωνίαι τοῦ τετραγώνου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ἀριθμὸς ὀρθῶν γωνιῶν τοῦ κύβου. Διέδροι καὶ στερεαὶ γωνίαι τοῦ κύβου, ἀριθμὸς αὐτῶν. Εὐρεσις τοῦ μήκους τῆς γραμμῆς τοῦ τετραγώνου (μέτρα μήκους). Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ τετραγώνου καὶ τοῦ κύβου (μέτρα ἐπιφανείας). Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κύβου (μέτρα ὄγκου). Ἐπιφάνειαι, τετραγωνικὰ καὶ κύβικὰ ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις τετραγώνου καὶ κύβου. Κατασκευὴ κύβου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

2) Ὄρθογωνίον παραλληλεπίπεδον. Ἐπιφάνεια ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί, ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν. Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ καὶ γωνίαι τοῦ ὀρθογωνίου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισις ὀρθογωνίου καὶ τετραγώνου. Ἀριθμὸς τῶν ὀρθῶν γωνιῶν τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Διέδροι καὶ στερεαὶ γωνίαι τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου, ἀριθμὸς αὐτῶν. Σύγκρισις ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου καὶ κύβου. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὀρθογωνίου καὶ τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἐπιφάνεια σχήματος ὀρθογωνίου καὶ ἀντικείμενα σχήματος ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις ὀρθογωνίου καὶ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Κατασκευὴ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

3) Πλάγιον παραλληλεπίπεδον. Ἐπιφάνεια αὐτοῦ, Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί, ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν. Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ τοῦ παραλληλογράμμου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Κεκλιμένη εὐ-

θεΐα. Γωνία τοῦ παραλληλογράμμου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ὁξεΐα καὶ ἀμβλεία γωνία. Μέτρησις γωνιῶν. Σύγκρισις τοῦ παραλληλογράμμου πρὸς τὸ ὀρθογώνιον. Ἀριθμὸς ὀξειῶν καὶ ἀριθμὸς ἀμβλειῶν γωνιῶν τοῦ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Σύγκρισις τοῦ πλαγίου πρὸς τὸ ὀρθογώνιον παραλληλεπίπεδον. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ παραλληλογράμμου καὶ τοῦ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Ἐπιφάνεια σχήματος παραλληλογράμμου καὶ ἀντικείμενα σχήματος πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις παραλληλογράμμου καὶ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Κατασκευὴ πλαγίου παραλληλεπιπέδου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

4. Τριγωνικὴ πυραμὶς. Ἐπιφάνεια αὐτῆς. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Σχῆμα τῶν ἐδρῶν. Εἶδη τριγώνων. Σχέσις τριγώνου καὶ παραλληλογράμμου, ἔχοντος τὴν αὐτὴν βᾶσιν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τῆς πυραμίδος. Σχέσις πυραμίδος καὶ πρίσματος, ἔχοντος τὴν αὐτὴν βᾶσιν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τῆς πυραμίδος. Εἶδη πυραμίδων. Ἀντικείμενα πυραμιδοειδῆ. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις τριγώνων καὶ πυραμίδων. Κατασκευὴ πυραμίδων ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

5) Κόλουρος πυραμὶς. Ἐπιφάνεια αὐτῆς. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Σχῆμα τῶν παραπλευρῶν αὐτῆς ἐπιφανειῶν. Πλευραὶ τοῦ τραπεζίου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισις τραπεζίου καὶ παραλληλογράμμου. Εὐρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ τραπεζίου καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς κολούρου πυραμίδος. Ἰχνογράφησις τραπεζίου καὶ κολούρου πυραμίδος. Κατασκευὴ κολούρου πυραμίδος ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

Στάξις.

1) Κύλινδρος. Κυρτὴ καὶ ἐπίπεδος ἐπιφάνεια αὐτοῦ. Κύκλος. Κέντρον, περιφέρεια, ἀκτίς, διάμετρος, τόξον, χορδὴ, τμήμα, τομεὺς κύκλου. Ἐγγραφή κανονικοῦ πολυγώνου εἰς κύκλον. Εὐρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ κανονικοῦ πολυγώνου. Σχέσις περιμέτρου τοῦ ἐν κύκλῳ ἐγγεγραμμένου κανονικοῦ πολυγώνου, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν ἀξάνεται ἐπ' ἄπειρον καὶ περιφερείας τοῦ αὐτοῦ κύκλου. Σχέσις κυλίνδρου καὶ πρίσματος, ἔχοντος βᾶσιν ἐγγεγραμμένον ἐν τῇ βᾶσει· τοῦ κυλίνδρου πολυγώνον, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν ἀξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Σχέσις περιφερείας πρὸς τὴν διάμετρον. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κύκλου. Εὐρε-

σις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κυλίνδρου. Κυλινδρικά ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰγνογράφησις κύκλου καὶ κυλίνδρου. Κατασκευὴ κυλίνδρου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

2) Κ Ὠ ν ο ς. Κυρτὴ ἐπιφάνεια τοῦ κώνου. Βάσις, κορυφή, ὕψος. Σχέσις κώνου πρὸς πυραμίδα, ἔχουσαν ὕψος μὲν τὸ αὐτό, βάσιν δὲ τὸ ἐγγεγραμμένον ἐν κύκλῳ ἴσῳ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ κώνου κανονικὸν πολυγώνον, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Σχέσις περιμέτρου τοῦ ἐν κύκλῳ ἐγγεγραμμένου κανονικοῦ πολυγώνου, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Σχέσις περιμέτρου τοῦ ἐν κύκλῳ ἐγγεγραμμένου κανονικοῦ πολυγώνου, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον καὶ περιφερείας τοῦ αὐτοῦ κύκλου. Μέτρησις τῆς ἐπιφανείας κύκλου. Μέτρησις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κώνου. Κωνικά ἀντικείμενα. Καταμέτρησις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰγνογράφησις κώνου. Κατασκευὴ κώνου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

3) Κ Ὀ λ ο υ ρ ο ς κ Ὠ ν ο ς. Ἐποπτεία αὐτοῦ. Ἰγνογράφησις κολούρου κώνου. Κατασκευὴ κώνου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

4) Σ φ α ῖ ρ α. Ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας. Τομὴ σφαίρας. Σχήμα τομῆς. Μέγιστος κύκλος τομῆς. Ἡμισφαίριον, κέντρον, ἀκτίς, διάμετρος, ἄξων. Σφαιρικά ἀντικείμενα. Ἰγνογράφησις σφαίρας. Κατασκευὴ σφαίρας ἐκ ξύλου, πηλοῦ κλπ.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας.

Ε' καὶ Σ' τάξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1) Κ Ὑ β ο ς. Ἐπιφάνεια τοῦ κύβου. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν τοῦ κύβου (κατακόρυφοι, ὀριζόντιοι, παράλληλοι). Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ τοῦ τετραγώνου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Περιμέτρος τοῦ τετραγώνου. Εὐθεῖα γραμμὴ, τεθλασμένη, κάθετος, ὀριζοντία. Γωνία τοῦ τετραγώνου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ἀριθμὸς ὀρθῶν γωνιῶν τοῦ κύβου. Διέδροι καὶ στερεαὶ γωνίαι τοῦ κύβου. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Εὗρεσις τοῦ μήκους τῆς γραμμῆς τοῦ τετραγώνου (μέτρα μήκους). Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ τετραγώνου καὶ τοῦ κύβου (μέτρα ἐπιφανείας). Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κύβου (μέτρα ὄγκου). Ἐπιφάνειαι τετραγωνικά καὶ κυβικά ἀντικείμενα. Κατα-

μετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων.

Ἰγνογράφῃς τετραγώνου καὶ κύβου. Κατασκευὴ κύβου ἐκ χονδρῶ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

2) Ὁρθογώνιον παραλληλεπίπεδο ν. Ἐπιφάνεια ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν. Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ καὶ γωνίαι τοῦ ὀρθογωνίου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισις ὀρθογωνίου καὶ τετραγώνου. Ἀριθμὸς τῶν ὀρθῶν γωνιῶν τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Διέδροι καὶ στερεαὶ γωνίαι τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Σύγκρισις ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου καὶ κύβου. Εὐρέσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὀρθογωνίου καὶ τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Εὐρέσις τοῦ ὄγκου τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἐπιφάνεια σχήματος ὀρθογωνίου καὶ ἀντικείμενα σχήματος ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰγνογράφῃς ὀρθογωνίου καὶ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Κατασκευὴ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου ἐκ χονδρῶ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

3) Πλάγιον παραλληλεπίπεδο ν. Ἐπιφάνεια αὐτοῦ. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν. Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ τοῦ παραλληλογράμου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Κεκλιμένη εὐθεΐα. Γωνίαι τοῦ παραλληλογράμου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ὁξεῖα καὶ ἀμβλεῖα γωνία. Μέτρησις γωνιῶν. Σύγκρισις τοῦ παραλληλογράμου πρὸς τὸ ὀρθογώνιον. Ἀριθμὸς ὀξεῖων καὶ ἀριθμὸς ἀμβλειῶν γωνιῶν τοῦ πλαγίου παραλληλεπίπεδου. Σύγκρισις τοῦ πλαγίου πρὸς τὸ ὀρθογώνιον παραλληλεπίπεδον. Εὐρέσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ παραλληλογράμου καὶ τοῦ πλαγίου παραλληλεπίπεδου. Εὐρέσις τοῦ ὄγκου τοῦ πλαγίου παραλληλεπίπεδου. Ἐπιφάνεια σχήματος παραλληλογράμου καὶ ἀντικείμενα σχήματος πλαγίου παραλληλεπίπεδου. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰγνογράφῃς παραλληλογράμου καὶ πλαγίου παραλληλεπίπεδου. Κατασκευὴ πλαγίου παραλληλεπίπεδου ἐκ χονδρῶ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

4) Κύβος. Κέντρον, περιφέρεια, ἀκτίς, διάμετρος, τόξον, χορδὴ, τμήμα, τομεὺς κύκλου. Ἐγγραφή κανονικοῦ πολυγώνου εἰς κύκλον. Εὐρέσις τοῦ ἐμβαδοῦ κανονικοῦ πολυγώνου. Σχέσις περιμέτρου τοῦ ἐν κύκλῳ ἐγγεγραμμένου κανονικοῦ πολυγώνου, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν ἀξάνεται ἐπ' ἀπειρον καὶ περιφερείας τοῦ αὐτοῦ κύκλου. Σχέσις

κυλίνδρου καὶ πρίσματος, ἔχοντας βάσιν ἐγγεγραμμένον ἐν τῇ βάσει τοῦ κυλίνδρου πολύγωνον, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν ἀυξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Σχέσις περιφερείας πρὸς τὴν διάμετρον. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κύκλου. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κυλίνδρου. Κυλινδρικά ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις κύκλου καὶ κυλίνδρου. Κατασκευὴ κυλίνδρου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

Ε' καὶ Σ' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1) Κύβος καὶ ὀρθογώνιον παραλληλεπίπεδον ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

2) Τριγωνικὴ πυραμὶς. Ἐπιφάνεια αὐτῆς. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Σχῆμα τῶν ἐδρῶν. Εἶδη τριγώνων. Σχέσις τριγώνου καὶ παραλληλογράμμου, ἔχοντος τῆς αὐτῆς βάσιν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τῆς πυραμίδος. Σχέσις πυραμίδος καὶ πρίσματος, ἔχοντος τὴν αὐτῆς βάσιν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τῆς πυραμίδος. Εἶδη πυραμίδων. Ἀντικείμενα πυραμιδοειδῆ. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις τριγώνων καὶ πυραμίδων. Κατασκευὴ πυραμίδων ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

Κόλουρος πυραμὶς. Ἐπιφάνεια αὐτῆς. Ἐδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Σχῆμα τῶν παραπλευρῶν αὐτῆς ἐπιφανειῶν. Πλευραὶ τοῦ τραπεζίου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισις τραπεζίου καὶ παραλληλογράμμου. Εὐρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ τραπεζίου καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς κολούρου πυραμίδος. Ἰχνογράφησις τραπεζίου καὶ κολούρου πυραμίδος. Κατασκευὴ κολούρου πυραμίδος ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

3) Κώνος. Κυρτὴ ἐπιφάνεια τοῦ κώνου. Βάσις, κορυφή, ὕψος. Κύκλος, περιφέρεια, ἀκτίς, διάμετρος, τόξον, χορδὴ, τμήμα, τομεύς, κύκλου. Σχέσις κώνου πρὸς πυραμίδα, ἔχουσαν ὕψος μὲν τὸ αὐτό, βάσιν δὲ τὸ ἐγγεγραμμένον ἐν κύκλῳ ἴσῳ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ κώνου κανονικὸν πολύγωνον, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν ἀυξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Σχέσις περιμέτρου τοῦ ἐν κύκλῳ ἐγγεγραμμένου κανονικοῦ πολυγώνου, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν ἀυξάνεται ἐπ' ἄπειρον καὶ περιφερείας τοῦ αὐτοῦ κύκλου. Μέτρησις τῆς ἐπιφανείας κύκλου. Μέτρησις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κώνου. Κωνικά ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις κώνου. Κατασκευὴ κώνου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου πηλοῦ κλπ.

Κόλουρος κώνος. Ἐποπτεία αὐτοῦ. Ἰγνογρά-
φησις κολούρου κώνου. Κατασκευὴ κώνου ἐκ χονδροῦ χάρ-
του, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

4) Σφαιρα. Ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας. Τομὴ σφαί-
ρας. Σχήμα τομῆς. Μέγιστος κύκλος τομῆς. Ἡμισφαίρια,
κέντρον, ἀκτίς, διάμετρος, ἄξων. Σφαιρικά ἀντικείμενα.
Ἰγνογράφησις σφαίρας. Κατασκευὴ σφαίρας ἐκ ξύλου,
πηλοῦ κλπ.

Ι Χ Ν Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Σημ. Κατὰ τὴν προτίμησιν τοῦ διδασκάλου δίδεται πρὸς σιωπηρὰν ἐργασίαν ὕλη ἢ κεχωρισμένως κατὰ τάξεις ἢ ἢ αὐτὴ εἰς ἡνωμένας τάξεις ἀνά δύο.

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας.

Α' τάξις.

Ζωγραφοῦσα ἰχνογραφία. Τὰ παιδιά ζωγραφοῦσιν ἀπὸ μνήμης διὰ τοῦ κονδυλίου, τοῦ μολυβδοκονδύλου, τῆς κιμωλίας, ἀκόμη καὶ διὰ τεμαχίου ἄνθρακος, ἀπλᾶ ἀντικείμενα, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς παραμυθίοις, τῇ ἀναγνώσει, τῇ πατριδογνωσίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν ὡς μαχαίρια, ψαλίδια, δακτυλήθρας, ποτήρια, φιάλας, ὑδρίας, χύτρας, καλάθια, κιβώτια, θύρας, παράθυρα, τραπέζας, καθίσματα, οἰκίας, ναοὺς, καλύβας, δένδρα, ζῶα, καρποὺς καὶ ἄλλα. Ἐὰν δὲ δὲν ἔχωσι τὰ παιδιά σαφῆ τοῦ ἀντικειμένου ἰδέαν, ἐπιδεικνύεται τοῦτο πάλιν εἰς αὐτὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ μαθήματος, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἀρχίσῃ ἡ ἰχνογραφία ἀπομακρύνεται τὸ ἀντικείμενον. Τὰ παιδιά ἀφίνονται ἐλεύθερα νὰ ζωγραφῶσι καὶ ἀντικείμενα τῆς ἀρεσκείας των ἢ σκηναὶς τοῦ βίου, αἵτινες ἐνεποίησαν ἐντύπωσιν εἰς αὐτὰ.

Β' τάξις.

Τὰ παιδιά ἰχνογραφοῦσιν ὡσαύτως ἀπὸ μνήμης ἀντικείμενα ἀπλᾶ, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τῇ πατριδογνωσίᾳ, τῇ ἀναγνώσει καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν, ὡς οἰκίας, ναοὺς, κώδωνας, κωδωνοστάσια, σταυροὺς, γεφύρας, ἀνεμομύλους, σκευὴ καὶ ἐπιπλα τοῦ οἴκου καὶ τοῦ σχολείου, ἐργαλεῖα γεωργῶν, κηπουρῶν, ποιμένων κλπ. καὶ ἄλλα ἀντικείμενα. Τὰ παιδιά καὶ ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἀφίνονται ἐλεύθερα νὰ ἰχνογραφῶσι καὶ ἀντικείμενα τῆς ἀρεσκείας των, ὡς ζῶα, ἀνθρώπους, σκηναὶς τοῦ βίου κλπ.

Γ' τάξις.

Ἰχνογράφησις ἀπὸ φύσεως ἀντικειμένων ἐπιπέδου ἐπιφανείας ἄνευ βάθους καὶ σκιᾶς, προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων καὶ περατουμένων εἰς εὐθείας καὶ καμπύλας γραμμὰς, π. χ. προσόψεων οἰκιῶν, ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων, γεφυρῶν, τροχῶν

ἀμάξης, φύλλων διαφόρων δένδρων, ὕψεων τομῆς διαφόρων καρπῶν κλπ.

Δ' τάξις.

Τὰ παιδιά ἰγνογραφοῦσιν ἀπὸ φύσεως ἀντικείμενα συνθετώτερα, προερχόμενα ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων καὶ ἄνευ ὠσαύτως βάλους καὶ σκιᾶς, ὡς στύλους ἀρχαίων ρυθμῶν, ὕψεις ἀρχαίων οἰκοδομημάτων, ἰχθύς καὶ ἄλλα ζῶα, φύλλα δένδρων, καρπούς, ἄνθη, κέρατα ζῶων, πτηνῶν, πτέρυγας, ράμφη, ὕψεις ἐξοχικῶν οἰκιῶν, ναῶν, καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων κλπ.

Ε' τάξις.

Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἀπεικόνισιν ἀπλῶν σωμάτων προοπτικῆς καὶ μετὰ στοιχειώδους σκιᾶς, προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἥτοι ἰγνογράφησις ἀπὸ φύσεως στερεῶν σωμάτων γεωμετρίας, ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς καὶ γημείας, ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ ἀγγείων, κλάδων δένδρων μετὰ φύλλων, καρπῶν καὶ ἀνθῶν, ζῶων παντοίων κλπ. Ἰγνογράφησις ἔργων πλαστικῆς, κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ.

Ζ' τάξις.

Ἰγνογράφησις ὠσαύτως ἀπὸ φύσεως μορφῶν συνθετωτέρων μετὰ φωτοσκιᾶς, ἥτοι κιβωτίων κλειστῶν, ἡμικλειστῶν καὶ ἀνοικτῶν, θυρῶν καὶ παραθύρων ὠσαύτως, στερεῶν σωμάτων γεωμετρίας, ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς καὶ χημείας, ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ ἀγγείων, κλάδων δένδρων μετὰ φύλλων, ἀνθῶν καὶ καρπῶν, ἰχθύων, πτηνῶν καὶ ἄλλων ζῶων. Ἰγνογράφησις ἔργων πλαστικῆς, κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ. Ἡ ἰγνογραφία ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἔστω μᾶλλον ἀτομική.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας.

Α' καὶ Β' τάξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Ζωγραφοῦσα ἰγνογραφία. Τὰ παιδιά ζωγραφοῦσιν ἀπὸ μνήμης διὰ τοῦ κονδυλίου, τοῦ μολυβδοκονδύλου, τῆς κιμωλίας, ἀκόμη δὲ καὶ διὰ τεμαχίου ἄνθρακος, ἀπλᾶ ἀντι-

καίμενα,περί ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς παραμυθίοις,τῇ ἀναγνώσει, τῇ πατριδογνωσίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν, ὡς μαχαίρια, ψαλλίδια, δακτυλῆθρας, καλάθια, κιβώτια, θύρας, παράθυρα, τραπέζας, καθίσματα, οἰκίας, ναοὺς, καλύβας, δένδρα, ζῶα, καρπούς, ἐργαλεῖα κηπουρῶν, γεωργῶν, ποιμένων καὶ ἄλλα. Ἐὰν δὲ δὲν ἔχωσι τὰ παιδία σαφῆ τοῦ ἀντικειμένου ἰδέαν, ἐπιδεικνύεται τὸ ἀντικείμενον πάλιν εἰς αὐτὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ μαθήματος, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἀρχίση ἡ ἰχνογραφία ἀπομακρύνεται τοῦτο. Τὰ παιδία ἀφίνονται ἐλεύθερα νὰ ζωγραφῶσι καὶ ἀντικείμενα τῆς ἀρεσκείας των ἢ σκηνὰς τοῦ βίου, αἵτινες ἐνεποίησαν ἐντύπωσιν εἰς αὐτά.

Α' καὶ Β' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Τὰ παιδία ἰχνογραφοῦσιν ὡσαύτως ἀπὸ μνήμης ἀντικείμενα ἀπλᾶ, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς παραμυθίοις, τῇ πατριδογνωσίᾳ, τῇ ἀναγνώσει καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν, ὡς ποτήρια, φιάλας, θύρας, οἰκίας, ναοὺς, κώδωνας, κωδωνοστάσια, χύτρας, σταυροὺς, γεφύρας, ἀνεμομύλους, σκευῆ, καὶ ἐπιπλα τοῦ οἴκου καὶ τοῦ σχολείου, ἐργαλεῖα γεωργῶν, κηπουρῶν, ποιμένων κλπ. καὶ ἄλλα ἀντικείμενα. Ἐὰν δὲ δὲν ἔχωσι τὰ παιδία σαφῆ τοῦ ἀντικειμένου ἰδέαν, ἐπιδεικνύεται τοῦτο πάλιν εἰς αὐτὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ μαθήματος, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἀρχίση ἡ ἰχνογραφία ἀπομακρύνεται τὸ ἀντικείμενον. Τὰ παιδία ἀφίνονται ἐλεύθερα νὰ ἰχνογραφοῦσι καὶ ἀντικείμενα τῆς ἀρεσκείας των, ὡς ζῶα, ἀνθρώπους, σκηνὰς τοῦ βίου κλπ.

Γ' καὶ Δ' τάξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Ἰχνογράφησις ἀπὸ φύσεως ἀντικειμένων ἐπιπέδου ἐπιφανείας, ἀνευ βάθους καὶ σκιᾶς, προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων καὶ περατουμένων εἰς εὐθείας καὶ καμπύλας γραμμὰς π.χ. προσόψεων οἰκιῶν, ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων, στύλων ἀρχαίων ρυθμῶν, ὕψων ἀρχαίων οἰκοδομημάτων, γεφυρῶν, τροχῶν ἀμάξης, φύλλων διαφόρων δένδρων, ἀνθέων, ὕψους τομῆς διαφόρων καρπῶν κλπ.

Γ' καὶ Δ' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Τὰ παιδία ἰχνογραφοῦσιν ἀπὸ φύσεως ἀντικείμενα ἐπιπέδου ἐπιφανείας, προερχόμενα ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλ-

λων μαθημάτων και περατούμενα εις εϋθείας και καμπύλας γραμμὰς άνευ ώσαύτως βάθους και σκιᾶς, ώς στύλους αρχαίων ρυθμῶν, ὄψεις αρχαίων οἰκοδομημάτων, ἰχθῦς και ἄλλα ζῶα, φύλλα δένδρων, καρπούς, ἄνθη, κέρατα ζῶων, πόδας πτηνῶν, πτέρυγας, ράμφη, ὄψεις ἐξοχικῶν οἰκιῶν, ναῶν και ἄλλων οἰκοδομημάτων κλπ.

Ε' και Σ' τὰξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Εἰσαγωγή εις τὴν ἀπεικόνισιν ἀπλῶν σωμάτων προοπτικῶς και μετὰ στοιχειώδους κατ' ἀρχὰς σκιᾶς, εἶτα δὲ μετὰ φωτοσκιᾶς, προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων. ἤτοι ἰχνογράφησις ἀπὸ φύσεως στερεῶν σωμάτων γεωμετρίας, ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς και χημείας, αρχαίων οἰκοδομημάτων και ἀγγείων, κλάδων δένδρων μετὰ φύλλων, καρπῶν, ἀνθέων, ζῶων παντοίων κλπ. Ἰχνογράφησις ἔργων πλαστικῆς κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ. Ἡ ἰχνογραφία ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἔστω και ἀτομική.

Ε' και Σ' τὰξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Εἰσαγωγή εις τὴν ἀπεικόνισιν ἀπλῶν σωμάτων προοπτικῶς και μετὰ στοιχειώδους κατ' ἀρχὰς σκιᾶς, βραδύτερον δὲ και μετὰ φωτοσκιᾶς, προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων, ὡς στερεῶν σωμάτων γεωμετρίας, ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς και χημείας, αρχαίων οἰκοδομημάτων και ἀγγείων, κλάδων δένδρων μετὰ φύλλων, ἀνθέων και καρπῶν, ἰχθύων και πτηνῶν και ἄλλων ζῶων. Ἰχνογράφησις ἔργων πλαστικῆς κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ. Ἡ ἰχνογραφία ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἔστω και ἀτομική.

Κ Α Λ Λ Ι Γ Ρ Α Φ Ι Α

Σημ. Κατὰ τὴν προτίμησιν τοῦ διδασκάλου δίδεται πρὸς σιωπηρὰν ἐργασίαν ὕλη ἢ κεχωρισμένως κατὰ τάξεις ἢ ἡ αὐτὴ εἰς ἠνωμένας τάξεις ἀνά δύο.

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας.

Β' τάξεις.

1) Γραφὴ τῶν γραμμάτων τῆς μικρᾶς ἀλφαβήτου κατὰ τὴν γενετικὴν αὐτῶν σειρὰν ἤτοι :

ι π υ ν ω μ ο α
ο ρ ρ ω δ δ ε θ
λ λ γ χ ν ψ ζ
ζ σ.

προηγουμένων ἐκάστοτε τῶν ἀναγκαίων πρὸς γραφὴν τοῦ γράμματος προασκήσεων. Οἱ μαθηταὶ γράφουσιν ἐντὸς τετραγράμμου, ἔχοντος διάμεσα πλάτους 6—7 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου καὶ ὑπὸ κλίσιν πολὺ μικράν.

2) Ἀσκήσις πρὸς ρυθμικὴν γραφὴν ἐκάστου γράμματος.

3) Γραφὴ λέξεων καὶ φράσεων, περιεχουσῶν τὰ ἐκάστοτε προδεδιδαγμένα μαθήματα.

4) Γραφὴ τῶν ψηφίων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

Γ' τάξις.

1) Γραφή τῶν κεφαλαίων γραμμάτων, κατὰ τὴν ἐξῆς σειράν :

Υ Ω Ε Ο Ρ Χ

Θ Λ Σ Α Ν Μ

Τ ϩ ϲ Η Κ Ζ

Ξ Ψ Ϙ ϙ Β Δ

προηγούμενων πάντοτε τῶν ἀναγκαιῶν πρὸς γραφὴν τοῦ γράμματος προασκήσεων, Οἱ μαθηταὶ γράφουσιν ἐντὸς τριγράμμου, ἔχοντος διάμεσα ἀνά 8 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου καὶ ὑπὸ κλίσην, ὡς καὶ ἐν τῇ προηγούμενῃ τάξει λίαν μικράν.

2) Ἀσκήσις πρὸς γραφὴν ρυθμικὴν ἐκάστου διδασκόμενου γράμματος.

3) Γραφή κυρίων ὀνομάτων, περιεχόντων τὸ διδασκόμενον γράμμα.

4) Γραφή ἀριθμῶν.

Δ' τάξις.

Γραφή συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης ἐντὸς δύο γραμμῶν, πλάτους, κατ' ἀρχὰς μὲν ἴσου πρὸς 5, βραδύτερον δὲ πρὸς 4 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου.

Ε' τάξις.

Γραφή συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης καὶ ἄλλων γνωμικῶν καὶ ἀποφθεγμάτων ἐπὶ μιᾷ γραμμῆς. Μέγεθος τῶν γραμμάτων ἴσον πρὸς 4 καὶ 3 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου.

Ἀσκήσις πρὸς ταχυγραφίαν.

Σ' τάξις.

Γραφή συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης καὶ ἄλλων ρητῶν, γνωμικῶν καὶ ἀποφθεγμάτων, ἄνευ βοηθητικῆς γραμμῆς. Μέγεθος τῶν γραμμάτων ἴσον πρὸς 3 καὶ 2 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου. Ἐσκησις πρὸς ταχυγραφίαν.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας.

Γ' καὶ Δ' τάξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον

1) γραφὴ τῶν κεφαλαίων γραμμάτων κατὰ τὴν ἐξῆς σειράν

V W E O A X

D L S A N M

Tb T F H K Z

Z W P T B D.

προηγούμενων πάντοτε τῶν ἀναγκαίων πρὸς γραφὴν τοῦ γράμματος προασχέσεων. Οἱ μαθηταὶ γράφουσιν ἐντὸς τριγύμμου ἕχοντος διάμεσσι πλάτους 8 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου καὶ ὑπὸ κλίσει ὡς κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη πολὺ μικράν.

2) Ἐσκησις πρὸς γραφὴν ῥυθμικὴν ἐκάστου διδασκόμενου γράμματος.

3) Γραφὴ ἐκάστοτε κυρίων ὀνομάτων περιεχόντων τὸ διδασκόμενον γράμμα.

4) Γραφή ἀριθμῶν.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον·
Γραφή συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης ἐντὸς
γραμμῶν πλάτους κατ' ἀρχάς μὲν ἴσου πρὸς 5, βραδύτερον
δὲ πρὸς 4 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου.

Γ' καὶ Δ' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Ε' καὶ Σ' τάξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Γραφή συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης καὶ ἄλ-
λων γνωμικῶν καὶ ἀποφθεγμάτων ἐπὶ μιᾷ γραμμῆς.

Μέγεθος τῶν γραμμάτων κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἑξάμηνον
ἴσον πρὸς 3 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον ἴσον
πρὸς 2.

Ἀσκησις πρὸς ταχυγραφίαν καὶ γραφὴν ἄνευ βοηθητι-
κῆς γραμμῆς.

Ε' καὶ Σ' τάξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ

Σημ. Κατὰ τὴν προτίμησιν τοῦ διδασκάλου δίδεται πρό-
σῳ πηρὰν ἐργασίαν ὕλη ἢ κεχωρισμένως κατὰ τάξεις ἢ ἡ
αὐτὴ εἰς ἡνωμένας τάξεις ἀνά δύο.

(Διὰ τὰ ἄρρενα).

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας.

Α' τάξις.

Τὰ παιδιά κεντοῦν ἀπὸ μνήμης διὰ χρωματιστοῦ νή-
ματος ἐπὶ χονδροῦ χάρτου, διάφορα γεωμετρικὰ σχήματα
σταυροῦς, παράθυρα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, καὶ κατασκευά-
ζουσιν ἐκ χάρτου σταυροῦς, κωνικὰς περικεφαλαίας, φακέλ-
λους, χαρτοθήκας κλπ. καὶ ἐκ πηλοῦ φῶά, φωλεάς, σφαίρας,
κρίκους καὶ ἄλλα ἀπλᾶ ἀντικείμενα.

Β' τάξις.

Τὰ παιδιά μαθαίνουν νὰ πλέκωσι διὰ χαρτίνων ται-
νιῶν, διαφόρων χρωμάτων, ἢ βούρλων, πολυχρώμους ψά-
θας καὶ διὰ μονοχρώμου ἢ πολυχρώμου ψάθης καλάθια καὶ
ἄλλα ἀντικείμενα, κόπτουσιν ἐκ χονδροῦ χάρτου ὁμοιώματα
σταυρῶν, φύλλων δένδρων, μαχαιρίων, ποτηρίων, φιαλῶν,
καρπῶν, ζώων κλπ., κατασκευάζουσι διὰ χάρτου σκηνάς,
οἰκίας, πύργους, κωδωνοστάσια, χωνία καὶ ἄλλα εἶδη καὶ ἐκ
πηλοῦ κύπελλα, κυθήσκους, χύτρας, καρπούς καὶ ἄλλα ἀντι-
κείμενα.

Γ' τάξις.

Τὰ παιδιά κατασκευάζουσι διὰ χαρτονίου περικαλύμματα
βιβλίων, δισκία τετραγωνικά καὶ ἑξαγωνικά, χαρτοθήκας,
χαρτατοῦς κλπ. κόπτουσιν ἐκ χαρτονίου σχήματα φύλλων
συκῆς, καρυᾶς, ἀμπέλου, δάφνης, καρπῶν, ζώων, ἀνθρώ-
πων κλπ., καὶ κατασκευάζουσιν ἐκ πηλοῦ ἀνοδοχεῖα,
πηγὰ, ἰχθύς, βατράχους καὶ ἄλλα ἀντικείμενα.

Δ' τάξις.

Κατασκευάζουσιν ἐκ χονδροῦ χάρτου χαρτοφύλακας,
πλαίσια φωτογραφιῶν, δισκία ἑλλειψοειδῆ κλπ., πλέκουσιν

ἔκ σύρματος καλάθια, σπογγοθήκας καὶ ἄλλα πλεκτὰ εἶδη,
καὶ ἔκ πληοῦ κατασκευάζουσιν ἀγγεῖα μετὰ λαβῶν καὶ κο-
σμημάτων, ἄνθη, ζῶα διάφορα, στύλους ἀρχαίων ρυθμῶν κλπ.

Ε' τὰ ξίς.

Κατασκευάζουσιν ἔκ ξύλου κυτία, δίσκους, πλαίσια,
σταυρούς, κανόνες, ξυλομάχαιρα, διαβήτας, λαβὰς διαφόρων
ἐργαλείων, πλέκουσι διὰ σύρματος κλωβία καὶ ἄλλα εἶδη καὶ
κίπια κατασκευάζουσιν ἔκ πληοῦ ἄνθη, ἀγγεῖα ἀρχαῖα διάφορα,
κέραια βοῶν, κριοῦ, κηροπήγια κλπ. στερεὰ γεωμετρικὰ σώ-
ματα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ἰχνογραφηθέντα προηγουμένως.

ς' τὰ ξίς.

Κατασκευάζουσιν ἔκ πληοῦ στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα
καὶ ἀνάγλυφα παριστῶντα καρπούς, ἄνθη, ζῶα, πρόσωπα καὶ
ἄλλα ἀντικείμενα, ἰχνογραφηθέντα πρότερον, μανθάνουσι
νὰ δένωσι βιβλία καὶ νὰ κατασκευάζωσιν ἔκ ξύλου συνθε-
τώτερα ἀντικείμενα.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας.

Α' καὶ Β' τὰ ξίς.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Οἱ μαθηταὶ κεντῶσιν ἀπὸ μνήμης διὰ χρωματιστοῦ νή-
ματος ἐπὶ χονδροῦ χάρτου διάφορα ἀπλᾶ γεωμετρικὰ σχή-
ματα, γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, ψηφία, σταυρούς, παρά-
θυρα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, κατασκευάζουσιν ἔκ χάρτου
σταυρούς, κωνικὰς περικεφαλαίας, φακέλλους, χαρτοθήκας
κλπ., πλέκουσι δι' ἐγχρώμων χαρτίνων ταινιῶν πολυ-
χρώμους ψάθας καὶ κατασκευάζουσιν ἔκ πληοῦ ὄα,
φωλεὰς, σφαίρας, κρίκους καὶ ἄλλα ἀντικείμενα.

Α' καὶ Β' τὰ ξίς.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Οἱ μαθηταὶ κεντῶσιν ὡσαύτως ἀπὸ μνήμης διὰ χρωμα-
τιστοῦ νήματος ἐπὶ χονδροῦ χάρτου διάφορα ἀπλᾶ γεωμε-
τρικὰ σχήματα, γράμματα τῆς ἀλφαβήτου, ψηφία, σταυρούς,
καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, κατασκευάζουσιν ἔκ χάρτου σκηνάς,
χωνία, φακέλλους κλπ., πλέκουσι δι' ἐγχρώμων χαρτίνων ται-

νιῶν ἢ βούρλων ψάθας πολυχρώμους καὶ κατασκευάζουσιν ἐκ πηλοῦ μικρὰς χύτρας, κύπελλα, κυαθίσκους, καρπούς καὶ ἄλλα ἀντικείμενα.

Γ' καὶ Δ' τὰξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Οἱ μαθηταὶ κατασκευάζουσι διὰ χαρτονίου περικαλύμμα-
τα βιβλίων, χαρτοφύλακας, πλαίσια φωτογραφιῶν κλπ., κό-
πτουσιν ἐκ χαρτονίου σχήματα φύλλων συκῆς, καρυῶς, ἀμ-
πέλου, δάφνης κλπ., καὶ κατασκευάζουσιν ἐκ πηλοῦ ἀγγεῖα
μετὰ λαβῶν, ἀνθοδοχεῖα, καρπούς, πτηνὰ, ἰχθύς κλπ.

Γ' καὶ Δ' τὰξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας.).

Οἱ μαθηταὶ κατασκευάζουσι διὰ χαρτονίου δισκία τε-
τραγωνικά καὶ ἑξαγωνικά, χαρτοθήκας, ὄρολογοθήκας, χαρ-
ταετούς, οἰκίας, κωδωνοστάσια, πύργους κλπ. Κόπτουσιν
ἐκ χαρτονίου σχήματα ζώων, καρπῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμέ-
νων καὶ κατασκευάζουσιν ἐκ πηλοῦ ἀγγεῖα, ζῶα, καρ-
πούς κλπ.

Ε' καὶ ς' τὰξις.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Οἱ μαθηταὶ πλέκουσι διὰ σύρματος καλάθια, σπογγοθή-
κας, κλωβία καὶ ἄλλα ἀπλᾶ πλεκτὰ εἶδη, κατασκευάζουσιν
ἐκ ξύλου κυτία, δίσκους, πλαίσια, σταυρούς, κανόνας, ξυλο-
υάχαιρα, διαβήτας, στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα καὶ ἄλλα
ἀντικείμενα, καὶ ἐκ πηλοῦ ἀγγεῖα ἀρχαῖα διάφορα, στύλους
διαφόρων ρυθμῶν, κηροπήγια, στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα
καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἰχνογραφηθέντα πρότερον.

Ε' καὶ ς' τὰξις.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Οἱ μαθηταὶ κατασκευάζουσιν ἐκ ξύλου λαβὰς διαφόρων
ἐργαλείων, χαρτοθήκας, κυτία, στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα
καὶ ἄλλα, μανθάνουσι νὰ δένωσι βιβλία καὶ νὰ κατασκευά-
ζωσιν ἐκ πηλοῦ χεῖρας, πόδας, πρόσωπα, καρπούς, ζῶα,
ἄνθη, κέρατα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἰχνογραφηθέντα πρό-
τερον, ὡς καὶ ἀνάγλυφα τούτων.

